Sinekkuşu

ROMAN

Sandro Veronesi

ÇEVİRİ: EREN CENDEY

3. BASKI

can çağdaş

SANDRO VERONESI

SİNEKKUŞU

Can Çağdaş

Sinekkuşu, Sandro Veronesi
İtalyanca aslından çeviren: Eren Cendey
Il colibrì
İlk (bu çeviriye kaynak alınan) baskı: La nave di Teseo Editore, 2019
© 2019, La nave di Teseo Editore, Milano
© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022
3. basım: Ocak 2023, İstanbul
Bu kitabın 3. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan
Editör: Nükhet Polat
Düzelti: Mert Tokur
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: İmak Ofset Basım Yayın Tic. ve San. Ltd. Şti.
Akçaburgaz Mah.137.Sokak No:12
Esenyurt, İstanbul
Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-5807-2

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 43514

SANDRO VERONESI

SİNEKKUŞU

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Eren Cendey

can

SANDRO VERONESI, 1959'da Floransa'da doğdu. Floransa Üniversitesi'nde mimarlık öğrenimi gören Veronesi, romancılığın yanı sıra gazetecilik ve mimarlık alanlarında da faaliyet göstermektedir. 1988'de yayımladığı ilk romanı *Per dove parte questo treno allegro*'yu (Bu Neşeli Tren Nereye Gidiyor) izleyen *Gli sfiorati* (Teğet Geçilenler, 1990), *Venite, venite B52* (Gelin, Gelin B52, 1995), pek çok dile çevrilen ve Campiello ile Viareggio ödüllerine layık görülen *Yüzleşme* (2000), çocuklar için kaleme aldığı *Ring City* (2001), Strega Ödülü'ne, Yabancılar İçin Akdeniz Ödülü'ne ve Paris Femina Ödülü'ne layık görülen *Caos calmo* (Dingin Kaos, 2005), *XY* (2010), *Terre rare* (Nadir Topraklar, 2014), *Un dio ti guarda* (Seni İzleyen Bir Tanrı Var, 2016), *Cani d'estate* (Yaz Köpekleri, 2018) başlıca yapıtları arasındadır. Çoğu romanı sinemaya uyarlanan yazar, 2019'da yayımlanan *Sinekkuşu*'yla ikinci kez Strega Ödülü'ne layık görüldü. Veronesi, çocuklarıyla Roma'da yaşıyor.

EREN CENDEY, İtalyan Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü mezunudur. Susanna Tamaro'nun tüm yapıtlarının yanı sıra Italo Calvino, Cesare Pavese, Valerio Massimo Manfredi, Tiziano Terzani, Alberto Moravia, Dino Buzzati, Elena Ferrante, Marlo Morgan, Daria Bignardi, Margaret Mazzantini, Umberto Eco ve Giancarlo Calligarich gibi yazarların kitaplarını Türkçeye kazandırdı.

Erkek kardeşim, kız kardeşim
Giovanni'ye

"Devam edemem.
Devam edeceğim."

Samuel Beckett

İçindekiler

Rahatça Söylenebilir (1999) 15
Alıcısını Postanede Bekleyen Kartpostal (1998) 17
Evet mi Hayır mı (1999) 18
Ne Yazık ki (1981) 26
Kasırganın Gözü (1970-1979) 28
Bu Şey (1999) 35
Mutlu Bir Çocuk (1960-1970) 37
Bir Envanter (2008) 42
Uçaklar (2000) 47
O Büyülü Cümle (1983) 53
Son Masumiyet Gecesi (1979) 57
Urania (2008) 62
Gospodinèèèèèè (1974) 69
Sinekkuşu Hakkında İkinci Mektup (2005) 75
Bir İp, Bir Sihirbaz, Üç Çatlak (1992-1995) 76
Geçerli (2008) 87
Fatalities (1979) 92
Yanlış Bir Dilek (2010) 97
Nasıl Geçti? (2010) 99
Yoktun (2005) 107

Ne Var ki (1988-1999) 109
Önce Dur (2001) 121
Büyüme ve Biçim Üzerine (1973-1974) 124
Sinekkuşu Hakkında İlk Mektup (2005) 131
未来人 (2010) 133
Bütün Bir Ömür (1998) 148
Girdap (1974) 152
Weltschmerz & Co. (2009) 157
"Gloomy Sunday" (1981) 162
İşte Orada, İniyor (2012) 175
Shakul & Co. (2012) 177
Tartmak (2009) 183
Via Crucis (2003-2005) 187
Vermek ve Almak İçin (2012) 202
Maske (2012) 204
Brabantì (2015) 217
Dile Düşmek (2013) 221
Bakışlar Bedendir (2013) 230
Kurtlar Talihsiz Geyikleri Öldürmezler (2016) 236
Sinekkuşu Hakkında Üçüncü Mektup (2018) 245
Her Şey Nasılsa Öyle (2016) 248
SON (2018) 258
Yeni İnsan (2016-2029) 261
Emrindeyim (2030) 277
Barbarların İstilası (2030) 278
Bu Yaşlı Gökyüzü (1997) 295
Sinekkuşu (Roma ve başka pek çok yer, 2015-2019) 297

Rahatça Söylenebilir (1999)

Bu hikâyenin merkezinde, Roma'nın pek çok mahallesi arasında Trieste Mahallesi'nin bulunduğu rahatça söylenebilir. Burası her zaman zarafet ile köhnelik, ihtişam ile vasatlık, seçkinlik ile sıradanlık arasında gidip gelmiştir – şimdilik bu kadarı yeterli: Daha fazla ayrıntı vermek boşuna olacaktır çünkü bu mahalleyi betimlemek hikâyenin en başında sıkıcı gelebilir hatta istenmeyen bir etki de yaratabilir. Kaldı ki herhangi bir yer hakkındaki en iyi betimleme orada başınıza gelmiş bir olayı anlatmaktır – işte şimdi burada da önemli bir durum vuku bulmak üzeredir.

Şöyle söyleyelim: 1999 yılının Ekim ayının ortalarında bir sabah, Trieste Mahallesi'nde, tam Chiana ve Reno sokaklarının kesiştiği köşede, şu anda tarif etmeyeceğimiz, şimdiye dek binlerce başka şeyin yaşanmış olduğu binalardan birinin birinci katında bütün ötekilerden farklı bir olay yaşanmaktadır. Ne var ki burada az sonra sahnelenecek olayın, bu hikâyenin kahramanının hayatını mahvetme gücüne sahip olduğu da rahatça söylenebilir. Kahramanımız muayenehanesinin kapısında asılı levhada yazdığı üzere göz hastalıkları uzmanı Dr. Marco Carrera'dır; o kapı onu şu anda hayatının geçmişteki kritik anlarıyla çok daha kritik bir andan ayırmaktadır. Doktor o apartmanlardan birinin birinci katındaki muayenehane-

sinde yaşlı bir hanımın gözkapağı kenarı iltihabı için bir reçete –bu hastalığın en büyük sıkıntısı olan kronikleşme sorununu da ortadan kaldırma konusunda öteki hastalarının derdine derman olmuş, hatta devrim yaratmış N-asetilsistein bazlı bir damla– yazmaktadır. Dışarıda ise kel ve sakallı, kısa boylu Daniele Carradori adlı adam onun kaderini altüst etmek üzere beklemektedir; az sonra göz hekiminin gözlerine bakacak adamın manyetik bakışlarında önce şaşkınlık, sonra kararsızlık ve nihayetinde (göz hekimliği) bilimin(in) bile tedavi edemeyeceği bir acı okunacaktır. Bodur adam öyle kararlıdır ki, şimdi bekleme odasında ayakkabılarına bakarak otururken sehpalara serpiştirilmiş –pörsümüş ve yıllanmış değil– yepyeni dergilerle bile ilgilenmemektedir. Sözlerini bir kez daha gözden geçirmesini umut etmek yararsız olacaktır.

Tamam. Muayenehane kapısı açılır, gözü iltihaplı yaşlı kadın çıkar, hekimin elini sıkmak üzere arkasını döner, ardından muayene ücreti olan 120 bin lireti ödemek üzere sekreter masasına yönelirken, Carrera bir sonraki hastasını davet etmek üzere başıyla işaret eder. Bodur adam kalkar, ilerler, Carrera elini sıkar, içeri alır. Thorens marka, artık zamana –ama kendi zamanına yani çeyrek asır öncesine, zamanların en iyilerinden birine– yenik düşmüş pikap raflarda Marantz marka sadık amplifikatörüyle yan yana durmaktadır, AR6 model maun kasa hoparlörlerden de son derece alçak sesle Graham Nash'in *Songs for Beginners* (1971) albümünün şarkıları odaya yayılmaktadır; plağın rafa dayanmış gizemli kapağında adı geçen Graham Nash, elindeki fotoğraf makinesiyle verdiği anlaşılması güç pozla karenin en dikkat çekici unsuru olmayı başarmıştır. Tamam. Doktor Carrera'yı, heyecan verici güçlü darbelerle zenginleşmiş hayatındaki en heyecan verici güçlü darbeden ayıran bölme ortadan kalkmıştır.

Onun için ve denizlerdeki tüm gemiler için dua edelim.

Alıcısını Postanede Bekleyen Kartpostal (1998)

Luisa LATTES
Postrestant
67 Rue des Archives
75003 Paris
Fransa

Roma, 17 Nisan 1998

Çalışıyorum ve seni düşünüyorum.

M.

Evet mi Hayır mı (1999)

"Günaydın. Adım Daniele Carradori."

"Marco Carrera. Günaydın."

"Adım size bir şey ifade etmiyor mu?"

"Etmeli mi?"

"Evet, etmeli."

"Yineler misiniz lütfen?"

"Daniele Carradori."

"Karımın psikanalistinin adı değil mi bu?"

"Aynen."

"Ah. Bağışlayın, sizinle karşılaşacağımı hiç tahmin etmemiştim. Buyurun. Ne yapabilirim sizin için?"

"Dinleyebilirsiniz Doktor Carrera. Söylemem gerekenleri söyledikten sonra da mümkünse beni Hekimler Odası'na hatta daha beteri İtalyan Psikanaliz Derneği'ne şikâyet etmemenizi rica ediyorum çünkü bir meslektaşım olarak bunu kolaylıkla yapabilirsiniz."

"Şikâyet mi? Neden peki?"

"Çünkü girişmek üzere olduğum eylem suçtur ve mesleğimde büyük bir ciddiyetle değerlendirilir. Ömrüm boyunca bunu yapmak durumunda kalacağımı aklıma getiremezdim hatta buna kalkışacağımı hayal bile edemezdim ama büyük bir tehlike altında olduğunuzu ve dünyada bunun farkında olan tek kişi olduğumu da dü-

şünerek kendimde bu hakkı buldum. Bu nedenle mesleğimin temel kurallarından birini yerle bir etme pahasına sizi bilgilendirmeye karar verdim.

"Aman Tanrım. Söyleyin lütfen."

"Ama önce sizden bir ricam olacak."

"Müzik rahatsız mı ediyor?"

"Hangi müzik?"

"Yok neyse. Neydi benden isteğiniz?"

"Eşinizin siz ve aileniz hakkında anlattıklarının doğruluğundan emin olmak ve ters bir durumda kalmamak adına bazı sorular soracağım. Durum bana olasılık dışı görünse de tümden göz ardı edilemez. Anlıyor musunuz?"

"Evet."

"Yanımda bazı notlar getirdim. Bana sadece evet veya hayır diye yanıt verin lütfen."

"Anlaştık."

"Başlayayım mı?"

"Başlayın."

"Siz, Doktor Marco Carrera, 40 yaşındasınız, Floransa'da büyüdünüz, Roma La Sapienza Üniversitesi'nin Tıp ve Cerrahi Bölümü'nden göz hastalıkları hekimi olarak mezun oldunuz, doğru mu?"

"Evet."

"Her ikisi de emekli mimar olan ve Floransa'da mukim Letizia ve Probo Carrera'nın oğlusunuz?"

"Evet. Babam mühendistir."

"Ah, tamam. Sizden küçük olan ve Amerika'da yaşayan Giacomo ile seksenli yılların başında boğularak hayatını yitiren rahmetli Irene'nin kardeşisiniz?"

"Evet."

"Slovenya vatandaşı, Lufthansa'da yer hostesliği yapan Marina Molitor'la evlisiniz."

"Evet."

"Colosseum yakınlarındaki bir devlet okulunda beşinci sınıfa giden on yaşındaki Adele'nin babasısınız."

"Okulun adı Vittorino da Feltre, evet."

"Kızınız üç ve altı yaşları arasında sırtına bağlı bir ip olduğuna inanıyordu ve bu da siz anne babayı bir pedagoga baş vurmaya yöneltti."

"Sihirbaz Manfotto..."

"Nasıl?"

"Yani, çocuklar ona öyle derlerdi. Ama Marina hâlâ öyle sansa da ip sorununu o çözmedi."

"Anlıyorum. Yani sizin bir pedagoga baş vurduğunuz doğru değil mi?"

"Evet ama bunun konuyla ne ilgisi..."

"Size bu soruları sormamın nedenini anlıyorsunuz değil mi? Benim sadece tek bir kaynağım var ve gerçekliği sınamak için doğrulama yapıyorum. Az sonra size açıklayacağım durum nedeniyle bu kuruntumu göz ardı edemezdim."

"Pekâlâ. Ama ne demeye geldiniz bana?"

"Sakıncası yoksa birkaç sorum daha olacak. Bana samimiyetle yanıt vermenizi rica edeceğim çünkü bu sorular biraz daha mahrem. Buna hazır mısınız?"

"Evet."

"Siz kumar oynuyorsunuz değil mi?"

"Eh, artık oynamıyorum."

"Ama geçmişte kumarbaz olduğunuzu söyleyebilir misiniz?"

"Evet. Geçmişte evet."

"Ve 14 yaşınıza kadar yaşıtlarınıza göre daha kısa boylu olduğunuz ve annenizin bu nedenle size *sinekkuşu* lakabı taktığı doğru mu?"

"Evet."

"Ve 14 yaşına geldiğinizde babanızın sizi Milano'ya deneysel hormon tedavisi görmeye götürdüğü ve bunun

ardından bir yıldan az sürede neredeyse 16 santim uzayarak normal boya eriştiğiniz doğru mu?"

"Sekiz ayda, evet."

"Annenizin buna karşı olduğu, sizin ufak tefek kalmanızı yeğlediği, babanızın sizi Milano'ya götürmesinin babalık görevleri arasındaki yerine getirdiği tek eylemi olduğunu, zira –bana aktarıldığı üzere yineleyeceğim için şimdiden özürlerimi sunarak– babanızın ailede bir boka yaramamış olduğu doğru mu?"

"Ah! Doğru değil ama bunları size söyleyenin kim olduğunu bildiğim için evet diyebilirim çünkü Marina hep böyle olduğuna inandı."

"Annenizin buna karşı olduğu mu doğru değil yoksa babanızın bir boka yaramadığı mı?"

"Babamın bir boka yaramadığı doğru değil. Sadece başta Marina olmak üzere pek çok kişide böyle bir izlenim bırakmıştır. O ve babam öyle farklı iki kişiliktirler ki çoğu zaman..."

"Bana bir şey açıklamak zorunda değilsiniz Doktor Carrera. Bana sadece evet veya hayır deyin, olur mu?"

"Olur."

"Luisa Lattes adlı bir kadınla yıllardır bir ilişki yaşadığınız ve onu hâlâ sevdiğiniz doğru mu? Şu anda ikameti..."

"Ne? Kim söyledi bunu?"

"Bilin bakalım."

"Yok artık! Mümkün değil. Marina bunu söylemiş olamaz..."

"Bana sadece evet veya hayır deyin lütfen. Ve kaynağımın inanılırlığını değerlendirebilmem için lütfen dürüst olun. Ona hâlâ âşık mısınız veya karınıza bu Luisa Lattes'e âşık olduğunuz izlenimini bırakmış olabilir misiniz?"

"Hayır!"

"Yani, Fransa, Belçika, Hollanda'da yapılan ve katıl-

dığınız kongrelerde ya da Lattes'in yaşadığı Paris'e çok uzak olmayan yerlerde onunla gizlice buluşmuyor musunuz? Ya da yazları Bolgheri'de birbirinize ailece komşu olarak oturduğunuz evlerde?"

"Ama bu çok gülünç! Her yaz kumsalda çocuklarımızla bir araya geliyoruz, kimi zaman sohbet ediyoruz ama asla sizin söylediğiniz gibi 'bir ilişki yaşamamız' ya da ben kongreye gittiğimde gizlice buluşmamız gibi bir durum söz konusu değil."

"Bakın, ben sizi yargılamak üzere bulunmuyorum burada. Sadece bana hakkınızda söylenenlerin doğru mu yanlış mı olduğunu anlamaya çalışıyorum. Yani sizin bu kadınla gizlice görüştüğünüz bilgisi yanlış mı?"

"Evet, yanlış."

"Ve doğru olmasa da karınızın böyle inanıyor olmasını kabul etmiyorsunuz?"

"Tabii ki kabul etmiyorum. O ikisi arkadaş da oldular. Birlikte ata biniyorlar, yani ikisi yalnız başlarına: Çocukları biz kocalara bırakıyorlar ve sabahları kırlarda at biniyorlar."

"Bu bir şeyi kanıtlamaz. Bir insanı hastalık derecesinde kıskanırken bir yandan onunla arkadaşlık kurmak ve her gün görüşmek olası bir durumdur."

"Evet ama böyle bir durum yok, inanın bana. Marina kimseyi hastalık derecesinde kıskanmıyor ve ben ona sadığım ve siz de bunu gayet iyi biliyorsunuz. Peki şimdi neden tehlikede olduğumu söyleyebilir misiniz bana?"

"Yani siz ve bu Luisa Lattes yıllardan beri mektuplaşmıyorsunuz öyle mi?"

"Hayır!"

"Aşk mektupları?"

"Hayır!"

"Dürüst müsünüz Doktor Carrera?"

"Evet!"

"Size bir kez daha soruyorum, dürüstçe yanıt veriyor musunuz?"

"Gayet dürüstüm! Artık söyleyebilir misiniz..."

"O halde özür dilemek zorundayım çünkü gayet sağlam olan inancıma göre –sizi temin ederim, yoksa buraya gelmezdim– eşiniz bana karşı dürüst olmadı, bu durumda siz sandığım gibi tehlikede değilsiniz ve sizi daha fazla rahatsız etmeme gerek kalmadı. Rica ediyorum, bu ziyaretimi dikkate almayın ve kesinlikle hiç kimseye anlatmayın."

"Ne? Neden kalkıyorsunuz? Nereye gidiyorsunuz?"

"Sizden bir kez daha özür diliyorum ama büyük bir değerlendirme hatası yapmışım. Hoşça kalın. Yolu biliy..."

"Böyle olmaz ama. Buraya gelip karımın size anlattığı bazı şeyler yüzünden hayatımın tehlikede olduğunu söylüyorsunuz, beni sorguya çekiyorsunuz ve sonra da tek söz etmeden gidiyorsunuz! Şimdi bana aklınızdakini söyleyin yoksa görün sizi Hekimler Odası'na nasıl şikâyet ederim!"

"Sakin olun rica ediyorum. Aslında buraya hiç gelmemem gerekirdi. Karınızın bana ikiniz hakkında anlattıklarına inanabileceğime kanaat getirmiş ve ona hep inandığım için rahatsızlığı hakkında kesin bir karara varmıştım. Bu fikrimi temel alarak, bana çok ciddi görünen bir durum karşısında hekimlik ahlakının bana tanıdığı sınırların dışına çıkarak bir adım atmayı görev bildim ama şimdi siz bana karınızın bana temel bir konuda dürüst olmadığını söylüyorsunuz; bu durumda bana söz ettiği konularda da dürüst olmadığı kanaatine varabilirim, buna sizin tehlikede olduğunuzu düşünmem de dahildir. Tekrar ediyorum, bu benim hatam oldu, bir kez daha özür dilemekten başka şey gelmez elimden ama karınız bana gelmeyi bıraktığından beri kendimi sorgulayarak..."

"Ne? Karım size gelmeyi bıraktı mı?"

"Evet."

"Ne zamandan beri peki?"

"Bir ayı aşkın bir süredir."

"Şaka yapıyorsunuz."

"Bilmiyor muydunuz?"

"Tabii ki bilmiyordum."

"16 Eylül'den beri gelmiyor görüşmelere."

"Ama bana görüşmeyi sürdürdüğünüzü söylüyor. Salı ve perşembe günleri saat bir ile üç arası Marina sizin yanınızda olduğu için Adele'yi okuldan ben alıyorum. Hatta bugün öğleden sonra da gideceğim.

"Size yalan söylüyor olması beni şaşırtmadı Doktor Carrera. Sorun şu ki bana da yalan söylemiş."

"Tamam size bir konuda yalan söylemiş. Hem yalanlar, gizlenen gerçeği en çok ortaya çıkaran unsurlar değil midir sizler için?"

"Sizler derken?"

"Siz psikanalistler. Yalan ve doğru her şey sizin işinize yaramaz mı?"

"Kim söylüyor ki bunu?"

"Ne bileyim, siz... Psikanalistler. Psikanaliz. Öyle değil mi? Küçüklüğümden beri etrafım analize giden insanlarla çevriliydi ve hep şu lafları duydum: *setting*, *transfert*, rüyalar, yalanlar, tüm bunlar önemlidir çünkü hastanın sakladığı gerçek bizim için ipucudur. Öyle değil mi? Yani Marina şimdi bir şeyler uydurduysa bundaki sorun nedir?"

"Hayır, eğer Luisa Lattes konusu sadece bir hayalse çok şey değişir ve o zaman karınız tehlike altında demektir."

"Neden peki? Ne gibi bir tehlike?"

"Bakın, çok özür dilerim ama bunu sizinle konuşamam. Ve yalvarırım karınıza buraya geldiğimi söylemeyin."

"Bana söylediğiniz bunca şeyden sonra nasıl gitmenize göz yumacağımı sanıyorsunuz? Ben şimdi isterim ki..."

"Boşuna olur Doktor Carrera. Dilerseniz Hekimler Odası'na şikâyet edin çünkü bunu hak ediyorum, büyük bir hata yaptım. Ama beni konuşmaya zorlayamaz..."

"Bakın bu bir hayal değil."

"Ne diyorsunuz?"

"Marina'nın Luisa Lattes hakkında anlattıkları hayal ürünü değil. Doğru, görüşüyoruz, yazışıyoruz. Yalnız bu bir ilişki değil, hatta aldatma hiç değil: Bu bize özel ve tanımlamaktan bile âciz olduğum bir durum; Marina'nın bunu biliyor olmasını bir türlü anlayamıyorum."

"Ona hâlâ âşık mısınız?"

"Bakın konu bu değil. Konu şu ki..."

"Israr ediyorum, kusura bakmayın. Ona hâlâ âşık mısınız?"

"Evet."

"Geçen haziran ayında Lovanio'da buluştunuz mu?"

"Evet ama..."

"Birkaç yıl önceki bir mektupta ona kıyıdan suya dalışına bayıldığınızı yazdınız mı?"

"Evet ama nasıl..."

"Bekâret yemini ettiğiniz ve isteseniz bile cinsellik yaşamayacağınız doğru mu?"

"Evet ama gerçekten Marina bunları nasıl bilebilir? Ve bunca hikâyeyle benim ne yapacağımı neden söylemiyorsunuz? Lanet olsun, ortada bir evlilik ve bir de çocuk var."

"Size evliliğinizin bir süre önce bittiğini söylemekten büyük üzüntü duyuyorum Doktor Carrera. Bu arada bir çocuk daha olacak yakında, ama sizden değil."

Ne Yazık ki (1981)

Luisa Lattes
Frusa Caddesi 14
50131 Floransa

Bolgheri, 11 Eylül 1981

Luisa, Luisa'm benim,

Yok, ne yazık ki benim Luisa'm değilsin, Luisa'sın, o kadar (Luisa, Luisa, Luisa, Luisa, Luisa, Luisa, Luisa... adın zihnimi bir çekiçle dövüyor ve ben bunu durdurmak için ne yapabileceğimi bilmiyorum). Kaçtığımı söylüyorsun. Doğru ama olanlardan ve beni saran suçluluk duygusundan sonra o uzun, inanılmaz günler boyunca kimse değildim artık, ne kendimdim ne de bir başkası. Transa girmiş gibiydim, her şeyin benim yüzümden olduğunu düşünüyordum çünkü o olurken seninleydim, çünkü seninle mutluydum. Bunu hâlâ düşünüyorum.

Şimdi herkes Tanrı'nın iradesinden ya da kaderden ya da bunun gibi zırvalıklardan söz ediyor... Giacomo'yla ölümüne kavga ettim, suçu ona yükledim, annemle babamın yüzüne bakacak halim de kalmadı. Onların nerede olduğunu bilmek sadece uzak kalmam için işime yarıyor. Kaçtıysam Luisa'm, yok, ne yazık ki benim Luisa'm değilsin, Luisa'sın, o kadar (Lu-

isa Luisa Luisa Luisa Luisa... adın zihnimi dövüyor ama bunu durdurmaya niyetim yok), itfaiyeciyken orman yangınlarında gördüğüm sülünler gibi, ateşin yarattığı dehşetle havalanan ve delirmiş gibi ateşe doğru uçan, ondan uzaklaşacağına yaklaşan, hatta içine düşecek kadar yaklaşan sülünler gibi yanlış yöne doğru kaçtım. Kaçtığımı fark etmemiştim, olan buydu: Yapılabilecek pek çok şey vardı, hepsi birbirinden korkunçtu, çalılığı geçmemi olanaksız kılan bu *I Capuleti e i Montecchi*[1] rezilliği vardı (ama altüst olmuştum Luisa, başka türlüsü olamazdı, Luisa bunu yadsımıyorum, Luisa Luisa Luisa Luisa) ve ben onu aşamadım, hatta sana veda bile edemedim.

Şimdi buradayım, yalnızım, gerçek manada yapayalnızım, herkes gitti, bir daha dönmeyeceklerini, evi satacaklarını, bir daha bu kumsala ayak basmayacaklarını, hatta tatil yapmayacaklarını söylediler ve siz de gittiniz ve ben çalılığı defalarca aşıyorum şimdi ve kimse yok beni gören ve kumsala gidiyorum, Girdap'a gidiyorum, kumulların arkasına uzanıyorum, kimseler yok, ders çalışmam gerekiyor ama yeltenmiyorum bile, seni düşünüyorum, Irene'yi düşünüyorum, aynı anda ve aynı yerde üzerime inen mutluluğu ve çaresizliği düşünüyorum ve ben ikisini de yitirmek istemiyorum, evet, her ikisini de istiyorum, oysa onları da yitirmekten korkuyorum, bu acıyı yitirmekten, mutluluğumu yitirmekten, seni yitirmekten korkuyorum Luisa, aynen ablamı yitirdiğim gibi ve belki de çoktan yitirdim seni çünkü kaçtığımı söylüyorsun ve ne yazık ki kaçtığım doğru ama senden değil ben sadece o sülünler gibi ters yöne kaçtım Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa yalvarırım daha yeni doğdun sen de ölme ve kaçtıysam bile beni bekle bağışla, kucakla öp mektubum bitmedi sadece kâğıt bitti.

Marco

1. Opera bestecisi Vincenzo Bellini'nin Shakespeare'in *Romeo ve Juliet*'ine dayanarak bestelediği opera. (Y.N.)

Kasırganın Gözü (1970-1979)

Duccio Chilleri uzun boylu ve iri cüsseli bir gençti, babasının yüksek beklentilerine ulaşamasa da spor konusunda son derece yetenekliydi. Kara saçlarıyla, at gülüşüyle, sanki yandan görünüyormuş sanılacak kadar sıska ve uzun bedeniyle bu gencin uğursuzluk bulaştırdığı söylentisi yaygındı. Hakkında söylenenlerin ne zaman ve nasıl başladığına ilişkin kimsenin söyleyecek sözü olmadığından uğursuzluğu ve buna bağlı olarak ona takılan lakabı –Adı-Lazım-Değil– ne zamandan beri peşi sıra sürüklediği bilinmiyordu; çocukken başka bir lakabı vardı: Blizzard çocukken ona yapıştırılan addı çünkü önce Yavrular sonra Öğrenciler ve Vaat Edenler kategorilerinde yarıştığı Apenin Dağları Toscana-Emiliana bölgesi yarışmalarında kullandığı kayakların markası buydu. Aslında her şeyde olduğu üzere burada da bir başlangıç olmuştu ve bu da Zum Zeri – İki Aziz Geçidi kayak istasyonunda yapılan ve uluslararası değerlendirme önemi taşıyan bir slalom yarışına dayanıyordu. Duccio Chilleri ilk turu, adı Tavella olan Modena'lı sevimsiz bir şampiyoncuğun arkasından kendi kategorisinin ikincisi olarak tamamlamıştı. Meteorolojik koşullar son derece zorlayıcıydı, şiddetli bir rüzgâr esiyordu ve buna rağmen pist sise gömülmüştü, öyle ki jüri yarışmayı iptal etme olası-

lığını gözden geçirmişti. Sonra rüzgâr dinmiş, ikinci tur kalkmayan sisin içinde yarışılmıştı. Başlangıçtan önce antrenör babası bir yandan bacak kaslarını ısıtırken bir yandan da korkusuzca piste dalmasını, saldırmasını, korkusuzca kaymasını, kaymasını, ölümüne kaymasını ve Tavella denen o tipi yenmesini telkin ediyordu; tam başlangıç çizgisinde gözle görünmeyen piste atlamak üzereyken ve antrenör babası ona yapabileceğini, kazanacağını, Tavella'yı geçebileceğini aşılarken Duccio Chilleri şu cümleyi işitti: "Zaten öteki düşüp yaralanır." En iyi süre içinde yarışı bitirdi, hemen ardından sıra Tavella'ya geldi. Sis çok yoğun olduğundan kimse neyin nasıl olduğunu göremedi ama ara verilmeden önce, engellerin sonundaki dönemeçte pistten yürek paralayıcı bir çığlık işitildi, hakemler oraya indiklerinde Tavella'yı yerde baygın buldular; slalom çubuklarından biri bacağına saplanmıştı –o zamanlar tahta çubuklar kullanılırdı ve bazen tahta kırılırdı– ve kan gölü sisin ve karın süt rengi ortamını kırmızıya boyamıştı. Yarışmacının sanki Kızılderililerin saldırısına uğramış gibi bir görüntüsü vardı. Çocuk kan kaybından ölmedi çünkü çubuk, kası delmiş, uylukkemiğine takılmıştı; ama olay kayak istasyonunun en ağır kazalarından biri olarak tarihe geçti ve Duccio Chilleri yolunda ilerlemeye başlamadan önce mevsimler boyu bu olayla defalarca anıldı.

Böylece ergenliğine uğursuzluk şöhretini üstlenmiş olarak giriş yaptı, bu ansızın gerçekleşti, bir daha da paçasını bırakmadı. Hiç kimse geriye dönük olarak bile *blizzard* sözcüğünün anlamını soruşturmaya gerek görmemişti, oysa bu kelime İngilizcede "kar fırtınası" demekti ve pratikte onu yetişkinliğinde bekleyen lakaba tam uyum sağlayan karmik tabloya çocukluktan beri hazırlıyordu. İtalya'da nadiren görülen, sadece Toskana'nın bazı yörelerinde rastlanan soyadının –onun durumunda– İngi-

lizce *killer*[1] sözcüğünden kaynaklandığı varsayımına da hiç kafa yormamıştı: Bunu yapsa yanılmış olurdu çünkü bu soyadının kökeni muhtemelen –bazı sessiz harfleri yer değiştirerek– daha yaygın olan Chillemi'den geliyordu, bu ad Lombardiya'da soylularda, Sicilya'da ise avam tabakası arasında yaygındı ve eski Fransız Chiller Kontluğu'ndan bazı ailelerin İtalya'ya göçüyle gelmişti. Başına gelen olgunun ve ona eşlik eden kesin derinleşme yoksunluğun mutlak yüzeyselliği hakkında bir fikriniz olsun diye yaptım bu açıklamayı. Uğursuzluk yayıyordu, hepsi buydu, daha derinleştirecek ne vardı bunda?

Blizzard'dan Adı-Lazım-Değil'e geçişte sporda elde ettiği sonuçlar sayesinde edindiği arkadaş grubu da eriyip gitmişti; 16 yaşındayken Floransa'da sahip olduğu tek arkadaşı Marco Carrera'ydı. İlkokulda ve ortaokulda sıra arkadaşıydılar, Floransa C.T. Kulübü'nde tenis arkadaşıydılar, Marco yarışmaya son verene kadar kayak takımında arkadaştılar; iki ayrı liseye gitseler bile spor dışı nedenlerle her gün görüşmeye devam etmişlerdi çünkü paylaştıkları derin bir tutku vardı: İkisi de West Coast[2] Amerikan müziği –Eagles, Crosby Stills Nash&Young, Poco, Grateful Dead– dinliyordu. Ama arkadaşlıklarını özellikle, *özellikle* birbirine mühürleyen kumardı. Bunu damarlarında taşıyan aslında Duccio'ydu; Marco arkadaşının tutkusuna ve onunla bu amansız özgürlük duygusunu tatmaya özenmişti; aslında kumarın hayatlarında yarattığı yön değişikliğinin hissettirdiği özgürlüktü. İkisi de, bu iblisi misafir olarak dahi aralarına asla almamış ailelerden geliyordu; uzak geçmişte bile hiç kumar geleneği olmamış: Ne faşist aristokrasinin bakara salonlarında sefilliğe yuvarlan-

1. (İng.) Katil. (Y.N.)
2. (İng.) Batı Yakası. (Y.N.)

mış bir büyük amca vardı ne de 19. yüzyıl servetini kaşla göz arasında kumarda sıfırlamış Birinci Dünya Savaşı'nda tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuş bir dede. Kumar onlara özgü bir keşif olmuştu. Özellikle Duccio, oyunu ailesinin çevresine ördüğü *altın kafesi* (o zaman öyle denirdi) açan maymuncuk olarak kullanıyordu ve onların giyim dükkânları sayesinde hevesle biriktirdikleri servetlerini aynı hevesle çarçur ediyordu. Bu arada 15, 16, 17 yaşındaydı: O yaşta neyi sarf etmek ister ki insan? Harçlığı ne kadar cömert olursa olsun (Marco'nun harçlığının aşağı yukarı iki katıydı) böyle bir kaynağı eriterek ailesinin varlığına zarar vermesi söz konusu değildi, işlerin ters gittiği dönemlerde Plak Dünyası dükkânından borç aldığı olurdu, Conti Caddesi'ndeki bu plak dükkânı o ve Marco'nun ithal müzikle beslendikleri yerdi – ve borçlarını aileleri fark etmeden bir-iki hafta içinde kapatıyorlardı.

İşin aslı Duccio çoğu zaman kazanıyordu. Başarılıydı. Arkadaşlarla oynanan pokerde (cumartesi gecelerinin masum partilerinde en fazla 20 bin lirete çıkılıyordu) yarış söz konusu değildi ve bu nedenle bu arada Adı-Lazım-Değil'e dönüşen lakabı resmen yürürlüğe girmişti. Hayır Marco dışlanmamıştı, bir süre o da katılmış ve kazanmıştı ama sonunda o küçük partileri terk etmiş ve arkadaşını daha profesyonel pistlerde izleme yolunu seçmişti. Önce atlara takılmışlardı. Henüz reşit olmadığından Duccio Chilleri kaçak kumarhanelere giriş yapamıyordu, *casino*'lara da alınmıyordu ama Mulina Hipodromu'nda kimlik sormuyorlardı. Bu konuda da yetenekliydi, önceden inceleme yapması gerekmiyordu. Sabahları hipodromda atların birbirini kovalamasını izlemek için okulu kırıyor, onu at yarışı dünyasının sırlarıyla tanıştıran yaşlı ve balgamlı adamlarla zaman geçiriyordu. Marco da yanında olurdu, o da giderek daha sık takılır olmuştu, hem değerli sabah stajlarında hem öğleden sonra

ganyanlarda ya da Mulina Hipodromu'nda akşam toplantılarında yanında oluyor, denenmiş atlar ya da tüyo aldıkları kombine yarışlar hakkında birlikte bahislere giriyorlardı. İki arkadaş kaybettiklerinden daha çoğunu kazanıyorlardı yine.

Öteki arkadaşlarından, spordan ve kızlara duyduğu ilgiden vazgeçmeyen ve –herkesin ondan beklediği ışıltılı hayata ulaşmasını sağlayacak fırsatlar barındıran– bu etkinliğini ailesinden gizleyen Marco'nun tersine Duccio kumarı kentsoylu kaderiyle bağlarını kesmek için kullanıyordu. Adı-Lazım-Değil olarak anılmak başlarda onu o kadar ezmişti ki sonradan tanıştığı bu koşullar ona güçlü olmayı öğretmişti. Eski arkadaşları vebalı gibi uzak dursalar da onları her gün okulda görüyordu; zaten Floransa, Los Angeles sayılmazdı, kent merkezinde, sinemada, kafelerde karşılaşıyorlardı. Böyle durumlarda ağzından çıkan her sözün lanetleme gücü taşıdığını anlamıştı, eninde sonunda herkesin başına kötü bir şey geliyordu, "seni iyi gördüm" veya tam tersine "seni keyifsiz gördüm" ifadelerinin karşısındaki kişide adeta ölümcül etki yarattığı için insanlar onu ânında siliyorlardı. 20. yüzyılın yetmişli yıllarının sonunda gençlerin Duccio Chilleri'nin uğursuzluk bulaştırdığına inanıyor olmaları gerçekten şaşılacak şeydi. Marco bunların dışındaydı elbette ve herkes mutlaka aynı soruyu ona soruyordu: "Peki ama neden onunla görüşmeye devam ediyorsun?" Yanıt da hep aynıydı: "Çünkü arkadaşım o benim."

Gene de Marco bunu asla kabullenmese de onunla takılmasının iki başka nedeni daha vardı ve bunlar hiç o kadar masum değildi. Biri daha önce de söylediğimiz gibi kumardı: Marco onunlayken erişilmesi zor dozda adrenalin salgılıyordu, para kazanıyordu ve zarif annesinin, kibar babasının, iki kardeşinin –biri ondan dört yaş büyük ve aklını sadece erkeklerle ilişkileriyle bozmuş olan Irene,

öteki de hırsın yiyip bitirdiği küçüğü Giacomo– asla idrak edemeyecekleri yeraltı dünyasını keşfediyordu. Öteki neden ise son derece narsistikti: Herkesin görmezden geldiği bir kişiyle arkadaşlığı sürdürmesi bağışlanıyordu: Zekâsı, iyi karakteri, cömertliği – gerekçe ne olursa olsun, Marco belaya bulaşmadan sürünün diktasına karşı gitme gücüne sahipti ve bu kudret aynasında kendini seyretmek onu ödüllendiriyordu. Hatta gerçeği söylemek gerekirse yıllar içinde Duccio Chilleri'yle takılma gerekçeleri sadece bunlardı, eski arkadaşlıklarını beslemiş olan özellikler ise birbiri ardına yıkılıp gidiyordu. Duccio değişmişti – Marco ancak o zaman bazı değişiklikleri fark etti, çünkü bu değişimler hep olumsuz yönde olmuştu. Fiziksel olarak berbat bir hal almıştı; konuştuğu zaman ağzının iki köşesinde beyaz tükürükler birikir olmuştu; kara saçları giderek yağlanıp kepeklenmişti; pek az yıkanıyor, çok zaman pis kokuyordu. Zaman içinde müziğe olan ilgisini tümden yitirmişti: İngiltere coşmuştu bu arada – Clash, Cure, Graham Parker&the Rumour, Elvis Costello'nun parıltılı dünyaları– ama o bunlarla ilgilenmiyordu, plak almaz, Marco'nun ona kaydettiği kasetleri dinlemez olmuştu. Ne kitap ne gazete okuyordu, sadece "Tırıs Sporcu" dergisi alıyordu. Konuşma tarzı kuşağının "harika ve bol kepçe", "okey" hatta "ok", "her dem ve zevkle", "olayın anafikri" "çok şey", "şu manada", "azı bol" gibi ifadelerine son derece uzaktı. Kızları zaten hiç aklına bile getirmiyordu, işini Cascine Parkı'ndaki orospularla hallediyordu.

Hayır, Marco onu hâlâ seviyordu ama Duccio Chilleri'yle arkadaşlık etmek mümkün olmaktan çıkmıştı, üstelik bunun nedeni Adı-Lazım-Değil olması bile değildi. Lanetlenmeye karşı şerbetli olmasından ötürü Marco onun ününü amansızca reddediyordu, hatta hoşlandığı bir kızla olduğunda bunu bir kahramanlık gösterisi olarak

sergiliyordu: Delisiniz, diyordu, buna gerçekten nasıl inanıyorsunuz hiç anlamıyorum. Onlar Duccio'nun göründüğü yerlerde yaşanan uğursuzlukları, yasları, belaları sıralamaya başladıklarında kişisel deneyini hırsla savunarak karşı çıkıyordu: İyi de bana bir bakın Tanrı aşkına. Onunla arkadaşlık ediyorum. Başıma hiçbir şey gelmedi. Siz benimle arkadaşlık ediyorsunuz – gene bir şey olmuyor. Ne saçmalıyorsunuz böyle?

Ama artık Duccio Chilleri figürü çevresinde oluşmuş kalın kabuğu yerinden sökmek mümkün değildi ve bu nedenle Marco'nun tezini çürütmek üzere Kasırganın Gözü kuramı ortaya çıkmıştı. Şöyle deniyordu: Nasıl ki körfezleri ve kentleri yerle bir eden kasırgaların girdaplarının tam merkezinde bulunan şey asla zarar görmezse Marco gibi Adı-Lazım-Değil'le yakın temas kuranların da başına bir tehlike gelmesi söz konusu değildi; ancak hafif bir sapma –sıradan bir karşılaşma, otomobile alma hatta uzaktan selam verme– kasırgaların havaya savurduğu köylerle aynı yazgıyı paylaşmaya neden olabiliyordu. İşte bu her şeyi açıklıyordu: Durum Marco'nun arkadaşlarına şaka yapma izni veriyordu ama aynı zamanda Baron Samedi'nin (Duccio Chilleri'nin Loa, Bokor, Mephisto ve Ypso gibi öteki lakaplarından biri) neden olduğu dehşet olaylarını da açıklıyordu; Marco Carrera onunla takılmaya ve ötekileri batıl inançları yüzünden eleştirmeye devam ediyordu. Bu bir dengeydi – mümkün olan tek denge. Kasırganın Gözü kuramı.

Bu Şey (1999)

Marco Carrera
c/o Adelino Viespoli
Catalani Caddesi 21
00199 Roma
İtalya

Paris, 16.12.1999

Geldi, hem de nasıl geldi. Geldi ve kimseler fark etmedi. Sert bir mektup bu Marco ve her zamanki gibi ne diyeceğimi bilemiyorum.

Doğru, mutlu değilim ama bu kimsenin suçu değil, suç tamamen benim içimde. Hayır, yanlış yazmadım, suç yazmamalıydım, belki de suç değil "şey" demeliydim.

Ben içimde bununla doğdum, 33 yıldan beri yanımda taşıyorum, nedeni hiç kimse değil, nedeni benim, vicdan azabı gibi kimseden kaynaklanmıyor, olay sadece şu: Bir insan dünyaya pislik olarak gelmiyor ve bu yüzden bunu taşıyor.

Peki şimdi ne diyeyim sana? Sana diyorum ki evet, şimdi zengin ve yakışıklı olmaya gerek duymadan düşündüğün ve yazdığın doğru mu, bunu görme fırsatını yakalayacaksın. Şimdi bir serçe kadar temizsin, suçsuzsun, her şeye sıfırdan başlayabilirsin, istersen hata da yapabilirsin, ne olsa sonradan geri dönme imkânın var.

Bense bambaşka bir haldeyim Marco ve bunu tümüyle değiştirmeliyim, kabahat benim, sonra bir daha huzur bulamayabilirim. Biliyorum anlıyorsun beni, aynı benim gibi seviyorsun, yanımızda olana kötülük yapmaktan korkuyoruz ikimiz de.

Hayatımın en iyi kısmının sen olduğuna inanıyorum, burada yalan, aldatmaca, öfke yok, (şu anda beni aradın, işte şimdi kaybediyorum kendimi), sen hayal edilebilen kısmısın, geceleri bile, çünkü rüyalarımda seni görmeye devam ediyorum.

Bu bir hayal olarak mı kalacak? Her şey mi yaşanacak? Bir şeyler mi yaşanacak? Buradayım, bekliyorum, hiçbir şey yapmak istemiyorum, ne olacaksa kendiliğinden olsun istiyorum. Biliyorum, bu saçma çünkü bana hiçbir şey olmaz ama ben karar alamam, bu konuda, şu anda asla karar alamam.

Belki de bunca yıldır bu şeyi başarmak için hiçbir şey yapmamaya alıştım. Hangi şeyi mi? Bilmiyorum, bilmiyorum, delirmeye başlıyorum, kesiyorum.

Luisa

Mutlu Bir Çocuk (1960-1970)

Marco Carrera tüm çocukluğu boyunca hiçbir şeyin farkına varmamıştı. Annesi ve babası arasındaki zıtlıkların, annesinin hınç dolu ıstırabının, babasının kızgın sessizliklerinin, geceleri çocuklar, özellikle de ondan dört yaş büyük ablası Irene duymasın diye alçak sesle edilen –Irene tarafından dikkatle dinlenen ve mazoşist bir titizlikle belleğe kaydedilen– kavgaların farkına varmamıştı; bu zıtlıkların, ıstırabın, kavgaların gerekçesinin de farkında değildi ama ablası için bunlar gayet barizdi yani annesi ve babası, her ikisi de *déracinés*[1] olmalarına rağmen (kadın, Letizia[2] –kişiliğini yansıtmayan bir ad– Salento şehrinden Puglia'lıydı; erkek Probo[3] –*nomen omen*[4]– Sondrio kasabasındandı) kesinlikle birlikte olmak üzere yaratılmamış iki kişiydiler, ortak hiçbir noktaları yoktu –hatta yer yüzünde onlardan daha farklı iki kişi bulunamazdı– kadın mimardı, baştan ayağa düşünce ve dev-

1. (Fr.) Köklerinden ayrışmış. (Y.N.)

2. Latince *laetitia* sözcüğünden türemiş isim neşe anlamına gelmektedir. (Y.N.)

3. Latince *probus* sözcüğünden türemiş isim dürüst, temiz anlamına gelmektedir. (Ç.N.)

4. (Lat.) Aslen "*nomen est omen*": İsim, işarettir. İsmiyle müsemma olmak veya ismin yazgıyı belirlediği anlamlarına gelen deyiş. (Ç.N.)

rimdi, erkek mühendisti, hesap ve işlem adamıydı, kadın radikal mimarinin döngüsüne kapılmıştı, adam Orta İtalya'nın en iyi maket uzmanıydı – işte bu nedenlerle Marco ve kardeşlerinin içinde büyüdükleri servet aslında başarıya ulaşamamış, sadece acı ve yakınma ve kışkırtma ve ezilme ve vicdan azabı ve kin ve teslimiyet üreten birlikteliğin ürünüydü ama Marco anne babasının birbirlerini –en azından karşılıklı bir eylem olarak– hiç sevmediklerini kesinlikle anlamamıştı; bu evlilikte sevgi vardı ama bu tek yönlüydü, sadece erkek karısına mutsuz yani kahramanca, köpekçe, vazgeçilmeyen, dile getirilmeyen, özünü yaralayan bir sevgi besliyordu, kadın bunu asla ne kabul edebilmiş ne karşılık verebilmişti ama dünyada hiçbir erkeğin onu böyle sevemeyeceği aşikâr olduğundan bunu reddedememişti ve işte bu nedenle bu aşk bir ura, evet habis ve yayılmacı bir tümöre dönüşmüş, ailesini de içeriden yaralarken onu mutsuzluğuna mıhlamıştı ve Marco Carrera hiç fark etmeden bu mutsuzluğun içinde büyümüştü. Mutsuzluğun evin duvarlarından sızdığını fark etmemişti. Bu evde cinselliğin yaşanmadığını fark etmemişti. Annesinin mimarlık, tasarım, fotoğraf, yoga, psikanaliz gibi ateşli uğraşlarının bir denge bulma çabası olduğunu, bu etkinlikler arasında babasına –beceriksizce de olsa– ihanet etmenin de bulunduğunu, o yıllarda Floransa kentine belki de son kez uluslararası değerler katan entelektüeller arasından birilerini avladığını, bunları Superstudio ve Archizoom markalarının "canavarların çobanları" ve onların müritleri arasından seçtiğini, nüfus cüzdanına göre yaşı hepsinden ileri olmakla birlikte aileden varlıklı olduğu için tek kuruş kazanmadan genç hayranlarının girişimleri arasında vakit geçirme lüksünden faydalandığını fark etmemişti. Evet, babasının bu ihanetlerden haberdar olduğunu da fark etmemişti. Marco Carrera çocukluğu boyun-

ca hiçbir şey fark etmemişti ve sadece bu nedenle mutlu bir çocukluk yaşamıştı. Dahası da vardı: Ablası gibi anne babasından hiç şüphe etmediği, ablası gibi gerçeği hemen anlamadığı için, o ikisini örnek figürler olarak görmüş, onları kendine model olarak seçmişti, evet, onları taklit ederek –birlikteliğin içinde uzlaşma olmasını imkânsız kılan çabalarıyla– erkeğin ve kadının özellikleriyle dolambaçlı bir kişilik karışımı geliştirmişti. Hiçbir şeyin farkına varmadığı çocukluğu süresince annesinden ne almıştı? Ya babasından? Peki her şeyin farkına vardıktan sonra annesi ve babası yüzünden ömrü boyunca neyi reddetmişti? Annesinden köktenciliği değil tedirginliği almıştı; merak duygusunu almış ama değişim karşısındaki endişesini almamıştı. Babasından temkini değil sabrı, susmayı değil tahammülü almıştı. Annesinden bakmayı, özellikle de fotoğraf makinesinin vizöründen bakma yeteneğini almıştı, babasından ise el işçiliğine yatkınlığını. Öte yandan annesi ve babası arasındaki engin mesafe, bu evde büyümüş olduğu için (yani doğduğundan beri bu sandalyelerde oturduğu, o koltuklarda ve divanlarda uyuyakaldığı, o masalarda yediği ve ders çalıştığı, o lambaların ışığında, o geçmeli kitaplıklar arasında bulunduğu için) bir obje seçmesi gerektiği zaman ansızın kayboluyordu, çünkü altmışlı ve yetmişli yılların kentsoylu ailelerine özgü o küstah üstünlük duygusu iliklerine işlemişti; en iyi değilse bile en güzel dünyada yaşaması babasının ve annesinin evde biriktirdiği eşyalar sayesinde gerçekleşmişti.

Sırf bu nedenle –yani özlemden filan ötürü değil– ailesinde hiçbir şeyin yolunda gitmemiş olduğunu fark ettiği ve hatta ailesinin pratikte artık var olmadığı zamanda bile Marco Carrera onu çevreleyen eşyadan ayrılmakta çok zorluk çekmişti: Çünkü güzeldiler, hâlâ güzeldiler, ebediyen güzeldiler ve bu güzellik annesiyle

babasını bir arada tutan şey olmuştu. Onların ölümünden sonra bu eşyaların envanterini çıkarırken bulmuştu kendini, tek tek hepsini Savonarola Meydanı'ndaki evle birlikte satmak gibi hüzünlü bir işe girişmişti (erkek kardeşi bir daha asla İtalya'ya adım atmama kararını kesinleştirdiğinden telefonda ona "at kurtul" demişti), oysa o günler boyunca onlara yapışmış kalmıştı.

Öte yandan babasının kendine ait şeyleri sapıkça düzen içinde tutması –bunu başkalarından beklemezdi, doğru ama düzen tutkusu gene de mutlak, korkutucu hatta neredeyse şiddetli denebilecek bir düzeydeydi– oğlunu kibirli bir pasaklı yapmıştı, annesi yüzünden de psikanaliz konusundan tiksinir olmuştu ve buna bağlı olarak annesinden ve ablası Irene'den başlayarak hayatındaki tüm kız arkadaşlar, sevgililer, iş arkadaşları, eşler, evlatlar, hepsi ama hepsi analitik terapinin umutsuz tipolojileri tarafından güdüldüler ve onun oğul, erkek kardeş, arkadaş, sevgili, iş arkadaşı, koca ve baba olarak ilkel sezgisini ortaya koydular: "Edilgen psikanaliz" –bu onun verdiği addı– son derece tehlikeliydi. Oysa onların hiçbiri, o yakınmaya başladığında bile psikanalizle ilgilenmiyorlardı. Ona, her aile, her türlü ilişki, herkese zarar verir diyorlardı; psikanalizi örneğin satranç tutkusundan daha fazla sorumlu tutmak bir önyargıydı. Belki haklıydılar ama Marco Carrera bu zararlar karşısında ödemek zorunda kaldığı bedel yüzünden kendinde daima şöyle düşünme hakkı buluyordu: Psikanaliz sigara dumanı gibiydi, bunu uygulamaktan uzak durmanın yanı sıra uygulayandan da korunmak gerekirdi. Ne var ki başkalarının psikanalizinden korunma yöntemi olarak tek bildiği kişinin kendinin de analize gitmesi gerekliliğiydi ve bu konuda taviz vermeye niyeti yoktu.

Kaldı ki doğru soruları sormak için bir analiste gerek yoktu: Dünyada bu kadar çok analize gitmeyen kadın

varken o neden ısrarla analize giden kadınlara tutuluyordu? Karşısındaki bunu yüzeysel bulduğu halde kendi edilgen psikanaliz kuramını neden onlara da aktarmak istiyordu? Oysa analiz almayan kadınlara aktarsaydı tartışmasız başarı elde edebilirdi.

Bir Envanter (2008)

Kime: Giacomo – jackcarr62@yahoo.com
Gmail – 19 Eylül 2008 16.39
Konu: Savanorala Meydanı Envanteri
Gönderen: Marco Carrera

Sevgili Giacomo,

Sen yanıtlamamaya devam ediyorsun, ben de yazmaya. Savonarola Meydanı'ndaki evi satmak için yaptığım işler hakkında seni de bilgilendirmek istiyorum, sessizliğin durduramayacak beni. Haber şu ki Piero Brachi'yi aradım (hatırladın mı? 20 yıl boyunca evimizin tüm mobilyalarını satın aldığımız Studio B'nin sahibi); adam 70 yaşını geçmiş, altmışlı ve yetmişli yılların tasarımları konusunda uzman bir mobilya açık artırma sitesi yönetiyor, evimizdeki mobilyaların değerlemesini rica ettim. Tahmin ettiğim üzere bazıları son derece seçkinmiş ve ortaya etkileyici bir değerleme çıktı; bu evin ıssızlaşmasına ve ailemizin mahvına yol açan malum olayları da göz önüne aldığımızda bile eşyalar mükemmel korunmuş. Bunların pek çoğu, dedi Brachi, MoMa'da sergileniyor. Bu nedenle evi satarken eşyaları ne yapacağımız hakkında bir karar almamız gerekiyor çünkü onları evin içinde bıraksak bile satış fiyatına bir katma değeri olmayacak. Bunları sitesi aracılığıyla zaman içinde sat-

makla ilgilenecek Brachi'ye teslim edebiliriz ya da kendi beğeni ve ihtiyaçlarımız doğrultusunda paylaşabiliriz. Sana sunduğum bu konuyu göz önüne almanı rica ediyorum Giacomo, malum nedenlerle konu para değil: Söz konusu olan senin ve benim 20 sene parçası olduğumuz, artık var olmayan bir hayattan ve aileden geri kalanlar, her ne kadar işler gitmesi gerektiği gibi gitmediyse de son mektubunda yazdığın ve derdime dert katan "at kurtul" hiç çözüm değil. Sonuç olarak Brachi bizzat kendinin sattığı bunca güzel şeyleri yeniden gördüğünde son derece duygulandı: Eşyaların sonunu belirleyecek karar konusunda ağzını açmaya bile yeltenmemene inanamıyorum. Seni temin ederim ki tartışma olmayacak, her ne dersen kabul edeceğim, yeter ki sen bunlara domuz leşi muamelesi yapma. Nesneler masumdur Giacomo.

Sonuç olarak ekte Piero Brachi'nin bana takdim ettiği, tüm değerlemeleriyle birlikte envanteri gönderiyorum. Bu nesnelerin her biri hakkında –kim için satın alındığı, hangi odaya yerleşeceği gibi– mahrem şeyler biliyor olmasına rağmen ondan rica ettiğim üzere hazırladığı kuru ve kişisellikten uzak bir rapor bu.

Savonarola Meydanı'ndaki evin eşyaları envanteri:

2 adet iki kişilik Le Bambole divan, metal, gri deri, poliüretan, B&B için Mario Bellini tasarımı, 1972 (20.000 euro)

4 adet Amanta* koltuk, cam elyafı ve siyah deri, B&B için Mario Bellini tasarımı, 1966 (4.400 euro)

1 adet Zelda koltuk, pelesenk boyalı ahşap ve meşin rengi deri, Poltronova için Sergio Asti, Sergio Favre, 1962 (2.200 euro)

1 adet Soriana koltuk, çelik ve kahverengi anilin deri, Cassina için Tobia ve Afra Scarpa, 1970 (4.000 euro)

1 adet Sacco* koltuk, polistiren ve kahverengi deri, Zanotta için Gatti, Paolini ve Teodoro, 1969 (450 euro)

1 adet Woodline koltuk, sıcak bükme ahşap, siyah deri, Arflex için Marco Zanusso, 1965 (1.000 euro)

1 adet Amanta kahve sehpası, siyah cam elyafı, B&B için Mario Bellini, 1966 (450 euro)

1 adet 748 alçak sehpa, kahverengi tik, Cassina için Ico Parisi, 1961 (1.100 euro)

1 adet Demetrio alçak sehpa, Artemide için Vico Magistretti, 1966 (150 euro)

1 adet La Rotonda yazı masası, doğal kiraz ve kristal, Cassina için Mario Bellini, 1976 (4.000 euro)

1 adet sökülebilir Dodona 300 kitaplık, siyah plastik, Artemide için Ernesto Gismondi, 1970 (4.500 euro)

2 adet sökülebilir Sergesto kitaplık, beyaz plastik, Artemide için Sergio Mazza, 1973 (1.500 euro)

1 adet O-Look avize, alüminyum, Poltronova için Superstudio, 1967 (4.400 euro)

1 adet Passiflora masa lambası sarı ve opal akrilik cam, Poltronova için Superstudio, 1968 (1.900 euro)

1 adet Saffo yazı masası lambası, gümüş rengi alüminyum ve cam, Artemide için Angelo Mangiarotti, 1967 (1.650 euro)

1 adet Baobab lamba, beyaz plastik, Guzzini için Harvey Guzzini, 1971 (525 euro)

1 adet Eclisse lamba kırmızı metal, Artemide için Vico Magistretti, 1967 (125 euro)

1 adet Gherpe yazı masası lambası, kırmızı akrilik cam ve krom çelik şerit, Poltronova için Superstudio, 1967 (4.000 euro)

1 adet Mezzachimera yazı masası lambası, beyaz akrilik, Artemide için Vico Magistretti, 1970 (450 euro)

3 adet Parentesi aydınlatma, metal ve plastik, Flos için Achille Castiglioni ve Pio Manzù, 1971 (750 euro)

12 adet Teti tavan lambası, beyaz plastik, Artemide için Vico Magistretti, 1974 (1.000 euro)

1 adet Hebi okuma lambası, metal ve beyaz kırışık plastik, Valenti için Isao Hosoe, 1972 (350 euro)

3 adet Telegono masa lambası, kırmızı plastik, Artemide için Vico Magistretti, 1968 (1.800 euro)

3 adet Graphis yazı masası, beyaz lake ahşap ve metal, keson ile birlikte, Tecno için Osvaldo Borsani, 1968 (3.000 euro)

1 adet TL 58 masa, sunta ve masif ceviz, Carlo Poggi için Marco Zanuso, 1979 (8.500 euro)

3 adet Uten.Silo 1 duvar askısı, kırmızı, yeşil ve sarı plastik, Ingo Maurer için Dorothee Becker, 1965 (1.800 euro)

4 adet Boby çekmeceli araba, polipropilen ve beyaz, yeşil, kırmızı, siyah ABS baskılı, Bieffeplast için Joe Colombo, 1970 (1.000 euro)

7 adet Modus tekerlekli sandalye, farklı renklerde metal ve plastik, Tecno için Osvaldo Borsani, 1973 (700 euro)

4 adet ofis sandalyesi, krom çelik ve deri, Planula için Giovanni Carini, 1967 (800 euro)

7 adet Plia sandalye, alüminyum ve saydam pleksiiglas, Castelli için Giancarlo Piretti, 1967 (1.050 euro)

4 adet Loop sandalye, hasır, Fransız, altmışlı yıllar (1.200 euro)

4 adet Selene sandalye, bej polyester, Artemide için Vico Magistretti, 1969 (600 euro)

4 adet Basket sandalye, çelik ve bej rattan, Home için Franco Campo ve Carlo Graffi, 1956 (1.000 euro)

1 adet Wassily B3 modeli sandalye, kahverengi deri, krom kaplama çelik, Gavina için Marcel Breuer, 1963 (1.800 euro)

1 adet yaylı çizim masası, demir kollu ahşap, Mühendis M. Sacchi Ltd. Şti için Mühendis M. Sacchi, 1922 (4.500 euro)

2 adet vintage komodin, kahverengi tik, Kjersgaard için Aksel Kjersgaard, 1956 (1.200 euro)

1 adet Şanghay palto askısı, doğal kayın ağacı, Zanotta için De Pas, D'Urbino ve Lomazzi, 1974 (4.000 euro)

1 **adet Dedalo şemsiyelik**, turuncu plastik, Artemide için Emma Gismondi Schweinberger, 1966 (3.000 euro)

1 **adet Valentine daktilo**, kırmızı metal ve plastik, Olivetti için Ettore Sottsass ve Perry A. King. 1968 (500 euro)

3 adet Grillo telefon ahizesi, Siemens için Marco Zanuso ve Richard Sapper, 1965 (210 euro)

1 adet Cubo ts 522 radyo, krom çelik ve kırmızı plastik, Brionvega için Marco Zanuso ve Richard Sapper, 1969 (360 euro)

1 adet Totem* entegre Hi-Fi, Brionvega için Mario Bellini, 1970 (700 euro)

2 adet FD 1102 n.5 filodifuzyon ahizesi, Brionvega için Marco Zanuso, 1969 (300 euro)

1 adet RR 126 Mid-Century pikap, amplifikatörlü, entegre hoparlörlü bakalit ve bej ahşap, pleksiglas, Brionvega için Pier Giacomo ve Achille Castiglioni, 1967 (180 euro)

1 adet Penny taşınabilir pikap, Musicalsound, 1975 (180 euro)

* işaretli objeler, çalışmadıkları ya da saklama koşulları iyi olmadığından değerlerinin yüzde 50 altındadır.

Toplam eder: 92.800 euro

Anlıyor musun Giacomo? O ev tam bir müze. Bu eşyalarla ilgili niyetini söyle, samimiyetle söyle, ne dersen yapacağım. Ama bana at kurtul deme.

Ah, iki obje üzerindeki yıldızlar konusunda eşitiz, ikimiz de bir pikap kırmışız.

Kucaklıyorum.

Marco

Uçaklar (2000)

1959'da, onun doğduğu yılda, uçak yolcularının sayısı gemi yolcularının sayısını geçmişti. İşte bu Marco Carrera'nın ezelden beri bildiğini sandığı bir bilgiydi çünkü babası aklı ermediği tarihten itibaren yineleyip durmuştu; geleceğin karada ya da suda değil havada olacağını öngören bilimkurgu romanları düşkünü bir okur olan babası için bu bir dönüm noktasıydı. Ezelden bilinen şeylerde olduğu üzere Marco Carrera bu bilgiyi kendi karmik tablosunun en kudretli tohumlarından biri saymak yerine babasının zararsız takıntılarından biri olarak küçümsemişti. Oysa...

Oysa uçaklar ve genel olarak havacılık onun karmik tablosunun en güçlü tohumlarından biriydi. Fark etmesi için öncesinde de karşısına makro düzeyde fırsatlar çıkmasına karşın Marco bunu 41 yaşında, sadece Roma'ya has o sabahların birinde, Caprino Tepesi'nde çamlar altında otururken ve artık eski karısı olmuş olan Marina'nın mahkemede ona karşı sunduğu dilekçesinde uydurduğu utanç verici ithamlarını okurken idrak etti. Dünyanın en güzel yerlerinden biri, Caffarelli Sarayı'nın Granarone binası (güzelliğinin nedeni sahip olmadığı mimari nitelikler değil, manzarasıydı: Campidoglio Tepesi'nin güneybatı yanından Tiber Nehri'ne kadar uzanan tüm bölgeye yani

Giano, Giunone Salvatrice, Speranza, Apollo Sosiano, Sant'Omobono hatta Portico Repubblicano'dan Holitorium Forumu'na ve onun ötesinde San Nicola in Carcere Kilisesi ve Tarpea Kayalıkları'nın tümüne ve Marcello Amfitiyatrosu'nun üçte birine hâkim bir manzarası vardı; karanlık çağlarda burası keçilere otlak olduğundan yeniden Caprino[1] Tepesi olarak adlandırılmıştı; 16. yüzyılın sonlarında tam tepeye Roma İmparatorluğu meclisiyle aynı adı taşıyan soylu aile tarafından Campidoglio Caffarelli Sarayı'nın inşasıyla yeniden değerlenmişti; 19. yüzyılın ortalarında saray ve çevresi Prusyalılar tarafından satın alınmış ve Granarone denen bölümün de yapılmasıyla daha da zenginleştirilmiş ve Alman Arkeoloji Enstitüsü buraya taşınmıştı; 1918 yılında Prusya İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla yapı bütünüyle Roma Belediyesi tarafından sahiplenilmişti) o yıllarda Capitolina Hukuk Bürosu olarak kullanılmasının dışında aynı zamanda Belediye Ek Hizmet Binası olarak da kullanılıyordu ve mahkeme kararları ilgililer için burada korunuyor ve teslim ediliyordu. Yani tartışmalarda, ihbarlarda ya da adli işlemlerde taraf olan kişiler bunları teslim almak için Granarone'ye gidiyorlardı. Ondan sonra –insani bir durum– kapıdan çıkar çıkmaz ortamın baş döndürücü güzelliğine hiç dikkat etmeden mazrufu okumak için telaşla zarfın mührünü yırtıyorlardı – belki bir ağaca dayanarak ya da o sabah Marco Carrera'nın yaptığı gibi yerdeki tahta çitin üzerine tüneyerek okumaya başlıyorlardı. O sabah çevresinde kendi gibi talihsiz üç kişi daha vardı: Üzerinde tulumu olan bir oto tamircisi, motosiklet kaskı hâlâ başında şık giyimli bir bey bir de kır saçlı pis bir adamcağız belgelerini okumaya dalmışlardı – içlerinden birinin, oto ta-

1. (İt.) Keçi. (Y.N.)

mircisinin belgesi mutlaka Marco'nunkiyle aynı tip ve aynı içerikte olmalıydı çünkü delikanlı okurken yüksek sesle söyleniyor ("Şuna da bak!", "Lanet karı!", "Şu orospuya bak hele!"), tehditler savuruyor, sanki elleri arasında titreyen kâğıdı dövecek gibi duruyordu. Saldırganlığına rağmen suçlayıcı değil savunucu pozisyonunda görünüyordu, ifadesi kızgından çok korkaktı, tam da Marco Carrera'nın yüzünde beliren gibi ifade gibi. Çünkü orada, o seyirlik sabahta, tarih ve güzellik yansıtan o köşede aylar süren belirsizlikten sonra bu metni okuyunca Marco eski karısının ondan nasıl bir yırtıcılıkla ve ne tür yollarla kurtulmaya karar vermiş olduğunu öğrendi.

Marina, psikanalistinin mesleki sır saklama yükümlülüğünü ihlal ederek hayalinde canlandırdığı niyetleri Marco Carrera'ya açıklamasından sonra A planını bir kenara kaldırmış ve daha az kanlı ama aynı derecede nefret yüklü ve sıkıntı yaratıcı B planına eğilmişti: Boşanma dilekçesinde bir kocaya ve babaya isnat edilebilecek her türlü suçlamaya yer verilmişti – elbette hiçbiri doğru değildi ama ne fark ederdi: O artık yargıcın karşısında, karısının vadesi dolmuş nikâh dışı gebeliğine, evlilik çatısını terke, kızlarının babasıyla normal görüşme sıklığına ve önceden eyleme geçirilmiş başka türlü rezilliklere (psikanalistin duruşmada asla tanıklık etmeyeceği kesin olduğundan onun sayıp döktüğü A planından söz etmesi söz konusu bile değildi) itiraz etmeden önce, bütün bunlara karşı çıkma noktasına varmadan önce, diyorduk, fiziksel ve psikolojik şiddet suçlamalarından, kızına karşı darp ve suiistimal, evlilik dışı ilişkiyle tekrarlanan sadakatsizlik, karısının tüm Slovenyalı ailesine yönelttiği ölüm tehdidi, evlilik görevlerinin ifasının noksanlığı, vergi kaçırma, yasadışı inşaat gibi suçlamalardan arınması gerekiyordu. Bunların tümü –yinelememiz gerekir ki– gerçekdışıydı (vergi kaçırma aslında Marina'ya ait bir suçtu ve o sadece

onu örtbas etmeye çalışmıştı ve kaçak inşaat derken Bolgheri evinin geçmişteki genişletme tadilatından söz ediyordu; evet bu izinsiz gerçekleştirilmişti ama failler annesiyle babasıydı, ablasının öldüğü o lanet olası 1981 yılında yani 20 yıl önce, daha Marina'yla tanışmasından çok önceki bir olaydı) ve bütün bunlar gene sahte olan ve tarihi geçmiş anekdotların anlatılmasıyla süslenmişti (şeytanın aklına gelmeyen ayrıntılar vardı), bunların sadece biri gerçekten yaşanmış bir olaydı – bu dehşet sahneleri arasında pek manasızdı ama belli ki bütün korkunç yalanların kurbanı olsa da masum olmadığını kendisine hatırlatmak üzere araya sokuşturulmuştu. Olay Adele daha beşikteyken yani on yıl önce yaşanmıştı. Yazdı. Tam olarak Bolgheri'de. Belleği onu derinlere gömmüştü ama belli ki canlı kalmıştı çünkü bu metni okur okumaz gerçeğin tüm yakıcılığı canlanmıştı.

Temmuz.

Öğle uykusu saati.

Loşluk.

Perdeyi uçuşturan deniz esintisi.

Ağustosböceklerinin bitmek bilmeyen cırcırı.

O ve Marina odalarında uyukluyorlar (1981'de usulsüzce eklenen oda tam da buydu). Yatağın bitişiğinde, Marina'nın tarafında bebeğin uyuduğu beşik.

Serin çarşaf. Serin yastık. Mis gibi bebek kokusu.

Huzur.

Ansızın bir gümbürtü. Gürültülü, uzun, dehşet verici, yıkıcı, korkunç, kıyamet gibi bir ses. Bir an önce içinde süzüldüğü yarı uyur yarı uyanık halden ayağa fırlayan Marco Carrera titriyor, odanın bahçe kapısından fırladığı gibi dayandığı çamın önünde zar zor nefes alıyor, kalbi adrenalinle şişmiş, soluğu boğazına tıkanmış halde. Bu beş ya da on saniye süren halden sonra Marco ne olduğunu anlıyor, aynı anda karısıyla çocuğunun bulunduğu

odadan fırladığını idrak edip içeri giriyor, korkuyla uyanmış ve yatakta oturan, hâlâ ne olduğunu anlamayan ve korkan karısına sarılıyor, onu sakinleştiriyor, rahatlamasına yardım ediyor, ne olduğunu açıklıyor – bu arada bebek şans eseri uyumaya devam ediyor. Beş saniye ya da on...

Söylendiği üzere Marco Carrera bu anıyı gömmüştü ama o sabah bütün canlılığıyla karşısında görüverdi, başkasının anılarının bir ürünü olarak canlanan sahne onu erkeklerin en rezili olarak resmetme amacıyla üzerine kusulan yalanlar cümbüşü içindeki tek gerçeklikti. Karısı ona yönelttiği suçlamada, "Ödlekçe karısını ve bebeğini odada terk ediyor, ilk dehşet ânında tehlikeden tek başına kaçıyor, sonra ses kaynağının odalarının üzerinden geçerken ses duvarını aşan bir askerî uçak yani zararsız bir olay olduğunu anlayıp geri dönüyor ama bu çok daha tehditkâr ve ciddi bir olay olabilirdi," diyordu.

Ve doğruydu.

Tabii, dilekçede bunun sadece bir refleks olduğu, sadece beş ya da on –hadi on beş olsun– saniyeliğine ihmalkârlık etmiş olduğu yani sadece saniyelerin söz konusu olduğu yazılı değildi: Tam tersine bu kaçış istemli bir eylemmiş ve erkek karısını ve kızını kendi başlarına bırakıp yaklaşan tehlikeden bencilce kaçmış gibi gösterilmek isteniyordu. Bu da son derece hatalıydı elbette. Ama dilekçede erkeğin o saniyeler içindeki kaçışında, kendine gelip baba ve eş olarak üzerine düşeni yapışında ne gibi gerekçeler olduğu da yer almıyordu. O akıllara sığmaz dehşet ânında aklı başından nerelere uçmuştu, karısı elbette bilemezdi bunu ve gene de isnat ettiği tüm yalan ithamlar arasındaki tek gerçek olay buydu, şimdi ansızın karısı yüzünden, gömdüğü bu anı zihninde canlanmıştı.

İşte Marco Carrera babasının onun doğum yılı ile uçaklar arasında bir bağlantı kuruyor olmasının aslında bir kehanet sayılması gerektiğini o zaman idrak etti: Bu-

nu daha önce bir uçak kazasından kurtulduğunda, aynı kazadan kurtulduğunu zannettiği bir hostesle evlendiğinde düşünmemişti; şimdi yüzüne vurulan yüz suçtan gerçek olan bir tanesiyle yüzleşirken – Grosseto üssünden kalkan askerî uçağın, tam onun başı üzerinde ses duvarını aşması, onun korkuyla kendini yitirip komşunun bahçesini ayıran yıldız çalılarına bakarak zar zor soluk aldığı ağaca dayanması sırasında zihninde yinelenen sesi duyuvermişti ansızın. Haydi on saniye boyunca tekrarlayalım: Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa Luisa...

O Büyülü Cümle (1983)

Marco Carrera
Savonarola Meydanı 12
50132 Floransa
İtalya

Paris, 15 Mart 1983

Sevgili Marco,

Zarf üzerindeki adres dahil daktilo kullanarak Paris'ten mektup yazanın kim olduğunu merak ediyorsundur tahmin ederim. Belki imzayı görmek için hemen mektubun sonuna bakmışsındır, belki gönderen ibaresini aramışsındır –ama sadece baş harflerimi yazmıştım– ya da (yeğlediğim seçenek) içinde bir sezgi doğmuş ve yazanın ben olduğumu hemen anlamışsındır. Her neyse, benim. Sana Paris'ten babamın daktilosuyla yazan benim Marco. Evet benim, buraya taşındığımızdan beri ilk kez ses ediyorum.

Ne yapıyorum? Nasılım? Ders çalışıyorum. Her gün çalışmaya gittiğim yeri seviyorum. İşte böyle akıp gidiyor. Sana yazma nedenim bunları anlatmak değil.

Seni sık sık düşünüyorum. Zihnimden tümüyle silemediğim bir başka erkekle birlikte aklıma sık sık düşen tek İtalyan

sensin. Kötü anlarda ötekini, güzel anlarda seni düşünüyorum. Sadece bugün değil daima üzerime senin kırmızı kazağını giyiyorum. Takside, özellikle de senin sıcak gevrek almaya gittiğin ve annenle arkadaşlarına yakalanmaktan korktuğun o geç saatlerde geliyorsun aklıma. Gecenin geç saatlerinde, bir partiden çıktığımda, yarı sarhoş kafayla taksiyle eve dönerken düşünüyorum seni ve kendimi bana bir keresinde söylediğin üzere "neşeyle harcanmış" hissediyorum.

Ben hiç taksiyle dolaşmazdım. Floransa'da tek başıma bir taksiye bindiğimi bile hatırlamıyorum. Geceleri taksiyle gezmenin ne kadar güzel bir şey olduğunu hiç bilmezdim. Filmlerdeki gibi kaldırımda elimi kaldırıp geçen bir taksiyi durdurmak ne hoşmuş. Örneğin "Taxi Parisien" yazısı turuncuysa taksinin meşgul, beyazsa boş olduğunu öğrendim. Ve ışık beyazsa yemin ederim kolunu kaldırman onu durdurmaya yetiyor. Olağanüstü. Belki sen bunu zaten biliyorsundur, biliyorsundur elbette. Ve bininˆce ve sürücüye adresi verince ve otomobil yola koyulunca sokaklarda, aydınlık ve ıssız meydanlarda kayıp giderken, sona ermiş o uzun akşamda yaşadıklarımın yavaş yavaş dağıldığını hissediyorum: Dans ettiğim, birlikte içki içtiğim, sigara tüttürdüğüm erkeklerin yüzleri çözünüyor, banallikler çözünüyor, her şey eriyor ve ben kendimi iyi hissediyorum. İşte öyle anlarda seni düşündüğümü fark ediyorum. Yüzeysel her şeyin beni terk ettiğini ve hayatımdaki tüm yüzeysel şeyleri sildiğimde geriye bir tek senin kaldığını fark ediyorum.

Oysa seni düşünmek kolay değil. Özellikle de olanlardan sonra. Üstelik bahanem az, anımsayacak görüntüm az. Hep Bolgheri'deki evde ben ve arkadaşlarım ravioli yerken seni dünyadan yalıtan bir walkman ve kulaklıkla divana oturmuş olduğun o imgeye sığınıyorum. Ya saattendir ya taksiden ama bu bana güzel bir anı gibi geliyor.

Bazen de rüyama giriyorsun.

Söz gelişi dün gece rüyamda seni gördüm, işte o nedenle bana bir daha asla yazmaman konusunda ağzından aldığım

sözü –kim bilir neden öyle bir söz aldım– bizzat ben bozarak sana yazıyorum.

Çok güzel bir rüyaydı Marco. Aydınlık. Huzurlu. Ne yazık ki yarısında uyandım. Çok iyi anımsıyorum çünkü ardından bir türlü uyku tutturamadım ve saatleri seni düşünerek geçirdim. Meksika tarzı bir avluda, yavaş yavaş dönen devasa bir pervanenin altında bir hamakta yatıyordum, sen de beyazlar içinde hamağın bir köşesine ilişmiştin ve beni sallıyordun. Tuhaf bir oyun oynuyorduk ve sana tarif edemeyeceğim bir şekilde gülüyorduk. Benim güya sihirli bir cümle söylemem için meydan okuyordun ama ben beceremiyordum. Cümle çok acayipti, uyanır uyanmaz yazdım: "18 yaşımda Benediktenler bana konuşmayı öğrettiler, birkaç şey öğrenmeyi becerdim." Yemin ederim cümle buydu. Ve ben bunu bir türlü yineleyemiyordum, sürekli hata yapıyordum, daha çok yanıldıkça daha çok gülüyorduk, daha çok güldükçe ben daha çok yanlış yapıyordum. Sonunda ne kadar güldüğümüzü anla diye söylüyorum, sen de artık cümleyi telaffuz edemez oldun. Meksika avlusuna baban geliyordu, suratı her zamanki gibi mezar taşına benziyordu, biz ona da bu cümleyi tekrarlamasını söylüyorduk ve o da deniyor ve şaşırıyordu. İkimizin ne kadar çok güldüğünü anlatamam, bir süre sonra hata yapmaya ve yanılmaya devam eden baban da gülüyordu. Beceremiyordu, bir yolunu bulamıyordu: Kimi zaman şöyle diyordu: "18 yaşımda Fransiskenler..." ya da, "bana konuşmayı öğrettiler..." Gerçekten büyülü bir cümleydi ve biz gülmekten ölüyorduk. Sonra uyandım. Sana anlatırken böyle çok aptal bir rüya gibi geliyor ama yemin ederim ki öyle değildi. Ve aramızda utanmanın gölgesi bile yoktu. Babanla bile. Her şey yumuşacık akıyordu. Rüya işte.

Hâlâ rüyanın etkisinden kurtulamamışken kalktım, çıktım, jimnastiğe gittim (jimnastiğe gidiyorum) ve şaşırtıcı bir olayla karşılaştım: Güneş altında kar yağıyordu. Yemin ederim. Zafer Takı'nın altında kocaman, ağır, yumuşak kar tanele-

ri dökülüyordu ama az ötede gökyüzü bulutsuz ve aydınlıktı, ilerideki Notre Dame güneş altında ışıldıyordu. Ve bu artık bir rüya değildi, gerçeklikti. Ve bu çok tutarsız bir mektup, farkındayım ama olsun. Umarım seni utandırmam, sana "boş yere" sorunlar yaratmam. (Seni son sefer bir asır önce, bir spor salonunda gördüğümü şu anda hatırladım. Utanç verici bir karşılaşma.) Bu nedenle taksilerde seni düşünmeye ve mümkünse bu geceki gibi rüyalarda görmeye devam etmem önemli. Biliyor musun, uykusuzluktan ve o öteki çocuğun ihanet gibi zihnime düşmesinden yıldım. Seni kucaklıyorum iznin olursa.

Luisa

Son Masumiyet Gecesi (1979)

20 yaşlarına doğru Marco Carrera ve Duccio Chilleri yabancı ülke kumarhanelerine takılmaya başladılar –Avusturya ve daha çok Yugoslavya– ama Duccio'nun titizlikle planladığı, genelevlerde ve lokantalarda mola verdikleri bu otomobil seyahatleri bir süre sonra Marco'yu sıkmaya başladı. Arkadaşının Fiat X1/9 otomobilinin içinde on-on iki saat onunla birlikte kapalı olmaya tahammül etmek bir yana, Marco Carrera tıkınmak, orospulara zaman ayırmak yerine daha profesyonel bir yol alma şeklini, kumarın gereksinmelerine hizmet edecek şekilde düzenlemekten yanaydı. Aslında söylediğimiz üzere, Adı-Lazım-Değil arkadaşıyla serserilik etmekten, zamanı birlikte geçirmekten çok hoşlanırken Marco'da bu heves zamanla sönmüştü: Onun ruhunda süregelen tek arzu kumarhanelere girerken yanında özellikle rulet konusunda uzman, Craps konusunda sezgili, Blackjack konusunda canavar kesilmiş bu mükemmel arkadaşla birlikte olmaktı. Bu nedenle bir gün işi eline aldı ve Duccio Chilleri korksa bile uçakla seyahat etmelerine karar verdi. Onun *demir kuş* takıntısını yatıştırmak için dört akşam uğraşması gerekti ve bunu yaparken kullandığı yöntem –işin doruk noktası buydu– etrafına uğursuzluk getirdiği için Adı-Lazım-Değil'den uzak

duran herkese sarf ettiği, batıl inançları çürütecek rasyonel savlardı. En sonunda onu kandırdı ve iki arkadaş, bir yıl önce otomobille gittikleri ve bol para kazandıkları Ljubljana Kumarhanesi'nde uzun bir hafta sonu geçirmek üzere Pisa Havalimanı'nda buluştular. Aslında yolculuk çok uzun sürecekti çünkü Marco, Koper Aviopromet adında bir Yugoslav şirketinin Pisa ve Ljubljana arasında manasızca Larnaka'ya (Kıbrıs) uğrayan *charter* uçağında yer ayırtmıştı. Bu saçmalık nedeniyle yolculuk süresi dört kat artmıştı ama gizemli bir şekilde uçak bileti dört katı ucuza gelmişti.

Binerlerken Duccio Chilleri son derece gergindi, Marco sakinleştirici ilaçları yoğunlukla kullanan ablasının ecza dolabından ona iki sakinleştirici hap araklamıştı ama arkadaşının gerginliği azalmamıştı. Yerlerine oturduktan sonra Duccio –ona göre uçağın bakımsızlığını belli eden– koltukların ve baş dayama yerlerinin kullanımıyla ilgili birtakım sorunlar yaratmıştı ama onu asıl korkutan uçağa binmeye devam eden yolculardı. Çirkin insanlar deyip duruyordu, defolu insanlar. Baksana deyip duruyordu, bunlar şimdiden ölüye benziyorlar; şuna bak, diye yineliyordu, bir de şuna bak, sanki gazetede resmini görüyorum adamın. Marco ona sürekli rahatlamasını telkin ediyordu ama Adı-Lazım-Değil'in gerginliği arttıkça artıyordu.

Yolcular binmeyi sürdürürken birdenbire ayağa fırladı, uçakta bir futbolcu, oyuncu, VIP gibi ünlü bir kişi yani hayatın yüzüne güldüğü herhangi biri var mı, diye bağırmaya başladı. Koltuklarına varmak için zar zor sıkışık koridorda ilerlemeye çalışan insanlar ona şaşkınlıkla bakıyordu, hatta biri neye kızdığını sordu. Size kızdım, diye yanıtladı onu Duccio Chilleri, çünkü siz ölüsünüz, şimdi de beni öldürmek istiyorsunuz. Marco Carrera ona arkasından sarıldı, onu yeniden oturttu, tatlı tatlı ye-

niden sakinleştirmeye çalıştı, ceketinin yaydığı ucuz lokanta kokusuna rağmen sarıldı ve aynı zamanda çevrelerinde kızmaya başlayan insanları sakinleştirmeye gayret etti. Yok bir şey, diye yinelerken Duccio da söyleniyordu, burada hepimiz öleceğiz ama yok bir şey diyordu. Böyle dır dır ederken, yüzünü elleri arasına almışken ve ağlamak üzereyken arkadaşı tarafından rahatlatıldı, başkalarına çıkışmayı bıraktı ve durumuna razı oldu. Ama uçağa bir izci grubunun binmesiyle birlikte durum ansızın değişti. Duccio Chilleri isyan etti: Hayır! İzcilere hayır! Sıranın başındaki çocuğun önüne dikildi, bu iri ve kıllı bir gençti, oymak başı üniforması içinde özellikle komik görünüyordu: Nereye gittiğinizi sanıyorsunuz? dedi. Genç irisi bocaladı, belki de onu görevli sandığından biniş kartını gösterdi. Defolup gidin! Haydi defolun! Marco onu sakinleştirmek için yeniden ayağa fırladı ama Duccio Chilleri çoktan kontrolden çıkmıştı: Dehşet içindeki izcilerin başını yakalamıştı, sarsıyordu –katiller defolun diye bağırıyordu– ve birileri de tepki göstermeye başlayıp tekmeler ve silleler havada uçuşmaya başlayınca Marco Carrera Ljubljana'da hafta sonunun hayal olduğunu anladı. Doktor olduğunu söyleyerek –henüz tıp fakültesinin ikinci sınıfındaydı ve doktorluk uzak bir erimdi– arkadaşının B tipi (uydurmuştu) sara krizi geçirdiği teşhisini bildirdi ve uçağın kapısının onları indirmek üzere açılmasını istedi. Uçağın ekibi bu deliden kurtulmayı tercih ettiğinden ve valizlerini doğrudan piste indirdiğinden (Pisa Havalimanı o zaman iyi işletilirdi), uçak pistte ilerlerken iki genç terminale dönmüşlerdi. Zaten Duccio Chilleri toprağa bastığı anda ansızın sakinleşmişti – sanki cehennemden yeryüzüne dönüş yapmış biri gibi absürd bir sevinç gösterisinde bulunuyordu. Marco Carrera ise öfkeliydi ama herkesin önünde yeniden bok gibi görünüp rezil olmamak için öfkesini kont-

rol altına aldı, sıkıntılı bir sessizliğe gömüldü. Canı sıkılmıştı ve giderek hiddetleniyordu; Floransa'ya dönmek ve Duccio'dan mümkün olduğunca çabuk kurtulabilmek için arabasını sürerken göğsünde gümbürdeyen öfkenin ve utancın esiri olmuştu, utancının nedeni onu uçaktan hırsız gibi inmeye mecbur eden ve içeride yaşananan sahnenin uçağın dışında da devam etmesi ihtimaliydi ve şimdi otoyolda arabasını kullanırken olup bitenleri sanki bir başkasının gözünden canlandırıyordu zihninde. Ne olmuştu o uçakta? Duccio Chilleri adındaki arkadaşı panik kriziyle özenle hazırladığı hafta sonu planını suya düşürmüştü. Olan buydu Marco için, *sadece* buydu: Ama Duccio Chilleri'yi tanıyan başkalarının gözünde ne olmuştu? Adı-Lazım-Değil o uçakta nasıl büyük ve korkunç bir olay yaratmıştı?

Marco kendini öteki arkadaşlarından herhangi birinin yerine koyduğu anda midesinde bir yumruk hissetmeye başladı ve bir daha da o yumruk hissinden kurtulamadı. Ve o gece arkadaşını ona veda bile etmeden evinin önünde bıraktıktan, ailesine de hafta sonu programının değiştiğiyle ilgili bir yalan attıktan sonra yatağında sağına soluna dönüp dururken o uçakta kaderlerine terk ettikleri yol arkadaşlarının, o zavallı ve kim bilir nereye gittiğini sanan bihaber izcilerin, kehanet kokan bir hareketle o ve Adı-Lazım-Değil'in uçaktan inmesiyle derin bir nefes alan ağır makyajlı Slav hosteslerin fazlasıyla anonim çehrelerini düşünüyordu – oysa Kasırganın Gözü kuramına göre uçaktan inmelerini engellemek için onların insan duvarı oluşturmaları gerekirdi...

Marco Carrera onu öfkelendiren bu düşüncelerle çarşaflar arasında terlerken, bir türlü uyku tutmazken, aralık pencereden sızan yıldız yaseminin kokusunun farkına bile varmazken, Kıbrıs'ın batı kıyısında bir trajedi vuku bulmuştu ama henüz kendisinin haberi yoktu:

DC-9-30 model Koper Aviopromet uçağı Larnaka Havalimanı'nda boş yere beklenirken o Kilikya Denizi tarafından çoktan yutulmuştu; Marco'nun merhamet ve endişe karışımı bir duyguyla zihninden geçirdiği insanların hepsi ölmüştü; Adı-Lazım-Değil'in üzerlerine yağdırdığı ölüm fetvası sonuca ulaşmıştı ve o yeryüzünde buna tanık olmuş tek kişiydi.

Henüz bunları bilmeyen Marco Carrera uyuyakaldı –saatin geç olmasına ve endişeli hissetmesine karşın bir şekilde uyuyakaldı– başka pek çok son gece yaşayacağı ömründe bu onun son masumiyet gecesi oldu.

Urania[1] (2008)

Kime: Giacomo – jackcarr62@yahoo.com
Gmail – 17 Ekim 2008 23.39
Konu: *Urania* Romanları
Gönderen: Marco Carrera

Sevgili Giacomo,

Bugün sana babamızın –neredeyse tam olan– *Urania* koleksiyonundan söz etmek istiyorum. Eksikleri olsa da, babam kitapları büyük özenle sakladığı için koleksiyonun yüksek ticari değeri var, babam her birini tek tek pelür kap kâğıdıyla kaplamış, sonuç olarak 50-60 yıl sonra şaşırtıcı bir temizlikte duruyorlar; ama sana söz etmek istediğim bu değil. Benim işlere bakış açıma göre bu kitaplar az sonra söyleyeceğim nedenler yüzünden senin olmalı, sen istemezsen de yer tutmayacakları için onları senin için ben saklarım ama asla, asla satmayı düşünmem.

Evet. Koleksiyon. 1. sayıdan 899. sayıya yani 1952'den 1981'e kadar uzanıyor ve sadece altı sayısı eksik. İşte hangileri olduğu ve nedenleri:

1. *I romanzi di Urania.* Mondadori Yayınevi'nin 1952'den beri yayımladığı bilimkurgu dizisi. (Y.N.)

Sayı 20, *Gökteki Çakıltaşı*, Isaac Asimov, 20 Temmuz 1953

27 yaşında, üniversiteden henüz mezun olmuş babamın 19 sayıyı düzenli satın aldıktan sonra en sevdiği yazarın en güzel kitaplarından biri olan bunu satın almamış olması –sence de– tuhaf değil mi? Aslında satın almıştı çünkü çalışma odasında *Urania* dergilerinin dizili olduğu rafta (Brachi'nin geçen ay yaptığı ve sana gönderdiğim envanterde sökülebilir Sergesto kitaplık olarak anılmıştı, sen çok iyi anımsarsın çünkü bir tanesi de senin odanda duruyordu ve hâlâ orada ve senin okuduğun *Tex* ve benzeri çizgi romanlarla dolu), evet o rafta bir önceki sayıyla (19) çıkan Arthur C. Clarke'ın *Prelude to Space*'i [Uzaya Prelüt] ile bir sonraki sayıyla (21) çıkan Jimmy Guieu'nun *Hantise sur le monde* [Dünyada Dehşet] kitabının arasında "A'ya ödünç verildi, 19 Nisan 1970" yazılı bir karton var. Bana katılacağını sanıyorum, A. dediği, arkadaşı Aldo Mansutti olmalı, daha doğrusu babamın hitap ettiği şekliyle Aldino; bizim evde üzerinde uzun uzun konuşulan ve annemizle babamızın motosiklet almaktan vazgeçmesine neden olan saçma bir motosiklet kazasında ölmüştü. Hepimizin birlikte Aldino'nun cenaze törenine gidişimizi anımsıyorum, ben kesin ortaokuldaydım, hatta belki birinci sınıfta ya da ikinci sınıfın başındaydım – demek ki 1970 yılı olmalı. Belli ki şöyle olmuştu: Babam kitabı Aldino'ya ödünç vermiş, koleksiyonuna çok önem verdiği için unutmamak için rafta kitabın yerine not yazdığı kartonu koymuştu ama Aldino çok kısa süre içinde ölmüştü ve babam da kitabı karısından geri istemeyi unutmuştu, karısı Titti'yi anımsarsın, Titti Mansutti, sana daha sonra anlatacağım bir nedenle onu birkaç gün önce gördüm, çok yaşlanmış. Artık o sırada yani 1970 yılında bile koleksiyon tam değildi çünkü şu beş sayılı kitaplar noksan: 203, 204, 449, 450 ve 451. Beni takip et Giacomo, lütfen okumayı bırakma. Bu beş sayının neden eksik olduğunu anlamaya çalışıyoruz.

Sayı 203, *The Tide Went Out* [Deniz Geri Çekilmişti], Charles Eric Maine, 10 Mayıs 1959 ve Sayı 204, *Mankind on the Run* [İnsanlık Firarda], Gordon R. Dickson, 24 Mayıs 1959

Rafta bunların yerinde ödünç verildiklerinin işareti olan karton yoktu, bu kez satın almamıştı. Ve bunun nedenini tarihler üzerinde biraz akıl yorarak buldum: Irene'nin mama sandalyesinden düşüşü. Hatırlıyor musun? Bize yüz kere anlatmışlardı. Dalmazia Meydanı'ndaki evin mutfağında, mama sandalyesinden düşen Irene başını yere çarpıyor ve iki gün Meyer'de komada kalıyor, annem kızı kurtulursa sigara içmeyi bırakacağı konusunda ant içiyor, Irene kurtuluyor, annem sigarayı bırakmıyor, Irene bütünüyle iyileşiyor ama annem kızının sonraki tüm rahatsızlıklarının bu olaydan kaynaklandığını anlıyor... Eh biz ikimiz daha doğmamıştık ama ailemizde en azından onun ölümüne kadar yaşanmış en dramatik olayın Irene'nin mama sandalyesinden düşüşü olduğunu kabullenmek zorundayız. O kadar dramatik bir olaydı ki –işte neden– babam tam iki kez yani 28 gün boyunca *Urania* dizisinin kitaplarını satın almayı unutmuştu. Şimdi bize yılın hangi dönemi olduğunu söyleyecek kimse kalmadı ama hatırlarsan bu olayı daha da dramatikleştiren durum annemin bana hamile kalmış olmasıydı. (Annemin gebeliğine rağmen sigarayı bırakamamış olması da ayrıca dramatik.)

Kızının düşüşünde, bayılışında, ambulansta yanında, Meyer'de başucunda oturuşunda annemi hep kocaman karnıyla hayal etsem de hesaplara göre sadece iki aylık hamileymiş. Ben 2 Aralık günü doğdum, öyle değil mi? Demek ki mart başında rahme düşmüşüm. Eksik olan iki sayı mayıs ayına yani gebeliğin ikinci, üçüncü ayına denk düşmeli. Annemin karnı kocaman olmasa da babamın derginin iki sayısını alamayışının nedeni ortaya çıkmış oluyor: Irene reanimasyondaydı, Irene gözlem altındaydı, Irene hastaneden eve henüz dönmüştü. Bir ay sonra tehlike geçmişti ve babam romanları yeniden düzenli olarak satın almaya başlamış (Sayı 205, Robert Randall'ın *The Shrouded Planet*'i [Üstü Örtülü Gezegen], 7 Haziran

1959) yedi yıl boyunca da tek bir sayı kaçırmamıştı, ta ki o eksik olan o üç sayıya kadar.

Sayı 449, *The Genocides* [Soykırımcılar], Thomas M. Disch, 20 Kasım 1966, Sayı 450, *C'è sempre una guerra* [Daima Bir Savaş Var], çeşitli yazarlar (Walter F. Moudy, Poul Anderson, Robert E. Margroff, Piers Anthony, Andrew J. Offutt) 4 Aralık 1966 ve Sayı 451, *Of Godlike Power* [Tanrısal Güçte], Mack Reynolds, 18 Aralık 1966.

Burada neden belli: Sel. Babam lastik botlarla ovada sele kapılan hayvanları ve sonra da öteki çamur melekleriyle Ulusal Kütüphane'nin kitaplarını kurtarmaya girişmişti. Şimdi soracaksın kendine: 448. sayıyı aldığı halde bu üç sayıyı neden alamamış? John Wyndham'ın *Krizalitler*'i, 6 Kasım 1966'da yayınlandığında sel hâlâ yaygındı, Floransa resmen sular altında kalmıştı. İşte bunun açıklaması sevgili Giacomo, bence aynı zamanda koleksiyonu neden senin alman gerektiğine de ışık tutuyor. Kesinlikle rastlantıyla keşfettiğim bir şey bu ve çok değerli görünüyor. Bak şimdi. Şöyle olmuş. Ben Sergesto rafları üzerinde düzenle dizilmiş kitapların başlıklarını gözden geçirirken ansızın tanıdığım bir başlık ve yazara takıldım: Robert Anson Heinlein'in Yıldız Gemisi Askerleri. Heinlein benim okuduğum ender bilimkurgu yazarlarından biri ve bu başlık bana gördüğüm bir film nedeniyle aşina geldi. Bu nedenle aldım, bakmak için açtım, nitekim özgün adı *Starship Toopers*'tı ve doksanlı yılların sonunda bundan kötü bir film çekilmişti; İtalyan versiyonunda bu isim değil *Yıldız Gemisi Askerleri* ismi kullanılmıştı. Ama işte asıl noktaya gelelim, bunu gördükten sonra bir önceki yani kapaktan sonraki ilk sayfada yazarın, kitabın adının, yayınevinin yazdığı sayfaya geldim. Hani yazarların ithaflarını yazdıkları şu sayfaya, ne denirdi onlara? Başlık mı? Dur bakayım. Evet kontrol ettim: Başlık Sayfası: "Bir kitabın başlığını, alt başlığını, yazarını, yayıncısını ve basımını belirten sayfadır," diyor Wikipedia, "ya da okurun kapağı kaldırdıktan sonra gördüğü ilk sayfa."

İşte bu o. Şunu diyordum, başlık sayfasında kurşunkalemle babamın el yazısıyla yazılı bir şey vardı. Birkaç satır sadece, olduğu gibi aktarıyorum sana: "Günaydın baylar bayanlar, şimdi size yeni arkadaşımı tanıştırmak istiyorum... Giovanna Hanım... Yok hayır belki de Giacomo Bey... Kim bilir.. İşte, işte dikkat... Hemşire geliyor.. Henüz iyi görülmüyor.. İşte eğiliyor... Baylar bayanlar, Giacomo doğdu."

Olağanüstü değil mi? Annem seni henüz doğurmuştu, babam oracıktaydı, gençti, heyecanlaydı, gelenin kız mı erkek mi olduğunu bilemeden dışarı atılmıştı, hastane koridorunda Muratti sigaralarını tüttürüyor, elindeki *Urania* bilimkurgu romanının başlık sayfasına çiziktiriyordu. Yeşil önlükleri giyerek bebeklerimizin doğumuna tanıklık eden, onların cinsiyetini aylar öncesinden öğrenen, eşlerimiz doğururken ona sarılan bizlerden ne kadar farklı bir durum...

İşte bence bu yüzden koleksiyonu sen almalısın, sadece Google Earth sayesinde tepeden gördüğüm Chapel Hill'deki evinde saklamalısın.

Bunlardan sonra gelelim 6 Kasım 1966 sayısının eksiklik nedenine: Babamın başlık sayfasındaki yazısını deşifre ettikten sonra bir süre duygulanmış bir halde kalakaldım, hislendim (Hatırlıyor musun bu fiili? Hep kim böyle söylerdi hatırlıyor musun?), sonra toparlandım, kitabı kapattım ve gözüm kapağın sol altındaki kırmızı minik karedeki fiyata takıldı (150 liret), fasikül sayısı (276) ve tarih 25 Şubat 1962. Şimdi gelelim asıl soruya: Sen 12 Şubat günü doğdun: Nasıl olmuştu da babam 13 gün sonra çıkacak kitabı ele geçirmişti? Bir anlık şaşkınlıktan sonra birden aydım. Ben tenis oynarken *Match Ball* dergisine aboneydim ve o 14 günde bir çıkardı, fasikül üzerinde yazdığı tarihten çok daha önceki günlerde gelirdi eve, ben bir süre abone olduğum için bunun bana özel bir ayrıcalık, bir öncelik olduğunu sanmıştım ama sonunda maalesef *Match Ball* dergisinin bayiye de kapağın üzerindeki tarihten önce geldiğini fark etmiştim. Bunu anlayınca evde dolaşan *Panorama*, *L'Espresso* ve hat-

ta *La Settimana Enigmistica* dergilerinin de aynı şekilde üzerlerindeki tarihten önce geldiklerini gözlemlemiştim. Okurun dört ya da beş gün öncenin tarihini taşıyan bir dergiyle hem geçmiş olaylarla yüzleşmeleri engelleniyor hem de onlara bir tazelik duygusu yaşatılıyordu. Pek anlamlı olmasa da bazı nedenlerle bu farkındalık *Urania* dizisi romanları için Mondadori Yayınevi tarafından da geçerli olmuştu ve olasılıkla kapak üzerindeki tarih kitabın satışta olduğu 14 günün son gününün tarihini taşıyordu. Bunun anlamı da babamın 12 Şubat 1962 günü yanında hastaneye getirdiği ve annemin sancılarına eşlik ettiği (internetten kontrol ettim, bir pazartesi günüymüş) dergi henüz çıkmıştı, dumanı üzerindeydi, 13 gün sonranın tarihini taşıyordu; belki de annem doğumhaneye girince babam hastanenin gazete bayisine uğrayıp almıştı bunu.

İşte babamın üzerinde 6 Kasım 1966 tarihini taşıyan fasiküle sahip olmasının açıklaması da bu, çünkü aslında o gün 48 saatten beri itfaiyeye ait şişme botta saman balyaları üzerinde sele kapılan hayvanları kurtarmaya çalışıyordu: Dergi 13 gün önce çıkmıştı.

1966 yılında eksik olan bu üç sayıdan sonra 15 yıl boyunca babam tek bir sayıyı bile kaçırmamış – bu gerçekten çok etkileyici. 452. sayıdan *Il libro del Servizi Segreto* [Gizli Servis] Sayısı; Asimov, Tucker, Van Vogt, Martino ve Philip K. Dick derlemesi) 899. sayıya kadar koleksiyon eksiksiz devam ediyor ve bu son sayı da Mack Reynolds'a ait *Commune 2000 A.D.* [Komün 2000 A.D.]. Babam birbirini izleyen 447 kitabı satın almış, pelür kâğıtla kaplamış, okumuş, raftaki yerine koymuş; kitapların fiyatı bu arada 200 liretten 1.500 lirete yükselmiş, dünyada, İtalya'da, Floransa'da ve ailemizde bin bir hal yaşanmış.

Koleksiyonun son kitabını en sona sakladım çünkü gerçekten bir bitişin simgesi. Şu anda karşımda duruyor: Beyaz kapak üzerinde kırmızı yazılar var, bir çember içindeki resimde bir parkta ayakta duran kız ve erkek banka oturmuş bir yaşlıyla konuşuyorlar, üçü de çırılçıplak olduğu gibi uzaktan

görünen kişiler de çıplaklar), kitabın adı *Commune 2000 A.D.*, yazarı Mack Reynolds ve sonunda da tarih yazıyor: 23 Ağustos 1981.

Ama 23 Ağustos 1981 dünyanın bitiş tarihi. Ve bu sayı, daha önce de gördüğümüz gibi aslında 13 gün önce yani ayın 10'unda yayınlanmıştı ve babam onu yıllık yaz tatilimizi geçirdiğimi Castagneto'daki bayiden almıştı ve her zaman yaptığı üzere iki-üç gün içinde biraz kumsalda, biraz yatağında arkasını anneme, yüzünü sağda duran komodinine dönerek okuyup bitirmişti; ağustos ayında hep birlikte Bolgheri'deki eve gittiğimizde başka oda olmadığından zorunlu olarak aynı yatağı paylaşıyorlardı. 24 Ağustos'tan itibaren bir sonraki sayı bulunabilecekti bayide (belki Castagneto'da olmayabilirdi, oraya salı ya da çarşamba gelebilirdi) ama bu, geri kalan her şey gibi birdenbire onun için önemini yitirmişti. Sonsuza dek yitirmişti. 899 sayılı Mack Reynolds imzalı *Commune 2000 A.D.*, babamın *Urania* serisinden aldığı ve okuduğu son kitap oldu: 1'den 899'a uzanan ve neredeyse tam olan büyük koleksiyonunun da son kitabıydı. Hayatının sonuncusu.

Tamam Giacomo, seni suçladım ve seni suçlamam korkunçtu. Ama lanet olsun, üzerinden 30 yıl geçti. Seni suçladığım için özür diliyorum; her ne kadar birbirleri üzerine yığılmaya devam etseler de hepsi hâlâ o lanet olası güne çok yakın olan o sayısız gün boyunca hayatı ailemizde yaşanmaz kılınmasına katkıda bulunduğum için senden özür diliyorum. Ama üzerinden 30 yıl geçti. Çocuktuk o zaman, şimdi iki koca adamız. İstesek bile iki yabancı olamayız. Anne babaları öldüğü zaman kardeşler genellikle miras yüzünden kavga ederler: Biz miras bahanesiyle barışsak ne kadar güzel olur. Zaten her şeyin tersine işlemesi bizim ailemize özgü bir durumdur.

Yanıtla beni.

Marco

Gospodinèèèèèè (1974)

Bir pazar günüydü, sabah erkendi, Savonarola Meydanı görünmez olmuştu. Ağaçlar yok olmuştu, gökyüzü yok olmuştu, otomobiller yok olmuştu. Artık hiçbir şey yoktu. Noel'de annesiyle seyrettiği, sis inince dedenin evin önünde yolunu kaybettiği filmdeki gibiydi ortam, Marco Carrera da evinin önünde kaybolmuştu. Floransa'da sis –özellikle böylesi– nadiren, çok nadiren görülen bir olguydu. İnsan neredeyse ayaklarını bile göremiyordu.

Pazardı, sabah erkendi, anlamsız bir gündü. Trafik durdurulmuştu –Kemer Sıkma deniyordu buna– şaka gibiydi: Vespa motosiklet alma konusunda hak kazanabilmek için anne ve babasının yanında ablası ve erkek kardeşiyle sıralı olarak bir yıl boyunca çalışmıştı, okulda iyi notlar almıştı, sağduyulu, akıllı ve hoşgörülü davranmıştı ve zaferi elde eder etmez, tam da doğum gününde motorunu pazar günleri kullanmasını yasaklayan bu acil yasa yürürlüğe girmişti. Sadece bununla da kalmıyordu. Bu acil durumun gerekçesi saçmaydı: Petrol –ve elbette benzin de– ansızın idareli kullanılacak bir meta olarak belirlenmişti. Marco Carrera için televizyon haberlerinde duydukları hiçbir anlam taşımıyordu. Bir metanın kısıtlı kullanılacak kadar azalması için önce ara dönem yaşanmalıydı. Oysa her şey ansızın oluvermişti: Bir yıldırım –

savaş, OPEC ülkelerinin petrol ihracatını sınırlandırma kararı ve ansızın prizi çekme. Tam bir ay içinde: Sokak lambaları söndürülüyordu, televizyon programları erken saatte sona eriyordu, evlerin ısıtılmasına kısıtlama getirilmişti ve pazar günleri –Vespa dahil– hiçbir ulaşım aracı kullanılmıyordu. Nasıl yani: Onun medeniyetine böylesine diz çöktürmek bu kadar kolay mıydı? Ve tam da 14 yaşını doldurmuş, erişkin yaşama adım atmışken mi? Bütün bir kış ve hatta bahar boyunca her hafta sonu Abetone'ye gitmek, kayak antrenmanı yapmak ve yarışmak, antrenman yapmak ve yarışmak ve sonra Abetone sakinlerinin iki katı hızla inişlerine tanık olmak ve üç kat hızlı kayma zorunluluğundan kurtulmak için kayağı bırakmıştı, kışın ve baharda tüm hafta sonlarını Vespa'sının keyfini sürmeye ayırmaya heves etmişti.

Hiç işte. Yayan. Üstelik o gün bir de sis.

Pazardı, sabah erkendi. Marco Carrera birkaç adım attıktan sonra evinin birkaç metre ötesinde tereddüde kapılmış ve yönünü bilemez olmuştu. Evi sağda mıydı, solda mı? İleride miydi, geride mi? Ona yardım edecek trafik uğultusu da yoktu.

Saat sekiz buçukta istasyonda randevusu vardı – o, Verdi, Pielleggero ve Sollima ikizleri trene binerek öğretmenleri ve müdürlerinin eşliğinde Lucca'ya gideceker, Toskana Kapalı Saha Tenis Şampiyonası'nda öğrenci kategorisinde oynayacaklardı. (Ve işte kayağı bırakmak için iyi bir neden daha: O yıl balon kortların yaygınlaşmasıyla turnuvalar kışın da yapılır olmuştu ve Marco Carrera tenis ve kayak arasında bölünmektense tüm dikkatini tenise verebilecekti. Boyu uzamasa da teniste giderek güçleniyor, giderek daha kararlı ve saldırgan oluyordu – rakipleri onu boyu yüzünden küçümserken, bu özelliğiyle son yılda şaşırtıcı sonuçlar almaya başlamıştı. Oysa kayakta psikoloji yoktu, strateji yoktu, doğrudan rakip yoktu: Sadece yerçekimi, onun bir buçuk metrelik

boyu ve özellikle de 44 kilosu vardı, bunlar da mücadele edemeyeceği handikaplarıydı.)

Pazardı işte, sabah erkendi, Kemer Sıkma yüzünden meydanın ışıkları sönüktü. Marco'nun dört bir yanında sadece sis vardı. Yapması gereken Giacomini Caddesi'ndeki durağa varmak (hiç olmazsa otobüsler çalışıyordu) ve onu Santa Maria Novella Tren İstasyonu'na götürecek otobüse binmekti: Ne var ki bu durum ansızın olanaksız bir hal almıştı. Giacomini Caddesi neredeydi acaba? Evine göre, meydanın karşı tarafındaydı ve San Francesco Kilisesi'nin sırasındaydı ama – yeni baştan: Evi neredeydi? Meydan neredeydi? Kilise neredeydi?

Kaza, tüm kazalar gibi ani ve korkunç oldu. Marco Carrera bir an önce o bulutun içinde, çevresinde ses, referans noktası, hiçbir şey olmaksızın kaybolmuşken bir an sonra her şey birdenbire olmuştu: Gümbürtü, ezilme, takılı kalan klakson, hatta insan bağırışları: Bir zaman sıralaması olmadan her şey aynı anda olmuş gibiydi. Kaldı ki mekânın olmadığı yerde zaten zaman da olamazdı, Albert Amcası öyle söylemişti.

İlk çığlıklar tek bir kelimeydi ve daha önce hiç duyulmamıştı.

"*Gospodinèèèè!*"

Tek bir sözcük, daha önce hiç işitilmemiş bir sözcük, bir işaret fişeği gibi fırlatılmıştı sisin içinde. Sanki (ona, Marco'ya çünkü orada başka kimse yoktu) şöyle demek ister gibiydi: "İmdat! Buradayız! Kaza burada oldu!"

İyi de burada nerede?

"*Gospodinèèèèè!*"

Marco bu çığlığa yöneldi. İlk adımlarını atınca zaman da akmaya başlamış gibi geldi: Takılı kalan klakson ötmeyi bıraktı. Hurdadan ses geliyordu. Erkek sesi anlaşılmaz kelimeler sarf ederken *Gospodinèèèè* diye bağıran sesin bir kadına ait olduğu anlaşıldı.

Beyaz sis duvarının içinden ansızın ve korku uyandıracak kadar yakında bir kadın belirdi. Bir Çingene'ydi. Yüzü kan içindeydi ve atmaya devam ettiği çığlık, *Gospodinèèèè* onu çirkinleştiriyordu. Söylenen bir erkek de işitiliyordu ama sesin sahibi ortada yoktu. Bir başka adam çıktı ortaya –yaşlı bir Çingene, alnından boynuna kadar kan akıyordu– ama söylenen o değildi. İşte şimdi orada bir Ford Taunus vardı, kapıları açıktı, kaportadan duman yükseliyordu. Marco ne yapacağı hakkında ve ne aradığı hakkında hiçbir fikri olmadan bu bir tas sütün içinde hareket ediyordu. Acaba öteki arabayı mı arıyordu? Bir önsezisi mi vardı? Yoksa onu klaksonundan mı tanımıştı?

"*Gospodinèèèè!*"

İşte öteki araba da oradaydı. Artık önü kalmamıştı çünkü sokak lambasının direğine toslamıştı. Bir Peugeot 504 gibi görünüyordu – babasınınki gibi. Rengi metalik gri gibi görünüyordu – babasınınki gibi. İlkinden daha genç, bir başka Çingene –sağlamdı– homurdanarak arabanın kapısı açmıştı ve şimdi içinden birini çıkarıyordu. Duyuları yok olan biri, evet öyle, ya da ölü.

Bir kız gibi görünüyordu.

Ablası Irene gibi görünüyordu.

"*Gospodinèèèè!*"

Baba, otomobilini ödünç verir misin? Hayır Irene, başlama gene. Ama Abetone'ye gitmem gerekiyor, Bolgheri'ye gitmem gerekiyor, Impruneta'da bir partiye gitmem gerekiyor, nasıl gideceğim? Biri götürsün seni. Ama yalnızım, kendime eşlik edemem. Irene daha ehliyetin yok. Ama pembe kartım var.[1] Yanında kimse yoksa pem-

1. İtalya'da reşit olmuş sürücü adaylarının teorik sınavda başarılı olmaları durumunda pratik sınavı tamamlayana kadar yanlarında, en az on yıldır sürücü belgesine sahip refakatçi bulunması şartıyla İtalya sınırları dahilinde trafiğe çıkmalarını onaylayan geçici sürücü belgesi. (Y.N.)

be kartınla otomobil kullanamazsın. Ama kız arkadaşlarımın hepsi yapıyor bunu. Ama sen yapamazsın. Ne olur ya, dikkatli olurum, yemin ederim. Hayır. Beni durduracaklarından mı korkuyorsun? Evet. Ama beni durdurmazlar! Sana hayır dedim. Ben gene de alacağım arabayı. Sakın ha cüret etme buna.

Marco son haftalarda kaç kez duymuştu bu çekişmeyi. Ve o, babası ve Irene arasındaki tüm tartışmalarda olduğu gibi –çok zeki ve çok ezilen– ablasının tarafını tutmuştu, ablası onun hayat ve gençlik modeliydi, ablası onu farklı, soylu, asi, üstün kılan şakağındaki o mavi damarıyla, öfkesiyle, atılganlığıyla her daim onun Kutupyıldızı'ydı. Şimdi orada, yerdeydi, önünde yatıyordu, genç Çingene onu yatırmış ve hatta onu –bunu oradaki kimse bilmiyordu ama– tüm acil müdahale protokollerine karşı gelerek hayata döndürmeye çalışıyordu: Solgundu, görünen bir yarası yoktu, kendinde değildi. Irene. Ölmüş müydü?

"*Gospodinèèèè!*"

Hayır, ölmemişti, hatta hiçbir şey olmamıştı – sadece bayılmıştı ve Marco Carrera bir-iki dakika sonra öğrenecekti bunu. Ama o an ablasının bedenine kondurduğu bakış, yedi yıl sonra, sabahın yedisinde Cecina Hastanesi'nin morgunda ablasının cesedine konduracağı bakışın aynıydı: Aynı çaresizlikle yüklüydü, aynı merhametle, öfkeyle, güçsüzlükle, dehşetle ve şefkatle. Gizemli bir biçimde kaderinde bu bakışı ablasına kondurması yazılıydı ve o bundan hep korkuyordu çünkü anlatılanlara göre o daha beş yaşında bile değilken Bolgheri kumsalında, onun sonradan öleceği kumsalda, yıldızların kaydığı San Lorenzo gecesinde herkes bir dilek tutarken –annesi, annesinin arkadaşı, annesinin arkadaşının kızları ve Irene– o şahane bir biçimde kayan yıldıza bakmış ve ne anlama geldiğini hiç bilmeden şöyle demişti: "Irene *intihar etmesin*."

Irene, onun miti. Yanında istemediği ablası, tıpkı tüm aile üyelerinin istemediği, hatta kimsenin istemediği gibi; 18 yaşındayken Irene ailesinin taşıması gereken haç olmuştu, çevresine sürekli talihsizlik saçan bir tohum taşıyordu içinde –düşmeler, kazalar, kırıklar, kavgalar, depresyonlar, uyuşturucular, psikoterapiler– ve bu tohumlar ablasına karşı duyduğu merhamet ve tevekkül olarak filizleniyordu, Marco hiçbir talihsizliğin uğramadığı kişiydi, gerçekten dünyada tekti, hep kurtulmuştu, onu anlamaya, onu aklamaya, ondan yana olmaya ve her türlü uğursuzluğuna rağmen onun tarafını tutmaya gayret eden tek kişiydi. Bu uğursuzlukların bir listesi yapılacak olsa, o sabah, o sisin içinde yaşanan kaza ilk sırada yer alabilirdi.

Bu olaydan yıllar sonra, Irene'nin onun ve ailesinin üzerine yağdırdığı tüm talihsizliklerden ve hatta kendi ölümünden sonra, aile üyelerinin tümünün ölümünden ve –söylemesi çok zor, gerçekten insanın dili varmıyor söylemeye– onun kızının da ölümünden sonra –işte söyledik artık– hepsinden ve her şeyden yıllar sonra, Marco Carrera tek başına yaşlanmışken, neredeyse ölüme mahkûm olmuşken okumakta olduğu bir romanda şu satırların altını çizecekti: "İçinde karanlık ve kargaşa taşıyordu." Onu, sis kazasında ve benzeri başka felaketlerde de ölmeyen Irene'yi düşünüyordu, Irene en sonunda –gerçekten çok genç yaşında– gene de ölmüştü.

Pazardı, sabah erkendi. *Gospodinè*, Sırp-Hırvat dilinde, "Ah Tanrım!" demekti.

Sinekkuşu Hakkında İkinci Mektup (2005)

Marco Carrera
Fornaci Sokak 117/b
Villa Le Sabine Mevkii
57022 Castagneto Carducci (LI)
İtalya

Meis Adası, 8 Ağustos 2005

Varsayalım ben yaz diyorum,
"Sinekkuşu" yazıyorum bir kâğıda,
Onu bir zarfa koyup
Yokuşun dibindeki
Kutuya atıyorum. Sen
Mektubumu açtığında, hatırlayacaksın
O günleri ve seni ne kadar,
Ne kadar çok sevdiğimi[1]

~~Raymond Carver~~
Luisa

1. Raymond Carver, "Sinekkuşu", *Bilmezsiniz Aşk Nedir*, çev. Cevat Çapan, Can Yayınları, İstanbul, 2011, s. 96. (Y.N.)

Bir İp, Bir Sihirbaz, Üç Çatlak (1992-1995)

İnsanlar arasındaki ilişkilerin kaderinin ta baştan çizildiği ve işlerin nasıl gideceğini önceden bilmek için nasıl başladıklarına bakmanın yeterli olduğu bilinmelidir – ama bilinmez. Bir ilişki doğduğunda daima bir aydınlanma ânı yaşanır ve onun gelişmesi, zamana yayılması, olacağı şey olması ve bitişi –hepsi bir kerede– aydınlanmanın ışığında görülebilir. İyice görülür çünkü nasıl ki her şeyin formu onun ilk ortaya çıkışında mahfuzdur, yaşanacak her şey de başlangıç ânında mahfuzdur. Ama söz konusu olan bir andır, tam o an, fakat sonra bu aydınlatıcı vizyon solar, bir kenara itilir; insanlar arasındaki hikâyeler işte tam da bu nedenle sürprizler, zararlar, beklenmedik bir mutluluk veya ıstırap yaratır. Bunu biliyorduk, başlangıçta parlak, kısa bir anda bilmiştik ama sonra, hayatımızın geri kalanında bir daha bilmedik. Hani insan gece yataktan kalktığında banyoya gitmek için odasında sendeler, kendini kaybolmuş hisseder, yarım saniyeliğine ışığı yakıp ardından hemen söndürür ya, o ışık yolu gösterir ama sadece tuvaletimizi yapmaya ve yatağa dönmeye yetecek süre kadar. Bir dahaki sefere gene kaybolur.

Kızı Adele'nin algı bozukluğu üç yaş civarında ortaya çıktığında, Marco Carrera için o şimşek çaktı, o her şeyi gördü; ama bu vizyon o kadar tahammül edilemezdi

ki –ablası Irene'yle ilgiliydi– onu hemen sildi ve sanki hiç görmemiş gibi yaşamaya devam etti. Belki psikanalizle yeniden anımsayabilirdi ama çevresi sürekli bu yönteme başvuran insanlarla kuşatılmış olduğundan Marco psikanalize karşı aşması mümkün olmayan bir tiksinti geliştirmişti. En azından kendi öyle diyordu. Oysa bir psikanalist bu tiksintinin vizyonun baskısından korunmak için benimsenmiş bir mekanizma olduğunu söyleyebilirdi. Nitekim bu baskı son derece ani ve derin yaşandı, öyle ki bu vizyon bir daha hiç ortaya çıkmadı, işler gitmesi gerektiği gibi gittikten sonra bile – Marco Carrera başlangıçta bir anlığına yaşanacakları bilmişti ama hayatının geri kalanında bir daha bilmedi.

Yaşı itibariyle kızın patolojisinin ortaya çıkışının babasıyla o güne dek oldukça belirsiz olan ilişkisinin başlangıcıyla kesiştiği söylenebilir; bu kesişmeyi belirleyen kızın kendisiydi, hayatıyla ilgili –olasılıkla– ilk özerk kararıydı. Ağustos ayının ışıklı bir pazar günü baba kız Bolgheri evinin mutfağında kahvaltı ediyorlardı, anne uyumaya devam ediyordu; Adele Carrera babasına sırtına bağlı bir ip olduğunu söyledi. Yaşına rağmen bu ipi son derece net bir şekilde tanımladı: Bir ip tam sırtından çıkıyor ve hep en yakın duvarda sona eriyordu. Bazı nedenlerle bunu hiç kimse göremiyordu ve küçük kız birilerinin ipi görmeyip ona takılıp dolanmasını engellemek için daima duvara yakın durmak zorundaydı. Marco ona, peki duvara yakın duramazsan ne yapıyorsun, diye sordu. Adele bu gibi durumlarda çok dikkatli davrandığını, biri arkasından geçiyorsa ve onun ipine dolandıysa o kişiyi kurtarmak için döndüğünü söyledi ve nasıl yaptığını gösterdi. Marco sorular sormaya devam etti. Peki ama bu ip herkesin sırtında var mıydı yoksa sadece onda mı vardı? Sadece onda vardı. Peki bu ona tuhaf gelmiyor muydu? Evet, tuhaf geliyordu. Ona daha tuhaf gelen onda ipin olması

mıydı yoksa başkalarının buna sahip olmaması mıydı? Ona tuhaf gelen başkalarının buna sahip olmamasıydı. Peki evde, diye sordu ona, nasıl idare ediyorsun? Annenle, benimle nasıl idare ediyorsun? Ama sen, diye açıkladı kız, sen *asla* benim arkamdan geçmiyorsun. İşte böyleydi, tam o anda, bu çok şaşırtıcı açıklama –o hiç kızının arkasından geçmiyordu– karşısında Marco Carrera bir ürperti hissetti ve kızıyla ilişkisi başladı. Ve işte tam bu anda gördü, bildi, korktu – ve bu nedenle o andan hemen sonra gördüğünü, bildiğini, korktuğunu unuttu.

Yazın geri kalanında bu ip ikisinin sırrı oldu. Aslında Marco öğrendiklerini hemen Marina'ya aktarmıştı ama kızı bundan kimseye söz etmemesini istediği için annesinin öğrendiğini hiç bilmedi. Marina o ağustos ayında –kumsalda, evde, bahçede– kızının arkasından geçmemeye çaba gösterdi ama hep çok geç hatırladığı için bunu pek başaramadı. Bu gibi durumlarda küçük kızının ip yumağını düzeltmek için dikkatle ve sabırla ters yönde döndüğünü görünce hassaslaşıyordu. Sonra durumdan bihaber olan nine ve dedeyi gözlemliyordu ve onların *her zaman* çocuğun arkasından dolaştıklarını görüyordu –sanki mahsus yapıyorlardı bunu– ve Adele'nin her sefer aynı dikkatle ve sabırla ters yöne döndüğünü görüyor ve gene duygulanıyordu. Sonra babasıyla kızı arasında henüz tomurcuklanmış ilişkiyi izliyor, babanın doğal bir yetenekle –gerçekten doğruydu bu– kızının arkasından hiç geçmediğini fark ediyordu, *asla* sırt tarafından geçmiyordu ve gene duygulanıyordu. Marco onun duygulandığını görüyor, kendi de duygulanıyordu. Her ikisi için de duygu yüklü bir yaz oldu. Endişe etmek ikisinin de aklından geçmedi.

Eylül ayında Adele anaokuluna başlayacaktı ve Marco kızının konuyu annesine de açması için bu bahaneden yararlandı. Böylece Adele, birkaç hafta önce babasına

açıkladıklarını aynı mutfakta ona da anlattı. Marina duygulandı. Sonra da birkaç soru sordu kızına ama bunlar babanınkilerden çok daha farklıydı; daha pratik, daha az romantik ve bu nedenle de kız için yanıtlaması zor olan sorulardı: Bu ipe sahip olduğunu ne zaman fark etmişti? Bu ip neden yapılmıştı? Kopabilir miydi? Adele'nin karmaşık da olsa verdiği yanıtlardan Marco ve Marina, sırtında bir ip olduğu zannına birlikte seyrettikleri Barselona Olimpiyatı'ndan sonra vardığını anladılar: Kadınlar flöre dalında yarışan Trillini'nin üniformasının belinde kılıç darbelerini ekrana iletmeye yarayan bir tel vardı, yarışmacı altın madalya almıştı, kızlar maskelerini çıkardıkları zaman neşeli yüzler, gülüşler, saçlar ortaya çıkıyordu: Bütün bu imgelerin kızlarını etkilediğini anladılar. Kaygılanmadılar.

Anaokulundaki öğretmenlerine –en azından herhangi türden bir kaza yaşanana kadar– bir şey söylememeye karar verdiler. Küçük bir okuldu, Piramide Cestia yakınlarındaki Chiarini Caddesi'ndeki bir apartman dairesine sığmıştı ve burada göze batmadan duvarlara yakın olmak kolay olacaktı. Adele'nin yaşadığı sorunlar tüm öğrencilerin yaşadıklarıyla aynı oldu: Anne babadan ayrılma, uyum sağlama, yeni alışkanlıklar. Hiç kimse ipin farkına varmadı. Kaldı ki arkasından biri geçtiği zaman Adele son derece sakin ve sabırlı olmaya devam ediyordu: Yavaş yavaş ötekini kurtarmak için ters yöne hareket ediyordu, öteki ister yetişkin ister çocuk olsun, fark etmiyordu. Evdeyse Marco ve Marina onun ipiyle oynar olmuşlardı: Marco üzerinden atlar ya da takılır, Marina oraya çamaşır asarmış gibi yapıyordu. Bütün yıl kolayca akıp gitti, sadece bir tek *kaza* yaşandı; okul, çocukları Maccarese'de bir çiftliği ziyarete götürmüştü ve Adele otobüsten inmeyi reddetmişti. Çocuğun genellikle açık havada bulunmakla ilgili sorunu yoktu, ipini idare etme-

nin yollarını bulmuştu ama o gün inat etti ve iki öğretmenden biri onunla otobüste kaldı. Annesi öğleden sonra onu almaya gittiğinde ve olanlar kendisine anlatıldığında öğretmenlerin "kapris" diye nitelendirdiği şeyin nedenini anladı ama acelesi olduğundan onlara bu ip konusunu açıklayacak zamanı olmadı. Otomobildeyse Adele'ye otobüsten inmeme nedeninin ip olup olmadığını sorduğunda yanıtını aldı: Orada çok hayvan vardı ve ip hayvanlar için çok tehlikeli olabilirdi. Bunu rahatça, sakince, sanki temkinli bir davranış olarak açıkladı ve Marina çok duygulandı. Akşam bunu Marco'ya anlattı ve o da çok duygulandı. Onunla birlikte iple oynadılar. Sorun etmediler.

Ev değiştirdiler ve yazdan sonra çocuğun okulunu da değiştirdiler. Aslında ulaşımı daha kolay olduğundan değil hatta bu Tor Marancia'dan ötede, Appia ve Ardeatina arasında Tor Carbone Caddesi'nde, neredeyse sayfiyede bulunuyordu ama hem daha iyi hem de daha güzeldi, hava temizdi, bir zamanlar Anna Magnani'ye ait olan bir villaya yerleşmişti – en azından Marina'nın versiyonuna göre böyleydi: Marco'ya göre hayatlarında gereksiz bir sorundu (sürekli değişmek, iyileştirmek, büyütmek, gelişmek, sürekli), gereksizce uzaktı, hava kirliliği aynıydı, üstelik çok daha pahalıydı. Marina versiyonunun üstün gelmesinin nedeni kızını *daima* okula götürüp getirme işini üstlenmiş olmasıydı – ve bu aralarındaki ilk çatlak olacaktı, birlikteliklerinin henüz zedelenmemiş yüzeyindeki ilk yaraydı çünkü aslında Marina her zaman almaya gidemeyebilirdi ve bu da Marco'nun kızını okula götürmek ve almak için trafikte 45 dakika kaybetmesi anlamına geliyordu, sonuç olarak her ikisi de yakınmaya başladılar: Kadın Marco'nun elinden gelenin en azını yaptığını, yeterince yardımcı olmadığını, erkek de Marina'nın üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirmediğini

iddia ediyordu. Üstüne üstlük bu yeni okulda sorunlar hemen baş göstermeye başlamıştı. Kız gitmek istemiyordu, çıkışta onu hep tek başına, bir köşede ağlarken buluyorlardı. Marco bunu kendi haklılığına yordu, okul değiştirmek bir hataydı, çocuk köklerinden gereksizce söküldüğü için üzülüyordu, eski öğretmenlerini ve arkadaşlarını özlüyordu vs vs., ama Marina kızına babasının önünde bu mutsuzluğunun iple ilgili olup olmadığını sordu ve çocuk evet dedi – başka da bir şey söylemedi. Görüşmek isteyen okul yöneticisiyle zaman yitirmeden randevu saptadılar. Yönetici hanım daha velilerle görüşme arzusunun nedenini açıklamadan onlar hemen ip konusunu açtılar. Müdire hanım bunu iyi karşılamadı. Böylesine önemli bir sorunun gizlenmiş olması karşısında büyük bir şaşkınlık gösterdi ve Marco ve Marina onu rahatlatmaya çalıştıkça, bunun önemli bir sorun olmadığını söylemeye, yıllardan beri sorunu nasıl önemsizleştirerek yaşadıklarını anlatmaya devam ettikçe tepesi attı. Bu bir rahatsızlıktır, diye açıklama yaptı, belirgin bir algı bozukluğudur, olasılıkla obsesif-halüsinatif yapıda bir rahatsızlıktır ve göz ardı edilmesi değil hemen tedavi edilmesi gerekir. Çocuk psikolojisi eğitimi aldığını söyledi, ne dediğini biliyordu ve onlara zaman kaybetmeden başvurmaları gereken bir uzmanın adını verdi. Marco'nun kızının hayatında ilk kez bir psikoterapistin belirmesi böyle oldu: Doktor Nocetti. Uzman yaşı kestirilemeyen adeta bir çocuk-adamdı, omuzları yaşlılıktan öne eğilmişti, bakışlarında bir çocuğun canlılığı vardı, kül grisi kır saçları cılız ama gürdü, yüzünde ise ilginç bir şekilde hiç kırışıklık yoktu. Taktığını kimsenin görmediği gözlüğü bir zincirin ucunda boynunda sallanıyordu. Zeki biri olduğu belli olsa da Marco kendi akıl yürütme yöntemiyle bu adamla kendi arasında kesinlikle ortak bir nokta bulamamıştı: Sanki o bir başka dünyada yaşamıştı, örneğin

sadece Marco'nun okumadığı kitapları okumuş, görmediği filmleri görmüş, hiç dinlemediği müzikleri dinlemişti ve Marco da aynı şekilde. Bu koşullar altında gelişmekte olan ilişkinin dışında başka türlü bir ilişki geliştirmek mümkün olmayacaktı ve bu da işleri kolaylaştırdı. Elbette psikoterapistlere karşı tavrı yüzünden kızını ona emanet etme konusunda inançlı olmak için Marco ciddi bir çaba gösterdi – onları oraya gönderen yönetici hanıma, Colli della Farnesina Caddesi'ndeki muayenehanenin duvarlarında asılı diplomalara ve özellikle de bu çok tuhaf adama ilk andan itibaren rahatça teslim olmayı başaran Marina'nın sezgilerine inandı. İnanç çabasından sonra işler kolaylaştı: Adele'yi haftada iki kez muayenehaneye götürdüler (neredeyse hep Marina götürdü, Marco neredeyse asla) ve okulun yöneticisi karşısında düştükleri düşüncesiz ve sorumsuz ebeveyn olma duygusu yavaş yavaş eridi.

İlk iki ay boyunca Adele okul konusunda tutumunu değiştirmedi, onu her sabah oraya götürmek bir trajediydi ama haftada iki kez Sihirbaz Manfrotto –doktor küçük hastalarının kendilerine böyle hitap etmelerini istiyordu (Ne biçim bir isimdi bu? Nereden bulmuştu?)– randevusuna gitmekten hep hoşlanıyordu; dünyanın bütün tatlılığıyla eve döndüğünde ona 50 dakika boyunca o odaya kapanıp Sihirbaz Manfrotto'yla neler yaptıklarını sorduklarında Adele sadece "oyun oynuyoruz" diyordu. Bu konuda başka hiçbir şey söylemedi, asla ne oynadıklarını belirtmedi. En onunda, Noel'den hemen önce, Marco ve Marina yanlarında çocuk olmadan Colli della Farnesina'daki muayenehaneye çağrıldılar. Doktor Nocetti, ailenin olimpiyat kuramını tamamen es geçerek kendi görüşünü hangi unsurlar üzerinde temellendirdiğini açıklamaya gerek görmeden Adele'nin sözünü ettiği ipin onu aslında duvarlara değil babasına bağladığını

açıkladı: Babasıyla arasında özel bir bağ yaratmış ve buna sıkı sıkıya tutunmuştu; olasılıkla da bu imge, onu yitirmekten korktuğu için gelişmişti.

Her ne kadar beklenmedik de olsa Adele'nin ipi konusundaki bu yorum her ikisini de ikna edecek kadar mantıklı göründü, öyle ki ne karşı çıkan ne de daha fazla açıklama isteyen Marco ve Marina aynı anda aynı soruyu sordular: Öyleyse? Öyleyse, dedi Sihirbaz Manfrotto, Adele'nin babasıyla daha fazla zaman geçirmesi iyi olur. Mümkünse çok daha fazla zaman. En ideali, diye ekledi, annesinden daha çok babasıyla zaman geçirmesi. Çok daha fazla zaman, diye yineledi, mümkünse. Evet mümkündü, elbette mümkündü –Marco kızıyla birlikte olmaktan mutluluk duyuyordu– ama bunun anlamı şuydu: Babanın, çocuğun hayatında anneden daha az yer aldığı o biraz eski usul olan aile modelindeki rollerde bir devrim yapmak gerekiyordu. Marco'nun bu modeli kendi ailesinden almış olduğu yadsınamazdı ve bu onun için –ailenin erkeği olarak– pek çok işten kaytarmak anlamına da geliyordu: Ufak tefek yükümlülükleri daha az sırtlanıyor ve kendi çeşitli ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabiliyordu çünkü bu modelde işler böyle yürüyordu, bulaşıkları daima Marina yıkıyordu. Ama insan çocuğunun iyiliği için her şeyi yapardı, bu asla tartışılmazdı.

Bu nedenle yaşantılarında bir devrim yaptılar. Marco her gün iki kez Tor Carbone'ye kadar araba kullandı –ve artık bu konuda yakınmadı çünkü Adele'nin iyiliği söz konusuydu– ayrıca o güne dek karısının hallettiği her türlü günlük işi üzerine aldı. Kendini evde daha fazla zaman geçirirken buluverdi, fotoğraf, tenis, poker gibi ikincil etkinliklerini birdenbire bıraktı, hatta göz hekimi olarak görevlerini de azaltarak bazı kongrelerden ve yarışmalardan uzak durdu; onu en çok şaşırtan bunları bir fedakârlık gibi hissetmediğini görmek oldu, şimdi eskisi-

ne göre çok daha mutluydu. Marina'nın yaşamında ise bütün bu yükümlülüklerin kalkmasıyla ansızın çok büyük bir boşluk belirdi, bu devrime Marco'dan çok daha hazırlıksız yakalandığını hissettiğini söylemek gerekirdi çünkü hayatında ilk kez bolca boş zamanı vardı ve boş zaman dengesiz insanlar için korkunç bir canavardı. İşte bu keskin bıçak aralarındaki ikinci çatlağı oluşturdu çünkü halk deyişinde vurgulandığı üzere boş elleri şeytan kullanırdı – en azından bu hikâyede öyle olmuştu. Ama birlikteliklerinin gördüğü zararın ortaya çıkmasına daha zaman vardı; şimdi önemli olan burada o ipe ne olduğuydu – ve olan şu ki, ip yok oldu.

Akşamın sekizinde işten eve dönen ebeveyn rolünden kızına bakan –onu okula, Sihirbaz Manfrotto'ya, çocuk doktoruna vs. götürmek için trafik rodeolarına boyun eğen, giysilerini satın alan, banyosunu yaptıran, yemeklerini pişiren– baba rolüne geçmiş olan Marco aynı zamanda kızının etkinlikleri üzerinde karar verme yetkisini de eline aldı. Örneğin bir sonraki yıl onu evin yakınında olan, Vittorino da Feltre Sokağı'nda aynı adı taşıyan devlet ana okuluna yazdırmaya karar verdi; Marina her ne kadar aynı görüşte olmasa da (özel okul savunucularındandı) geçen yıl Marco'nun kızının Ardeatina'nın ötesinde bulunan okula gönderilme kararına ses çıkaramadığı gibi o da bu kararı kabullenmek zorunda kaldı. Demek ki kızın bakımını üstlenmek gücü ele almayı sağlıyordu, işte bu gerçek bir keşifti ve Marco bu gücü uygularken bir aydınlanma yaşayarak kararını verdi ve kızını eskrim okuluna yazdırdı. Bunu düşünmesiyle yapması bir oldu, ocak ayında bir öğleden sonra o kısa ve puslu günlerin birinde bir deneme dersi yapıldı ve karısıyla tartışmaya bile gerek görmeden onu kayıt ettirdi: Adele'yi eskrim okuluna yazdırmakla ve haftada iki gün kursa götürüp getirmekle Marina'yı oldu bittiye getirmiş oldu. Kaldı ki bunda bir

kötülük yoktu. Düşüncesinin yanlış olduğu ortaya çıksa bile kızın biraz sportif etkinlikte bulunmasında ne kötülük olabilirdi? Ama düşüncesinin hatalı olmadığı anlaşıldı, hatta işe yaradı ve ip hemen yok oldu. Aslında çocuklarda o elektrikli formalar kullanılmıyordu, bu nedenle yok olmuş değildi ama Marco'nun tahmin ettiği üzere Adele ona gerçekten sahip olmuştu; maske kullanılıyordu ve ilk derslerden itibaren Adele kendini, bir zamanlar o ipe yol açmış olan ve maskelerden, esnek kılıçlardan, ani ataklardan, adrenalin coşkusundan oluşan bu dünyayla haşır neşir olmuş halde buldu. Marco'nun hakkında hiçbir şey bilmediği eskrim sporu kızının sırtındaki ip sorununu çocukların sorunlarında hep gözlemlendiği üzere ani ve kesin olarak çözdü: Sanki ip hiçbir zaman var olmamış gibiydi. Adele kimselere tek söz etmeden, birdenbire, arkasından geçen insanlardan sonra yumağı düzeltmeyi bıraktı. Bitti. Evde ip konusu konuşulmaz oldu. Okula gitmemek için sızlanmaktan ve okulda bir köşede ağlamaktan vazgeçti. Son.

Marco Carrera'yı şaşırtan, Sihirbaz Manfrotto'nun kendi kuramında bir virgül bile değiştirmeye yanaşmaması oldu: Eskrim konusunu öğrendiği zaman da bunun hiçbir etkisi olmadığını vurguladı, ip yok olmuştu çünkü babası küçüğün hayatındaki varlığını arttırmıştı. Marina da önceden Marco gibi eskrimin yararına inanmış olsa da sonunda aynı kararı açıkladı: Kızın spor salonuna gitmesiyle ipin yok olması arasındaki bağlantı sadece bir tesadüftü. Sonuç olarak kızın sırtına bağlı olan ip konusu çözüldü, evet ve tam da zamanında yani ilkokula başlamadan önce çözüldü çünkü orada iş daha karmaşık bir hal alabilirdi; bu tartışmasız bir başarı, herkes için derin nefes alma şansıydı evet – ama onun manevi bedelini ödeyen tamamen Marco olmak zorunda kaldı çünkü olay sadece tek bir versiyonla arşive kaldırıldı; ip var ol-

muştu çünkü babası eskiden kızıyla çok az zaman geçiriyordu (yani kabahat onundu) ve ipin yok olmasının açıklaması da onun kızını o fantastik dünyayla tanıştırması değil, Doktor Nocetti'nin teşhisiydi. Tamam, diye düşündü Marco Carrera, bu gerçek değildi ama kabul edilebilir bir versiyondu. Katlanılabilecek bir fedakârlıktı. Sonuç olarak konuya dahil olan pek az kişi vardı (karısı, Doktor Nocetti, okulun yöneticisi, o) ve bu konunun dosyasını daha fazla açık tutmaya hiç gerek yoktu. Sözün özü hiçbir şeye itiraz etmedi ve Sihirbaz Manfrotto'ya teşekkür etti. Huzur adına. Kızının iyiliği adına. Hiç yakınmadan.

Bu da üçüncü çatlağı yarattı.

Geçerli (2008)

Kime: Giacomo-jackcarr62@yahoo.com
Gmail – 12 Aralık 2008 23.31
Konu: Geçerli
Gönderen: Marco Carrera

Bugünün e-postasını sevgili Giacomo, babamın üç elektrikli tren maketini nasıl hallettiğimi sana anlatmak için yazıyorum. Kolay olmadı ama sonunda belki de benim başyapıtım oldu. Mimarlık maketlerini dağıtmam kolay oldu: Yarışmayı kazandıktan sonra projeciler tarafından babama armağan edilmiş olan Kızılderili Köprüsü maketini mühendislik fakültesine bağışladım ve hemen büyük amfideki yerini aldı. Punta Ala'daki Mansutti Villası'nın maketini Aldino'nun karısı Titti'ye götürdüm, Titti hayatta ve zihni gayet berrak. Onu ne bileyim 30-40 yıldan beri görmüyordum ve her ne kadar villayı yıllar önce satmış olsalar da maketi kabul etti ve çok da duygulandı. Brunelleschi'nin Kubbesi maketlerinin büyük olanının – babamın kim bilir kime hediye ettiği küçüğünü değil – o büyüğünü senin çok iyi hatırlayacağını tahmin ediyorum çünkü bir kere küçük askerlerini onun içine yerleştirdiğin için azarı yemiştin, işte o maketi Floransa Mühendisler Odası merkezine götürdüm ve herkesi şaşırtarak onlara armağan ettim. Bunun karşılığında onlardan babamın aidat yatırması için ısrarla yolladıkları pusu-

layı ve bülteni artık göndermemelerini rica ettim. Bolgheri Evi'nin ünlü izinsiz genişletme tadilatını gösteren maketi hepsinin en çirkini olsa da kendime sakladım. Evet bir de Irene için yaptığı şelale üzerindeki bebek evi vardı; Wright'ın ünlü şelale evinin tam bir kopyasıydı, ona elimi bile sürmedim: Irene'nin odasında bıraktım, ev satılırken düşünürüz. Yani işin bu kısmı kolay oldu.

Sorun oyuncak trenlerin üç maketiydi. Birini sen görmedin bile çünkü babam onu sen gittikten sonra yapmıştı: Minimalist, mühendislik harikası, üç buçuk metre uzunluğunda ve sadece 60 santimetre genişliğinde raylarda 11 tren aynı anda mucizevi bir yöntem sayesinde yol alabiliyordu. Aslında işin sırrı basitti: Biri görülebilen, biri temelin kalınlığı içine gizlendiği için görülmeyen iki kattan oluşuyordu; rayların sonuna gelen trenler tünele giriyorlar, yönlerini değiştiriyorlar ve bir mekanizmayla alt kata iniyorlar, tekrar yönlerini değiştiriyorlardı; bu durum Stan Laurel'in o komik çizgi romanda omzunda bir merdivenle belirmesi gibiydi; Laurel'in taşıdığı merdivenin çok uzun olduğunu görürüz ve sonunda aslında öteki ucu da omzunda taşıdığını anlarız. Yani bu asla atılamayacak bir mücevherdi. Ama hatırlayacağını umduğum öteki ikisi, hani altmışlı yıllarda yapılan o devasa ve yokuşta Piteccio della Porrettana dönemecinin aynını sergileyen maket çöp olmak için fazlasıyla güzeldi. Ne var ki bir ev, içinde bütün bir odayı dolduran bu katafalklarla satılamaz. Bu nedenle bunların değerini bilecek birini aramaya başladım. Babamın son yıllarda ağırlaşmadan önce Demiryolu Müzesi'nde gerçekleştirilen şahane bir süpermaketten söz ettiğini hatırladım, Cascine yakınlarında tenis kulübünün de bulunduğu yerdeydi hani. Orası işte. Kalktım gittim, 40 yıl olmuş Giacomo oraya son adım atışımdan bu yana. Çok değişmiş elbette ve neden söz ettiğimi bilecek birini bulabilmek için de bayağı zaman harcadım. Olay şu ki, yeraltında toplanan maketçilerin sabit günleri ve saatleri yokmuş, onlar olmayınca o yeraltı kapanıyormuş ve kulü-

bün öteki üyelerinin de bir şeyden haberi yok. Bir ay boyunca gidip gelmek zorunda kaldım ama bir cumartesi sabahı maketçiler derneğinin başkanını bulmayı başardım, Beppe adındaki bu şahıs ötekilerle oturmuş iskambil oynuyordu. Babamın adını anmamla oyunu bıraktı ve kapalı olsa da beni yeraltına indirdi, sana babamın haklı olduğunu söylemeliyim, burada yaptıkları maket gerçekten inanılmaz. Beppe treni sırf benim için çalıştırdı ve seni temin ederim ki bu deli bir şey çünkü bütün odayı kaplayan şehir demiryolu maketinde tüm binalar, yollar, otomobiller, insanlar, her şey vardı. Sonuç olarak ona olayı anlattım ve o da bu maketlerin yok edilmemesi kararına katıldı – ilkesel olarak yani çünkü onları hiç görmemişti. Babamdan büyük bir saygıyla söz ediyordu, bunu söylemeliyim, ama belli ki babam onunla da ilişkisini kendine özgü tutumuyla yürütmüş, eserlerinden şöyle bir bahsedip daha çok teknik sorunları vurgulamıştı, bu nedenle de Beppe konuştuğumuz maket hakkında hiçbir fikir sahibi değildi. Mümkün olduğunca erken onu görmeye gelmesi konusunda anlaştık, nedenini sorma – bir ay sonrası için sözleştik. Geldiği zaman ağzı bir karış açık kaldı –özellikle de Porrettana karşısında– ama öteki ikisine de bayıldı ve onların üçünü de alacaklarını söyledi. Çoğul konuşurken başkanı olduğu maketçiler derneğini kastediyordu. Senin hiç görmediğin bir tanesinin okul için mükemmel olduğunu söyledi, gençlere maket tren yapmayı öğrettikleri bir okulları varmış, düşün artık. Anlayacağın bu Beppe pek heyecanlandı, mesele sadece onları taşıyabilecek büyüklükte bir araç bulmaktı: Benim telefon numaramı aldı, kendininkini bıraktı ve yok oldu, resmen tam iki ay boyunca yok oldu. Birkaç kez aramayı denedim ama telefonu kapalıydı. Hatta sormak için kulübe de gittim ama elim boş döndüm, başına kötü bir şey gelmiş bile olsa kimsenin bir şeyden haberi yoktu. En sonunda tam iki hafta önce beni aradı ve nihayet aracı bulduğunu söyledi. Gün belirledik ve geçen hafta onun ifadesiyle "çocuklar"la birlikte geldi (hepsi rahat rahat ellinin üze-

rindeydi) ve maketleri aldılar. İşte Giacomo o "çocuklar"ın babamın anısına gösterdikleri hürmeti tahmin bile edemezsin: Beppe dahil altı kişiydiler ve hepsi babamın 50 yıllık işi karşısında şapkalarını ellerine alıp (hepsi bir zamanlar moda olan Borsalino şapkalar takıyordu, neden diye sorma) parlayan gözleriyle büyülenmiş gibi duruyorlardı. İçlerinden biri eveleye .geveleye onun için burada olmanın, mühendis beyin eserlerini miras olarak almanın ne kadar büyük bir onur olduğunu söyledi: Babamın mini trenleri satın almaya gittiği ve teknik konular hakkında sohbet ettiği dükkânın şimdi emekli olmuş sahibiydi; babamın maketlerini görmenin onun hayatta en büyük arzularından biri olduğunu itiraf etti, babam bunun sözünü bile ettirmediği için asla böyle bir istekte bulunamamıştı. Bir kez daha babamın kimseyle samimiyet kurmadığını, kimsenin de buna meyledemediğini görüyordum, aslında hepsi aynı tutkunun pençesine düşmüşlerdi, karşılıklı birbirlerine büyük hayranlık duyuyorlardı, onlarca yıl boyunca paralel evrenlerde yaşamışlardı ama yolları nadiren kesişmişti. Üstelik düşün Floransa gibi bir yerde, Tokyo'da değil. Sonra muhabbet bitince işe koyuldular: Nasıl diyeceğimi bilmiyorum, kıskaçlı ayaklarla her bir maketi korumaya aldılar (pastacıların pastaların yapışmaması için aralarına koydukları minik kartonlar gibi ayarlanabilir minik köprüler yerleştirdiler) sonra onları balonlu naylonlara sardılar ve sırtlarına aldılar. Büyük olan kapıdan sığmayınca onu halatla geniş pencereden indirdiler. Tam bir buçuk saat uğraştılar. En sonunda hepsi pek duygulanmış bir halde bana teşekkür ettiler, Beppe'nin kullandığı van tipi minibüse bindiler, ikisi onun yanına oturdu, üçü de arkada yarısı dışarı sarkan ve düşme tehlikesi taşıyan maketi tutmak için onun yanına yerleştiler. Babamın onlara gösterdiği mesafeyi onurlandırmak için bana bir daha görünmeyeceklerinden eminim. Sadece, sana ne kadar gizli bir örgüt olduklarını söylemek için şunu aktarayım: Dün, pazar günüydü, her zamanki çevirme pilicimi almak için lokantaya gittiğimde yıllardan beri tanıdığım sıska,

çürük dişli, yüzü plastiği andıran bir tip yaklaştı, kulağıma şöyle fısıldadı: "Çocukların senin evine geldiklerini duydum." Neden söz ettiğini anlamamıştım, göz kırptı, daha da alçak sesle, öteki müşterilerin duymaması gereken büyük bir sırrı ifşa eder gibi şöyle fısıldadı: "Babanın maketlerini diyorum: Duyduğuma göre çok geçerliymiş." Aynen böyle dedi: "Geçerli."

İşler nasıl yürüyor burada, anladın mı?

Hayır, belki de anlamadın. Kabahat anlatamayan bende. Benim kabahatim.

Mutlu Noeller.

Marco

Fatalities[1] (1979)

Sağ kurtulan yoktu. Anılan adıyla "Larnaka Trajedisi" hakkında son karar buydu. Sivil havacılık kontrol yetkililerinin raporlarında kazanın adı "*94 fatalities*" olarak geçti, bence bu daha da acı.

Uçak Pisa Havalimanı'ndan kalktığı için, bu *fatalities*'in büyük kısmı İtalyan'dı ve gazeteciler ve televizyoncular felaketin üzerine akbabalar gibi üşüşmüşlerdi, ama başka kazalar onun hak ettiği önemi geride bıraktılar. Her şeyden önce birkaç saat sonra Amerikan havacılık tarihinin en büyük uçak kazası yaşandı (American Airlines şirketine ait bir DC-10 Chicago Havalimanı'ndan kalkışı sırasında yere çakılmıştı ve 271 *fatalities* vardı) ve elbette haberlerde buna yer vermek gerekiyordu, konular birbirini ezdi ve dayanılmaz olana doğru –basının bu noktadaki tipik hareketi– iki felaket birbirine karıştırıldı ve tek bir dehşet haberine dönüştürüldü, aslında uçakların modelleri de değişikti, sadece markaları aynıydı. Ama tam üç gün sonra ülkenin tüm dikkati bu sefer İtalya'nın en çok aranan Kızıl Tugay üyeleri Valerio Morucci ve Adriana Faranda'nın yakalanması olayına çevrildi. Beş gün son-

1. (İng.) Kader Kurbanları. (Ç.N.)

raysa erken seçimler yapıldı ve VIII. Cumhuriyet Yasama dönemi başladı ve gene bir hafta sonra ilk Avrupa seçimleri gerçekleştirildi. Elveda. Bu durumda gazetelerin Larnaka Trajedisi'nin kabuğu altındaki tanıklıklara ve ayrıntılara ayıracak yeri kalmadı ve olay hızla kapandı, böyle olunca pistte uçaktan inen Marco Carrera ve Adı-Lazım-Değil konusuna kadar uzanmadı. Aslında daha da önce kesildi. Özellikle Ljubljana Kalesi'ndeki uluslararası büyük toplantıya giden genç izcilerin "yarım kalan hayatları" önem kazanmıştı ama daha ileri araştırmalara zaman kalmadı; dahası cenazelerin İtalya'ya dönüşü, denizin dibindeki kara kutunun bulunması konusu da yeterince ilgi çekmedi ve Larnaka Trajedisi'nden iki gün sonra haberler giderek küçüldü ve gözden kayboldu.

Basın bu felaketten canını kurtaran kişinin Marco Carrera olduğunu keşfetmeye zaman bulsaydı onu nasıl bir halk kahramanına dönüştürürdü acaba? En azından savcılar keşfetseydi bunu? Aslında şoke olmuş genç, kazayı haber aldığı sabahtan itibaren gazetecilerin apartmanın önüne dizilmesini, savcılığın onu çağırmasını beklemişti ama bu hiç gerçekleşmedi. Basının dikkatini çok hızla başka yöne çevirmesinin gerekçesi netti, bu nedenle savcılığın ve sivil havacılık genel müdürlüğünün yürüttüğü araştırmanın kollarının ona ve Adı-Lazım-Değil'e uzanması söz konusu olmadı. Kara kutu bulunduğunda ve teknik arıza şeklinde karar çıktığında bile, terörün en karanlık günleri yaşandığından, yirmilik iki gencin denizin uçağı yutmasından önce uçaktan kaçmaları söz konusu edilmedi. Hiç. Hiçbir şey olmadı. Ötekilere göre küçük ama gençlerin gelecekteki hayatları için belirleyici olan bu gizemli olay da böyle kapandı.

Öyle ki iki arkadaş dahil olmaları kesin olan kazadan (gerçekten de konuya dahil olmuşlardı) kıl payıyla kurtulmuş olduklarını kimselere söyleyemediler. İki, üç,

dört, beş gün sessizliklerini koruduktan sonra birdenbire ortaya çıkıp da o uçaktan son anda inmiş olduklarını anlatmanın da çok yersiz kaçacağını anladılar. Hatta kimsenin onlara inanmayacak olması da kuvvetle muhtemeldi.

Kendilerini tüm dikkatlerin merkezinde bulacaklarını sandıkları o günlerde onları böyle sessiz ve şaşkın kılan bir başka neden daha vardı: Uçakta yaşananlar öğrenilseydi Adı-Lazım-Değil ne olurdu? Manasız bir bunaltı yüzünden o zavallı insancıkların üzerine yağdırdığı laneti, basit bir korku nedeniyle uçaktan inmeleri bahanesi bir kere dillendikten sonra Duccio Chilleri şehirdeki hangi insanın yanına dehşet salmadan yaklaşabilirdi ki? Hakkındaki tüm söylentilerin tamamıyla gerçek olduğu kanıtlanacak ve Marco Carrera'nın hâlâ dünyada varlığını sürdürüyor oluşu da Kasırganın Gözü kuramının bilimsel kanıtı olarak belirlenecekti. İşte bu nedenlerle de iki genç konuyu aralarında bile konuşmadılar: İki ya da üç kez buna yeltenseler de kasvetli bir utanç ikisini de konuyla yüzleşmekten alıkoydu. Gizlenen sergileneni aşar.

Gerçeği söylemek gerekirse konuyu biriyle konuşma fırsatını bulan Marco oldu çünkü ablası insanüstü sezgileriyle her şeyi anlamıştı. Söylesene doğrusunu: Şu düşen seninle arkadaşının bineceği uçak değil mi? Birkaç gün sonra yatağında uzanmış David Crosby'nin "Laughing" parçasını dinlerken kapıyı bile çalmadan odasına dalan ablası birdenbire soruvermişti bunu. Nasıl anlamış olduğu bir başka gizemdi çünkü Marco evde kimseye Larnaka üzerinden Ljubljana'ya kumar oynamaya gideceğini söylememişti, onlara gezmek için Barselona'ya gideceklerini anlatmıştı. Ablasının ailenin tüm üyelerine yaptığı gibi onu gözetlemiş olması, telefonlarını dinlemiş hatta kendisi odasından arkadaşıyla konuşurken ablasının mutfaktaki paraleli açmış olması, ilk andan itibaren nereye gittiklerini bildiği aklının ucundan bile geç-

memişti. Öylesine şaşırdı ki ablasının psikotronik güçlerinin gerçek olduğunu sanıp daha da korktu. Korktu ve bu nedenle yadsıdı. Irene ısrar etti: Neden söylemiyorsun? Kendini daha iyi hissedersin. Marco yeniden yadsıdı ama bir sonraki soruda ağzındaki baklayı çıkaracağını hissetti, ne var ki Irene –kader işte– bir sonraki soruyu sormadı: Geldiği gibi hızla gitti ve onu yatakta salam gibi yatar durumda bıraktı, Marco'nun plağın arkasını çevirecek takati bile kalmamıştı; "Laughing" parçası bitmişti, albümün (*If I Could Only Remember My Name*) A yüzünün son parçasıydı, plağı son çizgisine gelmiş olan iğne cızırdıyordu.

Tchhh. Tchhh. Tchhh.

Irene'nin sorularını yanıtlasaydı, ya da o bir soru daha sorsaydı hayatı nasıl olurdu? Daha da önemlisi Duccio Chilleri'ninki nasıl olurdu?

Tabii ya, çünkü belki, *belki* başına gelen çok acayip olayı Irene'yle konuşabilseydi bunu bir daha asla, daha sonra hiç kimseyle konuşmazdı, gerçekten gizil güçlerin yönetiminde olan ve çocukluk arkadaşının dahil olduğu bir evrenin ona işkence ettiğiyle ilgili kuşkularını çok zeki ablasına açabilseydi belki de o düşünceleri zihninden silebilirdi. Marco sonraki günlerde ablasının yeniden konuya dönmesini boş yere bekledi, Irene yapmadı bunu. Deşilmek, çağrılmak, basın ve yetkililerce sorgulanmak arzusuyla bekledi çünkü olayın onun iradesinden bağımsız olarak kamu egemenliğine geçeceğini umuyordu ama kimseler çıkıp tek soru sormadı. En azından arkadaşıyla konuyu gündeme getirmek için uygun sözcükleri aradı ama öyle sözcükler yoktu ve arkadaşı da artık arkadaşı bile değildi. En sonunda, boğazındaki düğümü kendine saklamayı denedi ama bunu da yapamadı. Neredeyse hiç görüşmediği ve tesadüfen karşılaşmış gibi yaptığı –ama tesadüf değildi– iki eski arkadaşıyla tatile çıkmadan bir

gün önce bunu beceriksizce ve hileli yolla denedi. Yemekten sonra özellikle onların takıldığını bildikleri Carmine Meydanı'ndaki bara gitti, bunu eski bir müptelanın yeniden uyuşturucuya başlama hevesi misali kaba bir coşkunlukla yaptı. Eski günleri, eski marifetleri, eski aşkları, Adı-Lazım-Değil'in eski maceraları dışında konuşmaktan başka hiçbir ortak noktası olmayan eski arkadaşlardı bunlar. Doğru şeyleri yapmayı beceremediğinden gene hatalı bir şey yaptı. Yapılabilecek en büyük hatayı.

Ne yaptı?

Onları altüst ederek, şoktan şoka sokarak iki aydan beri kimselere söylemediklerini anlattı ve bunu sanki her zaman onlardan biriymiş, onlarla pek anlaşırmış gibi yaptı – sanki Duccio Chilleri'nin ezelden beri üzerine yapışmış olan uğursuzluk hurafesiyle hep kayıtsızca mücadele etmemiş gibiydi. Adı-Lazım-Değil'in o zavallı insancıklara okuduğu laneti de (Ölüsünüz! Şimdiden ölüsünüz ve beni de öldürmek istiyorsunuz!) birebir aktardı; her şeyden bihaber olan hosteslerin onları uçaktan indirirken belli etmemeye çalışarak derin bir oh çekmelerini de muazzam bir merhametle anlattı; kendini de derin ve müthiş dönüşüm yüzünden altüst olmuş bir kişi gibi tasvir etti – sanki ilahî bir işarete maruz kalmıştı. Bu aslında ona yakışan bir hareket değildi, zaten yapmak istediği de bu değildi, en azından bu niyetle kalkışmamıştı ama o akşam, o eski arkadaşlarla konuştu, içindeki ağır kasvet yükünü onlara aktardı ve kimseleri etkilemediği kadar etkileyerek yaptı bunu. Ve böylece hayatı boyunca mücadele ederek inkâr ettiği gerçeği ve sonra asla kurtulamayacağı laneti onun canını kurtarmış olan Duccio Chilleri'nin üzerine yükleyerek bu işten sıyrılmış oldu.

Ertesi gün hiç olmadığı kadar kirli ve hafif hissederek deniz kenarına gitti ve Luisa Lattes'e âşık oldu.

Yanlış Bir Dilek (2010)

İyi akşamlar. Acaba bu numara hâlâ Dr. Marco Carrera'ya mı aittir, öğrenmek istiyorum lütfen. Rahatsız ettiğim için özür dilerim.

20.44

Evet, hâlâ benim numaramdır. Siz kimsiniz?

20.44

Merhaba Doktor Carrera. Ben Carradori, –tahminimce eski– karınızın eski psikanalistiyim. Bunca zaman sonra iletişim kurarak rahatsız etmemiş olmayı istiyorum, eğer öyleyse de lütfen bunu samimiyetle söyleyin ve sanki size hiç yazmamışım gibi davranın. Yoksa yarın ya da ne zaman tercih ederseniz sizi arayabileceğim bir saat belirtmenizi rica edeceğim çünkü sizinle konuşmaya ihtiyacım var.

20.45

Yarın sabah 9.30'a doğru arayabilirsiniz
aslında bir koşulum var.

Ne koşulu?

20.49

[redacted]

[redacted]

Kusuruma bakmayın. Dilerim demek
istemiştim. Yarın görüşmek üzere.
Teşekkürler.

20.54

[redacted]

Nasıl Geçti? (2010)

"Alo?"

"Günaydın Doktor Bey. Ben Carradori."

"Günaydın."

"Müsait bir an mı?"

"Evet, müsait bir an."

"Sizi gerçekten rahatsız etmiyorum, değil mi?"

"Hayır, gerçekten. Nasılsınız?"

"İyiyim. Siz?"

"Ben de iyiyim."

"Mükemmel. Buna sevindim."

"Dürüstçe söyleyin lütfen Doktor Carradori, dün o istiyorum olayı yüzünden alınmadınız değil mi? Çünkü şaka yapmıştım, bu kısa mesajlarda insanın şakaları da belli olmuyor."

"Yok canım, tabii alınmadım. Ama utandım doğrusu, çünkü bu tip hatalar genelde yapmam ancak dün bilmem neden öyle yazmışım."

"Olur tabii. Yeniden düşündüm ve yanıtımın biraz kaba kaçtığını düşündüm, nihayetinde yeni tanışıyoruz."

"Rahat olun, alınmayı aklımdan bile geçirmedim. Siz de şaka olduğunu söylediniz zaten."

"Böylesi daha iyi. Ne yapabilirim sizin için?"

"Eh, lafı uzatmamak için bana nasıl geçtiğini anlatabilirsiniz. Karşı değilseniz elbette."

"Neyin nasıl geçtiğini?"

"Hayatınızın. Sizin hayatınızın. Bu yıllar boyunca."

"Diyorsunuz!"

"Evet. Ama önce ben kendi hayatımın nasıl geçtiğini anlatsam daha iyi olur. Uygun mudur sizin için?"

"Tabii elbette."

"Çünkü birkaç ay sonra... yani sizinle tanışmamızdan birkaç ay sonra, yani on yıl önce mesleği bıraktım. Kapattım. Kesin olarak. Teknik dilde buna *burnout* derler. Basitçe söylemek gerekirse size gelerek içinden çıkmış olduğum o kurallar sistemine bir daha dönemedim."

"Benim yüzümden yani."

"Sizin *sayenizde*. Biliyor musunuz artık analistlik yapmanın anlamını bile algılayamıyorum. Özgür değildim. Psikanaliz bir tuzaktır."

"Bunu bana söylemeyin. Peki şimdi ne yapıyorsunuz?"

"Acil durum psikolojisi. Dünya Sağlık Örgütü'nün felaket olayları yaşamış halklara psikolojik destek sağlayan bir programına dahil oldum."

"Bak sen. İlginçmiş."

"Son yıllarda İtalya'da pek az bulundum."

"Şanslıymışsınız."

"Söz gelişi Haiti'den yeni döndüm. İki hafta sonra tekrar gideceğim."

"Korkunç bir depremdi."

"Modern tarihin en büyük felaketi, inanın. Hayal bile edemeyeceğimiz bir durum."

"Tahmin ederim. Daha doğrusu hayır, edemem."

"Benim yaptığım gerçek bir iş Doktor Carrera, gerçekten işe yarıyor. Her şeyini yitirmiş insanlar, yeryüzünde yapayalnız kalmış çocuklar, yaşlılar: Ve yaşamak zorundalar çünkü kaderleri bunu buyuruyor. Bu sadece maddi bir sorun da değil. Hayatı yeniden idrak etmeleri-

ne yardım etmeye çalışıyorum, inanın bana yapabileceğim en yararlı işi yapıyorum."

"İnanıyorum."

"Ama itiraf ediyorum, halletmem gereken işlerin büyüklüğüne, zorluğuna, yoksunluğuna, pek çok yerde –hatta en çok da ihtiyaç duyulan yerlerde– psikolojinin reddedilmesi nedeniyle yaşadığım çaresizliğe, özetle dolu dolu yaşanan bir hayata rağmen, yemin ederim şu son on yıl boyunca pek çok kez sizi düşünürken yakaladım kendimi."

"Sahi mi? Neden peki?"

"Eh, her şeyden önce size de söylediğim üzere mesleğimden uzaklaşmamın nedeni sizinle bağlantılıydı. Yani, o gün size gelmemiş olsaydım, ilk günden itibaren uyduğum kurallara bağlı kalsaydım hayatım değişmemiş olacaktı. Ve Tanrı bilir meğer hayatımın değişmesine ne çok gerekliymiş. Ama aklıma asıl takılan bunca yıl içinde siz, kızınız, karınız hakkında hiçbir haber alamamış olmamdı. Eski karınız demeliyim belki. Ayrıldınız mı? Bunu bile bilmiyorum."

"Evet, evet. Tamamen ayrıldık."

"Görüyor musunuz doktor bey: Uyguladığım mesleğin kurallarının dışına bir kez çıktıktan sonra yaşanan böylesi boşluklar gerçekten katlanılır gibi değil. Yapmam gerektiği üzere uzaktan gözlem halinde kalmak yerine etkin biçimde ilişkinize müdahale eden kişi olarak sonradan hayatlarınıza ne olduğunu bilmeye ihtiyacım var. Mesela size ne oldu?"

"Beni öldürmedi gördüğünüz gibi."

"Eh, bu da bir şeydir."

"Ben de onu öldürmedim."

"İyi. Neler oldu peki?"

"Eh, olan oldu: Pek çok şey oldu. Olan şu ki, sizin bildiğiniz ama benim bilmediğim her şey ortaya döküldü

ve ayrıldık. Geç olsun güç olmasın. Kaçışını örtbas etmek için bana karşı korkunç ithamlarda bulundu ve muhtemelen sizin hakkında daha çok şey bildiğiniz o şahısla Almanya'ya taşındı."

"Peki kızınız?"

"Şu anda tam olarak 21 yaşında olan kızımızı da yanında götürdü. Ama yürümedi, öyle diyelim ve kızım geçen sene benimle yaşamak üzere İtalya'ya döndü."

"Çok şükür. Size karınızın niyetlerini anlatmaya geldiğimde biliyorsunuz bu konuda tavsiyede bulunmaya çalışmıştım. Kızı bıraksın ve o adamla nereye istiyorsa gitsin ama çocuğu peşinden sürüklemesin diyordum hep. Peki öteki çocuk? Bana gelmekten vazgeçtiğinde hamile olduğu, ona ne oldu?"

"Orada, Münih'te doğdu. O da kız, adı Greta. Ama işi asıl karıştıran o oldu. Adele bu konuda çok yıprandı..."

"Yani?"

"İp geri geldi. Çocukken sırtına bağlı olan ipi hatırlıyorsunuz değil mi?"

"Evet, tabii."

"İlkokula başlamadan bir meslektaşınızla o konuyu halletmiştik. Ama Almanya'da yeniden çıktı ip meselesi ve kız evden çıkamaz oldu. Öyle olunca benimle yaşaması için İtalya'ya getirdim."

"Ve ip yeniden yok oldu."

"Yıllar boyunca onun eskrim sporuna bağlı olarak yok olduğuna inanmıştım ama meslektaşınız haklıydı; ipin yok olması eskrime değil bana bağlıymış."

"Anlıyorum. Peki şimdi nasıl?"

"Adele mi?"

"Evet."

"İyi. Oldukça iyi."

"Peki eski karınız?"

"O iyi değil. Öteki çocuğun babasından da ayrıldı

ama Münih'te kaldı. Çalışamıyor çünkü sürekli tedavi altına alınıyor. Oldukça ciddi tedaviler görüyor."

"Ne kadar ciddi?"

"Dürüst olayım, bilmiyorum. Ciddi. Bildiğim şu ki uzun süre Adele'yi yılda sadece bir kez gördü, yazın, iki haftalığına Avusturya'da bir tür sanatoryumda kalıyordu. Ama birkaç yıldan beri hiç görüşmüyorlar."

"Eh, demek ki olabilecek en kötü şey olmuş."

"Bence de. Bu bir tür kurtçuk. Bakın, bana o kadar büyük kötülük yapmış ki şimdi onun için üzülemiyorum bile çünkü kelimenin tam anlamıyla paramparça oldu ilişkimiz."

"Peki siz yalnız başınızla kızınızla nasıl idare ettiniz? Roma'da mı kaldınız? Başka yere mi taşındınız?"

"Doktor Carradori, on senemi nasıl anlatayım telefonda?"

"Haklısınız. Bana tek bir şey söyleyin o halde: Çok acı çektiniz mi?"

"Evet. Oldukça acı çektim, evet."

"Peki şimdi geçti mi? En azından o en derin acı? En azından ikiniz için çünkü belli ki karınız için bir şeylerin düzelmesi çok zor olacak."

"Doktor Carradori..."

"Bana en azından siz ikinizin normal bir yaşantı sürdürdüğünüzü söyleyin. Bana en azından bunu söyleyin."

"Eh, evet. Neredeyse normal bir hayat yaşıyoruz."

"Başardınız yani."

"Bu asla tam olarak söylenemez ama öğrenmek istediğinizi doğru anlıyorsam: Evet en azından savrulup gitmedik."

"Teşekkür ederim Doktor Carrera."

"Ne için?"

"Bana bunları anlattığınız için. Gerçekten. Ve burnumu soktuğu için de özür dilerim."

"Burnumu sokmak ne demek. Sizinle yeniden konuşmak beni de memnun etti. Ne var ki on yılı telefonda özetlemek zor."

"Nitekim bundan sonra size hiçbir şey sormayacağım, söz veriyorum. İnanın özellikle siz ve kızınız için içim içimi yiyordu, karınız hakkında olumlu hayaller kuramayacağımı biliyordum. Ne yazık ki."

"Aynen."

"Size son bir şey sorabilir miyim Doktor Carrera? Bunlarla ilgisi yok ama on yıl önce görüştüğümüzden beri zihnimi kemiren bir konu."

"Buyurun."

"Çok saçma ama..."

"Söyleyin."

"Adınız Marco değil mi? Marco Carrera. Ve benim gibi 1959 doğumlusunuz değil mi?"

"Evet."

"Floransalısınız?"

"Evet."

"Ve çocukken tenis oynuyordunuz."

"Evet."

"Ve turnuvalara katılıyordunuz?"

"Evet."

"Rovereto'da? Hiç Rovereto'da turnuvaya katıldınız mı? 1973-1974 yıllarından söz ediyorum."

"Katıldım elbette. Önemli bir turnuvaydı."

"O zaman sizsiniz demek. Rovereto, 1973 ya da 1974, yıldan tam emin değilim. İlk oyun. Carrera Marco, Carradori Daniele'yi 6-0 6-1" yendi.

"Yok canım!"

"Ve hep o son oyunda özellikle yenildiğinizi düşünmüştüm, beni 6-0 6-0'la yollamamak için! Hatırlamıyorsunuz değil mi?"

"Dürüst olmam gerekirse hayır."

"Elbette. Aramızda büyük fark vardı. Ve biliyor musunuz? Tenisi bırakmam da sizin sayenizde oldu."

"Nasıl yani? Gerçekten mi?"

"Evet o hezimetten sonra, ilk oyunda, sadece rakibim bana şans tanıdığı için aldığım tek sayıyla yüzleşince, tenisin bana göre olmadığını anladım. En azından gereken düzeyde olmadığımı. Mücadeleyi, antrenmanı, turnuvaları bıraktım. O da bir özgürleşme oldu."

"Anlıyorum."

"Görünüşe göre siz beni tuzaklardan kurtaran kişisiniz."

"Bundan gurur duyacağım. Tenis işkencesi gerçekten ölümcül bir tuzaktır. Ben de iki yıl sonra aynı şekilde Geleceğin Yıldızları Turnuvası'nda 6-0 6-0 yenilince bıraktım sporu. Rakibim bana tek bir nezaket sayısı bile sunmadı."

"Bak sen!"

"Ve o kimdi biliyor musunuz? Beni kurtaran kişi kimdi?"

"Kimdi?"

"Ivan Lendl."

"İnanmıyorum."

"Üstelik benden bir yaş küçüktü. Çivi gibi inceydi, tek bir forması vardı, bana karşı da o formayla oynamıştı. Sanırım Ambrosiano Bankası reklam olarak vermişti. Turnuvayı o kazanmıştı."

"Ne hikâye ama! Benimle dalga geçmiyorsunuz değil mi?"

"Yemin ederim."

"Eh, bu benim tenis kariyerimi bitirmem konusunda hoş bir hikâye oldu. Demek ki Lendl'den bir önceki turnuvadaymışım. Bunu söylediğiniz için teşekkür ederim."

"Meşhur, eski hikâyem. Bazı şeyleri bilmek gerçekten önem katar."

"Gerçekten öyle. Size teşekkür ediyorum."

"Demek Haiti'ye dönüyorsunuz."

"İki hafta içinde evet. Bazı işler 15 günden fazla yarım bırakılamıyor."

"Size kolaylıklar diliyorum o halde."

"Ben de size. Ve bir kez daha teşekkür ediyorum."

"Rica ederim. Döndüğünüz zaman haberleşelim."

"Bunu söylüyorsanız arayacağım.

"Şimdi söyleyiverdim."

"Döner dönmez arayacağım."

"Hoşça kalın."

"Hoşça kalın."

Yoktun (2005)

Luisa Lattes
21 Rue la Pérouse
75016 Paris
Fransa

Floransa, 13 Nisan 2005

Sevgili Luisa

Kahramanı sen olan son derece yoğun bir rüyadan uyandım şimdi, yapabileceğim tek şey sana bunu anlatmak.

Gençtik, Bolgheri gibi bir yerdeydik ama ama orası Bolgheri değildi, her ne kadar hepimiz kendimizi evimizde gibi hissetsek de kesinlikle oraya hiç benzemeyen bir yerdi. "Hepimiz" diyorum çünkü rüyada hep birileri olur ama ben tüm rüyalarımda hep yalnız olacağım. Deniz kenarı bir yerdi ama yeniden söylüyorum, deniz yoktu. Daha çok Amerikan sonbaharı manzarası vardı, turuncu yapraklı ağaçların altında uzun mu uzun bir yol yokuş aşağı iniyordu ve yerde de çiçek yapraklarından oluşan kalın bir halı vardı. Ben tek başıma, üzerimde şehir giysileriyle, hatta süet bir montla koşarak iniyordum yokuş aşağı. Sağımda villalar ve bahçeler, solumda da ağaçlar ve ağaçların arkasında deniz vardı – ama deniz görünmüyordu hatta doğruyu söylemek gerekirse fark edilmiyordu

bile, yani aslında yoktu. Yokuşun bitiminde senin evin vardı ve evine davet ettiğin pek çok genç sizin havuzda eğleniyordu ama aslında havuz da yoktu. Gençler tanıştığımızda senin görüştüğün Floransalı neşeli yirmilik tiplerdi ama aslında arkadaşlar da yoklardı. Belli ki ben davet edilmemiştim. Kardeşim Giacomo ise davet edilmişti, sırtında havlusuyla bahçe kapısından giriyor, bana acıyan gözlerle bakıyordu. Ama her şeyden önce Luisa, sen vardın çünkü her yerdeydin çünkü bütün o mekân sendin, sen her şeydin, yokuşun tepesindeki turuncu yapraklı ağaçlardan başlayarak üzerinde yürünen o çılgın kalın çiçek halısına kadar her yerde sen vardın, senin sesin bana akşam üstüne, davet edilmediğim partinin bitiminden sonraki saate randevu veriyordu, "saat sekize çeyrek kala" diyordun Luisa ama Bolgheri gibi, deniz gibi, havuz gibi aslında sen de yoktun. Ve ben ikiye bölünmüş, ikiye ayrılmıştım: Bir yanda havuz partisine davet edilmemenin hayal kırıklığı, öte yanda havuzda kimsenin ve muhtemelen partinin olmadığını bilmenin iç rahatlığı vardı; bir yanda her yerde olan, her şeyi olağanüstü kılan sana olan hayranlığım, öte yanda var olmayışının, yokluğunun hayal kırıklığı. Bir yanda saat sekize çeyrek kala randevusuna davet edilmiş olmam, öte yanda Giacomo ve ötekilerin bahçene onları izlememin imkânsızlığıyla girmeleri. Senin sesin Luisa, her şeyi, ben dahil, benim hayatım dahil her şeyi bir arada tutuyordu, sanki bütün o güzelliği saha dışından renklendiriyordu ama sen yoktun. Yoktun. Yoktun.

Beş dakika önce ansızın uyandım ve hemen sana yazmaya başladım çünkü nasıl olduğumu söylememin başka yolu yok. Ve hâlâ ikiye bölünmüş haldeyim Luisa, uyanıkken de iki parçayım: Bir yanım bu dünyada senin bu mektubu alacağın bir yer olmasından mutlu; öteki yanım orasının benim uyandığım, sana yazdığım, her gün yaşayacağım, yaşayıp gideceğim yer olmamasından ötürü mutsuz.

Öpüyorum.

Marco

Ne Var ki (1988-1999)

Nefretle bittiği bilinirken büyük bir aşkın doğuşu nasıl anlatılır? Aldatılan iki kişiden biri –çünkü daha en baştan bir aldatma vardır– aptal gibi gösterilmeden nasıl tasvir edilir? Gene de Marco ve Marina'nın tanışmalarını, birlikte olmalarını, evlenmelerini anlatmak gerekir ama bu anlatıya pek bağlanmamak iyi olur çünkü bir noktadan sonra tadı kaçacaktır. Olayların nasıl geliştiğini anlatalım. İşte hepimiz –biri dışında, daha açık olmak gerekirse *kadın* dışında– hepimiz şöyle yaşandığını sanmıştık.

Her şey batmış olan Yugoslav havayolu Koper Aviopromet şirketinin eski hosteslerinden birinin 1988 ilkbaharında RAI 1 televizyonunun *Unomattina* adlı sabah programına katılmasıyla başladı; Marina Molitor adındaki genç kadın (Slovenya asıllı olup İtalyan yurttaşlığı almış, Lufthansa'nın yer hostesi olarak Roma Leonardo da Vinci Havalimanı'nda çalışmaya başlamıştı) etkileyici bir hikâye anlattı. Larnaka trajedisinde denize düşen DC-10 uçağında aslında meslektaşı Tina Dolenc değil kendisi hizmet verecekti ama son anda, kan kanseri olan ablası Mateja'ya Roma Forlanini Hastanesi'nde ilik bağışında bulunabilmek için görevi arkadaşına devretmişti. Bu cömert davranışı (ilik vermek hele o zamanlarda hiç kolay değildi) ablasının hayatını kurtarma amacı taşıyordu ama sa-

dece kendini kurtarmış ve başka iki hayata mal olmuştu: Hem kazada onun yerine çalışan arkadaşı hem de birkaç ay sonra nakli olanaksız kılan bir kanama geçirerek hayatını kaybeden ablası bu dünyadan ayrılmışlardı. Genç kadın hikâyesini ağlayarak anlatmıştı. Ne var ki...

Asla televizyon seyretmeyen Marco Carrera kaderin bir cilvesiyle o sabah 38,5 ateşle evde kaldığından ve uzmanlık dönemini bitirdikten sonra sınavı kazanıp çalışmaya başladığı Eroi Meydanı'ndaki göz hastanesine gitmeyip, antibiyotiklerle sersem olmuş halde San Saba semti Gian Lorenzo Bernini Meydanı'ndaki iki odalı evindeki koltuğa uzanmış halde uyukladığından programa rast gelmişti. Gene kader her zaman, özellikle de sabahları kapalı olan televizyonun RAI 1 kanalına ayarlanmış olmasını istemişti. Ve kader Marco Carrera'nın yükselen ateş nedeniyle uyandığı anda Marina Molitor'un bu hikâyeyi anlatmasını da ayarlamıştı. Eh, iki insanın birbirlerinin hayatlarında daha acilen ihtiyaç haline gelmeleri bundan daha ani bir şekilde olamazdı. Bu iki dehşetli rastlantı (ikisinin de ablası ölmüştü, ikisi de aynı uçak kazasından kurtulmuşlardı) Marco Carrera'nın o anda gözyaşlarına boğulmuş olan genç kadına âşık olmasına neden oldu (dokunaklı güzelliği de etkili oldu elbette).

Ertesi sabah kendini parasetamole doyurup havalimanına gitmiş, kadının söylemiş olduğu üzere Lufthansa bankosunda (bu konuda işine hürmeten yalan söylememişti) belirmiş ve kaderin pokerde kadına uzattığı joker olarak onun karşısına dikilmişti. Sonuç: Sarsılmış hayatlarda ani bir sarsıntı daha yaşanmış, bir öğleden sonra zarfında başka inanılmaz mucizevi benzerlikler yığını altında kalınmış ve elbette bir de fiziksel çekim yaşanmıştı. Derken zaman onları yuttu ve birlikte yaşamaları, kızlarının doğumu, nikâhlanmaları 12 ay içinde gerçekleşti. Ne var ki...

Önce Bernini Meydanı'ndaki evleri, aşk yuvaları, sonra Roma manzaralı terasıyla Nicoloso da Recco Meydanı'ndaki evleri, kader birlikleri, paylaşımları, daha derinleşen mahremiyetleri, yatakta kızlarıyla oynayarak, bebek uyuyunca sevişerek geçirdikleri kış pazarları; baharda Castelli, Braccciano Gölü, Fregene, Bomarzo gezileri, hatta sadece Villa Pamphilj, Villa Ada, Villa Borghese parklarındaki piknikleri ve üstüne üstlük Marina'nın hakkı olan inanılmaz ucuz biletleriyle Avrupa kaçamakları, Prag, Viyana, Berlin gezileri, basit hayatları, bebek bakıcısı ya da temizliği yapan ve yemek pişiren kapıcının karısı gibi küçük lükslere izin veren maaşları, Noellerde erkeğin harap olmuş ailesine –biraz mutluluk taşıma amacıyla düzenlenen ama başarılamayan– ziyaretler, kızın Capodistria'da yaşayan, polis dulu olan ve Marco'ya bir kurtarıcı, bir kahraman, Tanrı'nın bir armağanı gözüyle –bu bazı kuşkular uyandırmalıydı– bakan annesinde geçirilen haftalar; büyüyen ve ikisine de benzeyen kızları, Marina'nın renklerini ve gözlerini, Marco'nun kıvırcık saçlarını ve burnunu alan, sonra konuşmaya, sonra yürümeye başlayan kızları, sonradan şaşırtıcı biçimde sırtında bir ip çıkartması... Yani ilk sorunların sakince, manevi güçle, geleceğe güvenle, fedakârlıkla alt edildi ve birliktelikleri bundan güçlenerek çıktı çünkü birlik olunca her şey çözümlenir ve aileleri güçlendirmek için sorunları birlikte halletmekten iyisi yoktur.

Ne var ki...

Ne var ki bunların hiçbiri doğru değildi, ta başından beri, her şey bir kandırmacadan ibaretti. Çiftler ve sonra aileler oluştuğunda bu çoğunlukla olur – sadece bu vakada kandırmaca gerçekten çok fazlaydı, çok hastalıklıydı, felaket kaçınılmazdı. Aslında ikisi de masum değildi, bu da vurgulanmalıydı. Onları koruyan balonun patlatan, Adele Carrera'nın sırtına yapışmış olan ip ve bunu

yok etme amacıyla Doktor Nocetti rehberliğinde yaşanan süreçti. Kızı iyileştiren rollerin değiştokuş edilmesiyken –baba kızıyla anne de kendisiyle ilgilenmeye başlamıştı– bu durum çatlakların belirip her şeyin yerle bir olmasına da neden olmuştu; ama neden bu olmasaydı da kesinlikle bir başkası olacaktı çünkü o bağın temeli yoktu, Marco'nun geleceğini kuracağını sandığı yolda gelecek hiç yoktu.

İkisi de masum değildi. Marco, mutluluk arzusuyla yıllar boyunca her belirtiyi, her davranışı sistematik olarak göz ardı etti. Aslında tek neden çöküşe doğru dörtnala gitmekte olduğunu fark etmemesi değildi: Bir gün Paris'te görmemesi gereken bir kadına ettiği telefonla başlayan ciddi biçimde yıkıcı davranışlarının ciddi sonuçlar doğurmayacağı şeklindeki sersemce inancıydı. Hem de ne ciddi sonuçlar doğdu! Bir kongre için Paris'e giden Marco Carrera kendini Luisa'yı düşünürken buluverdi. Aradaki yıllarda düşünmemiş değildi, tabii ki çok hatta her gün düşünmüştü ama bunlar yaşanabilecekken yaşanmamış olmasına rıza gösterilen aslında uzaklığın söndürdüğü, her yaz ağustosta karşılaşmanın zayıflattığı boş hayallerle ilgiliydi; Luisa yazları Bolgheri kumsalında kocasıyla ve çocuklarıyla –önce bir, sonra iki– uzaktan beliriyordu, hayatının en trajik döneminde taptığı bu harikaya her yıl daha uzaktan bakıyordu. Ama o gün o pek yükselmiş göklerin altındayken onu çok yakınında ve erişilebilir hissetmişti ve kongreye ara verilir verilmez kaldığı Lutetia Oteli'nden onu aramıştı. Hiçbir zaman işe yaramayan o romantik totemlerinden yapmıştı: Numarası değişmişse, yanıt vermezse, verir ama beni görmek istemezse onu bir daha aramayacağım. Bu da işe yaramadı çünkü numara aynıydı, Luisa ikinci çalışta açtı ve yarım saat sonra erkeğin ona buluşmayı önerdiği Lutetia Oteli'nin barına girmişti – sanki doğrudan geçmiş-

ten gelmiş gibi el değmemiş ve heyecan vericiydi. Marco onu bir önceki ağustos ayından beri görmüyordu; daha Marina sahneye girmeden önce yazışmayı kesmişlerdi çünkü Marco Paris'e gidebilmek amacıyla yola çıktığında İtalya Cumhuriyeti'yle bir olay yaşamıştı (Paris'e ulaşamamıştı çünkü Marco Carrera aynı adı taşıyan, Silahlı Komünist Proleterler Örgütü'nün[1] kaçaklarından biriyle karıştırılmış, gecenin birinde İtalya-Fransa sınırında aracından indirilmiş, tam bir gün boyunca Bardonecchia Mali Muhafız Kışlası'nda gözaltında tutulmuş, özel bir kamyonet ve dört jandarmayla Roma'ya nakledilmiş, savunma avukatı olmadan –biri uzun biri kısa, biri Kuzeyli biri Güneyli, biri yaşlı biri genç, biri sarışın biri esmer– zen hikâyesindeki iki fareye benzeyen iki nöbetçi savcı tarafından sorguya çekilmiş ve sonunda kaba bir şekilde –özürsüz ve kıça tekmeli– serbest bırakılarak kapı önüne atılmıştı; bu kaza olduğunda her ikisi de vahşi kaderin onların birlikte olma niyetlerini daima engellediğini anlamışlardı ve ondan sonra işin ucunu bırakmışlardı. Ama eğer bir aşk hikâyesi bitmediyse daha doğrusu bu olayda olduğu gibi hiç başlamadıysa bile o aşk söylenmemiş sözlerle, tamamlanmamış eylemlerle, kondurulmamış öpücüklerle iki kahramanın hayatını izlemeye devam edecektir: Bu hep böyledir ama onlar için gerçekten öyle oldu ve nitekim o gün öğleden sonra Rue d'Assas boyunca yaptıkları gezintiden ve o masum sohbetten sonra Marco ve Luisa yeniden görüşmeye başladılar; bu da onlar için on yıl önce bıraktıkları ve bir daha başlamadıkları yerden başlayarak ve yeniden sık sık, tutkuyla, 19. yüz-

1. I Proletari Armati per il Comunismo. 1977'de Lombardiya'da kurulan illegal örgüt. Silahlı Komünist Proleterler İtalya'da 60'ların sonundan 80'lerin sonuna uzanan ve "kurşunlu yıllar" (*anni di piombo*) olarak anılan suikast ve katliamların yaşandığı dönemde Kızıl Tugaylar (Brigate Rosse) ve Prima Linea'dan sonra üçüncü güçlü radikal sol örgüttü. (Y.N.)

yıl tavrıyla yazışmaları anlamına geliyordu. Bu hiç de masumca değildi çünkü artık ikisi de evliydi, ikisinin de çocukları vardı ve bu durumları yalan söylemelerini gerektiriyordu. O gün öğleden sonra atılan adım ikisinin hayatında devrim yaratacak tatmini üretemeden birdenbire durdu: Bu sadece mazoşist bir eylemdi. Hayır, ilişkilerinde masumiyet hiç olmamıştı. Yeniden yıl boyunca görüşmeye başladılar, Marco Paris'e 400 kilometre uzaklıkta olan (Brugge, Saint Étienne, Lyon, Leuven) ve Luisa'nın ulaşabileceği kongrelere katılmaya başladı – kocasına ne diyor, ne uyduruyordu, bu bilinmiyordu; önce iki ayrı otelde kalırken sonra işi aynı otelde iki ayrı oda tutmaya ve nihayetinde Lyon'da 24 Haziran 1998 gecesi aynı odada uyumaya kadar vardırdılar: Bölgenin Stade de Gerland adlı yerel stadında Fransız milli takımı Dünya Futbol Şampiyonası finalinde Danimarka'yı yenmişti, o ikisi Collège Hotel, Numara 5, Saint Paul Meydanı adresinde yataklarında oturmuş Arte kanalında Jean Renoir'in bir filmini seyrederek kulüp sandviç yiyorlardı; film bittiğinde pencerelerinin önünde Fransızlar şampiyonluğu otomobil konvoylarıyla kutlarlarken onlar da imkânsız aşklarını en yüce mazoşist eylemle –*bekâret yemini*– mühürlüyorlardı ve buna kadının walkman'inin paylaştıkları kulaklıklarından Sinéad O'Connor'un söylediği "Sacrifice" şarkısı eşlik ediyordu – *and it's not sacrifice / just a simple word / it's two hearts living / in two seperate worlds*– ve boş hayallerine göre kötü bir şey yapmadan, kimseyi aldatmadan, hiçbir şeyi mahvetmeden kendilerini feda ediyorlardı. Hiç sevişmemişlerdi ve hiç sevişmeyeceklerine ant içmişlerdi. Sadece bir gece öpüşmüşlerdi –17 yıl önce, Irene'nin anaforda boğularak ölmek üzere olduğu *o* gece– ve bunu bir daha yinelememeye yemin etmişlerdi. 39 yaşındaki erkekle 32 yaşındaki kadın, ikisinin de yıllardan beri arzuladığı duyguya

yenik düşmeden, öpüşmeden, okşamadan, hatta dokunmadan, gerçekten hiçbir şey yapmadan uyumayı başarmışlardı. İki aptal. Luisa eğer evliliğinin yaralandığının farkında olsaydı, ona karşı herhangi bir adım atsaydı, bunu sadece geçmişte Marco Carrera'ya duyduğu tutkuyu kazanabilmek ve özlemin o çocuksu sözcükleriyle besleyebilmek için yapıyor olsaydı bile bunlar onu yeni bir hayata doğru yönlendirirdi, Marco ise büyük aşklarını el değmemiş olarak koruyabileceklerine, birbirlerine tam olarak uyduklarına inanıyordu. Marina'yla olana zarar vermemek için Luisa'yla *tüketmemek* yeter zannediyordu ve bu onun en devasa saflığı oldu – öyle devasaydı ki sonunda bir suç haline geldi. Somut izler –bulunmayı bekleyerek gizlenmiş mektuplar, kontrol edilmeyi bekleyen kredi kartı dekontları, sonraki dönemlerde "Hekimler Odası" dosyasında arşivlenmiş e-postalar ve herhangi bir tuşa yanlışlıkla basıldığında bataklıktan çıkan cesetler gibi göz önüne serilen, her zaman tamamen silinmeyen mesajlaşmalar– bırakan benzeri saflıklar varken, bunca belge yığınının Marina Molitor gibi bir kadının gözünden kaçacağını sanmak en büyük saflıktı. Marco Carrera bu hatayı yaptı, gölgesi ailesi üzerine düşen tek tehlikenin Luisa Lattes'e duyduğu tutku olduğunu ve onu da kontrol altında tuttuğunu sandı. Onun başına gelenleri hiç kimsenin hak etmediği doğru idiyse de o bunu hak etmeye çok yaklaşmıştı.

Marina'ya gelince onu anlatması çok daha basit. Söylediği, gösterdiği ve yaptığı her eylemi olumsuza çevirmek yeterdi: Düşen uçakta hiç kimse onun yerine *geçmemişti* – o gün izinliydi; ablasına ilik bağışında *bulunmamıştı* – uygun bulunmamıştı; Marco Carrera'ya âşık *olmamıştı* – sadece kendi kurduğu senaryoların sonuçlarıyla evliliğin içine yuvarlanıvermişti; gebe kaldığı için hiç mutlu *olmamıştı* – sadece annesine torun vereceği için

sevinmişti; Marco'yla onca yıl boyunca hiç mutlu *olmamıştı* ve tam tersine ona karşı sessiz bir kin beslemişti; ona sadık *kalmamıştı*, hatta hayatlarını değiştiren ilişkiden önce bile, böyle de sürüp gidiyordu. En basit söylemiyle olmaya gayret ettiği insan *değildi*, günlük yaşantısında sert bir mücadele veriyordu. Her sabah yataktan kalkıyor ve mücadeleye başlıyordu Marina. Her gün. Kendi kendiyle. Kendi dürtülerine karşı. Her Allahın günü. Yıllar ve yıllar boyunca. Kocasına mutluluk yanılsaması armağan ettiği balon onu ezelden beri yutmaya çalışan canavardan koruyordu. Zaman içinde onu tedaviye alan uzmanların formasyonuna göre canavar ve balon farklı terimlerle ifade edilmişti. En son İtalyan terapisti Doktor Carradori'nin kullandığı terimlerle balon *konu*, canavar *konu dışı* olmuştu. Eh, konu ve konu dışı: İkisi de onun yönetebileceği şekilde karşısındaydılar, çocukluğunda ilkokul öğretmenine, bir kız arkadaşının annesine, din eğitimi öğretmenine annesinin ve ablasının öldüğünü, dünyada tek başına kaldığını söylerdi. Konusu yastı. Depresyon, kendine zarar verme, saldırganlık ve –maddelere ve cinselliğe– bağımlılık konu dışıydı. Böyle olunca isyankâr ergenlikten sonra –bütün bunlar onun 1977'de Capodistria Güzeli seçilmesine ve ertesi yıl memleketinin küçük uçak şirketinde hostes olmasına engel olmamıştı– Marina'nın ömrünce yaşadığı en huzurlu dönemi ablasının ölümüyle gerçekleşmişti çünkü o gerçekten lösemi olmuş, gerçekten bu hastalıktan ölmüştü. Bu trajediyi gerçek yas yılları izledi; Marina için konu yas olduğundan bunlar onun en iyi yılları oldu. Düşünün en mutlu yılları yas yıllarıydı. Ama canlı tutmak için çaba gösterilse bile yas diner; birkaç yıl sonra canavar yeniden hayatının efendisi olmuştu. Yeniden uyuşturucuya başlamıştı. Yeniden cinsellik başlamıştı. Disiplin sorunları nedeniyle –Bu arada Lufthansa'da işe başlamıştı– işinden bir süre uzak-

laştırılmıştı. Bir şeyler yapması gerekiyordu. Televizyondaki *Unomattina* programının editörüyle tesadüfen tanışıyordu: Kameralar karşısında yineleyeceği hikâyesi pek dokunaklı, pek inandırıcıydı. Televizyon ekranlarında dile getirdiği çifte yas onun yeni konusu oldu. Bunu istiyordu Marina, içine sığınacağı bir yas arıyordu ve işte bu hikâye onu bu sefer daha yeni, daha elle tutulur, daha ayrıntılı ve hatta şaşırtıcı bir konuya sürükledi: Evlilik. Bu dünyada kimse masum olmadığına göre annesi onun rahatsızlıklarını gayet iyi biliyordu ama tam bir Slovenya küçük kentsoylusu olarak ve dünyadaki bütün kentsoylu kadınlar gibi kızını hekim bir kocaya verirse onun tüm hastalıklardan kurtulacağını sanıyordu, bu nedenle de Marco Carrera'ya hiçbir şey söylemedi. Bu adamda resmen kızının kurtarıcısını görüyordu ve onu yüceltti. Annesinin Marco Carrera'yı yücelttiğini görmek Marina'ya her gün ayağa kalkma ve onu mutlu etmeye çalışma gücünü veriyordu. Ne var ki...

Ne var ki Marina'nın annesi günün birinde öldü – erken bir ölümdü, 66 yaşındaydı, karaciğer kanseri olmuştu. Mükemmel diyeceği geliyordu insanın: Marina için yeni, gerçek, hakiki, onu bir süre daha, hatta ebediyen ayakta tutabilecek bir yas başlamıştı. Ama öyle olmadı: Bu ölüm, Marina Molitor'un hayatta sevdiği yegâne insanın ölümü onu paramparça etti. Yas değil öfke çıktı ortaya. Nasıl olur? Annesi için yaptığı tüm fedakârlıklara rağmen bu kalleşçe kaçışı onun onurunu kırmıştı sanki. Nasıl cüret etmişti buna? Marina'nın uysallığı bu durum karşısında nasıl tutunacaktı hayata; içinde kalmak için günbegün mücadele ettiği konu –başkalarını mutlu etmek için sürdürdüğü o evlilik– sanki annesi tarafından Marina'ya verilmiş bir emir gibiydi. Hâlâ çok güzel olduğundan, Marina'ya –en çok işinde, almaya gittiği süre içinde Adele'nin okulunun önünde, ip yüzünden çocuk-

la Marco ilgilenmeye başladığından beri gittiği spor salonunda– kur yapan pek çok dalkavuk vardı. Artık annesi toprağın altına girdiyse ve kurtlar onu kemirmeye başladıysa *erdemli* olmanın ne anlamı vardı? Önüne gelenle düzüşmeye başladı. Ve elbette bu düzüşmeler – çarçabuk ıssız noter bürolarında, otel odalarında ve hatta (konu dahilinde heteroseksüeldi ama konu dışında biseksüeldi) güzellik uzmanı, Mandrione'li ufak tefek varoş kadını, süper dövmeli ve müthiş orgazm ustası Biagia'yla öğle molalarında buluşmalar başlamıştı. Marina kendi adına yaşam coşkusunu yeniden kazanmıştı çünkü risk, çürüme o balonun dışında yaşanabiliyordu; anne olmak onu frenliyor, bu düzensizliği kukla gibi bir ipe bağlı olan kızının alnına kondurduğu öpücüklerle karıştırma düşüncesi onu korkutuyordu. Bu nedenle korunmak ve kontrolü elden kaçırmamak için başka bir konu buldu kendine. Bir ilişki. Sabit ilişkisini saçı kır, teni güneş yanığı bir Lufthansa pilotuyla, 25 bin saat uçuşu, Münih'te yaşayan karısı ve iki yetişkin çocuğu, Roma'da ve Avusturya Alpler'inde bir evi ve sevişirken partnerini bağlama takıntısı olan bir erkekle yaşamaya başladı. Roma merkezli uçuş saatlerine göre ayarladıkları takvime uygun olarak haftada bir ya da iki kez erkeğin Boschetto Caddesi'ndeki evinde buluşuyorlar ve eğleniyorlar, ah çok eğleniyorlardı. Marina her şeyi rezil bir samimiyetle Doktor Carradori'ye anlatıyordu ve bu samimiyet sayesinde doktor onu tehdit eden tehlikeyi durdurabileceğini sanıyordu.

Kimi zaman canına okuyordu, kimi zaman da kadının anlattığı müthiş şeyler karşısında sessiz kalıyordu ama kesin olan ona daima inanıyordu: Uydurmayı bir dil yapmış bu kadınla değerli bir gerçeklik kanalı yakaladığını düşünüyordu ve bu kanal Marina'nın içinde kalacağını umut ettiği tek gerçek konuydu. Bunun dışında bu

eğreti durumu idare etmeyi başarıyordu: İki yıl, iki buçuk yıl. Ne var ki...

Ne var ki Marco hiçbir şeyin farkında değildi, hiçbir şeyden kuşkulanmıyordu, kolayca kandırılıyordu ve olur da aklına bir tereddüt düşerse Marina gibi bir kadın ona nasıl karşılık vereceğini biliyordu. Kadın mektupları aramaya başladı ve hemen buldu: Aptal adam bunları ablasının küllerinin durduğu kutunun kapağı altına saklamıştı (Marco külleri Floransa'daki Trespiano Mezarlığı'nın morgundan almayı başarmıştı çünkü Adelano adında bir adam 50 bin liret karşılığında yasayı delmekte, krematoryum fırınından gelen mühürlü zarfı açmakta ve külleri isteyen akrabalara dağıtmakta ün salmıştı). Yani hiç ıskalamadı, ilk atışı isabetli oldu – bunun ardından e-postaları, kredi kartı dekontlarını, otel makbuzlarını, hepsini buldu. İşte hiçbir şeyin farkında olmamasının nedeni buydu: O salak o orospuyla gözünün önünde iş çeviriyordu. Hem de lanet olsun yıllardan beri. Yıllardan beri. 19. yüzyıldaki gibi postanedeki bir kutuyu adres olarak kullanıyorlardı. Yazları Bolgheri'de numara yapıyorlar, göze batmamak için pek az konuşuyorlar ama bütün kış gayet güzel görüşüyorlardı. Birbirlerini düşünüyorlar, hayal ediyorlar, şiirler şarkılar söylüyorlar, cilveleşiyorlar, aganigi yapıyorlar – on sekizlikler gibi sevişiyorlardı aslında ve sadece sevişmedikleri için dürüst olduklarını sanıyorlardı. Rezil adam. Rezil kadın. Reziller. O da bunca zamandır suçluluk duyuyordu boşuna.

Şimdi aslında Marina'nın Marco'dan gizlediğiyle erkeğin karısından gizlediğini karşılaştırmak bile utanç verici olacaktır: Hani tabancalı adamla tüfekli adam değil ancak bombalı adamla sapanlı adam mukayesesi yapılabilirdi bu durumda. Gene de bu ihanetin keşfi –düzüşmemeleri önemli değildi, ihanet ihanetti çünkü mektuplarda mide bulandırıcı şeyler yazıyorlardı– Marina şimdi-

ye dek hiç hissetmediği bir kötülük duygusuyla bilendi ve bu onu ciddi anlamda tehlikeli bir insan yaptı. Yeniden konu dışına yuvarlandı ve Doktor Carradori'nin attığı ağ onu artık yakalayamaz oldu: Kendine zarar verme saldırganlıkla, zekâ canilikle birleşti ve Marina yapacağını yaptı, neyse ki asıl yapmayı amaçladığı şeyi kıl payı yapamadı. Marina vahşi bir yaratıktı ve ele avuca sığmazdı: Herhangi bir konunun dışına çıkmak onun için sürgünde yaşanmış bir hayattan sonra yuvaya dönmekle eşdeğerdi ve bu dönüşün yarattığı dalganın darbesi acısının yansıdığı hiç kimseyi muaf tutamadı. Çünkü gerçek olan bir tek şey vardı: Marina acı çekiyordu. Annesinin ölümü yüzünden vahşi bir acı çekiyordu, Marco'nun ihanetini keşfettiğinden beri acı çekiyordu. Daha sonra yaptıkları, yapmak istedikleri gibi yapamadıkları için de çok acı çekti ve nihayetinde korku verici, dile dökmesi mümkün olmayan ve artık kaçışı bulunmayan fiili yüzünden çok acı çekti ve bunu kendi ürettiği öfkesinin açtığı kraterin tam göbeğinde tek başına kaldığında yaşadı.

Ne var ki Marco bunu ancak yıllar sonra, her şeyin açıklık kazandığı ama artık işe yaramayacağı zaman anladı. Kabahatin kendinde olduğunu anlayacaktı. Kadın kendine bir yas yaratmıştı ama adam onun karşısına çıkmış ve birbirleri için yaratıldıkları masalıyla onu kandırmıştı. Birbirleri için yaratılmış değillerdi. Aslına bakılırsa kimse bir başkası için yaratılmış değildir ve Marina Molitor gibi insanlar kendileri için bile yaratılmış değillerdir. O biraz daha hayatta kalabilmek için bir sığınak, bir konu arıyordu; erkekse sadece mutluluğu arıyordu. Kadın hep yalan söylemişti, bu doğruydu ve bu kötüydü, çok kötüydü çünkü yalan bir kanserdir, yayılır, köklenir, çürüttüğü şeyle bir olur – ama adam daha kötüsünü yapmıştı: Adam ona inanmıştı.

Önce Dur (2001)

Luisa Lattes
21 Rue la Pèrouse
75016 Paris
Fransa

Floransa, 7 Eylül 2001

Söyle bana Luisa,

Fikrini değiştirmenin nedeni sana Sorbonne adına sözleşme sunmaları mı yoksa ben mi çok katı ve mutlakçıyım? Seni dilinin ucundaki hangi ifadelerle anımsamalıyım: "Seni seviyorum ama yapamıyorum!" mu yoksa "Her erkek kadınını kendi semptomlarına uyumlamaya çalışır" mı? Farkında mısın bilmiyorum ama beni terk ettin, tabii eğer beraber olduğumuzu kabul ediyorsak ve bunu yaparken iki dil, iki gerekçe, çift el ateş gücü kullandın. Yani sen beni iki kez bıraktın ve bu bana çok ağır geliyor.

Birlikte olduğumuz ve kendimize koyduğumuz tüm kuralları yıktığımız, doğrudan dörtnala olayın kalbine yöneldiğimiz ve olayın kalbinin biz ikimiz olduğu zamanda Luisa, sen ve ben birlikte olduğumuz, ikimizin birlikte MUTLU olduğu bu vahşi yılın sonunda tam köşemize çekilecekken neden kay-

bettik kendimizi? 20 yıl boyunca hiç yüzleşmek zorunda kalmadığımız o pratik nedenlerin ortaya çıkması yüzünden sen ve ben kaybolduk. Birlikte olmamayı gayet iyi başardık: Tam birlikte olacağımız zaman ise bunu başaramadık. Neden böyle demeyeyim ki?

Luisa, ben: Geçen sene canımı zor kurtarmıştım, sadece kızımla bir hafta sonu geçirebilmek için Avrupa'da serseri gibi dolaşan çaresizin biriydim. Benim için Roma, Floransa, Münih, Paris aynıydı çünkü artık yitirecek bir şeyim kalmamıştı. Benimki çaresizliğin saf ve basit gücüydü: Senin de gözlemlediğin, senin üzerine yöneltmek zorunda kaldığım dehşetli ve vahşi bir gücün etkisindeydim.

Sen: Kafesteydin ve çıkamıyordun. Sadece kendine, kocana, çocuklarına yalan söyleyebiliyordun ve bu seni kafeste tutuyordu. Bir yıl boyunca hayatımı kurtardın: Paris'te birlikte geçirdiğimiz o pazartesi günleri, Bolgheri'de ağustos ayı resmen hayatımı kurtardı ve sen beni kurtarırken yalan söylemeyi bıraktın, kocanı bıraktın, yapma gücü bulamadığın her şeyi bıraktın. Kafesten çıktın.

Çaresizken seninle olduğum anlarda olduğum gibi hiçbir zaman mutlu olmadım: Dün akşam söylediğini o günlerde söyleseydin Irene gibi doğrudan Girdap'a giderdim yemin ediyorum. Ama bunları söylemek senin aklından bile geçmiyordu, sen bana hiç söylenmemiş en güzel sözleri söylüyordun, hiç böyle sevilmediğini ve bir daha hiç böyle sevilmeyeceğini, benim o çaresiz dönemimde seni nasıl sevdiğimi çok iyi anlamıştın. Çünkü o çaresiz bir dönemdi Luisa, şahane ve çaresiz. Ve bitti. Neden öyle demeyeyim ki?

Seni hâlâ seviyorum Luisa, seni hep sevdim ve seni yeniden yitirme düşüncesi yüreğimi deşiyor: Ama ne olduğunu anlıyorum, neler yaşandığını, anlıyorum ve buna karşı çıkamam. Senin kararını kabullenebilirim: Kızım yeniden yanımda şimdi, her şeyi kabul edebilirim. Ama yalvarıyorum sana burada bırakalım. Beni bırakma nedeninin geçen akşam söylemeye

çalıştığın ve benim kaçtığım üzere benimle ilgili olduğunu söyleme: Öyleyse bile yalvarırım Luisa, bu kadar içten olma, söylemeden önce dur. Sadece artık hayatını benimle paylaşmak istemediğin için her şeyi mahvetme. Mutsuz olduğumuz dönemde o mutlu saatlerde bunu sadece konuşmuştuk: Ama hiçbir şey vaat etmemiştin, kendini suçlu hissetmemelisin. Şimdi özgürsün ve herhangi bir kapıyı açabilir, gidebilir, kalabilir, canın istediği kadar fikir değiştirebilirsin ve hiçbir şeyi mahvetmezsin bunu yaparken. İmzalattıkları sözleşme yeter: Floransa'da üzülecek çocukların olması yeter. Benim Paris'e yerleşme imkânsızlığım yeter. Beni mahvetmene gerek yok.

Birkaç ay öncesine dek fısıldadığın sözler başıma gelen en güzel şeylerdi: Onları bana bırak.

Unutma, sen iyi bir insansın Luisa. Kötü olmadan önce dur.

Marco'n

Büyüme ve Biçim Üzerine (1973-1974)

Bir akşam, Savonarola Meydanı'ndaki evde Marco, Irene ve Giacomo Carrera anne ve babalarının kavga ettiğini duydular. Açıktan açığa kavga etmeleri görülmüş bir şey değildi: Genellikle çocuklara duyurmamaya gayret ederek gizlice, fısıldayarak tartışırlardı ve durumdan haberdar olan tek kişi onları gözetleyen Irene olurdu. Marco ve Giacomo için ilkti. Tartışmanın konusu Marco'ydu ama ne o ne erkek kardeşi bunu anladılar: Kavgayı en başından beri takip eden Irene anlamıştı ama iki erkek kardeş ancak anneleri sesini yükselttiği zaman dinlemeye başladılar. Konu Marco'nun bedenen gereğince gelişmemesiydi: Bir yaşından beri gelişimi ortalamanın en alt düzeyinde kalmış ve üç yaşından sonra ortalamada bile yer almamıştı. Aslında her zaman güzel ve orantılı bir çocuk olmuştu ve Letizia'ya göre bu doğanın Marco'yla ilgili, onu yığından ayırmak, farklılaştırmak, ender armağanlar verdiğini göstermek gibi belli bir niyetini gösteriyordu. Ona göre bu çocuğun bedeninde sergilediği uyum –ufak tefekti evet ama daima ışıltılı, sevimli ve hatta bir çocuk için söylenmesi zorlama olsa bile *erkeksiydi*– tamamen farklı bir gelişim ritmine göre işliyordu, örneğin sütdişleri de çok geç düşmüştü. Endişe edecek bir şey yoktu. Kaldı ki bu sorun belirli bir hal alır almaz

oğluna lakapların en güven verici olanını yakıştırmıştı, *sinekkuşu*, bu ismi Marco'nun ufak tefek oluşunun yanı sıra sergilediği şirinliği ve hızıyla da bağdaştırmıştı: Fiziksel gelişiminin yavaşlığı –bu gerçekten belirgindi– ona spor alanında yarar sağlıyordu, zihinsel gelişimi ise –hem okulda hem sosyal yaşantısında– onu iddialı biri kılıyordu. Bu nedenle yıldan yıla aynı mantrayı yinelemeye devam etmişti: Endişelenecek bir şey yoktu, endişelenecek bir şey yoktu, endişelenecek bir şey yoktu.

Baba hemen endişelenmişti. Marco çocuk olduğu sürece karısının güven verici telkinlerine kanmıştı ama ergenlik yaşı gelip bedeni kurallara göre gelişme niyetinde olmadığını belli edince kendini suçlu hissetmeye başlamıştı. Karıkoca hangi akılla çocuğun gelişimini doğaya bırakmışlardı? Söz konusu olan sinekkuşu değil bir hastalıktı – bu konuda kaygılanmama aptallığını nasıl göstermişlerdi? Neydi Marco'da yolunda gitmeyen? Önce çocuğa belli etmeden genel olarak bilimi sorguladı; ama sonra on dört yaşına geldiğinde oğlunu o Vespina motosikletinin üzerinde görüp de onu deveye binmiş bir bedeviye benzettiğinde durum tahammül edilmez oldu ve işi ele aldı. Sonuç olarak bir dizi muayene, tahlil ve tıbbi teşhisten sonra Marco'nun bir tür bedensel gelişim geriliğinden mustarip olduğu ortaya çıktı (teşekkürler, bu zaten görülüyordu) ama ağır, hatta vasat bile değildi, bu belirti az düzeyde sergileniyordu (neyse ama bu da belliydi) ve tümünün nedeni de büyüme hormonu salgısının az olmasıydı. Sorun şu ki o dönemde tedavisi yoktu: Deneysel protokoller vardı ama genellikle aşırı gelişim eksikliğinde yani cücelikte kullanılıyordu. Pek çok danışılan hekimden sadece biri, Vavassori adında Milano'da çalışan bir çocuk endokrinolojisi uzmanı birkaç yıldan beri son derece cesaret verici –diye iddia ettiği– sonuçlar alarak sürdürdüğü bir program sayesinde onlara yardım edebile-

ceğini bildirdi. Kavga buradan çıktı. Probo, Letizia'ya oğlu Marco'yu bu programa dahil etmeye niyeti olduğunu bildirdi, Letizia ise bunun çılgınlık olduğunu söyledi; Probo asıl çılgınlığın çocuğun gelişimini bunca yıldır göz ardı etmiş olmak olduğunu iddia etti. Letizia bir kez daha uyum ve sinekkuşu nakaratını yineledi – buraya kadarını her zamanki gibi alçak sesle konuşmuşlardı ve onları sadece Irene duymuştu. Letizia doğanın işine karışmamak gerektiği konusundaki savını güçlendirmek için bir kitap önerince kavga patladı, bu herhangi bir kitap değil o Kitap'tı; onun kuşağına ait mimarların, en azından onun görüşünde olanların yani en zeki ve uluslararası sayılanların –zira daha İtalyancaya bile çevrilmemişti– önemsediği bir kitaptı: D'Arcy Wentworth Thompson'un yazdığı kitabın adı *On Growth and Form*'du [Büyüme ve Biçim Üzerine]. İşte tam o anda Savonarola Meydanı'ndaki, genellikle sessiz olan büyük apartman dairesinde adeta bir savaş çığlığı patladı ve net ve açık bir şekilde televizyon seyretmekte olan iki erkek kardeşin kulağına kadar ulaştı: "SEN AL O THOMPSON'U KIÇINA SOK, ANLADIN MIIIII?!!?"

O andan sonra kavga akademik bir tartışma gibi ama son derece yüksek sesle ve küfürlerle bezenmiş olarak devam etti: İki erkek kardeş bir şey anlamıyorlardı, Irene kıkırdıyor, hiçbir açıklama yapmıyordu. Letizia kocası Probo'ya zavallı hıyar dedi, Probo ona o boktan kitabın sadece adını bildiğini ve bir satırını bile okumadığını haykırdı, zaten iki lafın birinde andığı o ahmak hocaların da hiçbirini okumamış olduğundan da emin olduğunu söyledi. Bunun üzerine Letizia bir mankafanın bile anlayacağı ifadelerle kitabın "Magnitude" başlıklı bölümünde anlatılanları özetleme ihtiyacı hissetti, doğada şekil ve gelişimin birbirine geçişli ve çözülmesi mümkün olmayan bir harmoni yasasıyla bağlı olduğunun *matematiksel*

olarak açıklandığını anlattı, Probo her seferinde aynı başlığı yinelediği ve belli ki sadece giriş paragrafını okumuş olduğu için ona şarlatan dedi ve böylece sürüp gitti. Kavga, çıkış kıvılcımından uzaklara atlayarak çok uzun sürdü – kadın başarısız bir mühendisin anlamayı hayal bile edemeyeceği Jung mandalasından, Steiner sanat terapisinden dem vurdu, adam da her seferinde aynı daveti yineledi yani mandalayı ve sanat terapisini az önce *On Growth and Form* kitabını gönderdiği deliğe yolladı. Konu daha da uzadı: Letizia bıkmıştı, artık dayanamıyordu. Neydi onu sıkan? Onun gibi bir hıyara tahammül etmek için verdiği mücadeleden bıkmıştı. Keşke kadın da onun saçmalamalarının adamı nasıl bezdirdiğini bilseydi. Siktir git. Sen siktir git. İki çocuk endişelendiler: Anne babaları ayrılma aşamasına gelmişlerdi sanki. Ama Irene zaman yitirmeden harekete geçti: Kapılarına vurarak, "Ne halt ediyorsunuz siz!" diye bağırdı. "Kesin artık!" Erkek kardeşler hemen salona kaçtılar ama Irene mevziyi terk etmedi, kapıda durup onlarla yüzleşmeyi bekledi. Yetişkindi artık: Onun açıklaması dikkate alınmalı ve kendi bu evden çekip gitmeden hiç kimse ayrılmayı düşünmemeliydi. Anne kapıdan başını uzattı ve özür diledi, sonra baba da kendi adına özür diledi. Irene onlara aşağılayarak bakarak neyse ki Marco'nun kavganın nedenini anlamadığını söyledi ve bu da (bu, ancak her şey olup bittikten sonra geriye bakışla söylenebilecek olsa da şimdiden söylensin) ailenin dört hatta beş değilse de en azından üç üyesinin geleceğini belirledi: Annenin, babanın ve Marco'nun geleceği belirlenmişti.

Kızları tarafından böyle azarlanmanın şaşkınlığıyla Probo ve Letizia, kendilerini öyle suçlu, öylesine mahcup ve bencil hissettiler ki bu kavganın onca yıl boyunca yuvalarında bin bir zahmet ve bin bir riyayla dokudukları ağın yırtılmasıyla ortaya çıkan hasarı hızla onardılar.

İlişkilerinde kendilerinin de açıklayamadıkları ve değişmesi mümkün olmayan bir yiğitlik vardı: Ne Letizia Probo'dan ayrılma konusundaki beceriksizliği konusunu didik didik ettiği terapi seanslarında analistiyle bir sonuca varabiliyordu, ne de Probo uzun ve yalnız günlerini geçirdiği masanın başında sabit eli, keskin bakışları, burnunda tütün ıslığıyla otururken ve zihni tüm yenik mutsuzluğunu kucaklayacak kadar uzaklarda gezinirken başarabiliyordu bunu. Neden birlikte kalıyorlardı? Birkaç ay önce ülkede yapılan boşanma referandumunda ikisi de oylarını boşanmadan yana kullanmışlardı.[1] Artık birbirlerine tahammül edemiyorlarsa neden ayrılmıyorlardı? *Neden?* Korku gelebilirdi akla – ama neyin korkusu? Elbette korku vardı ama hissettikleri aynı korku değildi ve bu konuda da ayrı düşüyorlardı. Bambaşka, meçhul ve dile getirilemeyen bir şey vardı onları birlikte tutan; Fabrizio de André'nin, çiftin yemininden ziyade kavgasına oranla yeni çıkan –neredeyse 21 önce– bir şarkısının dediği gibi *menekşeler açarken* – birbirlerine ettikleri yemin gizemli bir biçimde etkinliğini koruyordu: "Birbirimizi asla bırakmayacağız, asla, asla ve gene asla." Kaldı ki onları anlatan bu şarkı da her konuda olduğu gibi çifti ikiye ayırırken tüm aileyi de parçalıyordu: Letizia ve Marco –farklı plaklardan farklı pikaplarda ve birbirlerinden habersiz olarak– dinliyorlardı; Giacomo ve Irene – biri henüz çok küçük olduğundan, öteki de şarkıyı sıkıcı bulduğundan– dinlemiyorlardı; Probo şarkının varlığını güzelce görmezden geliyordu. Sonuçta değişen bir şey yoktu, karıkoca birlikte olmayı sürdürüyordu, aile par-

1. Katolik İtalya'da evli çiftlerin boşanmasına ilk kez izin veren 1 Aralık 1970 tarihli hükümet yasasına ilişkin yapılan 12 Mayıs 1974 tarihli referandum. Seçmenlere üç yıl önce kabul edilen boşanma yasasını iptal etmek isteyip istemedikleri sorulduğu referandum sonucunda boşanmaya izin veren yasa yürürlükte kaldı. (Y.N.)

çalanmıyordu, giderek ağırlaşan düğüm bir türlü çözülmüyordu. Parçanın adı "La canzone dell'amore perduto"ydu [Yitirilmiş Aşkın Şarkısı] ama onların aşkı asla yitmiyordu; şarkı "yeni bir aşk için" sözleriyle bitiyordu ama o ikisi için asla yeni bir aşk olmamıştı.

Irene'nin kavgaya müdahalesinin anne babasını yeniden bir araya getirdiği tartışma götürmez. Daha önce de söylendiği üzere onların ve Marco'nun geleceğini belirlediği de tartışma götürmez. Çünkü ondan sonra ciddi biçimde sağduyu, merhamet öncelik kazandı, çocukların iyiliği için bahanesi ardında kendileri için iyiliği istemekten vazgeçtiler. İşlerin yoluna girmesi kolay değildi, Letizia ve Probo bunu anlayacak kadar zekiydiler: Mutsuzluk bir seçim haline dönüşse bile olduğu gibi kaldı ve bir günden ötekine artık evliliğin tek gerçek ürünü haline geldi ve çocuklara da aktarılan bu oldu. Ama onları mutsuzluğun insanın zihninde oluşan bir kaza olduğu yanılsamasından koruyan zekâları oldu çünkü özgeçmişlerine dürüstçe baktıklarında aralarında mutluluğun gölgesinin bile gezmediğini görebiliyorlardı: Birbirlerini tanımadan önce de mutsuz insanlar olmuşlardı, ikisi bir araya geldiklerinde de mutsuzluğu çoğaltmışlardı, bazı bünyelerin kolesterol üretmesi gibi onlar kendiliğinden yapmıştı bunları ve hayatlarında bir arada yaşadıkları tek mutluluk dönemi birbirlerine âşık oldukları, evlendikleri ve çocuk sahibi oldukları günlerdi. O akşam kavga etmeyi bıraktılar, sonraki günlerini birbirlerine tahammül ederek, yaralayarak ve yaralanarak, alçak sesle kavga ederek geçirdiler.

Marco konusunda ise çatışmamaya çalıştılar. Letizia analistinin *sinekkuşu efsanesi* adını verdiği savdan (küçük kalan erkek çocuk, kendisi dışında bütün kadınlar için erişilmez olan şirinliği ve güzelliği) vazgeçmek için ciddi gayret gösterdi ve Probo'nun bakış açısını kabullendi;

oğlunun gelişmesine yardım etmek için bilimsel olarak yapılması gereken her şey yapılmalıydı; büyüme ve biçim konularında D'Arcy Wentworth Thompson okuyarak edindiği inançlarını sunak masasında kurban etmeliydi (baştan aşağı saçmalık derdi Probo). Probo kazandığı bu kuponu kişisel bir kazanım olarak ele alırsa daha da yalnızlaşacağını anladığından bunu her şeye rağmen hâlâ sevdiği karısıyla önemli bir şeyi yeniden paylaşma fırsatı olarak değerlendirdi. Bu nedenle Letizia'yı da yanına alıp Milano'ya Doktor Vavassori'yle görüştürmeye götürdü ve onun da hekimi tanımasını, ciddiyeti hakkında bir fikir edinmesini ve onun önerdiği tedavi sürecini kendi iradesiyle kabul etmesine fırsat vermek istedi; kesin sonuca karar verirken de onun iradesinin de rol oynamasını sağladı. Letizia tek başına Probo'nun (onun da aylar önce tek başına) yaptığı bilimsel araştırmaları yaptı ve Milano'daki uzmanın önerdiği protokolün Marco'nun gelişimi konusunda tıbbın o dönemde sunduğu tek seçenek olduğunu kabullendi. Bu birlikte attıkları bir adım gibi görünmese de uzun zaman sonra nihayet ilk kez aynı yolda yürümeye başlamışlardı.

Sinekkuşu Hakkında İlk Mektup (2005)

Marco Carrera
Folco Portinari Sokağı, 44
50122 Floransa

Paris, 21 Ocak 2005

Nasılsın Marco?

Hiçbir şey olmamış gibi birdenbire hiçliğin içinden beliriverdiysem beni deli yerine koyma yalvarırım, riyakâr ya da daha beteri olduğumu düşünme. Çünkü seni özledim. Seni özlüyorum. Bir yaz, tek bir yaz Bolgheri'ye gelememem can çekişir hale düşmeme yetti. 25 yıldan beri her ağustos ayında seni kaçamak da olsa görebilmek, kumsalda iki kelam konuşabilmek bana gerekliymiş. Sana yazmak da gerekliymiş bana. Üç yıl boyunca direnebildim ama daha fazla direnemeyeceğim: Yanıt verip vermeme konusunda kararı sana bırakıyorum. Bunu yapmazsan bil ki seni anlayacağım çünkü senden uzaklaşan ben oldum. Bunu unutmuyorum. Ama sana yazmamın nedeni bu değil Marco. Sana yazıyorum çünkü geçen hafta New York seyahati yolunda burada bir mola veren bir arkadaşım birkaç gün bende kaldı, yanında da Guggenheim Müzesi'nde görmek istediği Aztek İmparatorluğu sergisiyle

ilgili röportaj yayınlayan *il manifesto* gazetesini getirmişti. Röportaj çok güzeldi, kutsal hayvanlardan, insan kurbanlarından ve Aztekler için tüm evrenin sonunun yakın ve kaçınılmaz olduğundan söz ediliyor ve insan kanının tanrılara kurban edilmesiyle bu sonun ertelenebileceği yazıyordu. Ve en sonunda benim yüreğimi çatlatan bir sürprizle senden bahsediyordu.

"Ölümden sonraki kaderin (reenkarnasyon, cennet, cehennem) insanın hayattaki davranışına bağlı olarak belirlendiğine inanan Hinduizm, İslam ve Hıristiyanlıktan farklı olarak Azteklere göre tanrı sayılan krallar dışındakiler için öte dünya kaderi insanın nasıl ve ne zaman öldüğüyle bağlantılıydı. En bedbaht kader yaşlılık ya da hastalık nedeniyle ölenlerinkiydi: Onun ruhu cehennemlerin en alt katmanı olan dokuzuncu katmana, karanlık ve tozlu Mictlan'a iniyordu ve zamanların sonuna dek orada kalıyordu. Boğularak ya da yıldırım çarpmasıyla ölenler ise yağmur tanrısı Tlaloc'un ülkesi Tlalocan'a gidiyor ve orada bol gıda ve sayısız zenginlik içinde yaşıyordu. Doğururken yani geleceğin savaşçılarını dünyaya getirirken can veren kadınlar dört yıl boyunca güneşle birleşiyorlar ama sonra geceleri dünyanın dört bir yanında başıboş dolaşan korkunç ruhlar oluyorlardı. Son olarak da savaşlarda öldürülen savaşçılar ve kurban edilen kişiler güneşin yardımcılarıyla birleşerek onun karanlığa karşı günbegün verdiği mücadelede yer alıyordu. Ama dört yıl sonra onlar da sinekkuşuna ya da kelebeğe dönüşüyordu.

Ve tüm Aztek uygarlığının Mictlan'a gömülmüş olduğu bugün hâlâ kahramanca ölümden sonra en büyük tatminin sinekkuşu olmakta yattığını düşünen bu ırkın mensuplarının nasıl insanlar olduğunu düşünüyoruz."

Bağışla beni Marco. Ortalığı karmakarışık ettim.
Bağışla.

Luisa

未来人 (2010)

Japoncada "Geleceğin İnsanı" anlamını taşıyan Miraijin, 20 Ekim 2010 tarihinde doğdu. Yani bu gibi şeylere dikkat edenler için –annesi Adele Carrera dikkat ediyordu– 20.10.2010 gününde doğdu. Adele gebe olduğunu babasına söylediğinde bu tarih ve isim hazırdı. "O yeni insan olacak baba," dedi ona (Roma'da büyümüştü, babasına *papà* diyordu), "Geleceğin İnsanı olacak. Ve özel bir günde doğacak." "Anladım," diye yanıtladı onu Marco Carrera, "ama babası kim?" Adele bunu söylemedi. Ama nasıl, ama neden, ama bu ne biçim bir dünya, ama nasıl düşünüyorsun: Hiç. Söylemedi. Adele onurlu, temiz bir kızdı –yaşadığı geçmiş göz önüne alınınca bu bir mucizeydi– ama aynı zamanda inatçıydı ve bir karar aldığında bu asla değiştirilemezdi. Bu durumda da kararını belliydi: Babası yoktu, nokta. Marco Carrera ısrar etmeye, inatlaşmaya, zorlamaya gerek olmadığını anladı: Hayatında kim bilir kaçıncı kez beklenmedik bir durumla karşı karşıya kalmıştı ve beklenmedik olanın kabullenilmesi gerektiğini öğrenmişti. Ama bu kolay olmadı. Kızını kendini özgür hissetmesi, şeyler hakkında her zaman kendine ait bir görüş geliştirmesi yolunda yetiştirmek için çabalamıştı ve bunun sonucunda kızının yuvadan hemen uçacağını sanmıştı – kendini buna ha-

zırlamıştı. Oysa kızının uçmaya hiç niyeti olmadığını keşfetti: Onunla kalmak istiyordu. Açık ve net biçimde, utanç verici bir samimiyetle dile getirdi bunu: Senden ayrılmaya hiç niyetim yok baba, sen şahane bir baba oldun, hâlâ öylesin ve bana karşı olduğu gibi Miraijin'e, Geleceğin İnsanı'na da çok iyi bir baba olabilirsin. Ama nasıl olur, ama ne ilgisi var, ama ne diyorsun sen, ama bu başka: Hiç.

Marco kızına karşı karmaşık duygular besliyordu: Elbette onu dünyadaki her şeyden daha çok seviyordu ve onu yanına aldığından beri gerçekten her konuda fedakârlık ederek kendini ona adamıştı; ama ona acıyordu da çünkü annesi çürüyüp gitmişti ve her çocuğun hakkı olan normal bir yaşantıyı ona sağlayamadığı için vicdan azabı çekiyordu; o ve istikrarı konusunda da kaygılıydı; aslında *annus horribilis*[1] süresince Münih'te yeniden ortaya çıkan ip Floransa'ya gelir gelmez yok olmuştu ve sonraki dokuz yıl boyunca da Adele gerçeklikten kopuk olmaya ilişkin hiçbir belirti göstermemişti. Marco o dokuz yılı bir solukta yaşamıştı ve olayın ona verdiği iyimserlik ve hafiflik duygusu gerçekten bir mucize gibiydi çünkü o yıllar Luisa'yı yitirdiği, akademik kariyeri bıraktığı, anne ve babasının hastalanıp birbiri ardına öldüğü, Luisa'yı yeniden bulduğu, erkek kardeşiyle ilişkisini bütünüyle kopardığı ve Luisa'yı yeniden yitirdiği yıllardı. Bu yıllar sanki bir örtü altında tek bir muazzam zaman bloğunda yaşanmış gibiydi, her sabah seherle kalkıyor, eşek gibi çalışıyor, alışveriş yapıyor, yemek pişiriyor, binlerce gündelik işi hallediyor, kızıyla, annesiyle, babasıyla ve onu çevreleyen tüm sürüyle ilgileniyordu. O olmasa bir solukta yıkılacak olan küçük ve kırılgan dünyayı *bir arada tutuyordu* ve bu ona

1. (Lat.) Korkunç yıl. (Ç.N.)

geçmişte hiç tanımadığı bir güç ve gurur veriyordu; aynı zamanda bu dünyanın yıkılacağını görmeye de hazırlıyordu kendini çünkü *todo se termina*[1] ve o bunu çok iyi biliyordu, Venedik bin yıl içinde tamamen sular altında kalacaktı, *todo cambia*[2] ve o bunu da çok iyi biliyordu, takriben 13 bin yıl sonra dünyanın ekseni hafifçe kayacaktı, gök kürede Kuzey Kutbu Kutupyıldızı'yla değil Vega'yla gösterilecekti: Bitirmenin ve değişmenin bin bir şekli olabilirdi oysa ona insanlara ve olaylara yaraşır bir son, doğru bir değişim yolunda eşlik eden çobanlık rolü biçilmişti. Bu dokuz yıl sürmüştü.

O dokuz yıl içinde ne bir euro'su ne bir fedakârlığı boşa gitti. Yoğun görevlerine rağmen bu zaman bloğu içine saf huzur, saf eğlence katmanın yolunu buldu, kızına deniz tutkusunu – her şeyin 40 yıl önceki haliyle durduğu ve hüzünlü anılarla dolu Bolgheri'de ve gençken yaptığı gibi yarışarak ve kaybederek değil sadece keyfini sürerek– ve dağ sevgisini –tehlikesizce nasıl yapılacağını bilerek ormanlar arasından yer çekimine uyumla kayarak– aşıladı; yazları gene aynı ormanlarda –gençliğinde hiç yapmadığı biçimde– yürüyüşler yaptılar, fotoğraflayacak vahşi hayvanlar aradılar; hayvanların Tanrı'nın yarattığı gerçekten önemli şeylere –yani yosun kaplı kayalar, topraktaki delikler, dallardan düşmüş yapraklar– olan ilgilerine yoğunlaşmadan ve insanı ilginç olmayan bir şey olarak sınıflandırmadan önce onun bakışına karşılık vermeye gönül indirdikleri o çok kısa anda mümkünse fotoğraflarını çektiler. Adele de bunların karşılığını sağlıklı ve hayat dolu gelişerek, babasının okuduğu okullardan yarar sağlayıp ders çalışarak, çevresindeki yaşıtlarının peşinde

1. (İsp.) Her şey sonlanır. (Ç.N.)
2. (İsp.) Her şey değişir. (Ç.N.)

koştukları belalardan uzak kalarak ve çok spor yaparak ödedi. Ama sıradan sporlar yapmadı. Eskrimi bıraktıktan sonra saf ve yarışmaya dayalı olmayan atletizme başladı, babasının dağ ve deniz konusundaki temel tutkularını belirli bir hayat felsefesi damıtan uygulamalara yönlendirdi, sörf ve serbest tırmanış öğrendi ve bu sporlara son derece yatkın olduğunu keşfetti. Bu onu çok genç yaşında içinden bir daha asla çıkılmayan o topluluklara dahil etti, bunlar ruhsallığa dayalı topluluklardı ve dünyanın dört bir yanındaki kuraldışı insanları bir araya getiriyordu –Adele kuraldışı olmayı sürdürmüştü, bu doğruydu– ve onlarla birlikte unutulmaz kumsallar, duvarlar, dalgalar ve sıçrayışlar aramayı ve özellikle de onu mutsuzluğa meyilli bulmayan kişilerin oluşturduğu kentsoylu kaygılardan uzak durmayı öğrendi. Adele küçükken Marco onu olabildiğince uzak ve güzel yerlere –Capo Mannu, La Gravière, Gorges du Verdon– götürürdü, kendisi gün boyunca hayvanların fotoğraflarını çeker ya da kızının dalgaların üzerinde ya da tırmandığı kayalıklarda birlikte olduğu grubu gözetlerdi, bazen akşam yemeklerinde onlara katılırdı, çoğunlukla Guide Bleu'nun önerdiği yerlerde tek başına yer, kızının birlikte kaldıkları pansiyona dönmesini beklerdi – Adele daima kendiliğinden, zorlamadan, her zaman ayık, 16 yaşının özgürlüğünü çıkarmakla birlikte temkinli davranış kurallarının bilincinde olarak gelirdi. Yetişkin olduğunda Adele kabileye yalnız başına katılmaya başladı, Marco onun yokluğunda merakla beklemeyi, kendini yalnız hissetmeyi, kızı uzun eğitim ve çalışma aylarına döndüğünde de onun tatiline minnet duymayı öğrendi. Evet, Adele hem okuyor hem çalışıyordu. Spor Bilimleri Fakültesi'ne yazılmıştı ve okulu tam da Marco'nun göz kliniğinde çalıştığı Careggi Hastanesi'nin karşısındaydı; böyle olunca sık sık görüşüyorlar, birlikte öğle yemekleri yiyorlardı; kızı aynı zamanda antrenman yap-

tığı salonda yarı zamanlı çalışmaya da başlamıştı, Marco yaşında hanımlara aerobik jimnastiği dersi veriyordu ve sonra salona gerekli donanım sağlanınca çocuklar ve yeni başlayanlar için tırmanış dersi de vermeye başladı. Az kazanıyor olabilirdi ama Marco'nun onun yaşındayken Adı-Lazım-Değil'le birlikte kumardan kazandığından daha çok para alıyordu, gene de giysilerinin, Twingo'sunun benzininin ve –olmazsa olmaz ama belki onun durumunda gerçekten gerekli de olan– psikanalistinin ödemesini kendi yapabiliyordu. Babasının dileyebileceğinden de iyi bir kız olmuştu, çok da güzeldi; annesi gibi ilk bakışta çarpan ve dokunaklı güzelliği bazı sevimli kusurlarla değişiklik gösteriyordu. Bütün bunları göz önünde tutunca babası onun yuvadan çabuk uçacak olmasına kendini hazırlamıştı. Hatta kopuşlarının planlarını bile yapmıştı: Ona daha yıllarca bakmaya, – kenara bunun için para ayırmıştı– ekonomik gereklilik sıkıntısı çekmeden kendini derslerine ve tutkularına verebileceği şekilde zaman ve serbestlik sağlamaya hazırdı; hatta kızının günün birinde Floransa'yı, İtalya'yı hatta Avrupa'yı terk etmesine, dünyanın bir ucundaki bir cennete yerleşmesine ve hatta günün birinde orada kızıyla birlikte olabilmek için her şeyi terk etme düşüncesine de alıştırmıştı kendini; çok genç yaşında –nitekim olduğu üzere– hamile kalmasına da hazırlamıştı kendini; kabilesinden güzel bedenli gençlerin birinin koluna girmiş olarak babasına bu haberi verdiğinde fazla surat asmamayı da tembihlemişti kendine. İnsanların gelecekle yüzleşmeye ve tek bir olasılığı bile göz ardı etmediğini sandığı durumlara kendilerini bu şekilde alıştırmalarında hep olduğu üzere Adele'nin hamlesi onu hazırlıksız yakalamıştı. "O Geleceğin İnsanı olacak baba." "Anladım da babası kim?" Hiç. Geleceğin İnsanı babasız doğacaktı, Adele kendiyle barışık, yaşama arzusuyla dolu, en ufak bir pişmanlık, en ufak bir kaygı duymayan bir

bekâr anne olacaktı. *Babalık işlevini* bu konuda çok maharetli olan kendisi üstlenecekti.

Bu bir yandan Marco Carrera'ya ömrü boyunca yöneltilmiş olan en güçlü sevgi ilanıydı; derin bir mutluluk duydu, bacakları titremeye başladı. Öte yandan da bu projede bir şeylerin huzursuzluk verici olduğu aşikârdı. Bunu anlamak için kızının sırtındaki ipi kurcalamaya gerek yoktu: Onunla Adele arasındaki bağ bükülmüştü, fazlasıyla yüklenmişti, Marco'nun, çocukluğundan beri reddetse de çevresinde dönüp dolaştığı psikanalitik bilgi şimdi şunu söylüyordu. Böylesi fazlasıyla hastalıklı bir durum değil miydi? *Sağlıksız* değil miydi? Adele'nin kendi bebeğine bir baba verme reddinin arkasında onun ve Marina'nın yaşattıkları felaketin kızlarına verdikleri zarar mı yatıyordu? Irene'de olduğu gibi dile getirmediği kişisel bir yıkım mı söz konusuydu, yoksa kendi kendine yeteceğini gözüpek bir bildiriyle açıklamasının ardında çirkin bir terk edilme ya da biyolojik babanın sorumluluk almayı reddi mi gizleniyordu? Ya Adele annesinden gerçekliği reddetme ve aldatıcı bir balon içine sığınma eğilimini miras aldıysa? Ve bu balon hakkında yeniden Marco Carrera'ya hesap sorulursa? Veya yeniden başarısızlık yaşarsa? Her şey bir yana 21 yaşındaki bir anneyle elli bir yaşındaki bir dede nasıl yetiştireceklerdi bu yeni insanı? Burada söz konusu olan bir balonsa bu ne kadar sürebilirdi?

Birkaç yıl sonra bütün bu sorulara kader şiddetli ve tek bir yanıt verecekti ama şu anda kızının beklentisine yanıt vermesi gereken Marco Carrera'ydı ve belirsiz bir yanıt veremezdi. Yüreğini takip etti, her şeyi kabullendi, hatta kendinin de geleceğin insanı olayına inanmaya başladığını fark etti. Zaten, diye düşündü, neden olmasın ki? Eninde sonunda bu yeni insan dünyanın bir yerinde doğacak değil miydi? Luisa'nın geçmişte kalan –araların-

da sayısız kez gidip gelen– bir veda mektubunda Giovanni della Croce'ye ait şu dizeyi yazdığını anımsadı: "Bilmediğin bir yere varmak için / bilmediğin bir yoldan yürümelisin." Marco Carrera nereye gideceğini bilmiyordu ve nereden geçmesi gerektiği hakkında en ufak bir düşüncesi yoktu ama kızına duyduğu sevgiyle oradan geçmeye, oraya gitmeye karar verdi. Gerisi daha kolay oldu: Zamanı ve gereklilikleri haftadan haftaya net biçimde ortaya koyan biyoloji oldu, Marco Carrera sadece kızının bedeninde olanlarla kendi arasına koyacağı doğru mesafeyi bulmaya çalıştı. Tek deneyimi Marina'nın gebeliğiydi ve üzerine düşenleri yapmak gerekliliğinde bütünüyle onu örnek aldı. Doktor kontrollerinde ona eşlik etmek: Evet. Doğuma hazırlık kurslarına katılmak: Hayır. Tekmeleri duymak için elini karnına koymak: Evet. Sörf ya da tırmanışa gitmesini yasaklamak: Evet. Tüm pratik işlerini hafifletmek: Evet. Hamile kaprislerine boyun eğmek: Hayır. Amniyosentez: Hayır (Adele karşıydı buna). Ultrasonla bebeğin cinsiyetini öğrenmek: Hayır (Gene Adele'nin kararı). Ad seçmek için skor tabelası olmayacaktı (Adele ismi böyle seçilmişti, Lara ismiyle finale kalmış ve kazanmıştı; Marco bunu kimseye itiraf etmemiş olsa da hekimlikte göz hastalığı uzmanlığını seçmesinin ardında Doktor Jivago yatıyordu ve bu nedenle kızının ismi Lara olsun istemişti). Suda doğuma kesin evet, ebeye evet (Norma adında biri), Santa Maria Annunziata Hastanesi'ne evet (bunlar da Adele'nin kesin kararlarıydı); babasının kızına bazı ayrıcalıklar sağlayabileceği ve suda doğumun da mümkün olduğu Careggi Hastanesi'ne hayır ve Geleceğin İnsanı Miraijin'in doğum belgesinde doğum yeri olarak "Ponte a Niccheri" ya da "Ponte a Ema" yazacaktı, daha bürokratik olması istenirse "Bagno a Ripoli" de denebilirdi; bunlar da önceden seçilmiş hastanenin mevkilerini belirten bilgilerdi.

Miraijin adına ve kökenine dikkat ve zaman vermeye evet, Adele bu konuda babasının her türlü merakını giderdi. İsim, 未 来 (Hepburn romanizasyonuyla "mirai", "gelecek, gelecek yaşam" olarak okunuyordu ve bu da 未, "henüz değil" ile 来, "geldi"nin karışımından türemişti) ve 人 ("jin", "insan, kişi") kanjilerinden oluşuyordu. Sözün özü Geleceğin İnsanı anlamını taşıyordu. Mandarin Çincesinde aynı üç kanji *wèilái rén*'e; Kantoncada *mei lai jan*'e, Korecede *mirae in*'e dönüşüyordu ama hepsi aynı anlamı taşıyordu. Adele bu adı yüce Osamu Tezuka –Marco Carrera onun "Manganın Tanrısı" olduğunu öğrendi– tarafından yaratılmış olan, "Miraijin Kaosu" adlı manga destanından seçmişti. Bu sanatçı kızının idolüydü ama kendi kim olduğundan bihaberdi; Adele tutkuyla anlattığı bilgilerle babasını konudan haberdar kıldı. (*İşte ilgilenenler için bilgi:* 手塚 治虫, *yani Osamu Tezuka, 1928 yılında Osaka vilayetine bağlı küçük bir belde olan Toyonoka'da doğmuştu; doğrudan Sengoku 1541-1596 döneminin efsanevi samurayı Hattori Hanzo'nun soyundan geliyordu; küçüklüğünden beri Walt Disney filmlerinin hayranıydı, hepsini onlarca kez izlemişti, en çok sevdiği* Bambi'yi *seksen kez seyretmişti. Daha ilkokul ikinci sınıftayken çizgi romanlar çizmeye ve bunları vaftiz adıyla benzerlik taşıyan "Osamushi" takma adıyla imzalamaya başlamıştı, bu kelime kınkanatlı böceklerin adephaga alt sınıfının adıydı, o dönemde bile çizdiği karakterlerde, manga tarihinde devrim yaratacağı "koca gözlüler"in hatları belirgindi. Küçüklüğünde kollarının şişmesine neden olan ender ve acılı bir hastalık geçirmişti, bu illetten kurtulmasını sağlayan hekime hürmetinden kendi de hekim olmaya karar vermişti. 1944 yılında 16 yaşındayken İkinci Dünya Savaşı sırasında ülkesinin ekonomik gücüne destek olmak için bir fabrikada çalıştı. 17 yaşına geldiğinde radyoaktif izotoplar Hiroşima ve Nagazaki'de hayatta kalanları ya-*

karken ilk işlerini yayınladı ve aynı zamanda kabul edildiği Osaka Tıp Fakültesi'nde eğitime başladı; 18 yaşında ilk yayıncılık başarılarıyla tanıştı; Robert Luis Stevenson'un romanından esinlenerek hazırladığı eseri Shin Takarajima *yani "Yeni Define Adası" ünlenirken tıp fakültesindeki eğitimini de sürdürüyordu. 21 yaşında –1949– tescilli ilk başyapıtı olan bilimkurgu üçlemesini yayınladı:* Zenseiki *[Kayıp Dünya],* Metoroporisu *[Metropolis] ve* Kitarubeki Sekai *[Geleceğin Dünyası]. 23 yaşında Osaka Üniversitesi'nden mezun oldu ve* Ambassador Atom *kısa dizisi sayesinde onun en fazla şöhret kazanacak olan kahramanı çocuk-robot Astro Boy ortaya çıktı. Bundan sonra kendi destanlarını dizi haline getirmeye başladı ve bu onun animasyon sinemasına kaçınılmaz yürüyüşünün adımları oldu; bu arada tıpta uzmanlığını ve sonra da doktorasını tamamladı. 1959 yılında, 31 yaşındayken kendi vilayetinden olan Etsuko Okada'yla evlendi; genç kız kendi nikâhına geç kalmıştı çünkü yayıncısının acilen beklediği bazı levhaları çizmekle fazlasıyla meşguldü. 32 yaşında karısıyla birlikte Tokyo'nun dışına yerleştiler ve burada yarattıkları büyük stüdyo evde yaşlı ebeveynlerini de aralarına alarak büyük bir aile evi oluşturdular. 1961 yılında 33 yaşındayken spermatogenez konusunu inceleyen doktora tezini savundu ve Honshū Adası'ndaki eski başkent Nara'daki üniversiteden doktora derecesini aldı; bu arada ilk çocuğu Makoto'nun doğumuna eşlik etti; aynı dönemde Mushi Productions adıyla başlattığı animasyon çalışmalarının ilk tohumunu da stüdyo evinde attı. 35 ile 40 yaşları arasında Rumiko ve Chiiko adlı kızları doğduğu sıralarda evinin bağımsız ama sınırlı olanaklarıyla televizyon için ilk anime manga destanını yarattı –* Astro Boy *siyah beyazdı, kendisi kadar ünlenecek bir bildirgeyle ortaya çıkmıştı: "İyi bir öykü yoksul bir animasyonu kurtarabilir ama yoksul bir öykü iyi bir animasyon tarafından kurtarılamaz." On-*

dan sonra ustalığı Batı'da da tanınmaya başladı ve bu sayede başka ustalar da ona hayranlıklarını belirttiler ve onu takibe aldılar: 1964 New York Dünya Fuarı'nda Walt Disney ona daha sonra ele alınmayacak bir bilimkurgu projesinin gerçekleşmesi için çalışma teklif etti; 1965 yılında Stanley Kubrick 2001 Bir Uzay Destanı *filmi için sanat yönetmenliği önerdi; sanatçı bu öneriyi Mushi Productions'ı arkasında bırakmak ve bütün bir yılı İngiltere'de geçirmek olanaksız olduğundan istemeye istemeye reddetti; Fransa'da bir festival sırasında tanıştığı Moebius onun işlerine büyük hayranlık duyarak bir sonraki yıl Japonya'ya gitmeyi kabul etti; ama hepsinden önemlisi Brezilyalı çizgi roman sanatçısı Maruricio de Sousa onun en yakın arkadaşı oldu ve sonraki yıllarda onun çok etkisinde kaldı, hatta en ünlü destanı "Monica'nın Çetesi" eserine giriş olarak Astro Boy, Prenses Safir ve Kimba gibi onun bazı kahramanlarını konuk etti.* Tezuka Miraijin *destanını 1978 yılında üç cilt halinde yayınladı ve burada gayet belirgin bir şekilde John Woo'nun neredeyse 20 yıl sonra çevireceği* Yüz Yüze *adlı filminin konusunu ortaya koydu. Uzaya kabul edilmeyen bir genç, onun yerini almak için uzay programına dahil olan arkadaşını öldürür; öldürülen genç gizemli bir kız tarafından yeniden hayata döndürülür; katil bu arada son derece güçlenmiştir ve öteki genci, hak ettiği yeri almasından önce yakalamayı ve karanlık Kaos gezegenine sürgüne göndermeyi başarır. Yiğitçe mücadeleler ve dile sığmaz acılardan sonra genç kötü insanı yener ve hak ettiği gezegene gelerek Geleceğin İnsanı unvanını alır. Kınkanatlı böcekler koleksiyoncusu, entomoloji meraklısı, Superman, beyzbol ve klasik müzik tutkunu olan Tezuka son işlerinde Beethoven, Mozart ve Çaykovski figürlerini çalışır. 1989 yılında 60 yaşını doldurmasından üç ay sonra mide kanserinden hayatını kaybetmeden önce, yanında olan yakınlarının tanıklığına göre son sözleri eskiz defterini*

elinden alan hemşiresine yönelik olur: Yalvarırım bırak çalışayım."

Marco Carrera'nın bu sanatçıya kanı kaynadı, Adele'nin ajandası arasında sakladığı fotoğrafı da sevdi; Tezuka bu fotoğrafta güzel yüzüyle gülümsüyordu, Marco Carrera'nın "zor gözlük" diye nitelediği türden kalın çerçeveli bir gözlüğü ve başında siyah beresi vardı. Adele'nin dünyaya getirmeye karar verdiği bebeğiyle böyle bir kişilik arasında bağlantı kurması onu rahatlattı – aslında sanki doğrudan nüfusta ve hayalde babası olan Probo'nun müthiş *Urania* kitapları koleksiyonuyla da bir bağlantı kurduğunu hissetti: Gene de sanatçıya duyduğu hayranlık Adele'nin istediği üzere onun mangalarını okumasına yetmedi çünkü hem İngilizceydiler hem de şimdiye dek mangalardan hiç hoşlanmamıştı, bundan sonra da fikir değiştirmeye niyeti yoktu.

Japonya'nın gelmeye hazırlanan bu yeni insanla pek çok ilintisi vardı. Sörf ve tırmanış arkadaşları gezilere katılamadığı için Adele'yi görmeye eve geliyorlardı ve akşam yemeğine kalıyorlardı. Bu daha önce hiç olmadığından Marco onları hiç böyle gündelik giysilerle ve bir ev ortamında görmemişti – bu yenilik onu rahatlattı çünkü hepsi oldukça normal ve duyarlı gençlere benziyorlardı: Göz hekimlerinin ve fırında makarnaların sıkıcı dünyasında da rahat olmayı biliyorlar, sadece fiziksel güçlerinden ve doğaya meydan okuyuşlarından konuşmuyorlardı. Terbiyeli, saygılı gençlerdi. Adele'yi gerçekten seviyorlardı. Ve hepsi Japonya'ya hayrandı. İçlerinden özellikle biri karizması ve başarılarıyla dikkat çekiyordu; Gigio Dithmar di Schmidveiller ama arkadaşlarının taktığı isimle Kırıntı: Sarışın ve son derece güzel bu çocuk soyadının da belirttiği üzere soylu bir tavır sergiliyordu, tırmanışlarda olağanüstüydü (sörfte biraz daha az) ama aslında öylesine kısa boylu, ufak tefek ve hafifti ki Marco

ister istemez kendine yakıştırılan ve –hormon tedavisi sonucu hızla boy attığından o halini bilenler geride kalmıştı– eski arkadaşlarınca hâlâ kullanılan küçümseyici Sinekkuşu lakabını ona da yakıştırdı.

Kırıntı samuraylardan, şogunlardan, Murakami kitaplarından, Kurosawa filmlerinden, savaş sanatlarından, mangalardan, robotikten, Şintoizmden, suşiden, çay törenlerinden öyle umursamazca bahsediyordu ki sanki söylediğinden çok daha fazlasını bilir gibiydi; sesi güzel, kelime hazinesi zengindi, herkes onu canıgönülden dinliyordu; Japonoloji değil mühendislik eğitimi alıyordu; bu da Japonya hakkındaki bunca bilgiyi kendi tutkusuyla edindiği anlamına geliyordu – ki bütün tutkular gibi bu da bulaşıcı görünüyordu. Bir keresinde Marco'ya kızının seçimini anlaması açısından aydınlatıcı bir şey söyledi: Batı'da iğnenin deliğine iplik geçirmek isteyenler ipliği göğsünden dışarı doğru iter, oysa Japonya'da tersi yapılır ve iplik dışarıdan göğse doğru yönlendirilir. Aradaki fark dedi Kırıntı, bütünüyle burada yatıyordu: Batı = içeriden-dışarıya, Japonya = dışarıdan-içeriye. Tüm grubun Japonya tutkusunun kaynağı kuşkusuz Kırıntı'ydı – Marco'nun kızının seçimini kabullendikten sonra da ipuçlarına aç kalmış gözlerinde bu genç bir başka *padrino*'ydu, kendi ve Osamu Tezuka dışında bir başka referans kaynağıydı ve bu nedenle torunu babasız doğacaktı. Gerçeği söylemek gerekirse ilk başta bebeğin onun tohumlarından geldiğini sandı çünkü Kırıntı grubun en gözde kızı Miriam'la sevgiliydi, bu kız Adele'den büyüktü ve onun çok yakın arkadaşıydı; böyle olunca sır çok daha iyi saklanabilirdi; ama Kırıntı kızının gebeliğini öylesine doğal ve hafiflikle ele alıyordu ki bu olanaksız göründü. Babanın bu gençlerden herhangi biri olabileceği olasılığını da geçirdi aklından –parlak küpeli İvan, daha nadir gelen ama güneş kadar güzel bir çocuk olan, sine-

mada aksesuvarcı olarak çalışan Giovanni – ama çocukların kız erkek tümünün Adele'yle ilişkilerini gözleyince bunun mümkün olmadığını anladı. Hayır, baba onlar arasında değildi. Ne var ki bir şey bilmiyor da olamazlardı çünkü Probo Carrera'nın vereceği adla bu *hata* bir önceki ocak ayındaki sörf gezisinde, her kış Portekiz'in güneyindeki Algarve'de Faro ile Sagres arasında Cabo de Sao Vicente kumsallarının koruyuculuğu ve Atlantik Okyanusu'nun devasa dalgaları tarafından oraya çekilen tüm Avrupa sörf kabilesinin toplantısında vuku bulmuştu. Ama olasılıkla tanıyor olsalar bile, kızı için olduğu üzere onlar için de o babanın kimliği gerçekten önemsizdi ve bu konudan hiç söz etmiyorlardı; kızı için olduğu üzere onlar için de 21 yaşındaki bir kızın dünyaya bu şekilde bir bebek getirecek olması son derece doğaldı. Marco Carrera işlere bakış açısı bakımından aksi yönde düşünüyor olsa da bu felsefeye alışmaya gayret ediyordu. Giovanni della Croce'nin o dizelerini defalarca zihninden geçirdi, hatta bir akşam yemeğinde geleceği nasıl iyileştireceklerini bilemeyen bütün o gençlerin önünde de okudu: "Bilmediğin bir yere varmak için / bilmediğin bir yoldan yürüyeceksin." Bu söylem ona büyük puan kazandırdı çünkü hepsinin felsefesine pek uygun düşüyordu ama Marco Carrera gene de olayın daha karmaşık olduğunu düşünüyordu.

Aylar hızla geçti ve sonunda alınacak tek bir karar kaldı: Sancıları ve doğumu sırasında Adele'yle birlikte suya girecek, bebeğin babası yerine kızına sarılacak kişi o mu olacaktı? Evet mi hayır mı? Adele için hiç kuşku yoktu: Evet. Bunu elbette psikanalistiyle konuştuğunu da vurguladı ve böylelikle konuyu, bundan utanabilecek Marco için de kendi bakış açısından hareketle ele aldığını gösterdi, Marco kadınlarla olan tüm ilişkilerinde olduğu üzeri bir kez daha onu ilgilendiren ve karar vermesi

gereken bir konuda sonuca varmak için kendisine söz hakkı tanınmadan saatlerce –hem de ne saatlerce– hakkında konuşulmuş olduğu gerçeğiyle yüzleşti; ama bir kez daha yumuşadı: Yanıtının aşması gereken engin kararsızlık okyanusunu belli etmemeye çalışarak evet dedi. Böylece o 20 Ekim gününün sabahı on bir gelip çattı – Marco'nun Wikipedia'da bulabildiği kadarıyla büyük tarihî kişiliklerden sadece Arthur Rimbaud ve Andrea della Robbia o gün doğmuşlardı– Adele tam da 2010 yılında bu günün aşırı apotropaik yani kötülükleri uzaklaştıracak nitelikte olduğunu düşünmüştü ve gerçekten de belirlenen zamanın tam da uygun olduğu ortaya çıktı ve Marco Carrera kendini o ılık küvetin içinde kızı ve ebe Norma'yla birlikte buldu. Marina'nın 21 yıl önce çektiği bitmek bilmeyen sancıların anısının yarattığı sıkıntıya rağmen doğum hızla gerçekleşti. Adele'nin az ve cılız birkaç iniltisinden ve sancılarını geçiştirmek için pozisyon değiştirmelerinden anladığı kadarıyla çok daha az acılı oldu. Kızının arkasında durup ona sarılmaktan ve onu koltuk altlarından kaldırmaktan hiç utanç duymadı –buna gerçekten şaşırdı– çünkü Marina'nın doğumhanede attığı çığlıkları ve çıkardığı gaz sesleri arasında dünyaya gelen Adele'nin doğumu sırasında kendini son derece çaresiz hissetmişti. Şimdiyse Marco bu olayın bir parçası olduğunu hissetti, katılmama varsayımını düşünmek bile onu ürpertti. Kızının ısrarla istediği ve inandığı üzere her şey gerçekten *doğal* oldu ve bu sözcüğün işaret ettiği yaratma yeteneğine tam olarak uydu; bebek dışarı çıktığında ebe bebeği 10, 20, 30 saniye daha suyun içinde tuttuğunda hiçbir endişe duymadı, hiç sabırsızlık hissetmedi: Bebeğin içinden geldiği doğal ortamın sıvı olduğunu ve soluğun bebek kendi haline bırakıldığında etkinleşen eylem olduğunu biliyordu elbette ama kendinin de gömülmüş olduğu bu suyun içine yayılmış olan

kızının sert ve kaslı bedeniyle henüz doğmuş, yepyeni Miraijin'in o yumuşaklık ve tazelik duygusunu kendi geçkin bedeninde de hissediyordu. Şimdi onları bir arada tutan, konuşan, rahatlatan, bilen suydu. O yarım dakika tüm ömrünün en aydınlık zaman süresi oldu. Hepsini içine almış olan o bulanık su, mutlu aile olma konusundaki biricik deneyimi oldu.

Yeni doğan bebek sudan çıkartılıp annesinin kucağına verildiğinde, Marco Carrera o anda yaşamakta olduğu olağanüstü mükemmel deneyimin ölçütüyle tüm hayatını ölçtüğünü fark edip şaşırdı, sadece mücadele, çığlıklar ve bedensel dışkı olarak algılamış olduğu o nimeti anımsayarak suda doğumun neden bu kadar az denendiğini, neden *tüm kadınların* bunu yapmadığını düşündü. Miraijin'in ilk sakin soluğunu içine çekmesi, ilk çığlığını atması, –çekik– gözlerini ilk kez açmasını zihnine kazımak için sessizliğini korudu ve onun bir kız olduğunu fark etmedi bile. Bunu az sonra Adele'nin sesinden, kızının dile getirdiği ilk sözcüklerden, hâlâ hepsi suyun içinde otururken, bebeğini göğsüne basmış ve tüm babaların kendi çocuklarının yüzünde bir kez olsun görmeleri gereken o minnet duygusuyla söylerken öğrendi: "Gördün mü baba? İyi başladık. Geleceğin İnsanı bir kadınmış."

Bütün Bir Ömür (1998)

Marco Carrera
Postrestant – Roma Ostiense
Marmorata Sokağı, 4 – 00153

Paris, 22 Ekim 1998

Sevgili Marco,

Az önce fark ettim ki Giorgio Manganelli'den kurtulamayacağım.

Tezimi bitirdikten sonra yıllardan beri yazı masamda tuttuğum tüm evrakı, notları, kitapları nihayet toplamaya girişmiştim. Kim bilir neden oturdum ve doktoram için çalışırken onlarca kez okuduğum ve incelediğim Centuria kitabının arasında kalan fotokopilere göz attım. Üç yaprak vardı, fotokopisi çekilmiş üç şiir; tabii ki tezimde kullanılmamıştı çünkü hiç ilgisi yoktu, ama işte orada kalmış, unutulmuştu ve Manganelli'yi masamdan kaldırmaya karar verdiğimde karşıma çıkıverdiler. Yeniden bulduğum an aklıma onları hocamın bir kitabında okuduğum günü ve acilen fotokopilerini çektirmek için duyduğum karşı konulmaz arzuyu anımsadım: Ötekileri değil, sadece bu üç şiiri. Yıl 1991 veya 1992 olmalı, birbirimizin izini yitireli ve yazışmayalı bir süre olmuştu. Bolgheri'den Paris'e

yeni dönmüştüm, eylüldü ve her eylülde olduğu gibi senin etkin altındaydım, sen olmayınca fazlasıyla kalabalık, fazlasıyla boş o lanet yerde geçirdiğim anlamsız günlerin etkisi altındaydım. Bu şiirleri okudum ve onları istedim çünkü bizden söz ediyorlardı. Onların fotokopilerini çektirdim ve bir daha asla ayrılmayacağımı düşündüğüm kitabın arasına koydum. Sonra gün geldi, onları unuttum, belli bir nedeni olmasa da yazı masamda yer işgal eden Centuria kitabını kullanmayı bıraktım. Nihayet dün kitaptan ayrılmaya, onu da ötekilerle birlikte kitaplığa kaldırmaya ve Sorbonne'da her türlü akademik ilerlemeyi zayıflatan Manganelli takıntımdan kurtulmaya niyet ettiğim gün geldi. İşte son ayrılık ânında o üç şiir yeniden karşıma çıktı ve her şey yeni baştan başladı.

Şu şiirler:

1.
Birlikte yaşamayacağımız
bütün bir ömür var önümüzde
Tanrı'nın raflarında
tozlanıyor olası davranışlar:
meleksi sinekler kirletiyor
okşamalarımızı;
baykuşlar gibi tünemiş
içi saman doldurulmuş duygular.
"Teslim edilemeyen mal!" –diye bağıracak pirinç melek–
on sandık olası hayat.
Ve bir de ölümümüz olacak öleceğimiz:
Sıradan bir ölüm, gereksiz
Dalgın, sensiz.

2.
Seni görmeyi arzu ediyordum:
Saçlarının hayallerinin
pek yavaş saatte ilk özgürlük naralarını
atmasını arzu ediyordum.
İlk bayrakları sallayan
o dünyasal bileklerinin devrimini
ve tereddüdü, temkinli çaresizliği
ve zamanı suçlamasını arzu ediyordum.
Bana bir bakışın narası gerekiyor
ve var oluşunun şiddetinin ötesinde
senin bir gülüşünü istiyorum.

3.
Varlığınla anlaşma yaptığımda
Kurtuluyorum senden:
Dostane, uyumlu sözlerle
Seni var olmamaya teşvik ediyorum.
Yüzünden korkmuyorum
Onun hiçlikten çizildiğini bildiğimden
Kendimin tesadüfi pıhtısı
Dişil hiçlik:
Ancak öyle kurtuluyorum senin kanından
Ki her daim korkuttu beni
Hiçlikten herhangi bir şeye yaklaşıldığında.

Biliyorum, hikâye uydurmuşum gibi görünüyorum. Ama beni tanıyorsun ve biliyorsun ki uydurmuyorum çünkü hayal gücüm yok. Doğru Marco, üçüncü sayfanın en sonunda mavi tükenmezle –bunu ne zaman ve neden yaptığımı, ondan hemen önce ne ve neden içtiğimi, havanın nasıl olduğunu inan hepsini ayan beyan hatırlıyorum ama seni yumuşatmak değil

niyetim– artık gardiyanım olmuş olan GM'nin şu sözlerini yazmışım:

"Senin olduğun yerde benim hiçbir zaman olmayışım, benim olduğum yerde senin hiçbir zaman olmayışın – aşkımızın tanımının bu olduğunu biliyorsun değil mi?"

Kucaklıyorum seni (mektupta buna hakkım var).

Luisa

Girdap (1974)

Irene Carrera bir ağustos akşamında Girdap'a inmeye karar verdi ve ailede bunu sadece Marco fark etti; o sırada yaklaşık 15 yaşındaydı ama hormonal eksikliği yüzünden 12 gösteriyordu.

Irene'nin ruh hallerinin değişkenliği, krizleri, isyanları, içine kapanma dönemleri, sahte yeniden doğuşları, aşk ve iyimserlik atakları ve sonra yeniden içine gömülmeleri, hüzün, öfke ve dikkat çekmek için özellikle yaptığı saçmalıkları, 16, 17, 18 yaşında hâlâ devam ettiğinden onun gelgitlerine alışık olan aile bireylerinde alarm eşiğini yükseltti. Floransa'da Zeichen adında çok başarılı bir terapisti vardı ama ağustos ayında tüm psikanalistler gibi o da tatile çıkıyordu. Aslında ihtiyaç durumunda Irene'nin onu arayabileceği bir telefon numarası bırakmıştı ama yabancı bir numaraydı, bilinmedik bir kodu vardı, insanı caydıran *uzun* bir numaraydı. Irene ağustos ayının ilk dönemiyle cesaretle yüzleşti hatta onun tadını çıkarmaya bile çalıştı: Lise bitirme sınavlarından sonra iki kız arkadaşıyla birlikte Yunanistan'a seyahat planlamışlardı ama kızlardan birinin sınavlarda kalması nedeniyle plan suya düştü; onun yerine İrlanda'da bir tatil düşündü ama sonra ciddi olarak ele almadı; pek çok arkadaşının eğlendiği Versilia kıyılarında birkaç gün geçirmeye niyet

etti ama bu niyet de her sene olduğu gibi gerçekleşmedi. Sonuç olarak ağustos ortalarına doğru tüm yazlarını geçirdiği Bolgheri'deki evde soluksuz kaldığını hissetmeye başladı; artık erişkindi, bitirme sınavını 60/60 ile geçmişti ve oradan kaçabileceği yanılsamasına kapılmıştı. Sonuç olarak yakın bir kız arkadaşının ortadan kaybolmasıyla bütün hayalleri sonuçsuz kalmış ve sosyal ilişkilerinin ne kadar sınırlı olduğu gerçeğiyle yeniden yüzleşmişti – bu onun bunalımlarının hem nedeni hem kaynağıydı. Yemek pişiren ve okuyan babası, güneşlenen ve okuyan annesi, küçük ve aşırı sporcu erkek kardeşleri, deniz tuzundan solmuş köhne Vaurien'le denize açılmaları, bölgenin iğrenç diskoteklerinde buluşan yerel arkadaşları, o tuhaf kodun arkasına gizlenmiş olan Doktor Zeichen'in yanı sıra yazdan sonra yüzleşeceği tedaviden haberi olmayan Marco'nun stresi – anne ve babası tedavi konusunda belli bir ateşkes yapmışlardı ve kavga etmeseler de her akşam bu konuda konuşmayı sürdürüyorlardı ve Irene de gizliden onları dinliyordu.

Sonuç olarak havanın patladığı, lodosun kıyıyı yalamaya başladığı o ağustos akşamlarından birinde, bir önceki günden kalanların yendiği sofradan kalkan Irene gece fırtınanın artacağını, Vaurien'i çekeğe alıp bağlamak için kumsala gideceğini söyledi. Bunu pek normalmiş gibi söylediyse de aslında normal değildi: O sandalla aklını bozmuş olan ve sürekli onu korumak için endişelenen Irene değil babaydı. Hiçbir şey fark etmeden "aferin" dedikten sonra odasına giden o baba. Marco ise o anda Irene'nin suya gireceğini anladı; Girdap diye bilinen sandal çekeğinin önündeki kıyı parçacığı çok tehlikeliydi çünkü su orada daima anafor yapar, dalga olmadığı zaman bile dibe çekerdi. Carrera ailesi orada tatil yapmaya başladığından bu yana dört kişi orada boğulmuştu – ve tümünün intihar ettiği söylenmişti. Irene sarılı halatı sır-

tına atmış olarak evden çıkarken Marco korkudan titremeye başladı çünkü bulaşıkları durulamakla meşgul annesi ile bulaşıkları kurulamakla meşgul Giacomo'nun onu engellemek için hiçbir şey yapmadıklarını gözlemledi. Çok korktu ama aynı anda ablasını kurtarmanın kendine düştüğünü, bunun onunla ablası arasında bir iş olduğunu düşündü ve bu düşünce onu cesaretlendirdi. Hiçbir şey söylemeden mutfağın camlı kapısından çıktı.

Gökyüzü bulutluydu, yağmur yüklüydü. Günbatımının puslu ışığı da solmak üzereydi, hava sıcak ve yapış yapıştı. Öfkeli denizin sesi uzaktan işitiliyordu. Marco koşarak bahçeden çıktı, kumullara uzanan patikaya girdi ve yolun sonunda Irene'nin beyaz tişörtünün uçuştuğunu gördü. Ona yaklaşmak için hızlandı ama Irene onu fark etti ve arkasına bile bakmadan bağırarak eve dönmesini söyledi. Marco itaat etmedi – hatta daha da yaklaştı. Girdap'ta boğulma niyeti olmasaydı Irene onu bekler, hatta kardeşi Vaurien'i çekeğe bağlamasına yardım edeceği için sevinirdi: Ama sevinmedi ve eve dönmesini yineledi, bunu bu sefer tehditkâr bir ses tonuyla ve arkasına dönerek söyledi. Marco yine durmadı, hatta adımlarını hızlandırdı. Bunun üzerine kız durdu, yaklaşmasını bekledi ve Marco ne yapacağını bilemeden onun yanında durunca ablası onu elleriyle topaç gibi çevirdi, yere fırlattı. "Defol!" diye bağırdı ve koşmaya başladı. Marco kalktı, peşinden koştu. Ondan çok daha küçük olmasına karşın –zaten o her zaman herkesten daha küçüktü– üzerine acayip bir kuvvetin indiğini ve ablasının suya atlamasını engelleyebileceğini hissetti. Tabii ki çevrede biri olsaydı yardım isterdi işi emniyete almak için ama tek bir can yoktu ve neredeyse kumula varmışlardı, Marco kendini ablasının üzerine atmaya, onu durdurmaya, gerekirse yere sermeye ve teslim olana kadar kumun üzerinde ezmeye hazırdı. Çevikti, hızlıydı, dövüşmeyi

biliyordu: Bir tekmeyle Irene'yi hazırlıksız yakalayabilirdi ama bir ikinci kez olmayabilirdi.

Kumulun tepesine vardıklarında denizin kükreyişi güçlendi, Irene bir kez daha durdu ve döndü. Birkaç adım gerisinden gelen Marco da durdu. İkisi de nefes nefese kalmışlardı. Kız kardeşini korkutan vahşi bir sırıtışla ona baktı sonra elindeki halatı kırbaç gibi havada vurmaya başladı. Geri geri yürüyor, kırbacı peşini bırakmayan kardeşine doğru vuruyordu, Marco yüzünün bir karış ötesinde şaklayan kırbaçtan sakınmaya çalışıyordu. Gözlerini o hareket halindeki yılan başından ayırmamaya çalışıyor ama bir an ayırıp Irene'nin yüzüne baktığında yeniden o şeytani ifadeyi görüyordu.

Kumsala vardılar, Irene havayı kamçılamayı bıraktı ve Vaurien'in yanında durdu. Aslında savunmasızdı, kıyıya çok yakındı: Üzerine binse deniz onu alır götürürdü. Anafor oracıktaydı, lodosla kabarmaya devam eden karanlığın içinde köpürmeye devam ediyordu. Irene av köpeği gibi tüm dikkatini suyun girdabına verdi, Marco derin bir nefes alarak onu bu dünyada tutmak için ablasının üzerine atlayacağı âna hazırlandı. Ama Irene yana bir adım attı, kelimenin tam anlamıyla sandalın burnunu kucakladı, bir atın sağrısını okşar gibi onun tuzla solmuş kırmızı yanını okşadı. Marco hâlâ tüm kaslarını atlamaya hazır bir şekilde tutarken onu arkadan seyretti; ablası halatı ağaç çevresine düğümledi, sonra beline sardı. Ablasının, altına lastik sosis, tahta rulman koymadan geri geri yürüyerek, sadece kendi kuvvetiyle sandalı çekek kulübesine itişini izledi: Ona müdahale etmedi, yardım eli uzatmadı. Vaurien güvene alınınca Irene halatı çözdü ve bunu bir başka düğümle kulübeye bağladı, sonra döndü: Bu sefer Marco inen karanlığın içinden onun yüzüne baktı, iyice baktı ve havanın o şedit esişindeki korkunç ifadeyi görmedi.

Adımlarını aynı anda atmaya çalışırken birbirlerine sarılarak yürüyorlardı ama kurallara aykırı bir sarılmaydı bu, erkek kıza belinden sarılmış, kız kolunu erkeğin omzuna atmıştı. Kız arada sırada başparmağıyla onu okşuyordu, ensedeki o iki sinirin arasında bir karınca yürütüyordu adeta.

Weltschmerz & Co. (2009)

Kime: Giacomo – jackcarr62@yahoo.com
Gmail – 12 Aralık 2009 19:14
Konu: Evrensel Acı
Gönderen: Marco Carrera

Sevgili Giacomo,

Ansızın ortaya bir durum çıktı ve yeryüzünde konuya ilgi duyacak ya da konunun muhatabı olabilecek bir tek sen kaldığından bunu sana söylemem gerekiyor. Her şeyin yerli yerinde olduğunu kontrol etmek için Savonarola Meydanı'ndaki eve uğradım. Bunu neden yaptığımı sorma bana. Arada sırada gidip kontrol ediyorum. Ev yavaş yavaş çürüyor, boşaltılması, düzenlenmesi, kiralanması gerekiyor, bu kriz sırasında uygun olmayacağından satmayı düşünmüyorum: Şimdilik bütün yapabileceğim arada sırada uğrayıp su, gaz kaçağı, kırılan dökülen var mı diye bakmak. Her şey birden çürümesin diye. Gazı kestirdim zaten ama su açık, yoksa gerektiğinde temizlemek bile mümkün olmaz. Ben temizlemeye gitmiyorum, temizlemek aklımdan bile geçmiyor (kim için zaten?), kontrol etmeye gidiyorum. Her şey birden çürümesin diye. Bir daha oraya adım atmak istemeyen sen beni anlayabiliyor musun acaba? Belki de anlamıyorsundur. Ama sana sözünü etmek istediğim konu bu değil.

Diyeceğim o ki dün gene eve gittim. Ve bir anda bilmem neden Irene'nin odasına girmek için ani bir dürtü hissettim. Olduğu gibi kaldığını biliyordum, daha önce orada yaşarken, tatillerde Roma'dan döndüğümde de girmiştim çünkü. Annemle babamın sanki Irene bir anda çıkıp gelecekmiş gibi odayı daima düzenli, temiz, yatağı yapılı tuttuklarını biliyordum. Kapıyı açıyordum, giriyordum ve bakıyordum: yatak, mavi yatak örtüsü, düzenli yazı masası, dağınık rafı, güzel lambası, çirkin lambası, ayağı üzerinde gitarı, plakları, pikabı, Jacques Mayol posterli dolabı, Lydia Lunch posterli dolabı, babamın ona özel yaptığı bebek evi, o mutlak mücevher. Giriyordum, bakıyordum ve çıkıyordum. Bunu eskiden de yapıyordum, gerçeği söyleyeyim: Şimdi evi kontrol etmeye gideli beri girmez oldum, çünkü o odada bir sorun çıkması söz konusu değil. Huzur içinde bir oda, hani ne demek istediğimi anlıyorsan. Ama dün sabah, bilmem neden girdim içeri. Ve bakmakla yetinmedim, mavi örtüyü dağıtarak yatağa oturdum. Güzel lambayı yaktım. Yazı masasının başına oturdum. Şimdi, bunca yıl boyunca –gerçekten çok yıl oldu– bana Irene'nin huzur içindeki odasındaki yazı masası üzerinde ne var diye sorsaydın "hiçbir şey" derdim. Yani güzel lamba, masanın camı altında *National Geographic*'in dünya haritası, Irene'nin hiçbir zaman duvara asmadığı ve çerçevesinde duran *The Rocky Horror Picture Show* kabartması – yani hiçbir şey. Ama bir şey vardı, hep olmuştu, var. Bir kitap. Babamın *Urania* kitapları gibi saydam kâğıtla kaplı, kapağı resimsiz iyi korunmuş eski kitaplardan biri. Belki de neredeyse yazı masasıyla aynı renkte olmasından hiç dikkatimi çekmemişti. Bir şiir kitabı. Adı *Molte Stagioni* [Pek Çok Mevsim]. Giacomo Prampolini, adını hiç duymadığım bir yazar. Elime aldım, o saydam kâğıdın insanı engellenemez biçimde davet ettiği üzere okşadım. Sonra rasgele açtım. Aslında rasgele olmadı: Onun yani kitabın açılmak istendiği yerden yani 25. sayfadan açtım, açılmak istiyordu, o anda masaya düşen kıvrılmış bir defter sayfası konmuştu. Defter kâğıdını açmadan önce o sayfadaki şiiri okudum. Şu şiiri:

Terk ettin beni
kıracağım kendimi, biliyorsun;
buna güveniyorsun ve ne düşündüğünü biliyorum:
Artık daha sağlam duracağım.

Her şeyin kesin olduğu tam da bizim aşkımız!

Ama... Ama
senin her talihsizliğin
bende ad ve hal kazanacak;
senin derdini ben çekeceğim
tebessümü hiç ümit etmeden.

Seheri umursamayan tepelerde
kavaklar salınıyor rüzgârla;
kadın ve erkek gidiyorlar, ilkten
ve zamanın ezeli kahramanları.

Bilmiyorum, Giacomo, şimdiye dek yazılmış en hüzünlü şiir gibi geldi bu bana. Ama sonra düşen kâğıdı aldım, açtım. Irene'nin elyazısıyla, mavi tükenmezle yazılmıştı. Okudum:

Haziran 1981

Weltschmerz § Co.

Weltschmerz (altı çizili) – Dünya acısı.
Dünyanın Yorgunluğu. Jean Paul. Tolkien. Elfler.
Giacomo Prampolini. *Malte Stagioni.*

Anomi (altı çizili) – Émile Durkheim, *İntihar* (1897)

Dukkha (altı çizili) – Sanskrit dilinde. Istırap. Tam çevirisi: Tahammül edilmesi zor (altı çizili)

Bhagavad, Shravasti'deydi ve şöyle dedi: "*Bhikkhu*'lar[1] size *dukkha*'nın yükselmesini öğreteceğim gibi yok oluşunu da öğreteceğim. Dinleyin, dikkatinizi sözlerime verin, konuşacağım."

"Çok iyi, saygıdeğer," diye yanıtladı *bhikku*'lar. Ve Bhagavad öğretisini verdi:

"*Dukkha*'nın yükselmesi nedir ey *bhikku*'lar?"

"Göze ve görülebilen nesnelere bağlı olarak görme bilinci doğar; bu üçünün karşılaşmasıyla temas doğar. Temasa bağlı olarak heyecan doğar; heyecana bağlı olarak iştah doğar. Bu işte *bhikku*'lar, *dukkha*'nın başlangıcıdır.

Kulağa ve sese bağlı olarak işitsel bilinç doğar; burun ve kokuya bağlı olarak koku bilinci doğar; zihin ve bilişsel nesnelere bağlı olarak zihinsel bilinç doğar; bu üçünün karşılaşmasıyla temas doğar, temasa bağlı olarak heyecan doğar; heyecana bağlı olarak iştah doğar. Bu ey *bhikku*'lar, *dukkha*'nın kaynağıdır.

"Ve ey *bhikku*'lar, *dukkha*'nın yok olması nedir?"

"Göze ve görünür nesnelere bağlı olarak görsel bilinç doğar; temasa bağlı olarak heyecan doğar, heyecana bağlı olarak iştah doğar. Sadece bu iştahın Arahat patikası sayesinde bütünüyle kesilmesiyle bağlılık yok olur; bağlılığın kesilmesiyle *bhava*[2] yok olur; *bhava*'nın yok olmasıyla yeniden doğuş yok olur; yeniden doğuşun yok olmasıyla yaşlanmak ve ölmek yok olur; sonuçta acı, şikayet, bedensel acı ve zihnin çalışması ve can çekişme sona erer. Bu şekilde bütün dukkha kütlesi yok olur. Bu, ey *bhikku*'lar, *dukkha*'nın yok olmasıdır.

1. Budizmde dünyevi işlerden çekilerek dilenci keşiş cemaatine katılan kişi. (Y.N.)

2. (Sanskrit) Varlık, dünyevi varoluş; dünyada olma, dünyaya gelme arzusu. (Y.N.)

Giacomo, durumu tahmin ettiğimizden çok daha kötüydü.

Kitabı eve getirdim ve bir solukta okudum. 25. sayfadaki o uzun ve güzel şiir kitaptakilerin hüzünlüsü. Ve sonunda –neredeyse fark etmeyecektim– kapağın kulağının altında, kimse görmesin diye yüzü altta kalacak şekilde, kurşunkalemle yazılı şu cümleyi gördüm, sanki kimse okuyamasın diye minicik yazılmıştı:

"İnsanın içini dökerken çok dikkatli olması gerekiyor Lorenzo. Daima."

Lorenzo mu?

Kimdi ki bu Lorenzo?

Onun hakkında hiçbir şey bilmiyorduk Giacomo. O bizim hakkımızda her şeyi biliyordu ama biz onun hakkında hiçbir şey bilmiyorduk.

Ekranı kucaklıyorum.

Marco

"Gloomy Sunday" (1981)

Pazar, 23 Ağustos 1981.

Yer Bolgheri, daha doğrusu bazılarının Renaione, bazılarının da Palone dediği, Carrera ailesinin ise genel olarak Bolgheri diye söz ettiği, Bibbona Marinası'nın güneyindeki kıyı şeridi, Gherardesca Şatosu'nun çevresine sığışmış o yakın mahalle değil, doğrudan onların altında kalan çamlık ve kumsal – onlar da soylu malikânenin mülküydüler. İşte bu sahil şeridinde, altmışlı yılların başında, Carrera çifti hemen kumulun ardında, çevresinde küçük bir çamlık olan küçük ve harap bir ev almayı başardılar. Niyetleri, üçüncüsü yolda olan çocuklarıyla birlikte mutluluğun sembolü olacak bir yuva yaratmaktı. Harap yapının onarımında Letizia'nın form, Probo'nun yapı bilgisi uyum içinde bir araya geldi, nitekim geçen yıllar içinde ev hem izinli hem izinsiz olarak genişletilip güzelleştirildi ve küçük köy evi Maremma'nın kalbinde şık bir tatil evine dönüştü. Ne yazık ki bu arada Letizia ve Probo arasındaki uyum yok oldu, tatillerini her yıl hep birlikte geçirme inatları da öncelikle kendilerine zarar veren bir yüke dönüştü.

Aynı akşamla ilgili olarak adı anılası bir başka yer de San Vincenzo Plajı üzerinde bir yıl önce açılan ve mükemmel bir ün kazanacağı belli olan restorandı.

Bir de hakkında fazla bir şey söylenmeyecek Baratti Körfezi var: Yeryüzü harikalarından biri.

Carrera ailesi Bolgheri evinde bir arada. Probo'nun dört gün önce pişirdiği etli makarna sonradan fırında tazelenip, Odin efsanesindeki yabandomuzu misali kendini yenileyerek birkaç kerede sofraya gelip sonunda tükendi. Bibbona'dan yemeğe ve temizliğe yardım için gelen hanım Ivana, o gün pazar olduğu için gelmedi; bu nedenle akşama yiyecek bir şey yok. Genellikle bu gibi acil durumlarla yüzleşen iki aile üyesi Probo ve Marco bu akşam daha acil işlerle meşguller. Probo, Letizia'yla birlikte yakın arkadaşı Aldino Mansutti'nin dul eşinin 50. yaşını kutlamak üzere San Vincenzo'daki Kırmızı Istakoz Lokantası'na gidecek: Deniz kenarındaki bu gösterişli lokantayı Probo keşfetti ve Titti'yi Punta Ala'dan oraya 45 dakika otomobil kullanmaya da o ikna etti. O yer ayırttı, parayı da o ödeyecek, onun akşamı olacak ama aslında Titti'nin doğum günü kutlanacak. Aklındaki en son düşünce evinde bıraktığı boşlukla ilgili.

Marco ise hayatını değiştirecek bir etkinliğin beklentisi içinde: İki yıldan beri âşık olduğu komşu kızı Luisa Lattes'i yemeğe davet etti ve o da kabul etti. Bu davetin sıradan olmayışının üç nedeni var: 1. Erkek 22 yaşında olsa bile kız sadece 15 yaşında; yani Marco ona âşık olduğunda Luisa 13 yaşındaydı. 2. Çünkü onun ve Luisa'nın ailesi senelerdir kavgalı ve dargındılar, iki taraf da düşman komşuları anlatan kadim hikâyenin kurbanları olduklarını düşünüyorlardı. Olayın kaynağı, Luisa'nın babasının (tepkisel ve küstah büyük avukat "komünist"lerden korkusundan bir sonraki yıl bütün ailesiyle Paris'e taşınmayı başaracaktır) Marco'nun annesine yıllar önce aşağılayıcı bir ithamda bulunmasıdır; avukatın iddiasına göre komşu hanım sabahlara kadar havlayarak sinirini bozan avukatın köpeğini zehirli köfte yedirerek öldürmüştür. Aslında

bitmek bilmeyen hınç Letizia ve avukat arasında yaşanmaktadır: Anne Lattes ve Probo Carrera aynı karakterde kişiler olarak daima konudan uzakta kalmayı başarmışlar ve eşlerinin birbirlerine karşılıklı öfkelerine tahammül etmekle yetinmişlerdir; böyle ıssız yerlerde kaçınılmaz olarak komşuların çocukları tek seçenek olarak önce arkadaş olmuşlar, sonra da yarı açık yarı gizli bir sevda yaşamaya başlamışlardır. Dört yıl önce Irene, Luisa'nın abisiyle birlikte olmaya başlamıştı; sıradan bir çocuk olan Carlo çok sportmen, sarışın, saygılı bir oğuldur; bütün bu özellikler Irene'nin normalde küçümseyeceği şeyler olmasına rağmen bu düşman aileler masalının ışığında yasak meyvenin enkarnasyonu haline geliyordu; bütün yaz kumsalda kavgacı gençlerin morarmış gözleri altında öpüşüyorlardı ama eylül ayında ilişkinin içi tohum torbası gibi boşaltılıyor, Floransa'da kesinlikle görüşülmüyordu. Daha yakın bir dönemde (dediğimiz gibi iki yıl önce) Marco bir önceki yaza göre ansızın büyümüş olan Luisa'yı görür görmez yıldırım çarpmışa döndü; Luisa aslında yaş olarak büyümüş sayılmazdı, henüz 13'tü ama fiziksel olarak sarsıcı bir gelişim göstermişti – belli ki zihinsel olarak da gelişmişti çünkü Marco'nun bakışları onu kumda, sırtını kulübeye dayamış olarak kendisinin en sevdiği kitap olan *Doktor Jivago*'yu okurken yakalamıştı. Marco o bakıştan sonraki iki yılı kıza olan ilgisinin çılgınca görülmemesi için saf ve yalın bir bekleyişle geçirdi ve bu yaz ona doğru bir adım atmak için bir yıl daha beklerse sevgili olma konusundaki önceliği kaçıracağını düşündü – buna bir tür *ius repertoris*, buluş hakkı diyelim, babasının Kırmızı Istakoz ya da Irene'nin Nick Drake'in müziği konusundaki öncüllüğü misali. Luisa'yı akşam yemeğine davet edişini skandal haline sokabilecek 3 numaralı nedeni Marco değil ama Luisa biliyor: O sabah Giacomo lise mezuniyeti sonrasında sevgilisiyle birlikte çıktığı Porte-

kiz seyahatinden döndü – Giacomo: Marco'nun yaşça küçük ama ateşli, kaslı, coşkulu, abisinden pek farklı, pek yakışıklı, şık, yanık tenli ama aynı zamanda kırılgan ve alıngan, hatta kompleksli kardeşi. Daha önceki yıllarda o da çok gizli ve sancılı –hatta daha gizli ve sancılı– yollarla komşu kızına yaklaşmaya çalışmış ve Luisa'ya aynı davette bulunmuştu, ama kız seçimini çocukluğunda yapmıştı ve herkesten önce onu reddetmişti. Marco bu akşam evdekilere kimle çıkacağını söylememiş olsa bile reddedilmenin ezikliğini yaşayan Giacomo kötülüğün kokusunu aldı çünkü abisiyle Luisa'nın kumsalda sürekli sohbet etmeleri dikkatini çekmişti. Bu nedenle de o da bu akşam yemek düşünecek halde değil.

Irene'nin artık takati kalmadı. Gözle görülüyor. Çok iyi görülüyor. Bir çukurun içine gömülmüş gözlerinden, paramparça bakışlarından, şakağında belirmiş mavi damardan, atkuyruğu bile yapmadığı tuza bulanmış perişan saçlarından, kulağında walkman kulaklıklarıyla evin içinde bir hayalet gibi dolaşmasından –ve özellikle de dinlediği müzikten– anlaşılıyor: Biri lütfedip kulak verseydi, dinlemekte olduğu Macar şarkısının konusunun intihar olduğunu anlardı: "Gloomy Sunday", otuzlu yılların Budapeşte'sinde dayanılmaz hüznü yüzünden onlarca geri dönüşü olmayan eylemin nedeni olmuştu ve şimdi burada acılı, fısıltılı, detone, umutsuz, Amerikalıların şarkıyı tatlandırmak için ekledikleri sözlerden yoksun haliyle (Amerikalılar "*dreaming, I was only dreaming*" sözlerini eklemişti, yani her şey bir rüyaydı diyen kahraman kendini aslında öldürmüyordu) Irene'nin kahramanı Lydia Lunch tarafından seslendirilmekte; Irene onun ölümcül *loop*'unu kasetinin her iki yüzüne de kaydetti ve günlerden beri kardeşlerinin Noel'de armağan ettikleri walkman'inde sadece onu dinliyor. Evet bu şarkı günlerden beri çalan bir alarm ama kimse farkına varmıyor.

O akşam yemeğinde kocasına eşlik etmeye hiç hevesi olmayan Letizia da farkında değil, eğer anlasa bunu bahane edip evde kalır ve kızına bir tabak makarna pişirir; aslında Irene'nin her daim bitkin olduğunu görüyor ama görmüyor, kızına biraz konuşmak ister mi diye sormuyor, belki karşılığında kızı ona defol git der ama bu durumda bu bile kurtarıcı olurdu. Ama görmüyor: Letizia ailesinin üzerine dörtnala koşan koca fili görmüyor. Her zamanki gibi tatminsiz ve isteksiz. Her zamanki gibi hafif bir baş ağrısı var. Yapmak üzere olduğu şeyi yapmaya gönlü yok ama her zamanki gibi yapacak.

Carrera evinde bu akşam kimsenin yemek düşündüğü, Irene'yi düşündüğü yok – ve ev boşalıyor. İlk önce iki aile arasındaki savaş yüzünden hatalı bir hamle yapacak olan Marco ayrılıyor. Kendini Luisa'yla planladıkları oyuna kaptırmış olarak evdekilere veda ediyor. Az sonra kız da bisikletiyle çıkıp –oyunda Juliet'in dadısı gibi olan– suç ortağı arkadaşı Floriana'nın evine yönelecek. Ama arkadaşının evinde durmayıp yola dümdüz devam edecek ve erkeğin onu beklemekte olduğu Casa Rossa'ya varacak. Bisikletini orada bırakacak, Marco'nun Tosbağa'sına binecek; sevgilisi onu nereye götüreceğine çoktan karar verdi: Dünyanın en güzel yerine gidecekler. Marco 22 yaşında ilk kez mutlu olmak üzere ve bunu biliyor. Henüz dile getirmemiş olsa da Luisa'ya duyduğu aşkın karşılıklı olduğunu anladı. Ne olacağını –aşağı yukarı– biliyor ve aklında başka şey için yer yok.

Sonra Probo ve Letizia çıkıyor. Şık giyinmişler, Probo gerçekten, Letizia numaradan keyifli – ama sadece başlangıçta çünkü arabaya biner binmez büyük bir şaşkınlıkla kocasının keyfinin bu akşam bulaşıcı olduğunu anlayacak. Gerçek ve tam anlamıyla keyif dersek bu iddialı bir söz olabilir ama kendi de buna hayret etse de Letizia kocasına karşı ona iyi gelen, kardeşçe merhamet his-

setmeye başlıyor çünkü onu böyle heyecanlı, akşam için pek hazırlıklı, kendini her şeyin merkezinde hissetme halinde –yıllardan beri ona bile dikkat etmiyor– görmeyeli çok oldu. Elbette bu akşam da eşi ona değil doğum günü kutlanan ve her zaman pek gösterişli takılarla ortaya çıkan sıska hanıma bakacak; sohbetin yıldızı da her zaman olduğu gibi onun eşi, Probo'nun çocukluk arkadaşı, on bir yıl önce o manasız kazada hayatını kaybetmiş olan Aldino olacak. Anlamsızca "motosiklet" kazası olarak nitelenen olaya böyle anılmasının tek nedeni adamın yepyeni Guzzi V7 Special motorunu Aurelia Çevre Yolu'nda, Pisa ve Livorno arasında San Leonardo yakınlarında sürmesiydi; sürücü tam Arno Nehri üzerindeki köprüyü geçtiği sırada, yakınlardaki Amerikan Camp Darby askerî üssünden kalkan ve Fauglia meskûn mahalli tehdit eden Pisa tepelerindeki geniş yangını söndürmekte İtalyan itfaiyesinin araçlarına yardıma çıkan ve Jet Ranger diye bilinen Bell Model 206 helikopterin barisentrik kancasından kurtulan haznenin içindeki 170 litre su olduğu gibi üzerine boşalmıştı. Zaman içinde geçmişte kalmış olsa da onun yüreğinde hâlâ sızlayan bu kaza yüzünden, tam da bu akşam, tam da Kırmızı Istakoz'a giderken ve tam da kazanın vuku bulduğu Aurelia Çevre Yolu'nu kullanırken (kaza sadece 50 kilometre güneyde olmuştu), Probo yas konusunu mühendis kafasıyla nasıl ele aldığını ona anlatmaya karar verince Letizia'nın kalbi biraz daha yumuşuyor. Günbatımında aracını sürerken, o vahşi ve kabullenilemez ölümün cebirsel anlamsızlığını –böyle yapınca mantıksız görünse de kabul edilebilir görünüyordu– kanıtlamak için gösterdiği ve şimdiye dek eşine hiç anlatmadığı kişisel çabasını itiraf etmeye karar veriyor. Ona söylediğine göre bu kazanın olasılık hesaplarına girişmişti. Kazadan sonra yapılan incelemenin tüm verilerini ele geçirmişti: Helikopterin rotası, hızı, uçuş

yüksekliği, haznenin ağırlığı, artı taşınan suyun ağırlığı, rüzgârın ve darbe ânında motosikletin hızı. Bunlardan yola çıkarak çok ince hesaplar yaptığında elde edeceğini umduğu sonucun tam zıddı olan veriler elde etmeye başlamıştı: Olayın ciddi olasılıksızlığına karşın hesapların sonucunda kaçış yolu olmayan sert güçler alanı ortaya çıkmıştı. Bunun üzerine, diye devam ediyor sözlerine, sorunu karısının ele alacağı şekilde yani daha basit ama yaratıcı bir yöntemle incelemeye başlamıştı – Letizia bunu duyunca daha da hassaslaşıyor. Basit, tek bir basit hesap yetmişti. O helikopter bir saniyede kaç metre aşıyordu? Elindeki tüm verileri kullanarak yaptığı basit hesabın sonucu 43'tü. Her bir saniyede helikopter 43 metre aşıyordu. Peki ya Aldino? Aldino'nun hızı saniyede metre olarak hesaplandığında neydi? 23,5. Demek ki, diye açıklıyor, kancanın kırılma ânı ne olursa olsun daha önce yaptığı karışık hesaplar hiç değişmiyordu; kanca bir saniye sonra kopsa su haznesi 43 metre daha doğuya düşecekti yani San Leonardo Kilisesi'nin (kontrol etmişti bunu) cephesine çarpacaktı, Aldino gene de 23,5 metre daha ileride olacaktı. Yani hem ölmeyecekti hem de belki hiçbir şeyin farkına bile varmayacaktı, Punta Ala seyahatine dertsiz tasasız devam edecekti. Kanca eğer bir saniye sonra kırılsaydı! Peki ya, diye devam ediyor karısına anlatmaya, sadece *saniyenin onda biri* sonrasında kopsaydı? Gerçek hayatta, saniyenin onda biri hiçtir, neredeyse bir soyutlamadır, göz açıp kapayana kadardır: Ama eğer o gün kanca saniyenin onda biri süresi sonra kopsaydı su haznesi düştüğü yerin dört metre 30 santimetre ilerisine düşmüş olacaktı ve Aldino da iki buçuk metre ötede olacaktı. Yani her şeyi görecekti, çok korkacaktı ama gene de hiçbir şey olmamış olacaktı. Saniyenin *20'de* biri – yani 50 santimetre? Hiç: 2.15 metre, 1.25 metre– bir kibrit çakımı süresi ama gene de kurtulmuş olacaktı.

30 santimetre: 1.30 metre, 70 santimetre, bum – çarpacak ve boğulacaktı. Bu nedenle, diyor, Aldino'nun ölümü asla önceden bilenemeyecek ve 30 saniyeye bağlı bir vakaydı.

Sözün burasında Probo sunumunu kesiyor ve Letizia'ya onu takip edebiliyor mu diye soruyor. Letizia ona evet diyor çünkü bu doğru, gerçekten onu pek alışılmadık bir dikkatle izliyor – hassasça daha önce dediğimiz üzere, çünkü onun gözlerinde Probo'nun şu anda yapmakta olduğu bir otoportreden başka bir şey değil. Bu arada hedefe vardıklarından Probo sessizce lokantanın bulunduğu meydana arabasını park ediyor. Farları söndürüyor. Motoru kapatıyor. Pencereyi açıyor. Bir sigara yakıyor.

Bu noktaya, diye sözü yeniden açıyor, karısının, Letizia'nın sorunu nasıl ele alacağını düşünerek varmıştı: Basit ve sarsıcı bir sonuç için –karmaşık ve anlamsız bir sonuç için on hesap değil– sadece tek bir hesap yapmıştı. Mimari bir formül, diyor Letizia. Hayır, diye karşı çıkıyor Probo: Letizia Calabrò tarzı bir formül. Bundan, diye ekliyor, Aldino'nun ölümüne ilişkin yepyeni bir bakış açısı edindim – Probo sonrasında bu bakış açısını kabullendiğini ve bugün bunu karısıyla da paylaşmak istediğini söylüyor. Hiçbir hesaba gerek olmadan, o kancanın tam o gün o anda kırılacağı, Aldo Mansutti'nin tam haznenin düşeceği yerden geçiyor olacağının olasılığı son derece küçük bir olasılıktı. Milyonda bir? Milyarda bir? Önemi yok. Fransa'da Mühendis Cecchi'ye sığınak arayarak koştuğu sırada yıldırım çarpmasından daha düşük bir olasılıktı. Orada olay elektriksel bir fırtınaydı, çok fazla yıldırım düşüyordu, her biri toprağa saplanıyordu, Mühendis Cecchi de toprağın üzerindeydi. Hayır, diye devam ediyor Probo sigarasını içerek ve karşısındaki belirsiz bir noktaya bakarak, arkadaşının ölümünü yaratan durum çok daha nadir ve karmaşıktı ve neden olan

kaza *neredeyse* olanaksız olaylar listesine girebilirdi ve daha fazla hesaplayacak bir şey yoktu. Somut gerçekleşme olasılıklarında neredeyse sıfıra yakın bir noktada bulunan, mesela milyonda bir denebilecek bir ihtimal, diyor Probo, madem ki Aldino'nun olasılıksız ölümünden söz ediyoruz, bir daha asla aklımdan çıkmayacak tek olasılık şu olabilirdi: Probo'nun arkadaşını öldürmesi.

Gülümsüyor. Sigarasından derin bir nefes çekiyor. Kırmızı kor yüzünü artık tümden inmiş karanlık içinde aydınlatıyor. Sessizliğini koruyor, karısının yüzünde seçebildiği noktayı süzüyor.

Ne anlamda? diye soruyor kadın.

Çünkü onlarınki, diye yeniden ele alıyor konuyu, şahane bir dostluktu, karısı da biliyordu ki derin, serüven ve heyecan dolu bir arkadaşlıktı ama gene de o ve Aldino arasında en azından iki unutulmaz kavga olmuştu ama her ikisi de konuyu uzatmadan geride bıraktıklarından bir daha da sözü edilmemişti. Kavgaların biri 20 yaşında üniversite arkadaşı olduklarında çıkmıştı: Probo nedenini hatırlayamadı, bir partiye davet edilme konusuydu, belki kız meselesi vardı, belki haksız olan kendiydi. Probo'nun gayet net anımsadığı ve Aldino'nun ölümünden sonra düşünmeye başladığı ise ikinci kavgaydı; çok daha sonra ikisi de mezun olup evlendikten ve hatta baba olduktan sonra yaşanmıştı. Onu böyle unutulmaz kılan, diyor eşine, ikisinin de *silahlı* olmuş olmasıydı, Titti'nin babasının Vallombrosa'da bulunan özel arazisinde yalnız başlarına ava çıkmışlardı. Aldino, arkadaşının ateş etmesi gereken bir kekliğe ateş etmiş ve üstelik bunu arkadaşının arkasında dururken, silahı onun omzunun üzerinden doğrultarak ve o hedef almaktayken kulağının dibinde iki el ateş ederek yapmıştı. Aldino haksızdı, hem kalleşlik etmiş hem tehlikeli bir şey yapmıştı ama Probo'nun tepkisi de ölçüsünü aşan bir hezeyana

dönüşmüştü. Avazı çıktığı kadar öfkesini haykırmış, onu bazıları adil olmayan hakaretlere bulamış, öfkeden ve korkudan titremeye devam ederek, onu ayaklarının altında lanet olası keklik ve köpekle tek başına bırakarak çekip gitmişti. İşte, diye soruyor Probo karısına, o öfke yüzünden saniyenin üçte birinde ya arkadaşını vurmaya kalkışsaydı? Elindeki silah doluydu, karşısındaki insanların en alçağıymış gibi üzerine hınç ve kin püskürtüyordu: Fark etmeyi ve hatırlamayı bile imkânsız kılan öylesine minik bir an içinde hiddetle tüfeği kaldırıp yüzüne ateş edemez miydi, diye soruyor Letizia'ya.

Sessizlik. Letizia ne diyeceğini bilemiyor. İki sarı far ışığı karanlığı kesiyor ve yaklaşıyor: Titti Mansutti'nin Citroen DS aracı bu. Letizia susmayı sürdürüyor. Evet, diyor Probo, tabii ki kendini tuttu. Ve madem ki Aldino'nun kaderinde, diye bitiriyor konuşmasını, saniyenin üçte birinde evrenin en olasılıksız rastlantılarından biriyle ölmek vardı, aslında onu o sabah kendi de öldürmüş olabilirdi. Ve bu kesinlikle aynı şey olurdu. Sigarasını atıyor, kapıyı açıyor, iniyor. Letizia da onu izliyor. Citroën duruyor, Titti ve iki kızı iniyorlar. Kucaklaşıyorlar, restorana giriyorlar.

Tam o anda, 20 kilometre kuzeyde, Irene kumsala inmek üzere evden çıkıyor. Giacomo onun çıktığını görünce rahatlıyor çünkü aklında yapmaya niyet ettiği bir şey vardı ama her şeye kulak kabartan, her şeyi anlayan, duymasa ve anlamasa da nasıl olduğu anlaşılmaz bir şekilde her şeyi keşfeden Irene evin içinde dolaştığı sürece yapmaya çekiniyordu. Şimdi çıktığına göre yapabilir. Söz konusu olan bir kontrol. Telefona gidiyor. Lattes evinin numarasını çeviriyor – hemen yanlarında, 40 metre ötede, pitosların arkasında. Bir kez çalıyor. İki kez çalıyor. Alo? (Anne). İyi akşamlar (sesini değiştiriyor), Luisa'yla konuşabilir miyim lütfen? Üzgünüm, Luisa çıktı: Kim

aradı diyeyim? Giacomo oturduğu divanda, kucağında telefon kalakalıyor. Alo? (Ahizeden). Alo? Giacomo kapatıyor. Ona çıkmayacağını söylemişti. Irene bu arada çoktan bahçeden çıktı ve hayalet adımlarıyla kumula uzanan patikadan yürüyor. Kumulun arkası kumsal. Kumsalın önünde Girdap.

Marco ve Luisa ise Baratti çamları arasındaki bir kulübenin önünde tost yiyorlar. Az sonra birbirlerinin üzerine atlayacak iki kişinin sabırsızlığıyla yiyorlar, bira içiyorlar ve az konuşuyorlar. Seninki güzel mi? Harika. Benimki de. Bir tane daha alalım mı? İkisi de uzun zamandan beri olmak üzere olanı bekliyorlar, ikisi de bunun şimdi olacağını biliyorlar, oracıkta, az sonra, kumsalda: Marco bunu iki yıldır bekliyor, Luisa beş, belki de on yıldır – aslında ona sorarsanız ezelden beri. Marco Carrera: Luisa, hayatı boyunca bu adın yüreğini çarptırmadığı tek bir an olmadığını düşünüyor. Daha çok küçükken, iki aile henüz kavga etmemişken, Marco onu korkutmak için kumsalda kovalarken o ve Irene ona ve abisine Vaurien'le yelken dersi verirlerken; hatta Carrera adı ağza alınmaz olduğunda ama delikanlı ona hiçbir şey olmamış gibi kumsalda gülümserken, ona karşı nazik davranmaya devam ederken, Irene ve onun abisi çıkmaya başladıklarında, herkesin önünde öpüşürlerken, kız daha sadece on yaşındayken, aşkın her engele karşı muzaffer olduğunu öğrendiği için buna sevinirken, yani günün birinde o ve Marco da aynı şeyi yapabilecekken... Şimdi o barakanın önünde, Marco usul usul tostunu çiğniyor, Luisa'nın bu ânı arzu ettiği tüm anlar –yani tüm ömrü– zihnine doluşuyor. Baratti'nin bulaşıcı güzelliği, çamların geniş ve yüksek yaprakları, ışıkların yansıdığı sakin deniz, aysız ağustos akşamının sonsuz letafeti, sanki onun ve Marco'nun –Marco'nun da evet– hayatta sahip oldukları tek gerçek arzularının yaşanması için özellikle ısmarlanmış gibi.

Bu arada Kırmızı Istakoz'da Letizia karşısında oturan Probo'ya şefkat duymaya, çekime benzeyecek kadar yoğun, giderek artan şefkat hissine kapılmaya devam ediyor. Nasıl nasıl? Letizia, kocasının *fiziksel* çekimine mi kapılmış? Sevişmeyeli acaba ne kadar çok zaman olmuştu? Yıllar. Probo'nun arkadaşının ölümüne ilişkin söylediği –o kavi, Aristoteles'çi, *sıkıcı*– sözler mi onu çekici kılıyor yoksa şu anda yedikleri –aslında soluk ve hüzünlü geçecek bir doğum günü kutlamasının havasını farklılaştırmak için kocasının aradığı, bulduğu, bu mükemmel kokular ve seslerle, şahane yemeklerle, mutlu insanlarla dolu– lokanta mı? Letizia pek yemeğe düşkün biri değil ama bu akşam tattığı her şey ona kelimenin tam anlamıyla olağanüstü geliyor: Safranlı deniz ürünü çorbası, iri karidesli ve tarhun otlu tatlı pirinç, frenk soğan serpiştirilmiş deniz somonu, arpa soğanlı *orecchiette* makarna, pane dilbalığı, San Vincenzo'nun "canlı" balığı...

Bu zamanın ötesinde hatta *ilerisinde* bir akşam yemeği; o hoşlandığı her kişi ya da şey hakkında bu sıfatı kullanmayı sever (ileri, bayağı ileri, gerçekten ileri) ve zamanda ve mekânda bu ilerilik kehanet içeren bir söylem olabilir de olmayabilir de; yani gelecekte gerçekten tutacak bir şeyi belirlemiş olabilir (o restoran ve yemek pişirme tarzı) ya da olmayabilir (radikal mimari gibi) ama her koşulda onun kişisel estetik algısına göre dünyadaki biricik kıstas budur: İleri değilse, güzel olamaz.

Mevsim meyveli sufle ve "günün icadı", Vin Santo şarabı katılmış zabaione soslu ahududu graten...

Ve sonuçta evet, sonuçta Letizia Probo'ya karşı yeni bir çekim hissediyor, onu 25 yıl önce olduğu gibi büyüleyici ve arzulanabilir görüyor; sadece bugün öğleden sonra bile bu hal akla hayale sığmazdı. Oysa şimdi kulağa pek normal geliyor: Onlar karıkocalar, 25 yıl önce birbirlerini seçtiler, arzuladılar ve hâlâ arzuluyorlar. Yemeğin sonun-

da Titti içki içmemiş ve minnettar haliyle Punta Ala'ya dönmek üzere Citroën'iyle yola koyuluyor ama Kırmızı Istakoz öylece duruyor, Pinokyo'nun hanı gibi müşterilerine sunacak odaları olmasa da önünde sessiz ve vahşi bir kumsal uzanıyor ve onlar beyaz Grattamacco şarabının esrikliğiyle birbirlerine sarılmış olarak sendeleyen ayaklarıyla en karanlık noktayı arıyorlar...

Sonuç olarak Rom ve Nutella karışımı güçlü bir etkinin altında divana uzanmış olan Giacomo dışında bu özel gece, Carrera ailesinin beşinin dördünü, koyun çeşitli noktalarındaki kumlara serilmiş, denizin sesiyle gevşemiş ve farklı mutluluk hallerinde ziyaret ediyor. Letizia ve Probo San Vincenzo'da az önce yaşadıkları o çılgınlığın –kendileri de bunu biliyorlar– bir daha yinelenemeyeceği için benzersiz olduğunu düşünüyorlar; Marco ve Luisa Baratti'de dolgun ve arzulu dudakların benzersiz armağanını yaşıyorlar ve onlar bu mutluluğun daima yineleneceğinden –aldatıcı, gerçekten çok aldatıcı olsa da– eminler; ve son olarak Irene Bolgheri'de hepsinden daha mutlu, zihni kederlerden kesin olarak temizlenmiş, boş bedeni tüm duruşlardan artık azade, Girdap tarafından yüzeye iade edilmiş, dalgaların oyunuyla kıyıya sürüklenmiş; sular alçaldığında Tiren Denizi'nin dalgaları onu yeniden ortaya çıkartacak.

İşte Orada, İniyor (2012)

Kime: Luisa
Gmail – 24 Kasım 2012, 00.39
Konu: İmdat
Gönderen: Marco Carrera

Luisa,

Kendime şunu soruyorum: Bir kitabı okumak ne anlama gelir? Bir meydanda durmak ve çevreye bakmak yeterli: Pek çok kişi cep telefonuyla konuşuyor. Kendime şunu soruyorum: Ne lafları var bu kadar çok konuşacak? Peki cep telefonları yokken ne yapıyorlardı? Kendime şunu soruyorum: Çizgili diş macunları nasıl oluyor da tüpten çizgili çıkıyor? Alarm yerine şahane bir müzik kaydettim ama uyanırken yine de berbat hissediyorum. Zaman makinesi diye bir şey var.

Adele...

Günümüzde yasal saat uygulamasına karşı olan insanlar var; hatta Japonya saatlerini hiç değiştirmiyor. Bugün şiddetli rüzgâr var, her şey uçuyor. Bekleme odasında insanın canı sıkılıyor.

Öldü.

Üç yıl önce yeniden buraya taşındığımda, evimin arka sokağında bir vinç vardı. Sanırım en sonunda anne babaların

ayrılmasında çocukların en hazmedemediği şeyin ne olduğunu anladım.

Adele öldü.

Piemonte bölgesinde yollara yayıldıkları ve kazalara neden oldukları için 400 keçiyi keseceklerini okudum. İtalya'da mülklerin veraseti konusunda yüzde 80 babadan çocuklara miras kaldığını okudum. Milano'da bir mühendisin hafta sonlarında bir banka oturduğunu ve insanları bedava dinlemeye hazır olduğunu okudum. Bill Gates ve karısının kızlarına çocukluğu boyunca bilgisayarı yasakladıklarını okudum.

Oysa benimki öldü, anlıyor musun? Benim Adele'm öldü ve ben çekip gidemiyorum çünkü minik bebek var.

Ben 16 yaşımdayken Joni Mitchell tarafından coşturuluyordum.

İmdat, Luisa. Bu sefer yapamıyorum.

Bombayı aldım.

Bombalarla ilerliyorum.

İşte iniyor.

Kendime soruyorum: Ama kötülük – anladın mı? Sevdiği hatlar mı var yoksa rasgele mi saldırıyor?

İşte orada. İniyor.

Unutmanın pusu.

Shakul & Co. (2012)

Ve sonunda geldi. Bütün anne babaların cehennem gibi korktukları o telefon geldi, çünkü *o* cehennemdir, çünkü cehennemin kapısıdır ve neyse ki az kişiye gelir, herkesi korkutur ama sadece birkaç bahtsız, kadersiz, lanetlenmiş ebeveyne gelir, Tanrı'nın terk ettiği birkaç talihsizden daha talihsiz ebeveyne gelir ama aslında herkes korkar ondan, gece yarısında gelenlerin en korkulanıdır, ama konu bu değildir, en dehşet vericisi gecenin yarısında yüreği ağzına getirerek uyandırandır, driiin! öyle korkutucudur ki gelmediği zaman bile gelir, yani hepimizde çalmadıysa da hepimizde çalmıştır çünkü hepimiz gecenin bir yarısında telefon sesiyle uyandırılmışızdır, bizi irkilterek uyandırmıştır, driiin! kanımızı o anda dondurmuştur ve o anda çalar saat 03.40'ı gösteriyordur ya da 04.17'dir ve hepimizin aklına bu gelmiştir, hepimiz telefon çalmaya devam ederken yanıtlamayı düşünmüşüzdür, driiiin! dua etmeyi evet, imansız olanlarımız bile o olmasın diye dua ederiz –sokaktaki otomobilim tutuşmuştur, yandaki ev yanıyordur diye dua ederiz– ama hiçbir zaman otomobil veya yandaki ev değildir yanan, driiiin! bunu çok iyi biliriz ve hepimiz kurban bir başkası olsun diye dua ederek açmakta tereddüt ederiz, en azından bir başkası olsun ey merhametli Tanrım, Yarab-

bim, ben aptallığımdan sana hiç dua etmedim, driiiin! ve seni ihmal ettim ve senin yasalarına karşı geldim ve sana karşı günah işledim ve sana küfrettim, ahmak bir küstahtan başkası değilim, senin adını ağzıma almaya layık değilim, hiçbir şeyi hak etmiyorum, kesinlikle cehennemin dibini boylayacağım, driiiin! ve gene de sana yalvarırım Tanrım, şimdi, burada, şu toprağın üzerinde, yüreğimin en derinlerinde yerlere kapanarak sana yalvarıyorum, bu telefon o telefon olmasın, driiiin! işte o olmasın, yalvarırım sana şimdi hemen al benim canımı ama belli ki benim canımı almaya karar vermedin, belli ki burada kalıp acı çekmek zorundayım ve o nedenle annemin canını al işte, kalbim yanar ama gene de sen onun canını al, babamın canını, kardeşimin, abimin canını al, yalvarırım elimde avcumda ne varsa onu al, sağlığımı da al, beni öksüz yetim bırak, driiiin!, dilenci et, hasta et ama ne olur Yarabbim yalvarırım, yalvarırım sana beni bir... Ve hepimiz sözün burasında kalmışızdır çünkü ifade etmek istediğimiz kelime icat edilmemiştir, biz bütün İtalyanlar, Fransızlar, İngilizler, Almanlar, İspanyollar, Portekizliler, hepimiz burada durmuşuzdur çünkü bu dillerde o kelime yoktu, ama biz Yahudiler, biz Araplar, biz eski ve yeni Yunanlar, biz Afrikalıların çoğu, Sanskrit dilini hatırlayanlar ama ne fark eder, fark eder ki bazılarımız bu cehenneme bir ad verebiliriz ve bazılarımız veremez, driiiin! hepimiz gecenin yarısında çalmaya devam eden telefona yanıt vermek yerine dua ederiz ve en sonunda açarız ve belki de kimse yoktur karşıda evet bu da olabilir ve belki de kimse aramamıştır, makine delirmiştir, alo? Alo? Kimse yoktur, evet bu sık sık olur, şaka olabilir, hatta o telefonun gelme zamanının yaklaştığını hatırlatmak ve bizi korkutmak ve gecenin bir yarısında o yürek paralayıcı duaları etmemizi sağlamak için yapılan vahşi bir şaka olabilir ve kardeşimiz Marco da bu duaları etmiş

olabilir ama gerek yoktur çünkü telefon, o telefon ona da gelmiştir ama gecenin yarısında değil, tam tersine sonbaharda, bir pazar ikindisinde, saat 04.35'in loş ışığında, torunu başını onun bacaklarına dayamış olarak divanda uyuyorken, televizyonda "Bahçenin Ötesi" adlı programı seyretmeye niyetlenmişken, huzur, tatmin, minnet duygularıyla sarmalanmışken, Adele'nin ona düzgün, sorumlu ve akıllı görünen çocuklarla uzaklara gittiği gün – o nedenle gitmesine izin verirdi, yetişkinliğe adım attığı günden sonra hep bırakmıştı çünkü kızı da çok becerikliydi, elbette başlarda kendi de yanında gitmişti, ona eşlik etmişti, ama bir noktadan sonra bu utanç verici bir hal aldığından, çocukların peşindeki tek baba olduğundan, bunun göndermemekten beter göründüğünden ve belli bir yerden sonra onu evde endişeyle de olsa beklese de, sabah, öğlen ya da akşam da olsa şüphe içini kemirse de iyi yapıyorum, kötü yapıyorum diyerek kıvransa da, Adele bu sporları çok seviyor, ama bu da tenis partisi gibi değil ki, Adele zaten tenisi hiç sevmemişti, bir tek küçükken eskrimi sevmişti çünkü orada da bir *silah* vardı, kan, ölüm, tehlike simgesi vardı, şimdi yerçekimine meydan okumalar, dalgalar, tırmanmalar, tehlikeli ama arındırıcı sporlar, yasaklayabilirdi aslında buna hakkı vardı ama yasaklamamaya karar vermişti ve gitmesine izin verirdi, bunun yarattığı endişeye sessizce katlanırdı, kızı uzaktayken ve kendi yatmaya giderken her seferinde gecenin yarısında o korkunç telefonun gelmesinden korkardı, sessizce korkardı bundan, her zaman, uyumadan önce, geceleri tuvalete kalktığında, yeniden uyumaya çalışırken, uyku tutturamayınca, yeniden uyuyabilmek için damlalara başvurduğunda, Rivotril, Xanax, Ansiolin içtiğinde ama gene de hiçbir zaman bir şey olmadığını yıllar boyunca ne gece ne gündüz hiç kaza olmadığını kabul ederken, kızının burnu kanamadığı, teni

çizilmediği hiç ama hiçbir şey olmadığı için şükrederken, ama bak sen o Çingeneliklerin birinden gebe olarak dönmüştü evet ama o başka bir işti, o bunu da kabullenmişti, 20 yaşında, babanın kimliğine ait bir bilgi vermeden her şeyi sessizce kabullenmişti, içindeki sıkıntıyı belli etmemişti, iyi yapacağım, kötü yapacağım derken çünkü hiç olmazsa Adele başarılıydı, becerikliydi, bilinçliydi, güvenilirdi, *becermişti*, gerçek bir mucize söz konusuydu, aslında küçüklüğünde olanları göz önünde bulundurunca, dengesizliği, korkuları, İtalya'da, Almanya'da, yeniden İtalya'da, Roma'da, Münih'te, Floransa'da, deli bir anneyle, diyelim, onu korumayı bilememiş aptal bir babayla, dört bir yanından damlayan acısıyla, en baştan bu kız bir işe yaramayacak denirken, şaşırtıcı biçimde iyi yetişmişti, sadece ebeveyni tehlikeyi algılamadıkları zaman kendini işe yaramaz hissetmişti, işte o zaman sırtındaki ip belirmişti, anne babası onu anlamaya başladıklarını kanıtladıklarında ip kaybolmuştu, sonra her şey yeniden patlayınca ipe güvenmeye başlamıştı ve ip ortaya çıkmıştı ve sonunda Münih çözülemez, yaşanamaz bir örümcek ağına dönüşmüştü ve bununla yetersiz ebeveynine, deli annesine, onu korumayı bilememiş babasına çözümü göstermişti, yani kendisi o ipten yararlanarak son derece talihsiz ailesini iyiliğe yönlendirmişti, iyiliğe demeyelim çünkü gerçekten iyilikten söz etmek mümkün olmaz ama ehvenişere yönlendirmişti evet işte kardeşimiz en azından bunu sonunda anlamıştı, kızında güçlü, vahşi bir bilgelik olduğunu fark etmişti, ona sadece yerleşiklik vermeye çabalamıştı çünkü Adele bir tek buna muhtaçtı, aslında hâlâ kederliydi çünkü sanatoryumdaki annesini düzenli ziyaret ediyordu, minik Alman kız kardeşine dile getiremediği bir sevgi duyuyordu ve bunu ikisi de büyüdüklerinde yaşama konusundaki acılı ve karışık bir karar almış da olsa o istikrar istiyordu;

Adele'nin hiç bilmediği bir düzene ihtiyacı vardı, artık nihayet yaslanabilmişti, ipini yumak yapmış ve "örnek kız" dedikleri türden bir kız olmuşken bir müddet sonra "örnek bekâr anne" olmuştu, hem okula gidiyordu, hem çalışıyordu, hem dalgalara hem tırmanışlara gidiyordu, kendi dağlara ya da dalgalara gittiğinde babası minik Miraijin'le, torunuyla kalıyordu ve doğrusu buydu, Adele yüreğindeki bilgeliği doğanın vahşi kalbinde tazeliyordu ve Marco torunuyla onu evde bekliyordu, ona düzen sunuyordu ve endişesini sessizce yaşıyordu, yılları böyle geçmişti ve şimdi kabullenmekle, gitmesine izin vermekle iyi yaptığını düşünüyordu, tehlikeyi göze almanın her zaman değdiğini düşünüyordu ki o telefon geldi ve işte o anda gerçekten lanetlenmiş olduğunu anladı, Tanrı tarafından terk edilmişti, sandığından çok ama çok daha fazla lanetlenmişti, kız kardeşi Irene'nin ölümünde sandığından çok daha fazla, şimdi bütün ana babaların korktuğu ama sadece bazılarına gelen, bazı talihsizlere, bazı lanetlilere, bazı kadersizler gelen telefon geldi, pek çok dilde bir sıfatı bile hak etmeyenlere ama örneğin İbranicede *shakul* kelimesi vardı ve bu tam da "evlat yitirmek" anlamına gelen *shakal*'dan geliyordu ve Arapçada aynı kökten gelen *thaakil* vardı ve Sanskrit dilinde *vilomah* deniyordu, "doğal düzene aykırı" anlamını taşıyordu ve Afrika diyasporasının pek farklı dillerinde de vardı bu sıfat, daha dar alamda olmakla birlikte modern Yunancada da *charokammenos* diye bir söz vardı ve bu "ölümün yaktığı" anlamına geliyordu ve genellikle bir yas altında ezilen kişilere söylenirdi ama genellikle çocuğunu kaybeden ebeveyn için söylenirdi, evlat kaybı konusunda bir keresinde bir kâhin kardeşimiz Marco'nun gençliğinde şöyle konuşmuştu, "Biliyor musunuz ben iki evlat kaybettim / hanımefendi siz oldukça dalgınsınız", çünkü aslında iyice düşününce birisi öldüğü zaman kay-

bettim demek anlamlı olmuyor, yani sen onun ölümünün öznesi oluyorsun, ben kızımı kaybettim, artık kızım yok, ölmesine izin verdim, ben ben ben, bu zamire gerek yok, bir başkası can verdiğinde neredeyse ayıp kaçar ama kaybedilen bir evlat olduğunda ne yazık ki olabilir çünkü bir yerde hep bir sorumluluk daha doğrusu suç vardır, vazifesi olduğu halde çocuğuna engel olmayan, önlem almayan, mani olmayan, onu korumayan, bunu öngörmeyen, olmasına izin veren, çocuğunu ölüme terk eden, yani oğlunu ya da kızını *kaybeden*, sözün özü kardeşimiz Marco için de hayatını sıfırlayan o telefon çaldı bir sonbahar ikindi vakti ve daha önce de sıfıra inmiş olan hayatı bir kez daha sıfırlandı, ne var ki hayatta sıfır diye bir şey yoktur ve nitekim Miraijin başını dizlerine dayamış uyuyordu ve adam nefes almaya çalışırken çünkü nefes bile alamıyordu, birkaç saniyedir o bir *shakul*'dü (tam olarak bunu söylememişlerdi, nazik davranmışlardı ama o gayet iyi anlamıştı), *thaakil* olmuştu, *vilomah* kalmıştı, birkaç saniyeden beri o bir *charokammenos*'tu ve ciğerleri kitlenmişti, soluğu kızgın bir teldi, karnı sonsuz bir delikti, başı davuldu, bir hayat bundan daha fazla sıfıra yaklaşamazdı, Miraijin tatlı tatlı uyandı, ona gülümsedi, iki yıl ve bir aylık olmuştu, böyle yaparak yani sadece uyanarak ve ona gülümseyerek dede bunu aklına bile getirme dedi, şaka yapmayalım dedi, dede ben varım, tahammül etmek zorundasın dedi.

Tartmak (2009)

Kime: Giacomo – jackcarr62@yahoo.com
Gmail –12 Nisan 2009, 23.19
Konu: Letizia'nın fotoğrafları
Gönderen: Marco Carrera

Sevgili Giacomo,

Annemin fotoğraf arşivine de yer bulmayı başardım! Çetin işti ama bunu da başardım. Şimdi o evi gerçekten satabiliriz.

Pek çok nedenden annemin eşyalarıyla uğraşmak babamınkilerden çok daha zor oldu, aslında babamınkilerle pek uğraştım da sayılmaz. Anneme ait ve aslında son derece güzel olan binlerce fotoğraf beni hem utandırdı hem yaraladı; annemin birlikte çalıştığı mimarların ve sanatçıların fotoğrafları söz konusu olduğunda hangileri annemin sevgilisi olmuştur diye sormadan edemedim kendime ve her ne olursa olsun bunca insanı, bunca yeteneği annemin çevresindeki bütün o dünyayı gördüğümde, bu dünyada babam için minicik bir köşe bile olmadığını anladığımda yüreğim sızladı. Tamam babamınkiler, onun işleri, *Urania* koleksiyonu, maketleri, modelleri annemi dışarıda bırakıyordu ama orada bir başka kişi daha yoktu, bu yalnız adam Probo'nun dünyasıydı. Annemin işlerindeyse bir dünya erkek bir dünya kadın, sanat, yetenek, mimari, nesneler,

dudaklar, sigaralar, gülümsemeler, gevezelikler, giysiler, ayakkabılar, müzik, manzaralar vardı ve bütün bunların merkezinde olup onları fotoğraflayan yine oydu, bütün bu coşku onun çevresinde yaşanıyordu, gerçekten her şey vardı, her şey, Probo dışında her şey. İşte beni donduran buydu. Kıskanıyordum sanıyorum ya da bunu gibi bir şey. Ama bak işler nasıl gelişiveriyor, hiç ilgim olmasa da bu arşiv için de bir yol buldum. Dami Tamburini Vakfı. Bu ad sana bir şey ifade etmiyordur, biliyorum, benim için de öyleydi ama tamamen rastlantıyla Luigi Dami Tamburini adındaki bu şahısla burun buruna geldim. Siena'lı bu bey ailesinden büyük bir servet miras almış, sayısız mülkü, arazisi, bir gölü (!), bir barajı (!!) ama daha da önemlisi küçük bir bankası ve 20. yüzyıl ikonografisiyle ilgilenen özel bir vakfı var. Bak neler oldu: Bir arkadaşım beni Cascine'de yapılan çift erkekler turnuvası tanıtım davetine çağırdı, Pitti-Erkek moda haftasında Pitti Immagine tarafından düzenlenmiş bu organizasyon sayısız ünlü ve eli topa değmeyen beyle doluydu – oysa ben yeniden düzenli olarak tenis oynamaya başladım, forma girdim, güçlüyüm ve teknik olarak o turnuvada yerim hazırdı. Çift Sarı, bilmiyor olabilirsin, çiftlerin her oyundan önce kura çektikleri bir turnuva. Yarı finale kadar kolayca yükseldim ve yarı finalde şansıma bu Luigi Dami Tamburini düştü. Eş olarak yani. Fazlasıyla faullü bir adam olmasına rağmen dürüst olarak söylersem fena değildi ve onun iki bin faulüne rağmen kazandık. Finalde yeniden kader birliği yaptık ve işte asıl savaş orada çıktı: Rakiplerimiz çok güçlüydü, ben çok iyi oynadım, Dami Tamburini biraz daha az faul yaptı ve sonunda finali de aldık. Dami Tamburini çocuk gibi sevinmişti, üst üste iki kez benimle eşleştiği için Tanrı'ya şükrediyordu ve sonsuz minnetini sergilemek için beni Siena yakınlarında Vico Alto'daki villasına akşam yemeğine davet etti; ilk gidişimden sonra bir kez daha davet aldım ve bu akşam yemeklerinde hayatıma ilgi gösterdi, bana da kendi hayatını anlattı. (Laf arasında çevreden duyduğuma göre adam kumarbaz ve beni davet ettiği villası her ay birkaç kez kumarhaneye dönüşüyormuş, ama ben ona

geçmişime ilişkin hiçbir şey söylemedim). Derken bana kurduğu vakfın 20. yüzyıl sanatına ilişkin özel fotoğraf arşivleri, afiş koleksiyonları, kartpostallar, ilanlar vb. topladığını da söyledi. O zaman şansımı denemek için ona annemin koleksiyonundan söz ettim. Vakıfla şahsen ilgilenmediğini söyledi, cep telefonunu eline aldı ve beni hemen ertesi gün için randevu veren vakfın başkanıyla konuşturdu. Böylece onu Savonarola Meydanı'ndaki eve götürdüm, annemin arşivini gösterdim. Arşivi ona annemin bıraktığı dağınık haliyle gösterirken ben de ilk kez enikonu incelemiş oldum ve bana derlemesi onca zor gelen şeyin ne kadar değerli olduğunu ilk kez fark ettim: Giacomo, burada İtalya'nın neredeyse tüm kadın mimarlarına ayrılmış hepsi siyah beyaz bir portre arşivinin yanı sıra dönemin tüm tasarımcılarının, sanatçılarının siyah beyaz fotoğrafları vardı; lamba, sandalye, sehpa gibi plastik nesnelerin stüdyoda tasarlanmalarından fabrikada üretilmelerine kadar uzanan aşamaların şahane fotoğrafları vardı ve hiçbirini görmemiştim; altmışlı ve yetmişli yıllarda temel mimari grupların sergilerinin ve sunumlarının neredeyse tümünün belgesi, sayısız görsel şiir etkinliği kaydı, 1966 Floransa sel felaketinden sonra kurtarma çalışmalarına katılan ve haklarında hiçbir şey bilmediğim çamur meleklerine adanmış heyecan verici bir bölüm vardı: Ve o fotoğrafların birinde Giacomo, sadece birinde o gönüllü meleklerin' arasında çizmeleri, yağmurluğuyla babam da görünüyordu; Ulusal Kütüphane'nin önünde, gülümseyen yüzünü aydınlatan bir sokak lambasının altında, parmakları arasında sigarasıyla duruyordu. Annemin ömrü boyunca biriktirdiği engin fotoğraf ve negatif denizinde babam bir tek o karede yer alıyordu. Bizim bu dünyaya gelmiş olmamız gerçekten mucize.

Vakfın başkanı bu malzeme karşısında son derece etkilenmiş görünüyordu ama bence numara yapıyordu; sanırım Dami Tamburini ona ne varsa almasını ve konuyu kapatmasını söylemişti; sıra malzemenin naklini planlamaya geldiğinde bana 20 bin euro önerdi. Ama ben hiçbir şey istemiyorum dedim, şaştı kaldı. Nasıl hiçbir şey istemiyorsunuz? Hiç olur

mu, dedim, bu bir bağış, bana iyilik yapan sizsiniz. Bunun üzerine adam bana baktı, dikkatlice baktı, beni tarttı: Bu hiç başıma gelmemişti ama orada, Savonarola Meydanı'ndaki evin salonunda bana bakan bu adamın beni tarttığını, yani samimi miyim değil miyim, açgözlü müyüm değil miyim, beni kendi alaverelerine dahil edebilir mi edemez mi diye inceliyordu. Elbette sana bunu kanıtlayamam ama bana bakarken, o adamın "haydut" olduğunu ve para çaldığını anladım – tuhaf bir berraklıkla emin oldum bundan. En sonunda onu aşağılamam riskini göze almaya değmeyeceğine karar vermiş olmalı ki "bağışım"ı kabul etti ama gözle görülür biçimde hayal kırıklığına uğramıştı; arşivi ona armağan edeceğimden en baştan beri emin olsaydı zahmet edip evime kadar gelmezdi de.

İşte böyle sevgili Giacomo, sonuç olarak annemin bu topraklardan geçişinden geriye kalan izler de "zamanla yok olup gidecek, tıpkı yağmurdaki gözyaşları gibi."[1] Şimdi Dami Tamburini Vakfı'nda bir Letizia Calabrò bağışı var, Savonarola Meydanı'ndaki ev resmen satışa çıktı; evi teslim ettiğim emlakçı ortaokul arkadaşım Ampio Perugini (hatırlıyor musun onu? Hani şu gözlerinin çevresinde kırmızı doğum lekeleri vardı, sen de ondan korkardın) bana banka kredi faizlerinin ani düşüşünden, borsa krizinden falan söz ederek emlak pazarının çöktüğünü söyledi. İyi düşünelim iyi olsun, ne diyeyim? Evi kesinlikle değerinden düşük fiyata satmam. Gerçek ederini verirlerse veririm, yoksa beklerim.

Sabrım hiç tükenmiyor değil mi kardeşim?

Sana bunu sorduysam bağışla, yanıt bekliyorum.

Ve ekranı kucaklıyorum

Marco

1. "*All those moments will be lost in time, like tears in rain.*" *Blade Runner*'ın (Ridley Scott, 1982) final sahnesine gönderme. (Y.N.)

Via Crucis[1] (2003-2005)

Probo Carrera Londra'da yaşama kararını açıkladıktan kısa bir süre sonra kansere yakalandı. Aslında bunu açıkladığında hastaydı ama henüz bilmiyordu – ya da bildiği halde bilmiyordu, yani hissediyordu, bu da bir bakıma bu işin tuhaflığını açıklayabilirdi. Nitekim bu onun adına son derece şaşırtıcı bir karardı: Floransa'yı terk etmek, Savonarola Meydanı'ndaki evi, çalışma odasını, maketlerini, oyuncak trenlerini bırakıp Marylebone'da satın alacağı minimini bir apartman dairesine taşınmak istiyordu; bu hayal olasılıkla ellili yıllarda dostu Aldino'yla birlikte gittikleri ve yarı tatil yarı işgünlerinden kalma bir arzuydu çünkü Mansutti ailesinin aristokrat dostlarının Cavendish Meydanı'ndaki malikânesinde yirmi şahane gün geçirmişlerdi. Peki bunu bilen var mıydı? Hayır hiç kimse. O zamandan beri Londra'ya sadece iki kez gitmişti: Biri on yıl sonra, malikânenin bir blok ötesinde bulunan Langham Oteli ziyaretiydi – henüz birbirlerini severlerken ve mutluyken Letizia'yla bir aşk çılgınlığı yapmışlardı; bir on yıl sonra da 1972 Paskalya tatilinde artık mutsuz olan ailesini, o zamanlar başkanı olduğu

1. (Lat.) Haç Yolu. (Ç.N.)

Floransa Mühendisler Odası adına bizzat kendisinin düzenlediği seyahate götürmüştü. Probo anlaştığı seyahat acentesine sadece bütçe bildirip Marylebona'da otel ayarlamalarını söyleyince Letizia ve üç çocuğuyla Chiltern Meydanı'ndaki minik bir otelin iki odasına sıkışıp kalmışlardı. Hem Letizia hem de komitedeki arkadaşları son derece rahatsız olup söylenmişlerdi oysa kendi Marylebone'da olduğu için son derece mutluydu, sadece Marylebone'da olmak ona iyi geliyordu. İyi de bunu bilen var mıydı? Hayır, hiç kimse.

Probo o derin sessizliklerin suskun adamı olmayıp biraz daha konuşkan olsaydı, onca yıl boyunca Londra'nın o semtinin Irene'nin ölümüyle oluşan felce rağmen dünyanın en güzel ve güven verici yeri olduğunu savunabilirdi. Ne var ki kimseye bir şey söylememişti ve 2003 yılının bir güz pazarında Letizia, Marco ve Adele için pişirdiği güzel öğle yemeğinden sonra bu kararını açıklaması bomba etkisi yaratmıştı. Letizia yemek sırasında her zamanki gibi Giacomo'nun onları Noel için bile ziyarete gelmediğinden yakınmıştı, o da karısının her yakınmasında yaptığı gibi susmuştu; ama yemek bittikten sonra hepsi dağılmak için bahane ararken bombayı patlatmıştı: Marylbone'da stüdyo daireye taşınmak. Hepsi, en çok da Letizia şaşırmıştı – şaşırmış hatta biraz da kıskanmıştı çünkü Probo şehrin anlatımını bütünüyle *kendine* ait yerlerle süslüyordu: George İngiltere'si, Londra'nın son Adam House yapıları, antik kitapçıları, pastaneleri, kriket oyuncularıyla dolu pubları, Turner'in öldüğü, Dickens'in yaşadığı, Elizabeth Barrett'in Robert Browning'le birlikte Floransa'ya kaçmadan önce oturduğu ev, Wallace Koleksiyonu, Langham Oteli –malum– Manchester Meydanı'ndaki efsanevi çınarlar, kadın peygamber Joanna Southcott'un son yaşadığı ev... Kafası iyice karışan Letizia, iyi de neden bahsediyorsun sen,

diye sordu: Ne çınarı, ne peygamberi? Probo, Capri sigarasını miskin miskin tüttürürken, Kral George döneminde ortaya çıkan, kendini Yuhanna İncil'inin "Vahiy" bölümünde adı geçen Kıyametin Kadını ilan eden[1], 1814 yılında 64 yaşında, yeni Mesih'i doğuracağı kehaneti boşa çıktıktan birkaç hafta sonra ölen kadın peygamberi anlattı. Yeni Mesih'i doğuramamış ama ağır hastalanmış ve Noel arifesinde ölmüştü; müritleri yeniden canlanmasını umarak ceset çürüyene dek beklemişlerdi. En ünlü kehaneti dünyanın sonunun 2004 yılında geleceğiydi ve Probo bu tarihe az kaldığını ve bu özel yılı Marylebone'da karşılamaya niyet ettiğini bildirdi. Şaka yapar gibi bir hali yoktu, Londra'ya taşınma hayalinde Letizia'ya yer olup olmadığı belli değildi, yetmiş yaşını geçtikten sonra bu bir ayrılık kararı mıydı, onu da anlayan yoktu. O semtteki mini dairelerle ilgili inceleme yaptığı, kiraları öğrendiği de ortaya çıktı – son derece yüksekti ama gene de "karşılanabilirdi".

O günün ilerleyen saatlerinde Letizia Marco'ya telefon etti: Acaba babası bunamış mıydı? Aklını mı yitirmişti? Kendi de şaşırmış olsa da Marco bunun kesinlikle bir şaka olması gerektiğini söyleyerek annesini sakinleştirdi: Probo'nun Marylebone'la ilgili söylediği her şeyi kontrol etmişti, Wikipedia'nın İngilizce sayfasında, semtin adını yazınca evler, çınarlar, peygamber çıkıyordu gerçekten de. Bir zamanlar yenilikleri havada kapmaya alışık olan Letizia, Wikipedia'nın ne olduğunu bilmiyordu. İnternet ilgisini çekmemişti ama Probo tutkunu olmuştu – aslında yankı uyandıran olay buydu. Bu da yaşlandıkça Letizia ve Probo arasında rollerin değiştiğini gösteriyordu; ilerleyen dünya karşısında kendi aksarken

1. "Gökte olağanüstü bir kadın göründü. Ay ayaklarının altındaydı, başında on iki yıldızdan oluşan bir taç vardı." Yeni Ahit, "Vahiy", 12:1. (Y.N.)

Probo doğal biçimde yüzüyordu bu ummanda hatta seçkin şakalar bile üretiyordu – şaka yapmasa da seçkin hayat amaçları belirliyordu.

Marco'nun kızına açıklamaya çalıştığı bir çağ değişikliği yaşanıyordu: Probo Dede internette sörf yapıyor ve Londra'ya taşınmak istiyor; Letizia Nine internetten anlamak istemeyerek geride kalıyordu – bu bir Kopernik devrimiydi. Adele babaannesini ve dedesini *önceden* tanımadığı için bu olayın vahametini anlayamazdı – Giacomo da Letizia'nın yakındığı üzere artık Amerika'ya yerleşmişti ve ailesi onu hiç ilgilendirmiyordu.

Kasımın yağmurlu bir cuma günü, rutin kontrolde dışkısında kan bulunması üzerine yapılan kolonoskopi sırasında alınan dokulara yapılan biyopsinin üç hafta sonra gelen sonucuyla Probo'nun şaka olup olmadığı anlaşılamayan hayalleri suya düştü. Adenokarsinom. Elveda Londra. Elveda Marylebone. Evet, dünyanın sonu gelmişti ama Joanna Southcott'un dediği bu değildi. Bunun yerine çağdaş tıbbın övüncü Via Crucis başladı; bu yöntem hastayı eski teşhis/infaz mekanizmasından kurtarıyor ve onu durgun, uzun, kimi zaman çok uzun bir haç yoluna mahkûm ediyordu – İsa'nın sırtında haçla yürümesi gibi adım adım gidiliyordu ve 14'ten fazla adım vardı: Hastalığın ortaya çıkması. Biyopsi. Biyopsi sonucu. Uzman muayenesi. Ameliyat ile tedavi arasında kararsızlık. Ameliyat ile tedavi arasında seçim yapma. Ameliyatın ve tedavinin ilk aşamalarının cesaret kırıcı sonuçları. Ameliyat seçilse bile bir noktada tedavinin gerekli olduğunu keşfetme. Tedavinin yan etkileri. Tedavinin protokol değişimi. Tedavi seçilmiş olsa bile bir noktada ameliyat gerekliliği. Ve böyle sürüp gidiyordu. Herkes doğrudan ya da çevresinden bu yolu öğrenmişti, öğrenmeyen öğrenecekti, öğrenmeyen ve öğrenmeyecek olan da ya seçilmiş bir kişiydi ya da en talihsiz olandı.

Marco en baştan itibaren babasına eşlik etmeye başladı –onun omuzlarına binen hastalık yükünün yanında bu hafif kalır, diye düşünüyordu– ve bunu belli bir cesaretle yaptı. Adele'nin yeniden yanına gelmiş olması ona güç ve azim katmıştı. Probo bağırsak ameliyatı olduktan sonra metastaz karaciğere ve akciğere saldırdı. Bunlarla savaşmak için şu yol seçildi: Kışın yoğun kemoterapi; ilkbaharda ara verme; yazın dinlenme; sonbaharda protokolün yinelenmesi; kışın yoğun kemoterapi v.b. Kanser uzmanı hekimin söylediğine göre Probo'nun fiziği ve morali dayanıklı çıkarsa belli bir yaşam kalitesiyle daha yıllarca yaşayabilirdi. Bu nedenle Marco'ya düşenler şunlardı: Onu kemoterapiye götür, yan etkileri kontrol et, ilaçların alımını gözden geçir, tomografi çektirmeye götür, kan alması için eve hemşire getirt... Aynı zamanda hem çalışması hem de Adele'yle ilgilenmesi gerektiği için bu Marco için hafif bir dönem olmadı ama söz konusu olan onun değil babasının direnciydi.

Probo'nun fiziksel yapısı iyi yanıt verdi, kemoterapinin ilk aşamalarından itibaren metastazlar küçüldü. Probo çok az konuştuğundan moralinin nasıl olduğunu anlamak zordu. Gene de yıkılmış görünmüyordu. Letizia ise serseme dönmüştü, durumu kabullenemiyordu, beklendiği şekilde kocasına bakım göstermekten âcizdi – bu da onda tehlikeli bir depresyon tetikliyordu. Her ne kadar hiçbir zaman kendi konusu olmamış olsa da Marco annesinin yaşlı psikanalistinin –yaşlanmıştı ama mesleğine inatla devam ediyordu– artık işe yaramadığından şüpheleniyordu. Babaannesine kesin yardım Adele'den geldi; onu, sörf ve tırmanış arkadaşlarının İngiltere'de keşfettikleri yeni mantık oyunu sudokuyla tanıştırdı. Letizia bu bilmecenin tutkunu oldu, aslında bu onun gibi hareketli bir mimardan çok sakin mühendise göre bir oyun gibi görünse de kadında ciddi etki gösterdi. Probo bu bulma-

cayla ilgilenmedi, Marylebone konusunu bir daha hiç açmadı, terapi yüzünden zayıf ve yorgun düşmüş olsa da kendini devasa bir maketin tasarımına adadı –Napoli ile Baiano arasında 1884 yılında titiz bir araştırma sonucunda açılan Circumvesuviana tren yolunun maketi olacaktı– ama yazın kemoterapi protokolüne ara verilince o da meşgalesini yarıda bıraktı. Gücünün geri geldiğini hissetmeye başlayınca (onkoloğun takvimi doğru çıkmıştı) Cecina Marinası'ndan kullanılmış bir tekne aldı ve balığa çıkmaya başladı. Evet. Denize. Her gün. Durup dururken. Aldino Mansutti'yle arkadaşlık ettiği günlerden beri yani 30 yıldır balığa çıktığı yoktu ama şimdi tam bir balıkçı hayatı yaşamaya başlamıştı. Ve bayağı balık tutuyordu, iyiydi bu işte. Önce yılanbalığı tutuyor, sonra onu canlı yem olarak kullanarak lüfer yakalıyordu: Büyük bir tane tuttuğunda elleri arasında balıkla fotoğraf çektiriyordu ve ona tekneyi satan liman-kanal iskelesinin idarecisi Omero'nun kulübesinin duvarına asıyordu. O fotoğraflardaki adamın hasta olduğuna inanmazdı. Londra olmasa da bu merak onu gene de Letizia'dan ayırdı, çünkü mayıs ortasından eylül sonuna kadar Bolgheri'de kalmak Letizia'da büyük bunalım yaratıyordu; zaten kocası balığa çıktığı için evde yalnız kalıyordu, onunla balığa çıkması söz konusu bile değildi. Bu nedene hayatının durağan çöküşü yüzünden Letizia kendini yetersiz ve suçlu hissetmeye başladı çünkü hasta kocasına bakamıyordu – bu iş, Bolgheri evini idare etmeyi zaman içinde üstlenen Ivana'nın kızı tarafından başarıyla yürütülüyordu.

Marco iki arada bir deredeydi. Floransa-Bolgheri yolunu aşıyor, babasıyla bir gün geçiriyor; Bolgheri-Floransa yolundan dönüyor, Adele'yle birlikte annesini stadyum yakınındaki Hint lokantasına akşam yemeğine ya da sinemaya götürüyordu; Floransa-Seravezza yolunu aşıyor, Adele'yi kendinden büyük arkadaşlarıyla Apuan

Alpler'ine tırmanışa götürüyordu; kimi hafta sonlarında Floransa-Seravezza-Bolgheri-Seravezza-Floransa rotasından gidiyordu; Adele'ye eşlik etmek, onu arkadaşlarına emanet etmek, Bolgheri'ye inmek, Probo'yla Kırmızı Istakoz'da yemek yemek, ertesi sabah onunla balığa çıkmak, öğleden sonra Adele'yi almak, pazar akşamı Letizia'yı restorana götürmek hafta sonunu dolduruyordu. Zahmetliydi ama gene de kışın yapması gereken işlerden iyiydi. Derken ağustos ayı geldi, aile taş levhalara kazınmış yasaymış gibi yeniden Bolgheri'de buluştu.

Önce Letizia gitti, sonra Kuzey Carolina'dan Giacomo eşi Violet ve kızları Amanda ve Emily'yle onlara katılınca ev iki haftalığına yeniden doldu. Bu tahammül edilmesi en zor dönemdi: Herkesin sağlığı yerindeyken bile mutlu aile tabloları çok sahteyken, şimdi onları bir araya getirenin hastalık olduğunu bilirken durum yürek paralayıcıydı – hastalıktan söz edilmiyordu çünkü Probo alışkanlıklarını değiştirse de tutumunu değiştirmemişti ve asla kendinden söz etmiyordu. Luisa'nın tüm yaz boyunca görünmemesi Marco için en keskin acıydı – bir kere daha böyle olmuştu, tek bir gün bile gelmemişti ama o yıllar önce, ikinci çocuğunu doğurmak üzereyken olmuştu, gebeliği riskliydi ve Paris'te kalmıştı. Tam bu yıl kendisi büyük çarmıhı sırtlanmış yürürken gelmemesini onu ebediyen kaybettiği şeklinde yorumlamıştı. Yanılıyordu ama o dönem ona bu cesaret kırıcı bir gerçeklik olarak görünmüştü.

Probo ekim ayında yeniden kemoterapiye başladı ama birkaç hafta sonra durum ağırlaştı. Letizia yazdan beri hafif bir ateşten yakınıyor ve zayıfladığını söylüyordu. Aile hekimi endişelenmemişti, bağırsaklarında kesecikler olabileceğinden şüphelenmişti ama Letizia kasım ayında genel kontrol için kadın hastalıkları hekimine gittiğinde rahim yolunda çok ileri aşamada bir tümör oldu-

ğu ortaya çıkmıştı. Aile dostları olan jinekolog, annesine bildirmeden önce telefonla Marco'yu aramıştı çünkü kendisi bile durumdan çok sarsılmıştı. Marco muayenehanesinden fırladı, meslektaşının muayenehanesine koştu, sessiz hekimin ve asistanının önünde annesine durumu açıkladı. Sonra onu eve götürdü. Letizia yol boyunca, "Öldüm ben," dedi durdu; bunu evde de sürdürürken Marco yanına oturmuş saçlarını okşuyordu ve Probo hiçbir şey anlamadan onlara bakıyordu. "Öldüm ben."

Daha sert, daha umutsuz ve hızla daha dikleşen ikinci Çarmıh Yürüyüşü başladı. Probo'ya hayatta kalma konusunda umutlu konuşan kanser uzmanı annesine öyle bir ümit veremedi. Marco bunu çok arsız bir samimiyet olarak yorumladı: Orada, mutlaka bulunmasını istediği Probo ve karısı önünde hafif bir umuttan bile söz etmedi – sadece acı gerçeği söyledi. Bu durumdan en az sarsılan, zaten çok uzun zamandır sarsılmış olan ve ilk andan itibaren "öldüm ben" nakaratını tekrarlayan Letizia oldu.

Aynı onkolog yararsız olsa da kemoterapi uygulanmasına karar verdi ve gençliğinde gururunu yüzeyselle mücadele ederek besleyen Letizia şimdi durumu sessizce kabullendi. Böylece Noel öncesi Marco hem annesini hem babasını hastaneye götürmek, bütün gün kemoterapi alımlarına destek olmak gibi bir deneyimle yüzleşti – bu durum ona yıllar önce Marina ile Adele'nin doğumundan hemen önce mutlu oldukları dönemde okudukları David Leavitt'in bir kitabını anımsattı. Marco aslında kitapla ilgili hiçbir şey hatırlamıyordu, adını bile unutmuştu (sadece hikâyeler vardı), ama gene de zihninde beliren ve her iki ebeveynini aynı anda kemoterapiye götüren kişinin anısı ruhunda bir tatlılık hissi yaratmıştı.

Giacomo yardım etmek için Amerika'dan geldi ve Noel olduğu için ailesini de yanında getirdi. Bu gibi durumlarda hep olduğu üzere Irene'nin odasının dokunul-

mazlığını bozmamak adına kızları Marco'nun evinde, Adele'yle kalmaya başladılar. Kendi kızından biraz daha büyüktüler, çirkinceydiler, iliklerine kadar Amerikalıydılar: Sanki Giacomo 40 yaşına rağmen ışıldayan güzelliği dahil İtalyanlığının hiçbir zerresini onlara aktarmamaya ant içmiş gibiydi. Bir tabak makarnaya yaklaşımlarından, İtalyan dilinin en basit hallerini ağızlarına alamayışlarından Giacomo'nun onları önceki yaşantısından ne kadar uzak tutmak istediği anlaşılıyordu. Zaten Amerika'ya gideli 20 yıl olmuştu, 15 yıldır Amerikan vatandaşıydı, on yıldan beri üniversitede ders veriyordu (mantık mekaniği) ve beş yıldan beri Letizia'nın sık sık yakındığı üzere Noel yortularında bile Floransa'ya gelmiyordu: Köklerinden kopmuş olmasında şaşıracak bir şey var mıydı?

Tam tersine şaşırtıcı olan Violet ve kızlar tatil sonunda evlerine döndükten sonra da kalmaya karar vermesi olmuştu. Durumun ciddiyeti karşısında abisini yalnız bırakmaya gönlü el vermemişti; Probo ve Letizia son günlerini hastanede geçirmek istemediklerini, son âna kadar evlerinde olmayı tercih ettiklerini söylediklerinden yapılacak işler son derece karmaşık bir hal almıştı. Sonuç olarak Giacomo onca yıl sonra ilk kez kendini Amerika'da kurduğu yeni ailesinin değil eski ailesinin ışınlarına maruz tutmaya karar verdi. Bu cehennemde yolunu bulmaya çalışan Marco'yu taklit etmeye çalıştı: Onunla birlikte ebeveynini kemoterapiye götürüyor, hastaların durumları yan etkiler yüzünden zorlayıcı olduğundan Marco gündüz ve gece olmak üzere ikinci hemşireyi ararken onların yanında oluyordu. *Daha* fazlasını da üstlendi, Marco'nun hem işi hem kızı Adele vardı ve tüm zamanını Probo ve Letizia'yla birlikte geçiremezdi. Giacomo ise tüm zamanını onlara daha doğrusu onların emrinde çalışmaya vakfetti. Yiyecek ve ilaç benzeri ihtiyaçlarını gidermek gerekmedikçe Savonarola Meydanı'ndaki evden çıkmıyor-

du. Akşamları bitki çayları hazırlıyor, Probo'yla oturup televizyon izliyor, Letizia'nın sudoku çözmesine yardım ediyordu. Floransa'da 20 yılını geçirmişti ama bir gençlik arkadaşını aramak, eski bir sevgilisini görmek, biraz eğlenmek aklından bile geçmedi. Marco'nun içi burkularak fark ettiği ise Adele'yle daha derin bir ilişki kurmaya yanaşmamasıydı; böyle olmasını beklerdi, kendi olsa hiç görmediği yeğenine yakınlık gösterirdi. Aslında ölüm döşeğinde olan anne babasının hizmetinde kendi varlığını silmişti: Sanki bir savaştaydı ve gözlerine at gözlüğü takmış, uyuşmuş haldeydi. Gündüz hemşiresi bulunmuştu ama ilacı o veriyor, iğne yapıyor, tansiyon ölçüyordu; öyle ki hemşire doktor olan oğulun o olduğunu sanmıştı. Aynı zamanda da hata yapmaktan ölümüne korkuyordu ve hiç durmadan hekim olan abisine danışıyordu: Ben nereden bilirim ki, ben göz doktoruyum, diyordu o da. Marco ile aralarındaki rekabet şeytanı bunca yıl boyunca onu evde beklemişti ve şimdi yeniden eziyete başlamıştı.

Çocukluk odasında uyuyordu ama ona uyku bile denmezdi çünkü anne babasının odasından bir ses gelmesiyle onların başucunda belirmesi, hatta hemşireden önce varması bir oluyordu. Bir keresinde gecenin üçünde Letizia'yı öldüreceğinden korktuğu bir ishal krizi yüzünden Marco'yu arayıp uyandırdı. Marco onu rahatlattı, hemşireye güvenmesini tembihledi ama sonra giyinip Savonarola Meydanı'na gitmeye karar verdi; eve girdiğinde Dissenten[1] sayesinde durumun kontrol altına alındığını gördü, çocukluklarındaki haliyle duran büyük salondayken aralarında iyileşme, uzlaşma konusunda hiçbir ilerleme olmadığını anladılar: Gene de bu hiçliği doldurmak için kimse bir şey yapmadı, hiçbir şey olma-

1. Bir diyare ilacı markası. (Y.N.)

dı, hiçbir şey sağlığına kavuşmadı. Bu daha önce de olmuştu; hastanede oldukları günlerde Probo ve Letizia tedavi yüzünden odalarında uyuklarlarken iki kardeş odalarından çıkıyorlar, koridorun loş ışığında bir araya geliyorlardı. Bunlar aslında birbirlerine söylemeleri gerekenleri söylemek, bağışlanacakları bağışlamak ve savaş baltalarını gömmek için mükemmel fırsatlardı. Ama aradan o kadar uzun zaman geçmişti ki aralarındaki utanç olduğu gibi kalmasına rağmen ikisi de bunun nedenini anımsamıyordu. Zaten anne baba hastayken her şey onların geçmişteki anlaşmazlığına indirgeniyordu ama düzeltilmesi gereken tek şey bu değildi: Anne ve baba yataklarında sönmeye yüz tutmuşlarken onları bu halde görmek kolay değildi, bunu söylemesi kolaydı ama Irene'nin ölümünden sonra ailede ilişkilerin kördüğüm olmasının sorumluluğu Probo ve Letizia'ya aitti.

Ocak ayının sonlarında kemoterapi protokolleri biraz ara verince Giacomo ansızın pes etti ve Amerika'ya döndü. Aslında ne kadar kalacağını hiç söylememişti, üniversitede dersleri ve yapacağı pek çok başka işi vardı gerçi ama yine de ayrılık kararı beklenmedik ve anormal oldu: Konuyu hiç açmamıştı ve birdenbire gitti. Belki bu nedenle de yokluğu bir boşluk bıraktı – geçmişte de olduğu üzere, çünkü Giacomo çekip gitmeye ve ardında boşluk bırakmaya meyilli biriydi. Marco bu ani hareketi suçladı ama aynı günlerde beklenmedik bir lütuf da kapısını çaldı, Luisa'dan bir mektup aldı. Neredeyse dört yıldan sonra, böyle hiçliğin içinden çıkıvererek, ona tuhaf bir mektup yazmıştı ve ona bir Aztek inanışından söz ediyordu; inanışa göre savaş alanında ölenlerin ruhu için en büyük ödül onların sinekkuşu olarak yeniden bedenlenmeleriydi. Ama mektubun başında onu özlediğini, sonunda da "ortalığı karıştırdığı için" özür dilediğini yazıyordu. Marco bütün bir gece boyunca bu mektubun taşıdığı olası an-

lamlar üzerine kafa yordu, özellikle de son cümleyi tarttı ama ertesi gün Luisa konusunda bir şeyleri didiklemenin, yorumlamanın, kafa yormanın yararsız olduğuna karar verdi, Luisa söz konusuysa ya ipin ucunu bırakmalıydı ya da yaptığını sandığı gibi konuyu kapatmalıydı, kapı kapalı değilse de boş vermeliydi. Dört yıl önce ansızın bir önceki hafta yaptıkları plana rağmen –ah evet, bir gece Renaione kumsalında, dümdüz suyun üzerinde ışıldayan balıkçı fenerlerinin ışığında, Livorno yönünde patlayan havai fişeklerin altında– birlikte yaşamaya ve büyük bir aile kurmaya karar vermişlerdi ama Luisa onu katılıkla, bir mil uzaktan bile psikanalist yaklaşımı kokan sınır ihlalleriyle suçlamış, Paris'e giderek izini kaybettirmiş, onu bir daha ne aramış, ne yazmış, üç yıl boyunca ağustos aylarında Bolgheri'ye gelse de ona uzaktan selam vermekle yetinmiş, dördüncü yıl hiç gelmemiş, tek bir hafta, tek bir gün bile olsa uğramamıştı ama Marco şimdi ona uzun ve tutkulu, kalbinde yarattığı derin sızıya hiç değinmeyen, sakınmasız bir mektup yazdı. Bunları hiç düşünmedi Marco, hiç didiklemedi, bir kez daha (üçüncü kez? dördüncü kez?) konuyu uzatmadı ve ona içinde bulunduğu korkunç durumu, ona duyduğu derin aşkı, üzüntüsünü, gücünü, yorgunluğunu, Giacomo'nun gelişini, onun o tuhaf ama tanıdık hallerini, gidişiyle bıraktığı –tuhaf– boşluğu, anne ve babasının ölmek için yarıştıklarını, son zamanlarda rollerin değişmesiyle ikisini birbirine karıştırdığını, bütün bunun yarattığı merhameti anlattı. En sonunda sanki hiçbir şey olmamış gibi onu hâlâ çok sevdiğini söyledi. Luisa ona hemen aynı oranda tutkulu bir mektupla yanıt verdi: Kendisi de onu hâlâ seviyordu, her şeyi mahvettiğini sandığını, öyle olmadığına sevindiğini, anne babası için üzgün olduğunu, yaptıkları için hayranlık duyduğunu, iki yıl önce babası hastalandığında aynı şeyleri yaşadığını, ama ikisinin birden hasta olmasının korkunç

olduğunu vb. yazdı. Bundan sonra hayatlarının yarısında yaptıkları gibi yazışmaya başladılar; eski usul kalemle, yalanan zarflarla, kendinden yapışkanlı pullarla, aşk sözcükleriyle, hayallerle, çocuklarla, gelecekle ilgili ümitlerle dolu –aslında deneyim ikisine de temkinli adımlar atmasını öğretmişti– mektuplar yazmaya başladılar. Sözün özü Marco ve Luisa ayrıldıkları zaman parlayan imkânsız aşkın fantastik dünyasına dönmüşlerdi.

Mayıs ayının ilk günlerinde Letizia 75. yaş gününe birkaç gün kala öldü. Hastalandığından beri büründüğü uysallık, Giacomo'ya Amerika'dan yetişme ve boğazından son hırıltılar çıkarken fiziksel olarak hem onun hem Marco'nun yanında olma fırsatı verdi; "hanımı"nın yanında olmak için Castagneto Carducci'den gelen yaşlı Ivana da onlarlaydı. Probo yoktu, bir orangutan gibi yürütecine tutunarak evin içinde turluyor, peşinde hemşire dolaşırken hiç durmadan öfke kusuyordu. Probo ömrü boyunca hiç sergilemediği ve belki de hiç hissetmediği öfkesiyle, Letizia ile rollerin değişiminin zirvesini sergilediğinin kanıtlıyordu ve sanki onu hayatta tutan yegâne güç bu öfkeydi.

Letizia'nın cenaze töreni doğum gününde yapıldı. Özel olarak Paris'ten gelen Luisa iki erkek kardeşe İbrani halk geleneğine göre Yakup gibi doğum gününe denk düşen bir günde ölmenin *tsadik*[1] (doğru adam), *tsadeket* (doğru kadın) olma anlamına geldiğini açıkladı. Marco ile aralarında gidip gelen mektuplarda hiç değinmemiş olsa da son zamanlarda özellikle de babasının ölümünden sonra aile dinine yaklaştığı, Paris Yahudi cemaatinin tüm ayinlerine ve törenlerine katıldığı ortaya çıktı. Ve şimdi, kanlı canlı Marco'nun yanında dururken Luisa yeniden

1. (İbr.) Doğru, adil ve nazik olan inançlı kişi. Yahudi inanışına göre bu kişi insanlara karşı verici bir gönül taşır ve Tanrı'dan korkar. (Y.N.)

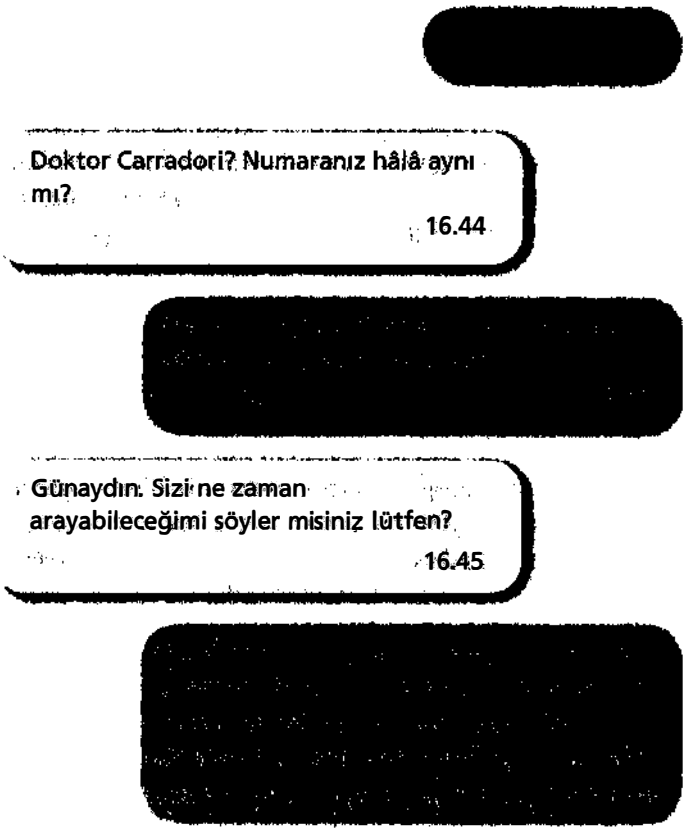
kararsız görünüyordu, mektuplarında yankılanan o tutkulu ses işitilmiyordu. Gerçek engeller olmasa da birbirlerine değmediler bile; sadece bir kez tabutu götüren cenaze arabasının önünde birbirlerini dudaklarından öptüler; kimselerin görmediği bu kaçamak bakışta dilleri birbirine değdi değmedi. Tabii ki ortam konuşmaya uygun değildi, Marco da önemsemedi ama gene de çok etkilendi.

Cenazenin ertesi günü Giacomo annesinin küllerinden bir avuç koyduğu keseyi bavuluna yerleştirip gitti. Geriye kalan küllerin ve eşyaların ne yapılacağı sorunu Marco'ya aitti. Luisa'yla aynı uçakla Paris'e uçacak ve oradan da Charlotte'a aktarma yapacaktı; Marco onları havalimanına götürdü, erkek kardeşinin ve hayatının kadınının birlikte gidişlerini seyretti, ancak vedalaştıktan sonra, Giacomo kadına bir şey söylerken, kadın onu başını sallayarak ve gülerek yanıtlarken, işte ancak o anda Luisa'yı kendi yanındayken çerçeveleyen o parlak dünyanın –aynı anıların, aynı ışığın, aynı mahremiyetin çerçevesi– Giacomo'yla birlikteyken de var olduğunu fark etti. Marco onlara bakışlarıyla eşlik ederken hayatında ilk kez, 45 yaşında, annesini kaybettikten üç gün sonra kardeşini derinden kıskandı: Olduğu, olmuş olduğu kişiyi değil, olabileceği kişiyi kıskandığını hissetti – çünkü fark etmesi gerekenden 25 yıl sonra anladı ki Luisa'nın yanına öteki Carrera kardeşi koyduğun zaman bile sonuç değişmiyordu. Kadının parıltısına ışık veren ve sadece kendisinin gördüğünü sandığı her şey aslında onun büyümesini, güneşlenmesini, koşmasını, o vahşi kıyı şeridinde suya atlamasını seyrettiği gençliğinin uzak yazlarından kaynaklanıyordu – ama aynı şeyleri, aynı anlarda Giacomo'nun da seyrettiğini o anda idrak etti. Hayatın hep nasıl olageldiğini anlamak değildi belki ama yine de şok etkisi yaratmıştı.

Şimdi tek sorun Probo'nun bakımıydı, hastalık onu kemirdikçe kemirmişti ama o büyük bir öfkeyle tutunu-

yordu hayata. Ağrıkesicilerle ve Letizia'nın ölümünün onda yarattığı acıyla iyice sersemlemişti, gece gündüz huzur bulamaz olmuştu. Bu Marco için Via Crucis'in sondan bir önceki durağıydı, –hastanın da ona bakanın da– bir an önce huzura kavuşmasını diliyordu. Morfinin uyuşturduğu diliyle Probo her gün onu götürmesini emrediyordu – götür beni, beni götüreceğine söz vermiştin, buradan gitmek istiyorum anlıyor musun? Marco süreci hızlandırmanın olanaklarını araştırdığında, aile hekimliğinin ağrıları yüzünden Probo'ya tayin ettiği Doktor Cappelli soruya kulak asmadı, sona ne kadar kaldığını tahmin etmenin mümkün olmadığını söyledi. Ama Marco hekimdi, mümkün olduğunu biliyordu. Bunun üzerine son azaptan sonra –hayvanın tekisin, söz vermiştin bana, hayvanın tekisin, götür beni buradan– ona hastanede ölmesine göz yummayacağı dışında hiçbir söz vermemiş olan Marco tek başına yapmaya karar verdi. Bazı seçilmişler ya da bazı talihsizler için (hep aynı kuşku vardı) son istasyon buydu: Kendisini dünyaya getiren adamı– merhametten, itaatten, bitkinlikten, çaresizlikten, adalet duygusundan– bu dünyadan koparmak. Böylece Marco babasının son sözlerinin hangileri olduğunu bildi: Ona şimdi sakinleşmesini, bu sefer onu götüreceği için rahatlamasını söyledi, Doktor Cappelli'nin uyguladığı protokol dışı bir morfin iğnesi yaptı, yatakta babasının yanına uzandı, ona Marylebone'a taşınmaya hazır mısın diye sordu. Nihayet sakinleşen Probo evet diye mırıldandı, Marco'nun anlamadığı birtakım adlar geveledi, Marco pek seçemese bile ağzından çıkan son sözler "Goldfinger Evi" oldu. Sonra uyuyakaldı. İşte o noktada 1984 yılında Tıp Fakültesi'nden mezun olan, 1988 yılında göz hekimliği uzmanlığını tamamlayan Marco Carrera yapacağını yaptı ve Doktor Cappelli'nin morfinini babasının elindeki kelebeğe akıttı.

Vermek ve Almak İçin (2012)

Elbette uyar. Sizi rahatsız etmek istemem. Geçen ay batan tekne için mi oradasınız?

16.48

Eh, pek iyi değilim ne yazık ki. Ben de battım. Sizden öğüt almaya ihtiyacım var.

16.51

Teşekkürler doktor. Haberleşmek üzere.

16.52

Maske (2012)

"Alo?"

"Günaydın. Doktor Carradori'yle mi görüşüyorum?"

"Evet, Doktor Carrera. Günaydın. Nasılsınız?"

"Eh işte."

"Neler oluyor?"

"..."

"..."

"..."

"Size nasıl söyleyeceğimi gerçekten bilmiyorum. Yani sert olmayacak bir şekilde nasıl dile getirebilirim."

"O zaman sert bir şekilde söyleyin."

"..."

"..."

"Adele..."

"..."

"..."

"Adele mi?"

"Öldü."

"Tanrım ama..."

"Evet, ne yazık ki. Sekiz gün önce."

"..."

"..."

"Apuana Alpler'inde bir kaza. Tırmananlara sorarsan hiç olmaması gereken bir kaza..."

"..."

"...Ve Adele söz konusu olunca gerçekten çok tuhaf bir şekilde etkileyici. Siz bunu anlayacaksınız Doktor Carradori."

"Neden?"

"Çünkü sırtındaki ip kopmuş. İşte bundan. Tırmanırken. Kayaya sürtünmekten. Tak. Kopmuş. Ama o ip asla kopmamalıymış. Asla. Polyesterden yapılıymış, içinde son derece yüksek dirençli bir tel varmış, lanet olası, *kopamazmış!* Hele Adele'ninki hiç kopmamalıydı, çünkü siz Adele için sırtındaki ipin ne anlama geldiğini biliyorsunuz! Neyi temsil ettiğini!"

"İp..."

"Evet ya. Çocukluğunun büyük bölümünü o ipi korumaya çalışmakla geçirmişti, o düğümlenmesin, o kopmasın diye uğramıştı. Ve sonra..."

"Çok korkunç."

"..."

"..."

"Çok iyi anlıyorum. Sanki trafik kazasında ölse sevinecekmişim gibi. Ama böylesi gerçekten..."

"..."

"..."

"Birileri ipin üreticisine bildirebilir ve ..."

"O sırada yanında olan arkadaşları yapıyor bunu. Kopan ipi üreten firmayı şikâyet ederek olayı mahkemeye taşımak istiyorlar. Suçlamada bulunuyorlar. Ama ben bu konuda hiçbir şey bilmek istemediğimi, beni rahat bırakmalarını söyledim."

"Ben de zaten 'birileri' demiştim aslında..."

"Zaten savcılık da soruyor, araştırıyor, can sıkıyor. Lucca bölgesinin savcı vekili beni aradı ve ben ona açık açık duruşmaya gitmeyeceğimi, bu kazadan söz edilmesine bile tahammülüm olmadığını söyledim."

"Haklısınız Doktor Carrera."

"Evet haklı olduğumu biliyorum. Ama..."

"Ama ne?"

"Ama sizi rahatsız etme nedenim başka, Doktor Carradori."

"Ne gibi?"

"Adele'nin annesi. Eski karım. Sizin eski hastanız. Ona karşı nasıl bir yol izleyeceğimi bilemiyorum."

"Evet ya. O nasıl?"

"Eh, pek iyi değil."

"Hâlâ Almanya'da mı?

"Evet. Özel bir kurumda, bir tür lüks psikiyatri kliniğinde. Hastalığı kronikleşti anladığım. Gene de son zamanlarda..."

"..."

"..."

"Özür dilerim, sözü kaçırdım. Son zamanlarda ne oldu?"

"Yok bir şey kaçırmadınız. Ben cümlemi tamamlayamadım."

"Ah, tamam."

"Yani ona henüz bir şey söyleyemedim. Nasıl söyleyeceğimi de bilemiyorum. Hani sorun yaratmadan..."

"Ama bunu siz söylememelisiniz Doktor Carrera. Bunu ona bakan Alman meslektaşınız söylemeli."

"Ama onu tanımıyorum. Hiç görmedim."

"Peki o kliniğin masraflarını kim karşılıyor?"

"Pilot. Kızlarının babası. Tabii arada bir de Greta var, Adele'nin kardeşi. Ona da söylemek gerekir, bu da başka bir sorun, son zamanlarda kardeşlik ilişkilerini geliştirmeye başlamışlardı."

"Bence o adamla konuşmalı. Hiç tanıştınız mı onunla?"

"Pilotla mı?"

"Evet. Tanıyor musunuz?"

"Hayır. Yani on üç yıl önce Adele'yi yanıma almaya karar verdiğimde onun evinden almaya gitmiştim ama sonra bir daha hiç görmedim. Zaten Marina ondan da ayrıldı."

"Ama gene de bakımını o üstleniyor."

"Evet."

"Düzgün bir kişi olmalı. Onunla konuşmak gerekir."

"Ama benim kimseyle konuşacak halim yok Doktor Carradori. İşin aslı bu. İşte bu nedenle rahatsız ettim sizi. Ben kimseyle konuşmak istemiyorum. Kimseye haber vermek istemiyorum. Hem zaten nasıl? Telefonla mı? Karımı çalan adama kızımın öldüğünü söylemek için buradan Münih'e mi gideceğim? Nasıl yaparım bunu?"

"Sizi çok iyi anlıyorum."

"Henüz cenazeyi almadım çünkü hâlâ savcılığın elinde, kaldı ki onu bana teslim ettiklerinde ancak cenaze töreninde ayakta duracak kadar gücüm kalacağını hissediyorum."

"O halde yapmayın bunu. Yapmaya güç bulamadığınız şeyi yapmayın."

"Öte yandan..."

"Öte yandan?"

"..."

"..."

"Özür dilerim."

"..."

"Bir başka şey daha var ama..."

"..."

"..."

"..."

"Ben biraz... Bağışlayın... Sakinleştirici alıyorum."

"Merak etmeyin."

"Bir şey daha var diyordum..."

"..."

"..."

"Söyleyin lütfen."

"İki yıl önce Adele'nin bir kızı oldu. Babasının kim olduğu bilinmiyor, Adele kimseye söylememiş. Kız harikalar dünyasında bir harika inanın bana, bunu bir dede olarak söylemiyorum, tam bir yeni insan, bambaşka biri: esmer, yani melez, Japon hatları, kıvırcık saçları, mavi gözleri var. Sanki ırklar onun içinde bir araya gelmiş gibi, anlatabiliyor muyum?"

"Evet, tabii."

"Bu ırkçı bir yaklaşım değil, umarım anlarsınız, anlaşılması için 'ırk' dedim."

"Anlıyorum."

"Hem Afrikalı hem Asyalı hem Avrupalı. Minicik ama yaşından çok ileri: Konuşuyor, anlıyor, inanılmaz resim yapıyor iki yaşında. Annesiyle ve benimle büyüdü çünkü birlikte yaşıyorduk. Ben onun dedesiyim ama bir bakıma da babası gibiyim."

"Tabii."

"İşte şimdi onun için burada mücadele ediyorum Doktor Carradori. O olmasaydı kendimi atmıştım çoktan nehre."

"Neyse, iyi ki o var."

"Ama bakın, Marina onu, bebeği gördü. Adele son yıllarda yazları annesini görmeye gittiğinde yanında bebeğini de götürüyordu. Az önce, sözüm yarım kaldığında, hani demin..."

"Evet."

"Söylemeye çalıştığım şuydu ki torunuyla görüşmek Marina'da çok olumlu değişimler sağlıyormuş. İyileşiyormuş. En azından kızım bana öyle söylüyordu. Hatta bu Noel tatilinden başlayarak onu daha sık götürmeye karar vermişti; benim de onunla ve bebekle Almanya'ya

gitmemi istemişti, kabul etmiştim ve tatili orada annesinin yanında geçirecektik. Bu nedenle canım istemediği için, kuvvet bulamadığım için ona bir şey söylemesem de bir noktada o kesinlikle arayacaktır ve işte o zaman ona Adele'nin öldüğünü ve ona haber veremediğimi söylemek zorunda kalacağım..."

"Çok iyi anlıyorum Doktor Carrera. Çok haklısınız."

"O kadın bana çok kötülük yaptı doktor ama o da çok acı çekti ve hâlâ çekiyor, belki benden de çok ve bu trajedi onun için..."

"..."

"Yani buna ne arzum ne de gücüm var ama onu görmezden gelemem. Anlıyorsunuz değil mi?"

"Evet, anlıyorum ve bir şey söyleyeceğim. Beni aramakla çok iyi ettiniz çünkü size ben yardım edebilirim. Karınızın bakımıyla ilgilenen Alman meslektaşımla da mümkünse Marina'yla da ben konuşacağım. Ve hem kızla hem de babasıyla konuşacağım. Kaç yaşında demiştiniz?"

"Kim, Greta mı?"

"Kızınızın kardeşi."

"Greta, evet. 12. Ama siz sakın..."

"Ben Almanca bilmiyorum, ama onlar İngilizce konuşabilir değil mi? Adam pilot olduğuna göre kesinlikle biliyordur. Eğer kabul ederseniz ben hepsiyle konuşurum; siz hiçbir şey için endişe etmeyin."

"Peki ama bunu nasıl yapacaksınız? Lampedusa'dasınız, çalışmanız gerekiyor. Belirce bir avukat, bir görevli olabilir, ben sadece sizden..."

"Bakın buraya akşam geldim ama aslında görevim bir hafta sonra başlıyor. Roma'da yapacak bir işim yoktu, buradaysa daima yapacak bir şey var çünkü her an göçmen istilasına uğrayabilir, zaten batan tekneden kurtulanlar da şimdilik buradalar. Ama bilgileri verirseniz ben

yarın uçağa biner, Palermo'ya, oradan da Münih'e uçar ve bu kişilerle konuşurum. İnanın kimse benden daha uygun değil bu iş için."

"Ama size çok fazla... Nasıl teşekkür ..."

"Bu benim mesleğim. Acil durum hassasiyetleriyle ilgilenmek benim işim."

"Aslında her şeyde bir aciliyet var."

"Ve özellikle de hassasiyet var."

"Evet tabi, öyle. Marina nasılsa öyle, Greta daha küçük bir kız..."

"Onlardan söz etmiyordum."

"Kimden söz ediyordunuz?"

"Sizden Doktor Carrera. Siz şimdi kendinizi düşünmelisiniz. Siz şimdi özellikle kendinizle ilgilenmelisiniz, başkalarıyla ilgilenmemek için yeterince gerekçeniz var. Beni anlıyor musunuz?"

"Evet..."

"Size bir psikiyatr olarak ama aynı zamanda izin verirseniz arkadaş olarak da söylüyorum bunları. Artık kendinizden başka hiçbir şeyi dert etmeyin."

"Ve torunum."

"Hayır! Birbirine karıştırmayın Doktor Carrera. Şimdi tehlikede olan sizsiniz, başınıza gelen bu korkunç olay sizi yıkabilir. Başkalarını düşünmeyin, tehlikede olan sizsiniz. Uçak örneğini, acil durumda ne yapılması gerektiğini biliyorsunuz. Oksijen maskesini ne yapmamız gerektiği hakkında ne dediklerini hatırladınız mı?"

"Önce kendinize, sonra çocuğunuza takın..."

"Aynen. Az önce torununuz olmasaydı, kendinizi nehre atmaktan söz etmiştiniz ve ben de size iyi ki bu bebek var demiştim. Yani siz kendinizi nehre atamazsınız. Ama hayatı boş veremezsiniz, kendinizi bırakamazsınız da. Yapamazsınız çünkü bebek var. Adı ne?"

"Miraijin."

"Anlayamadım?"

"Mirai-jin. Japonca."

"Mirai-jin. Ne güzel."

"Anlamı "yeni insan", "Geleceğin İnsanı". "İnsan çünkü Adele doğumdan önce cinsiyetini öğrenmek istemedi ve erkek olacağından emindi."

"Anlıyorum. Ama bir kız için de uygun bir isim."

"Ah evet. Tam bir dişi Miraijin. Daha çok küçük ama inanın, tam bir dişi."

"İnanırım."

"Öyle halleri var ki..."

"..."

"Özür dilerim, sözünüzü kestim. Ne diyordunuz?"

"Diyordum ki siz şimdi önce kendinizi düşünün, her sabah yataktan kalkmak için nasıl istek duyacağınızı düşünün."

"Eh, Miraijin var ve o nedenle..."

"Hayır! Öyle düşünürseniz rüzgârın yön verdiği bir yapraktan farkınız kalmaz. Bu arzuyu kendi içinizde hissetmelisiniz. Ancak o zaman torununuza bakabilirsiniz. Çocuklar çok acayiptir: Onlara söylenenden çok söylenmeyeni anlarlar. Eğer Miraijin'le kalbinizdeki boşluktan hareketle ilgilenirseniz ona o boşluğu aktarırsınız. Ama o boşluğu doldurmaya gayret ederseniz, başarıp başaramayacağınız önemli değil, yeter ki siz onu doldurmaya *gayret edin*, işte o zaman torununuza o gayreti iletirsiniz, o gayret en basit söylemiyle *hayattır.* İnanın bana. Her gün hayatta her şeylerini kaybetmiş, çekirdek ailesini kaybedip tek başına hayatta kalmış insanlarla çalışıyorum. Her türlü maddi yoksunlukları var, çoğu zaman kötü hastalıklar çekiyorlar ama biz ne üzerinde uğraşıyoruz biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Biz arzular, zevkler üzerinde çalışıyoruz. Çünkü en

ağır kriz durumlarında bile arzular ve zevkler ölmüyor. Onları biz bastırıyoruz. Bir yasa boğulduğumuz zaman libidomuzu engelliyoruz oysa bizi tek kurtarabilecek odur. Top oynamayı sever misiniz? Oynayın. Deniz kenarında yürümek, mayonez yemek, tırnaklarınızı boyamak, kertenkele yakalamak, şarkı söylemek? Yapın. Bu sorunlarınızdan tekini bile çözmeyecek ama onları ağırlaştırmayacak ve bu arada bedeniniz onu sindirmek isteyen acının diktatörlüğünden sıyrılacak.

"Peki benim ne yapmam gerekiyor?"

"Bilmiyorum, bunlar karmaşık şeyler, böyle telefonda söylenemez. Ama temel olarak hassas halde olduğunuzu aklınızda tutun, şu anda tehlikeli durumdasınız. Ve hoşunuza giden her şeyi batmakta olan tekneden kurtarın. Hâlâ tenis oynuyor musunuz?"

"Evet."

"Gençliğinizdeki kadar iyi mi oynuyorsunuz?"

"Eh. Savunabiliyorum kendimi."

"Tenis oynayın o zaman. Sözün gelişi."

"Doğru ya. Ya Miraijin? Onu bir daha bırakmak istemiyorum, bu gayet açık değil mi? Tenis oynamak için bile olsa. Onu, herkesten daha çok sevdiğim bu varlığı sörfçülere, dağcılara, bebek bakıcılarına emanet edemem."

"Size kesinlikle katılıyorum, çok mantıklı bu. Ama oynamaya giderken onu da yanınızda götürmenizi kimse engellemiyor, değil mi?"

"Yaşama arzusunu yeniden bulmak için bunu yapmam mı gerekiyor? Miraijin'i de yanıma alıp tenis oynamaya gitmek mi?"

"Yaşama arzunuzun geri geleceğini söylemiyorum. Olasılıkla artık dönmeyecektir. Ama gene de yaşayacaksınız. En azından yasınızın bastırmak istediği, size zevk veren bir şeyi yapıyor olacaksınız."

"Babam iflah olmaz bir bilimkurgu okuruydu. 1. sayıdan 899. sayıya kadar neredeyse tüm *Urania* dergilerinden oluşan bir koleksiyonu vardı. Gerçekten takıntılıydı, öyle ki sadece dört sayı eksikti. Kız kardeşim Irene'nin 1981 yılındaki ölümünden sekiz yıl önceki kendi ölümüne kadar bir daha ne satın aldı ne okudu."

"İşte. Size *yapmamanızı* öğütlediğim tam da budur. Size neyin zevk verdiğini bilirsiniz: Bunu yapın, kendinizi cezalandırmayın. Bebeği de hep yanınızda götürün, hoşunuza giden şeyi yaparken onunla da ilgilenin. Başka yolu yok. Bu dönemde bir uzmanın sizi takip etmesi de iyi olurdu ama yanlış hatırlamıyorsam sizin biz psikiyatrlarla aranız pek iyi değildi."

"Psikanalistlerle. Hayatım boyunca dört bir yanım psikanalistlerle çevrili oldu, çevremdeki herkes hayvanlar gibi acı çekmeye devam etti, ama nasıl oluyorsa sonunda suçlu hep ben ilan edildim. Ben psikanalistlere karşıyım, psikiyatrlara diyecek sözüm yok."

"Aslında bana inanın, sizin psikanalistlere de diyecek sözünüz yok. Ama her ne olursa olsun, şu ara ruhunuzu zorlamanızı tavsiye etmem. Bir meslektaşıma danışmak istemezseniz bunu kendi başınıza yapın. Önemli olan, rica ediyorum sizden, kendinizi düşünmeniz. Maskenizi takmanız. Nefes almanız. Hayatta kalmaya çalışmanız."

"Öğütleriniz için çok teşekkür edeceğim. Uyumaya çalışacağım."

"Rica ediyorum. Ve şimdi lütfen bana Almanya'da temas kurmam gereken kişilerin telefon numaralarını ve adreslerini mesaj olarak atın ki yarın yola çıkayım."

"Beni çok duygulandırdınız Doktor Carradori. Gerçekten."

"Daha önce de söyledim size, bu benim görevim."

"Ve bunun karşılığını ödemeye hazırım."

"Bunu aklınızdan bile geçirmeyin Doktor Carrera. Bunun görevim olduğunu söylerken, ne yapılması gerektiğini bildiğimi anlatmaya çalışıyordum."

"Eh, en azından uçak biletlerinizi izin verirseniz..."

"Sakin olun. Ben yıllardan beri uçak bileti parası vermiyorum. Bu beni yıkıma götürmez, merak etmeyin."

"Doktor bey ne diyeceğimi bilemiyorum, beni gerçekten mütehassis ettiniz."

"Bir şey demeyin. Aslında pilota, küçük kıza ve klinikteki meslektaşıma ne söyleyeceğimi biliyorum ama eski karınıza söylemem gerekenlerle ilgili siz olsanız nasıl bir yol tutardınız onu bilmeye ihtiyacım var."

"Ne anlamda?"

"Cenaze için İtalya'ya gelmek isterse onu yeniden görmek, evinizde konuk etmek ister misiniz?"

"Seyahat edebilecek düzeyde olduğunu sanmıyorum Doktor Carradori. Kendi başına hareket edemediğini düşünüyorum."

"Anladım ama hiç belli olmaz. Deneyimlere göre, bazı şoklar yoksunluk sendromlarını geçici süre için askıya alabilirler, bu elbette iyileşme değildir ama sendromun yarattığı fiziksel engeller geçici olarak ortadan kalkabilir."

"Onu konuk etmeye karşı olacak değilim."

"Peki kızınız, Miraijin'i arada sırada kızınızın yaptığı gibi oraya götürmeyi düşünecek misiniz? Sanırım bunu düşünmek için erken ama eninde sonunda bu sorun ortaya çıkacaktır."

"Götürebilirim sanıyorum."

"Elbette daha iyi olduğunda. Şimdi bana kulak verin, dikkatinizi maskenize yoğunlaştırın."

"Tamam Doktor bey. Sonsuz teşekkürler ediyorum."

"O halde işime yarayacak tüm bilgileri bana mesaj olarak atın lütfen. Adresler, adlar, telefon numaraları.

Hatta Whatsapp'tan atın çünkü burada telefon hattı, internet hattından daha beter. Ne kadar çabuk yollarsanız, o kadar çabuk yola çıkarım."

"Hemen gönderiyorum doktor bey."

"Bravo. Ben de yarın yola çıkarım."

"Gerçekten teşekkür ediyorum."

"Beni aramakla en doğrusu yaptınız, biliyor musunuz?"

"Farkına varıyorum şimdi."

"Bu da maskenizi takmak istediğinizi gösteriyor."

"Bir kez takmıştım doktor. Ablam öldüğü zaman."

"Doğru ya. Yine takarsınız."

"Başka yolu yok."

"Öyle. Ve sizi... seviyorum doktor bey, ne demek istediğimi anlıyorsunuz değil mi?"

"Ben de sizi seviyorum Doktor Carrera."

"Ve eğer zamanım olursa ve size uyarsa Münih dönüşü Floransa'ya uğrarım. Böylece yüz yüze konuşuruz."

"Tabii ki uyar. Ama rica ediyorum zorlamayın..."

"Zamanım olursa dedim zaten. Yineliyorum. Görevim bir hafta sonra başlıyor."

"Anlaştık."

"Bebekle tanışmayı isterim. Belki karşılıklı iki topa da vururuz, ister misiniz?"

"Tenis mi?"

"Ben artık oynamıyorum ama olsun, maksat eğlence. Öte yandan çocukluğumuzda, ben antrenmanlıyken bile beni 6-0 6-1 yenmiştiniz."

"Eh, 40 yıl önceydi o."

"Kızı da yanımıza alalım ve oynayalım, tamam mı?"

"Tamam."

"O halde şimdilik veda ediyorum size. Bilgileri bekliyorum."

"Hemen gönderiyorum."

"Hoşça kalın Doktor Carrera."

"Hoşça kalın Doktor Carradori. Ve her şey için teşekkürler."

"Sağlam durun. Yakında görüşmek üzere."

"Yakında görüşmek üzere."

Brabantì (2015)

Bolgheri, 19 Ağustos 2015

Sevgili Luisa,

Son yıllarda seninle konuşurken, bir tek seninle konuşmadığım izlenimindeyim. "Sen" derken, artık bir kadın, anne ve şimdi de anneanne olan ama benim yirmi yaşımdan beri sevdiğim kızdan söz ediyorum. Bir süreden beri seninle konuşurken, o kızla ya da onun hayatta kalmış kısmıyla ve onun yanı sıra bir de bir yabancıyla konuşuyorum. Hatta daha dürüst olmamı istersen: Senin psikanalistinle konuşuyorum gibi geliyor, neydi adı? Madam Briccolì, Strippolì? Bunu fark ediyorum Luisa. Bunu fark ediyorum çünkü sevdiğim kişilerin ağzından konuşan psikanalistler belli oluyorlar. Bütün ömrüm boyunca yaşadım bunu. Fark ediyorum.

Doğru, bunca yıl sonra dün Giacomo hakkında söylediklerin beni altüst etti. Ama daha kötüsü, çok daha kötüsü sevgili Luisa, bana daha sonra sarf ettiğin sözler oldu. Çünkü senin Giacomo hakkında sözler söylemekteki yetersizliğinde ben, çabalayarak, hâlâ sevdiğim kızı tanıyabilirim, kendime "böyle oldu" diyebilir ve durumu kabullenebilirim. Elli altı yaşımdayım ve çok daha kötülerini kabullenmek zorunda kaldım. En sonunda ağzındaki baklayı çıkarmaya karar verdiğinde

yaşadığım şaşkınlık (ve oldukça haklı öfke) karşısında benden sadece özür dileyebilecekken, kendini savunmak amacıyla gene yön değiştirdin çünkü korunman gereken tehlike ben olmuştum, hatta seni geriye kaçıracak sınır ihlalcisiydim, kendi suçlarımı senin üzerine yansıtandım; bütün bunlar senin sözlerin olamaz. Bunlar onun sözleri, adı neyse? Madam Propolì? Struffellì? Her neyse. Belki de kahramanlık konusunda sarf ettiğin onca söz de senin ağzındaki baklalar değildi. Yanımda olanı manipüle edip ezdiğim şeklindeki hayat kahramanlığı vizyonum da sana ait olamaz.

Yanılıyor muyum Luisa?

Aslında ben öyleyim, çocukluğumdan beri hep öyle oldum: Gerçekte çok az değiştim ve bunu senden daha iyi kimse bilemez. Hayat hakkında kahramanca bir vizyonum var mı? Kendimi hep bir kahraman olarak mı algılamak zorundayım? Olabilir ama hep öyle oldu, yeni bir durum yok. Eğer yüzüme vurmak istediğin bir konu varsa, bende hiçbir yenilik olmadığını söyleyebilirdin. Çok sıkıcısın Marco. Evet bunu söyleyebilirdin. Gerçi sonra durum kendiliğinden sertçe değişebilirdi çünkü gerçekten sıkıcı bir hayat yaşama ayrıcalığına hiç sahip olamadım. Örneğin şimdi durup bunca yıldan beri içinde tuttuğun ve düne kadar söylemediğin sözler ışığında uzun bir hayat dilimini yeniden gözden geçirmeliyim.

Çünkü ben Giacomo'yu suçladım. O lanet gece yüzünden onu karşıma alıp suçladım. Irene'nin kendini hiç iyi hissetmediği ve bunun çok belli olduğu bir dönemdi. Bütün bir yaz boyunca bir tek kez ondan gözlerimi ayırdım, bunu da seninle çıkmak için yaptım: Ama Giacomo yanındaydı, içim rahattı. Ablamızla o kaldığı için evden rahatça çıktım. İşte bu yüzden sonradan suçladım onu. Onu suçlarken kan hücum etmiş yüzü hâlâ gözlerimin önünde. Ona alçak dedim. Irene'nin onun yüzünden öldüğünü söyledim. Bunu yaptım, korkunç olduğunu biliyorum ve bir ömür bundan dolayı pişmanlık duydum. Ama kardeşimin de sana âşık olduğunu bilseydim bunu asla yapmazdım.

O dönemde bana hiçbir şey söylemediğini şimdi anlıyorum. On beş yaşındaydın, herkes büyüktü senden. Ve birbirimizi yeniden bulana dek senin benden saklanmaya devam ettiğini de anlıyorum: Paris'e taşınmıştın, artık görüşmüyorduk, nasıl söyleyebilirdin ki? Yeniden anlamamaya başlıyorum Luisa çünkü yeniden görüşmeye başladığımızda da söylemedin bana. Neden o yıllarda da itiraf etmedin bunu? Söyleyebileceğin fırsatların listesini yapmamı ister misin? Hepsi hâlâ belleğime kazınmış duran anlar ve sen artık genç bir kız değildin, bir kadındın, iki çocuğun vardı, boşanma darbesiyle yüzleşmek üzereydin, bunu yapabilirdin: Neden yapmadın? Giacomo aslında senden kaçarken, neden Giacomo'nun benden kaçtığına inanmama izin verdin?

Sonra devran değişti, taşınmalar, birlikte olmalar, birlikte olmamalar, onca yıl boyunca bana bunu söyleyebilecekken neden söyleyemediğini anlarım. Ama Tanrım, annem ve babam ölüm döşeğindeyken, seninle yeniden yazışmaya başladığımızda Giacomo yeniden sahneye çıktığında, neden söylemedin bana, neden yazmadın? Ya da öldüklerinde, annemin cenazesine geldiğinde, Giacomo oradayken, ikinizi havalimanına bıraktığım zaman, neden söylemedin bana? Ya da o yaz? Londra'da birlikte geçirdiğimiz o üç günde? Giacomo yeniden ortadan kaybolmuştu ve ben yeniden yaralanmıştım. Otel Langham'in o muhteşem odasındayken, kardeşimin babamın cenazesine seninle karşılaşmaktan korktuğu için gelmediğini neden söylemedin? Ve ağustosta, sen Meis Adası'ndan döndüğünde ve yazın geri kalanını birlikte geçirdiğimizde? Sen ve ben Girdap'a inip annemin ve babamın birbirine karışmış küllerini denize savururken, Giacomo'nun eksikliği derinden hissedilirken neden söylemedin? Günbatımında Doktor Silberman'ın pedallı teknesinden külleri savururken, Giacomo'nun da sana ömür boyu âşık olduğunu neden itiraf etmedin? Kaçışının gerçek nedeninin bu olduğunu? Ve yıllar boyunca beni bağışlaması umuduyla ısrarla ona yolladığım e-postalara bir kez olsun yanıt ver-

mezken, aslında sana yazdığını? Ondan sonra bunca yıl boyunca ağustos aylarında Bolgheri'de neden hiç söylemedin? Sadece dün yaptığım gibi beni bir kenara çekecektin ve şimdiye dek hiç söylemediklerini söyleyiverecektin.

Ve ben artık bu suçla birlikte yaşamayı öğrenmişken, neden dün sabah beni bir kenara çekip söyledin? Şimdi hangi mantıksız gerekçeyle kardeşimle aramdaki soğukluğu yeniden gözden geçirmemi öğütlüyorsun? Yaşadığım bunca şeyden sonra? Değişmiştim veya değişmemiştim, dün sana sadece şunu sordum: Neden – bana – bunu – şimdi – söylüyorsun?

Ama boşuna konuşuyorum, çünkü tam o noktada senin Madam Bracciolì midir Croccantì midir yardımına koşuyor. Haklı mıyım? Şu adam bunları senin yüzüne vurmaya, karşı çıkmaya nasıl cüret ediyor? Felaketleri hep o adam getirdi, o lanetli ailesiyle, lanetli hayatıyla: Şimdi ne hakla yakınıyor? İnsanların asla yanılmamaları, kahramanca davranmaları gerektiğini öne sürdüğü hayata dair o kahramanca vizyonu da ne demek oluyormuş?

Yanılıyor muyum Luisa?

Sizi suçlamasına izin vermeyin hanımefendi, sizi kusurlu bulmaya hakkı yok, asıl kurban sizsiniz, 15 yaşındaydınız, o ailenin mahvı sizin hayatınızı da belirlemiş: Sana böyle dedi değil mi?

Brabantì. Evet adı buydu. Madam Brabantì.

Hesapladım Luisa, biz ikimiz bir araya gelme sayımızdan bir kez fazla ayrılmışız. Yemin ederim. Yani teknik olarak bunu sana söyleme ihtiyacı duymuyorum ama bir saat sonra seni havalimanına götüreceğim, sen yola çıkacaksın, vedalaşacağız ve ben sana şimdi aynını söylüyorum, bu sefer konuya geri dönmeyelim:

Elveda.

Marco

Dile Düşmek (2013)

Irene'nin ölümünden sonra Carrera ailesinin üyelerinin yeniden nefes almaya başlayabilmeleri için yıllar geçmesi gerekti – bazıları bunu bir daha hiç başaramadı. Otuz bir yıl sonra Adele'nin ölümü zaten çatlamış olan çekirdeğe çarptı: Probo ve Letizia'nın külleri Tiren Denizi'ne karışmıştı, Marco ve Giacomo birbirleriyle konuşmaktan âcizdiler, daha fazla mahvolacak kimse kalmamıştı: Eşit derecede korkunç olmasına karşın bu ölüm daha az ağır yaşandı. Daha az ağır geldi çünkü sonuçlarla başa çıkması gereken tek bir kişi kalmıştı ve Marco kızının kaybına tek başına, ailesinin Irene'nin ölümüne direnemediği kadar iyi direndi. Karısının eski psikanalisti Doktor Carradori, birkaç can kurtarıcı jestle ona yardım elini uzattı ve bu da Marco'nun ayakta kalmasına, asla yaşamak istemediği hayatı yaşamasına yardım etti.

Carradori'nin ilk jesti Adele'nin annesine, eski hastasına kızının ölümünü haber verme işini üstlenmek oldu, bunun için onun tedavi gördüğü Bavyera'daki kliniğe kadar gitti; korkunç bir haber götürmesine rağmen kadının 15 yıl önce kendisine duyduğu güveni yeniden kazandı, onu duygulandırmayı başardı (hastalığı yüzünden her türlü dürtü karşısında kayıtsızlık sergiliyordu) ve özellikle travma sonrası stres yönetiminde altın bir

kuralı devreye soktu, bu hayatta kalan kişiler arasında her şeyden önce karşılıklı merhamet duygusunun gelişmesine yardım ediyordu. Nitekim onun müdahalesi sayesinde o ve Marco kendilerini ayrılıktan sonra hiç var olmamış bir ilişki içinde buldular. Hekim, kırılganlığa böylesine yakın insanların hayatlarına karışmanın bir kumar olduğunun bilincindeydi ama daha az profesyonel bir terim kullanarak ya tutarsa diyerek kurduğu ilişki onun için sürpriz olmadı: Kolektif felaketleri yaşayan halklarda işe yaradığı gibi bireylerin küçük trajedilerinde de işe yarıyordu. Bu aynı zamanda bir rahatlama verdi çünkü hayatını adadığı kuramların temelinin sağlam olduğunun kanıtıydı.

Şöyle oldu: Nasıl ki bir trajedi yarattığı sonsuz acıyla bir aileyi bir arada tutan anlaşmayı bozuyorsa, aynı trajedi paramparça olmuş bir ailenin yıllar boyunca tüm güçleriyle birbirleriyle mücadele eden, birbirlerini yaralayan, görmezden gelen ve birbirlerinden uzaklaşan üyelerini yaklaştırabilirdi. Bu suya atılan taş kuramıydı: Eğer su durgunsa taş çalkantı yaratır ama su zaten çalkantılıysa orada tam tersine durgunluk yaratır.

Sonuç olarak Marco ve Marina torunlarının hatırına yeniden görüşmeye başladılar. Marco arada sırada bebeği alıp Almanya'ya gidiyordu, onu Marina'nın kaldığı kliniğe götürüyor, odada ya da bahçede onunla, Marina'nın ikinci kızı Greta'yla birlikte oluyordu, bazen de onları alıp yakınlardaki bir parka gezintiye çıkarıyordu. Eski karısına karşı hiçbir kötü duygu beslemiyordu – sadece yaşamak zorunda olduğu minimal hayat ve kocasıyla paylaştığı *shakul* hali yüzünden ona merhamet duyuyordu. O seferler gerekli olduğunu düşündüğü bir görevi yerine getiriyordu – kızının hayatta olduğu sürece sebatla ve sevgiyle yerine getirdiği görevi bir tür tersine miras olarak kendisi üstlenmişti.

Carradori'nin ikinci jesti Marco Carrera'ya bir hamak hediye etmek oldu. Marina'nın kliniğinden dönüşte Floransa'ya getirdi: Bu hamağın katlanan ayakları vardı, Japon işiydi ve bir torba içinde taşınıp her yerde iki dakikada kurulabilirdi. Küçük bir hamaktı. Çocuk hamağı. Marco ona telefonda Adele'nin ölümünü söyledikten sonra hekim ona hoşlandığı şeyleri yapmaya kendini zorlamasını, yasın onu felç etmesinin doğal olduğu düşüncesine isyan etmesini tembihlemişti ve Marco ideolojik bir itirazla değil ("artık hiçbir şey bana zevk veremez") ufak ve üstelik pratik bir ışık huzmesiyle yanıt vermişti: O bundan sonra daima torunuyla birlikte olmak istiyordu, onu kimselere bırakmaya niyeti yoktu ve bakması gereken iki yaşında bir kız varken kendini tenise vermesi mümkün değildi (o anda ayaküstü aklına gelen tek zevk tenis olmuştu). Bunun üzerine Carradori ona kızı her daim her yere götürmesini söylemişti, bu elbette doğru bir öğüttü, telefonda bunu söyleyip konuyu kapatabilirdi ama o elinde şimdiden sorunu pratik biçimde çözen bir hediyeyle eve gelmişti.

Münih Havalimanı'nda, uçağı için kapıya çağrılmayı beklerken girdiği spor malzemeleri dükkânında karşısına çıkmıştı bu ve içindeki yabanıl bir his bunu Marco'ya hediye almasını söylemişti. Haftanın fırsatı olarak 104 euro'dan 62,99 euro'ya inmişti. Adı Hanmokku – bu da Hepburn yazısıyla ハンモック idi Japoncada hamak anlamına geliyordu. İşte karşısındaydı, farklı renkleri ve yetişkinler ve çocuklar için farklı boyları vardı: Ayakları hafif çeliktendi, kolayca katlanabiliyordu, gerçekten minimum yer kaplıyordu –aşağı yukarı bir tenis çantası kadar. Carradori yas diktatörlüğü altında insan ruhunun nasıl bir davranışa büründüğünü iyi tanıyordu ve onu isyana itmek için başka tali ve aynı zamanda anlamsız hatta tehlikeli isyanlardan geçirmesi gerektiğini biliyordu, bu ne-

denle bunu kendi isyan aracı olarak kullanması için –doğrudan yasa değilse de yasa içkin çilecilik geleneğine– Marco Carrera'ya hediye etme dürtüsü duydu. Canı her ne yapmak isterse istesin, akşam, hatta gece bile olsa, onu bakıcıya bırakmak istemediği için bebekle evde kalmak zorunluluğundan kurtulabilir ve bebeği her yerde kurulan bu hamakta uyutabilirdi. Bir anlığına düşünmekle bile bu fikir anlamsız gelebiliyordu çünkü birincisi bu işlev için zaten pusetler vardı, ikincisi ve daha önemlisi çözülmesi gereken sorun sadece o değildi. Marco'nun yüreğinde kükreyen çaresizlik, onun bu zevklerin adını anmaya bile hazır olmamasıydı. Marco'nun ağzından öylemesine yabancılaşma, gerçekten uzaklaşma, utanma ya da bambaşka bir nedenle fırlayan o pratik bahanenin sağlıklı bir aldatma olduğunu ikisi de biliyordu ve bu hamak içinde Marco'nun, Doktor Carradori'nin öğüdünü tutabileceği bir hava baloncuğu yaratıyordu: Çünkü bu bir hamaktı ve hamakların kendi başlarına heyecan verici bir yanları vardır, üstelik bu taşınabilir ayaklara sahipti, Marco taşınabilir hamaklar olduğunu hiç bilmiyordu, üstelik de Japon malıydı, Miraijin bir Japon adıydı, varoluş gizeminde bir Japonluk olduğu da kesindi. Her neyse hamak göz kamaştıran bir parıltı oldu (bahçelerde, kulübelerde, yatak odalarında hamaklar her zaman göz kamaştırır) ve Marco Carrera'nın kişisel isyanını yaşaması için böyle bir göz kamaşmasına ihtiyacı vardı. Bu nesnenin aykırılığı sayesinde Marco Carrera da kişisel yasıyla ilişkisinde aykırı davranabildi.

Tenis, evet: Toskana bölgesinde 50, 55 ve çiftlerde 100 üzeri turnuva yapıldı; çocukluğunda oynadığı rakiplerinin şimdi saçları yoktu, oyunlarda hakem yoktu, geceleri oynuyorlardı. Hamağı sahaya, kışsa balon sahaya kuruyordu, otomobilde uyuyakalmış bebeği içine yatırıyordu, kışsa bir battaniyeye sarıyordu, kız uyurken kendi

oynuyordu (ve neredeyse hep kazanıyordu), sonra hamağı katlıyor, geldiği rahatlıkla, çoğu zaman elinde kupasıyla evine dönüyordu. *Dile düşmüştü* bu nedenle – Floransa'da biri hakkında çok konuşulduğunda böyle denir. Evet dile düşmüştü, bunu bilmek de hoşuna gidiyordu – ama onu koruyan bu zevk olmadı.

Yeniden kongrelere katılma fırsatları yarattı. Yıllardan beri bilim konusunda kendini yenilemeyi bırakmıştı, yıllardan beri sıradan bir göz hekimi olmuştu, araştırma heyecanını yitirmişti. Artık yetişmesi mümkün değildi. Ama sanat ya da müzik tutkunu nörolog, psikiyatr arkadaşları vardı ve onlar birlikte tutkularının peşine düşmek için kongreler düzenliyorlardı ve Marco Carrera'nın hâlâ söyleyecek kendine ait sözü vardı: Göz, fotoğraf, hayvanlar hakkında. Yılda iki-üç kez bakma ve bakılmanın gizemi için bir araya gelmek, şaşılığı, bütüncül kırılmayı ve *Atom Earth Mother*'ın ineğini bir araya getiren bir mantıkla kürsüye çıkarak bunu oditoryumdakilere aktarmak, bunu Floransa'da, Prato'da, Chianciano Terme'de yapmak onun için büyük bir lütuf oluyordu. Gündüz oturumlarında da onu yanında götürüyordu, son derece rahat bir şekilde hamağı ilk sıraya kuruyordu, kız uyumadığı zaman da onunla oturuyor, başkalarının konuşmalarını dinliyor, kendi sözünü söylüyor, sonra her şeyi toparlayıp, kokteyl ve resmî yemeklere katılmayarak evine dönüyordu. İşte bu noktada Mirajin'den ayrılmamak adına o hamak sayesinde dile düşmeyi kabullenişindeki doğal tavır *eros*'u onaylayan ihlaldi– Carradori olsa öyle derdi– ve bu sayede yasın egemenliğinden kurtulmuştu. Ama onu kurtaran zevk sadece bu olmadı.

Yeniden kumar oynamaya başladı: Bu onun gerçek isyanı oldu, onu bu kurtardı. Çünkü yapacak çok az şey ardı, Marco Carrera bütün yaşamı boyunca kumarla tattığı zevki başka hiçbir şeyde bulamamıştı – ama zama-

nında ailesi hatırına bu zevki feda etmişti. İşte şimdi de fedakârlığı bırakmıştı. Kumar tutkusu yıllar içinde küllenmemişti ve onu hayatının dışında tutmak için hatırı sayılır bir çaba göstermesi gerekmişti. Daha doğrusu aslında tam olarak dışında tuttu da denemezdi; Marco'ya öyle geliyordu ki kumar onu zaman içinde yeğlediği daha nitelikli uğraşlar yığınının altında gömülmüş olarak *beklemişti;* aslında onun dışında kimsenin hoşuna gitmeyen –onun neden sevdiği belliydi– Joni Mitchell'in yürek paralayıcı şarkısının (yetmişli yılların sonunda çıkmıştı, dünyada daha herkes gençken) sonunda uluyan kurtlar gibi beklemişti ve ansızın ortaya çıkıp gerçek doğasını dünyaya göstermeye hazırdı. Marina'yla birlikte geçirdiği Roma yıllarından sonra Floransa'ya döndükten sonra tenis sayesinde Sienalı mirasyedi Luigi Dami Tamburini'yle tanışmıştı, adam –nadir bir durum– çulsuz olmayıp büyük bir aile mirasını yönetiyordu: Brunello di Montalcino şarabının üretimi, Floransa ve Siena'daki mülklerin idaresi, Amiata Dağı'ndaki maden su kaynağının kullanımı, aile işlerine bakan küçük bir banka, ona bağlı ve 20. yüzyıl ikonografisine adanmış bir vakıf. Bilindiği üzere bankanın merkezi Siena'da değil Floransa'da olduğundan Marco Carrera annesinin fotoğraf koleksiyonunu bağışlamıştı, büyük bir dertten kurtulmuştu. Bu adamın bir hayırseverlik turnuvasında kupa almasına yardımcı olduğundan ilk olarak Vico Alto'daki villaya yemeğe davet edilmişti, sonra 100 üzeri turnuvada da sabit bir çift olarak oynamışlardı. O zamanlar Adele yaşıyordu ve bu davetlerden biraz endişeleniyordu çünkü Dami Tamburini de villasını ayda birkaç kez gizli kumarhaneye çevirdiği haberiyle dile düşmüştü; Marco kızına güvence veriyordu, onun aldığı davetler –A tipi diyelim– kesinlikle kumara yönelik değildi ve birtakım iş adamalarının katıldığı gösterişli akşam yemekleriydi.

Ne var ki kumarbaz geçmişini ima etmesi ve Dami Tamburini'nin ona hayatının karanlık kısmında tutkusunu yeşillendirmek üzere kapı açması bir oldu. Ancak ilk davetten itibaren –B tipi diyelim– Marco Carrera ortamın ona uygun olmadığını anladı; bu hayat hiç de karanlık değildi, A tipi davetlerin hafiften heyecan katılmış bir türeviydi. Farklı olarak sadece divanlar arasında rulet ve bakara masaları vardı; evet, davetliler kumar oynuyorlardı ama gayet dalgın bir halde, bir yandan çene çalarak, şakalaşarak yapıyorlardı bunu. Bu tamamen amatör işiydi: Katılanların çoğu A tipi davetlerdeki tiplerdi, cehennemlik tipler değillerdi ve Marco'nun hamakla gelip torununu uyutması bile hoşluk olarak karşılanıyordu. İnsanlar gayet gevşekti, mahvolmaya ilişkin en ufak bir koku yoktu; o, mahvın kokusunu aldığı kumar masalarından kalkılmayan zamanları özleyen adamdı: Bu olmayınca haz almıyordu – evet öyleydi, onun zihnini kemiren buydu ama bu da dillendirilemiyordu. Biliminsanlarının görünmez nesnelerin var olmamalarının olanaksızlığını göstermek için var oluşlarını kanıtlamaya götüren mantığı kullanarak Marco Carrera bir yerlerde elbette C tipi davetlerin de olduğu konusunda kendini ikna etti.

Gerçekten de bu yalandan kumar davetleri aslında gerçek kumar davetlerini örtbas etmek için yapılıyordu ve oralara güzel hayat tutkunu olan, emirlerindeki güvenlik güçlerinin onların takıldığı kumarhaneleri basmayacaklarından emin olan emniyet amirleri, mali polis müfettişleri ve savcılar takılıyordu. Ama onların takıldıkları yerler gerçek kumarhanenin taklidiydi ve özellikle ötekini perdelemek için kullanılıyordu. Ve o kumar masalarını örten bir başka perde de C tipi davetleri koruyan büyük sessizlikti.

Bu örtüler sayesinde gerçek ve tam bir kumarhane Marco Carrera'nın hoşuna gittiği üzere karanlık ve vahşi

olabiliyordu. Onun için lüksün bir anlamı yoktu, tek ihtiyacı olan zihnine işkence edenden kükremelerin çok daha derinlerden gelmesiydi: Kendini o lanetliler gibi sıfıra düşürme fikri, mateme isyan, cimrilik, yakışıksızlık, bütün cezaların ardından hak edilen teselliydi.

Bunu ciddiye alıyordu. İlk adım olarak tüm katılımcılar birbirlerini tanısınlar tanımasınlar kendilerine bir savaş adı almalıydılar. Kendine Drago dedirtiyordu. Arezzo'lu savcı vekilinin –B tipi davetlere katılan devlet adamlarından bir tek o buradaydı– adı Desperado'ydu. Floransa'daki Alman konsolosunun karısı hassas ve iriyarı Lady Oscar; San Casciano Val di Pesa'dan gelen ve boynunda Afrika şeklinde dövmesi bulunan bir restoran sahibi, Rambo; Birinci Cumhuriyet'in eski bakanlarından doksanlık The Machine. Ayrıca Marco'nun tanımadığı ve bu nedenle onun için gerçekten El Patron, George Eliot, Pulcinella, Ragazza Interrotta, Negus, Philip K. Dick, Mandrake olan kişiler sayesinde mahvolmanın kokusu gayet ağırdı. Omuzlarda kepek, alınlarda ter vardı, kravatlar gevşetilmişti, stres öksürükleri, saçma tılsımlar ve parasının asla yetmeyeceği yüksekliğe göz dikenlerin cin çarpmış bakışları. Bir de Noter Maranghi vardı; arada sırada gerekli olduğunda kumar kaybı ve kazancı olan taşınır-taşınmaz malların elden ele geçişini düzenliyordu; Doktor Zorro da kumar oynuyordu ama kalp krizi, sakinleştirme ve bayıltma gibi durumlarda acil müdahale ediyordu. Bu kumarhane Marco Carrera'ya uymuştu. Dami Tamburini'nin onun kimliğini gizli tutması işine geliyordu. Bu konumunu şantaja benzer bir davranışla elde etmiş olması da uygundu. Aynı Joni Mitchell'in şarkısının finalindeki gibi gitar da miyavlamayı kesen kurt kükremeleriyle hayatının aradığı noktasına ulaşmıştı. Bu kumarhane ona yaramıştı.

Miraijin, Marco Carrera'nın onu bıraktığı odada hep

aynı doğru şeyi yapıyordu: Uyuyordu. Arada sırada gidip yokluyor, uyanık bulursa bir süre yanında kalıyor, yeniden dalana kadar hamağını sallıyor, sonra salona dönüp oynuyordu ve gençliğindeki gibi kazanıyordu. Rulet, bakara, Texas Hold'em o hamaktaki torunu oyunu tam gerektiği yerde bırakması için iyi bir mazeretti –ki genellikle kumarbazlar yapmazlar bunu– ve ona gerçek gücü sağlayan da buydu. Kaldı ki o hayatını düzene sokacak bir suç arayışında değildi. O hayatına devam edebilmek için anlam arayışındaydı.

Savaş adı Hanmokku'ydu.

Bakışlar Bedendir (2013)

Kime: enricogras.rigano@gmail.com
Gmail – 12 Şubat 2013, 22.11
Konu: Kongre için metin
Gönderen: Marco Carrera

Merhaba Enrico,

Ekte sana kongrede yapacağım sunumun metnini gönderiyorum. Bunca yıl sonra bir kongreye katılmak beni heyecanlandırıyor. Bana bu fırsatı verdiğin için teşekkür ederim, karar verirken samimi olmanı rica ediyorum, metin yeterli değilse lütfen bunu bildir.

Seni kucaklıyorum

Marco

KONGRE: GÖZ VE BEYİN ARASINDA GÖRSEL ALGI
Prato, 14 Mart 2013, Pecci Müzesi Oditoryumu
Konuşma başlığı: BAKIŞLAR BEDENDİR.
Süre: sekiz-dokuz dakika
Konuşmacı: Dr. Marco Carrera, Careggi Hastanesi, Floransa

"Dede-dede-dede-dede..." 26 aylık torunun Miraijin'le yatakta uzanıyorum. Niyetim onu uyutmak. Ona sarılıyorum, elimle kıvırcık saçlarını okşuyorum. Öteki elimde cep telefonum var, bir SMS okuyorum ve bu Miraijin'in hoşuna gitmiyor. "Dede-dede-dede-dede..." diyerek aynı ritimle söyleniyor. SMS okumayı bırakıp ona bakıyorum: Bana gülümsüyor ve ânında söylenmeyi kesiyor. Ona sarılarak ve okşamaya devam ederek yeniden sms okumaya başlıyorum ve hemen "Dede-dede-dede-dede" nakaratına dönüyor. Yeniden dönüp bakıyorum. Susuyor. SMS'e dönüyorum. Başlıyor. Ona bedenim, sarılmam, sıcaklığım yetmiyor, okşamalarım yetmiyor. O benim bakışımı istiyor – öteki türlü yoksun, diyor bana ve eğer yoksan benim uyuyacağımı sanma."

Benzin istasyonundayım, az önce aracıma benzin doldurdum. Kredi kartıyla ödüyorum. Ederi tuşluyorum, elektronik makine (Adının POS olduğunu yeni öğrendim: *Point of Sale*[1]) benden PIN kodumu girmemi istiyor (onun *Personal Identification Number*[2] demek olduğunu uzun zamandır biliyorum). Benzinci POS makinesini benden yana döndürüyor, sonra hemen bakışlarını rüzgârlı kırlara doğru çeviriyor. Bunu öyle çalımla yapıyor ki hepsi küçük, sıradan, özel bir ağırlıktan yoksun olan bir dizi hareket pek önemli bir şeymiş gibi görünüyor. PIN kodumu girerken beni gözetlemediğini belli etmek için öylesine havalı bir hareket yapıyor ki bunu başka zaman asla yapmaz – tabii ki bunu da kartımı klonladıklarında onu suçlamayayım diye yapıyor.

Araf'ın XIII. Kanto'sunda Dante ikinci çemberde, kıskanç ruhların bulunduğu yerdedir. Hepsi sırtlarını dayadıkları kayayla aynı renk ham harmaniyeler birbirlerine sıkı sıkı ya-

1. (İng.) Satış Noktası. (Y.N.)
2. (İng.) Kişisel Kimlik Numarası. (Y.N.)

naşmış durmaktadırlar ve ermişlerin ve Meryem Ana'nın müdahalesi için yakarmaktadırlar. Vergilius Dante'yi onlara yakından bakmaya davet eder, Dante de hepsinin gözlerinin demir iplikle dikili olduğunu, gözyaşlarının dikiş yerlerinden aktığını görür. İşte bu noktada şair merhamet ve yenilik dolu muhteşem bir hareket yapar:

Beni görmeyenleri görerek yürümek, bence
onları aşağılamak demekti;
bilge danışmanıma döndüm bu nedenle.[1]

Yani Dante bakışlarını kaçırır ve gözlerini Vergilius'a çevirir, bunu o yakarı halinden korktuğu için değil, bakışlarına karşılık veremeyen ruhlara bakarak onurlarını kırmamak için yapar. Sanki silahsız insana ateş edilmez, kendilerini savunmaktan âciz olanlara saldırılmaz der gibidir.

Prince'in ekibinden biri, elemanlarının kendisine bakmalarına izin vermediğini *Notorius* adlı moda dergisine anlatır. Adı açıklanmayan çalışanı, "Sadece ona baktığı için yanından çalışanlardan birini işten çıkardığına tanık oldum," der. "Neden bakıyor bu tip bana? Söyleyin çekip gitsin."

Amerika'da bu türden kışkırtma için *eye contact*[2] diye bir tanım yarattılar. O zavallı işinden olmuş ama siz de Bronx'un şöhreti kötü mekânlarından birine şöyle bakışlarınızı bir çevirmeyi deneyin. "Bu hale gelmek için ne yaptın sen?" "*Eye contact*."

Fransız düşünür Baldine Saint Girons İtalya'da 2010 yılında yayımlanan bir kitap yazdı, adı *L'Acte esthétique* [Estetik Eylem]. 50 konuyu ele aldığı bu denemede "estetik

1. Dante Alighieri, *Araf*, XIII. Kanto, çev. Rekin Teksoy, Oğlak Yayınları, 2013, İstanbul, s. 451. (Ç.N.)

2. (İng.) Göz teması. (Ç.N.)

eylem" başlığı altında felsefi olarak oldukça ileri bir görüş savunuyor. "Eylem" sözcüğünün kullanılması, yapmakla zıt anlam taşıyan bakmanın aslında edilgenlikle eş anlamlı olduğunu söyleyerek kavramı bütünüyle tersyüz ediyor. Estetik eylem, diyor Baldine Saint Girons, "bulaşmak"tır; bakmak, uzaktan dokunmaktır, bakışlar bedendir. Hiç de edilgin değildirler.

Her gün yüzlerce bakışa maruz kalıyoruz. Biz de yüzlerce kişiyi bakışlarımıza maruz bırakıyoruz. Çoğu zaman kimse fark etmiyor: Biz bakıldığımızı fark etmiyoruz, başkaları da bizim baktığımızı. Bu nedenle bir şey olmuyor ve bu bakışlar sonuçlar doğurmuyor – ama onları gene de az önce andığım bakışlardan daha hafif saymak da doğru olmaz. Hatta: Karşılık almayan bakışların hiçbir şey üretmediğinden o kadar emin miyiz? Her gün pencereden bakarken sokaktan geçen bir adama âşık olan insanlar vardır. Televizyonda seyrettiği kadın ya da erkek sunucuya kafayı takanlar vardır. Hayır, daha çok ya da az önemli bakışlar yoktur: Fırlatıldıkları anda tüm bakışlar bir bulaşma yaratır ve sadece olguların uygunluğu önemlidir yani sonucu belirleyecek olan kaderdir.

Söz konusu olan neredeyse sadece duygusal sonuçlardır. Benzinci konusunu ele alalım. Diyelim ki yüzünü öylesine abartılı bir şekilde çevirmedi, diyelim ki tam tersine ben PIN girerken gözlerini parmaklarıma dikti, ya da kırlara bakacağına benim yüzüme çevirdi bakışlarını, ben bundan rahatsız olurum, bu kesindir ama tepkim, bastırsam da bastırmasam da Prince'in yanında çalışana gösterdiğiyle aynı olurdu: Neden bakıyor bu tip bana? Klonlanmış bir kartta kullanmak amacıyla benim kişisel şifremi ezberlemeye çalışıyor diye düşünmesem bile sınırlarımın ihlal edildiğini hissederim. İşte bu da bakışların son derece kudretli silahlar olduğunun göstergesidir ve bu sonuçları üretmek için fırlatılmış olmasalar bile duygusal darbe-

ler yaratırlar. Konuşmakta olduğu karşısındaki kişi ansızın kolundaki saate baktığında küçük düşmeyen bir konuşmacı yoktur aramızda. Burada değişen ve insanların bakışlarını az ya da çok katlanılabilir kılan, naklettikleri dikkatin kalitesidir. İşte diyelim bir adam, otoyolun kenarında, duran otomobilinin yanında dikiliyor: Biz saatte 180 kilometre hızla geçiyoruz ama bir anda onun orada çiş yaptığını görüyoruz. Olasılıkla önemli, güvenilir, saygın, gayet zeki bir kişidir: Gene de erteleyemeyeceği bir dürtü yüzünden –haydi söyleyelim– bu toplumsal olarak aykırı davranışa mecbur kalmıştır. "Canı cehenneme," demiş olmalıdır, "altıma yapmaktan iyidir," ama dünyada hiçbir kuvvet onu yapmakta olduğu şeyi bize doğru dönerek, geçerken göreceğimiz şekilde yapmaya zorlayamaz. Bize arkasını döner, dikkatini bizden kaçırır, böyle yaparak da bakışlarımızın onda yaratabileceği darbeden kendini korur. Aslında onu tanımadığımız sürece arkadan ya da yüzden pek fark etmez ama onun için fark eder. Bu da gösterir ki o anda işlenen en önemli eylem onun açık havada işemesi değil, bizim onu işerken görmemizdir. Eğer ona arkasını dönmesi engellenmiş olsaydı, en önemli eylem onun bizim onu gördüğümüzü görmesi olurdu. Hiç de edilgen bir durum değil.

"Ne görüyorsam oyum," demişti Alexandre Hollan: Bir ressam olduğundan kimliğini bakışlarının aştığı yöne doğrultması doğaldır; Kate Moss da aynı söylemi tersyüz ederek şöyle iddia edebilir: "Ben başkalarının bende gördüğü kişiyim." Var olmayı ortaya koyan enstrüman her ikisinde de aynıdır: Bakış. Öte yandan otomatik aygıtların elektronik bakışları –tanıma göre masum– en ağır sorumluluklar için ideal bir kaynaktır. Amerikan savaş pilotları arasından seçilen Thomas Ferebee atom bombasını Enola Gay'den Hiroşima üzerine atmak için gözlerine en uygun ânı bildirmelerini emretmiştir; gene onun gözleri

birkaç dakika sonra patlamanın yarattığı dehşet mantarının yükselişini görmüştür. Bu onun da bulaştığı anlamına gelir. Bugün Amerikalılar dron denilen insansız bombalar kullanıyorlar, bombaları onları yöneten algoritmanın emrine göre fırlatıyorlar. Doğrudan bir bakış olmayınca kimse bulaşmamış oluyor, kimse suçlu sayılmıyor.

Bir de en yaratıcı ve yanıltıcı eylem olan içsel bakış vardır. İşte sözgelişi Miraijin uyuyakaldı ve ben şimdi sms okumak yerine onu seyre daldım: O küçük bir kız çocuğu, uyuyan bir kız çocuğu – ama benim bakışlarım onu dünyanın en güzel varlığına dönüştürüyor.

Kurtlar Talihsiz Geyikleri Öldürmezler (2016)

İlk atış boşa gidiyor: Drago ona yeni oyuncuyu tanıştırıyor (Blizzard, bu Hanmokku; Hanmokku bu Blizzard, memnun oldum, memnun oldum) ve Marco Carrera hiçbir şeyi fark etmeden uzatılan eli sıkıyor. Belli belirsiz gülümsüyor ve öte yana geçiyor: Dalgın, zihni meşgul, suçluluk duyuyor çünkü Miraijin'in 38 derece ateşi var ama o gelmeden edemedi. Çünkü bugün önemli bir gün, 29 Şubat ve Marco karşı koyamadı. Batıl inançları yoktu, sihre inanmazdı ama gene de özel günler ve tarihler onu esinlendirir ve dört yılda bir kez gelen bir gün, kumar oynamak için iyi bir gündür. Bu nedenle gitti. Zaten, diye düşündü, 38 yüksek bir ateş sayılmaz, kız da hasta gibi görünmüyor. Parasetamol vermişti ve ateşi çok yükselirse hemen Siena'daki hastaneye götürebilirdi onu. Buraya kadar her şey yolunda gitmişti: Kız her zamanki gibi arabada uyuyakalmıştı ve Floransa'dan Vico Alto'ya kadar hiç uyanmadan uyumuştu; her zamanki gibi villaya gelir gelmez uyanmıştı ve dedesinin onu otomobilden indirmesini kolaylaştırmıştı – bu işleme Dami Tamburini'nin onları yolun başında bekleyen iri yarı Filipinli uşağı Manuel de yardımcı oluyordu; her zamanki gibi hamağına yatırılınca uyumuştu; hamak "ıstırap stüdyosu" adı verilen odaya kuruluyordu; Dami Tamburini'nin atalarından

Talamone Vikontu Francesco Saverio, karısının ihanetlerinin yarattığı duygular nedeniyle "Istırap" adını verdiği günlüğünü bu odada yazdığı için stüdyo bu adı taşıyordu. Her şey her zamanki gibi gitmişti ama gene de kızın ateşi vardı ve Marco Carrera suçluluk hissediyordu. İşte bu nedenle Dami Tamburini onu Adı-Lazım-Değil'le tanıştırdığında bir şey fark etmedi. Ama biraz sonra salonun öteki ucunda ev sahibinin yanında duran o sıska adama ikinci kez baktığında yakından tanımadığı kişiyi uzaktan tanıdı. Hatta ona az önce bir şey ifade etmeyen savaş adını da hatırladı. Marco şaşkınlık içinde salonun öteki ucunda ona doğru yürürken arkadaşı onu tanımış, gülümseyerek beklemekteydi.

"Ama sen..." diye gevelerken Adı-Lazım-Değil hemen sözünü kesti.

"Bana tuvalet nerede gösterir misin lütfen?" dedi ve onu kolundan tutarak hâlâ konuklarını karşılamaya devam eden Dami Tamburini'nin yanından uzaklaştırdı.

Salondan çıktıklarında Marco Carrera sahiden tuvalete yöneldi. Hâlâ şaşkınlık içinde eski arkadaşına bakıyordu –onu bunca yıl sonra böyle birdenbire karşısında bulmak ve tanımamış olmak– ve yüreğinde duygular kördüğüm olmuştu: 40 yıl önce hayatını kurtarmış olan çocuk şimdi yürüyen bir askıya dönmüştü, üzerinde yıpranmış ve sökük bir takım vardı, beyaz saçları çılgın biliminsanlarınınki gibi dağınıktı, sırtı soru işareti gibi eğikti, kötü alışkanlıkları yüzünün tenini mahvetmişti, dişleri sararmıştı, boynundan yukarı yükselen dövmelerde sanki dokunaçlar vardı – ama bu dövmeler ona hiç *yakışmamıştı*, sanki ona zorla yapılmışlardı.

Gene de gülümsemeye devam ediyor.

"Duccio..." diyor Marco.

Kırk yıl önce ihanet ettiği, onun yüzünden rezil olup gruptan kaçmak zorunda kalan ve bir daha hiç gör-

mediği bu adam Marco için çok derin bir suçluluk duygusu kaynağı yaratmıştı – ama kısa sürmüştü çünkü iki sene sonra Irene'nin ölümüyle perişan olmuş, sonrasında da bir daha kendine gelememişti, onlarca yıl boyunca hayatına inen çok ağır darbelerin yükü altında kalmıştı; birkaç dakika öncesine kadar zihninde ne bir suçluluk duygusu ne Adı-Lazım-Değil'in kendi kalmıştı. Ama işte şimdi karşısında duruyordu, yaşlanmış ve bozulmuştu ve şimdi onu her gün düşünmemiş olmasına hatta unutmuş olmasına hayret ediyordu. Bu nasıl mümkün olabilirdi?

Adı-Lazım-Değil ona, "Ammoccu sen misin?" diye sordu.

"Evet," dedi Marco, "ama sen nas..."

"O zaman şimdi evine dön. Hemen."

Dili zarar görmüş gibi konuşmakta zorluk çekiyordu: Kaldı ki yüzünün balmumu rengi yüzünden ona her türlü hastalığın teşhisi konabilirdi.

"Beni dinle," diye yineledi. "Bu akşam oynamazsan iyi edersin."

Gene de aşması gerektiğini düşündüğü zorluk nedeniyle, kelimeleri daha yoğun, daha zevkle telaffuz eder gibiydi.

"Neden peki?" diye sordu Marco Carrera.

Şimdi gerçekten tuvalete gelmişlerdi, karşılıklı yerleştirilmiş bir çift ayna iki imgeyi sonsuza dek çoğaltıyordu.

"Bana bak," dedi Adı-Lazım-Değil, "ve sana söylemeye çalıştığım şeyi anlamaya çalış: Oynama bu gece. Git evine. Arkadaşın olarak söylüyorum bunu."

Yeniden, açıkça, tüm sarı ve çarpık dişlerini göstererek gülümsüyor.

Marco Carrera'nın zihninde uzun bir dakika boyunca bir anafor beliriyor çünkü içindeki pek çok tepki aynı anda kendine yer açmaya çalışıyor ve hepsi birbirini en-

gelliyor: Onu ciddiye alıp nedenini bile sormadan hemen gitmek ve buna bu akşam Miraijin'in ateşinin de verdiği sinyali ekleyerek ona hak vermek. Böyle gösterişli bir şekilde karşısına çıkmasının nedenini, hangi sıfat ve niyetle burada bulunduğunu sormak. 37 yıl sonra özür dilemek. Ya da karşı çıkmak, cehennemin dibine git demek – evet ya, şimdi böyle karşı karşıyayken nereden çıktı bu öfke? Bu samimiyette neden dostça bir hava yok, neden mafya üyesi gibi konuşuyor? Yoksa birine kötülük yaptığında o sonra senden nefret mi ediyor –sen, o– ve her karşına çıkışta seni mutsuz mu ediyor?

Nihayetinde sükûnetini korumaya çalışarak, "Duccio," dedi, "ben her hafta geliyorum buraya oynamaya. Nerede olduğumun farkındayım, tüm oyuncuları tanıyorum ve evimde gibiyim. Ve şimdi hiçliğin ortasından çıkıp bana gitmemi mi söylüyorsun? Neden? Sen neredeydin bunca zamandır? Ne yaptın? Neden buradasın? Neden böyle kötü giyindin?"

Aynaların birbirine yansıyan görüntüsünde Adı-Lazım-Değil'in kara giysisi her yansımada daha da sökülüyor: Ölü gömücü bile böyle giyinmez, diye düşünüyor Marco. Mezarcı bile.

Adı-Lazım-Değil, "İş için buradayım," diyor. Ve bu benim üniformam. Hayat bana iyi davranmadı ve bu da işime geliyor ama işimi iyi yapmam için görünümüm çok sakil olmalı, giysiler de bunun göstergesi."

"Neden söz ediyorsun? Ne işi?"

Adı-Lazım-Değil başını tavana çevirerek bir an uzaklara bakıyor ve tam o anda Marco onda Abetone slalomunu kazanan ve Blizzard denen çocuğu görüyor. Ya da hayır, belki de sadece hayal ediyor.

Adı-Lazım-Değil derin bir nefes alıyor.

"Bak şimdi," diyor, "biliyorsun ben lanetliyim. Benden yana olan kişi dışında herkese uğursuzluk bulaştırı-

rım, sen de bunu biliyorsun değil mi? Nasıldı hani? Kasırganın Gözü kuramı... Eh benim ünüm oldukça yayıldı ve şöyle diyeyim ki artık onu engellemem mümkün olmuyor ve ben de bunu paraya çevirmeye karar verdim."

"Ne demek istiyorsun?"

"Demek istiyorum ki şimdi bununla geçiniyorum."

"Yani?"

"Yani uğursuzluk yaratıyorum. Parayla talihsizlik saçıyorum. Gülme çünkü bu akşam senin arkadaşın beni bu Ammoccu'ya yani sana talihsizlik getirmem için kiraladı. *Çok büyük* talihsizlik. Talihsizliklerin *en büyüğü*. Bu nedenle git diyorum sana. Ne olur dinle beni. Şaka değil bu."

O peltek ve zorlanan diliyle yeniden kelimelere daha fazla anlam, daha fazla tat katmaya uğraşır gibiydi.

"Ne diyorsun sen?" diye kekeledi Marco Carrera. Şaşkınlığını gizlemekte çok büyük zahmet çekti.

"Marco, şimdilerde Napoli'de yaşıyorum, anlıyor musun? Sanki boğa güreşçisiyim ve Sevilla'da yaşıyorum gibi. İnsanlar bana hedefi gösteriyorlar, ona uğursuzluk bulaştırayım diye para ödüyorlar ve ben yıllardan beri bu işi yapıyorum çünkü her zaman işe yarıyor. Her gün şehir içinde ve dışında çalışıyorum. Kumar, iş dünyası, aşk, spor, ailevi sorunlar: Uğursuzluğa boşalacağı yönü gösteren anten gibiyim ve sana söylüyorum, bu sabah uçağa sırf bu Ammoccu üzerine uğursuzluk bulaştırayım diye bindim. "Onu ağlat," diye emir aldım. Bana tonla para ödüyor o arkadaşın."

"Kim benim arkadaşım?"

"Arkadaşın işte. Ev sahibi."

"Ama neden? O gerçekten de arkadaşım benim. Neden kötülüğümü istesin ki?"

"Dinle, ben müşterilerime neden bunu istediklerini sormuyorum. Ben akıllarından neler geçirdiklerini bilmiyorum, yarın Napoli'ye döneceğim ve onu bir daha

görmeyeceğim. Eğer fikrimi soruyorsan delinin teki o ama bizim bildiğimiz türden değil. Başka türlü bir deli. Ama bu yüzeysel bir görüş, tanımıyorum onu, yanılıyor da olabilirim. O seni ağlarken görmek istiyor, bu nedenle tekrar ediyorum, dön evine... Ben avansla yetinirim, gerisi umurumda değil, kimsenin de canı yanmaz."

Marco Carrera'nın sergileme niyetinde olduğu, sergileyeceği tutum zihnindeki uğultunun içinden kendine yol açıyor. Dami Tamburini evinde geçireceği bu gecenin adrenali sabahtan beri damarlarında dolaşmaya başlamıştı, şimdi de eksileceğine artıyor. Ama henüz bunu dile getirmeye, söylemeye kelime bulamıyor. Bu nedenle susuyor Marco.

"Haydi, haydi," diye ısrar ediyor Adı-Lazım-Değil. "Uzatma. Annem anlattı başına gelenleri. Dön evine."

Marco şaşırıyor.

"Annen yaşıyor mu hâlâ?"

"Evet."

"Kaç yaşında ki?"

"92."

"Nasıl peki?"

Adı-Lazım-Değil yüzünü buruşturuyor – yorumlaması zor oluyor: Çizgilerle yıpranmış yüzünden vahşi ve acı bir ifade geçiyor.

"İyi," diyor, "ama benim sayemde değil. Ben onu ihmal ediyorum. Mirasa göz diken iyi kuzenlerim ilgileniyor onunla. Ona bakıyorlar, uğraşıyorlar, sanatoryumda ölen annelerinden daha çok benimkiyle uğraşıyorlar çünkü benden para koparmaya bakıyorlar. Para zaten ceplerinde ama bilmiyorlar, mirasım onlara kalacak çünkü benim umurumda değil: Bunu bilseler annemi fare zehiriyle öldürürler. Benim onu koruma yöntemim bu: Vasiyetime dahil olmak için didinmeleri lazım sanıyorlar."

Sonra susuyor. Yüzündeki ifade belirdiği gibi yok oluyor.

"Bu yıllar içinde bana hep seni anlattı," diye başlıyor yeniden, "beni her şeyden haberdar etti. Başına gelenler yüzünden çok üzüldü. Haydi git evine."

Ve Marco Carrera o anda acınan bir adam olduğunu keşfediyor. Bunu hiç düşünmemişti: Çocukluk mahallesine geri döndü, eski arkadaşlarıyla görüştü, eski spor kulübüne takıldı ama kimseye başına gelenleri, gelmekte olanları anlatmadı. Irene. Marina. Adele. Kimsenin omzunda ağlamadı, dimdik durdu, yürüdü gitti ama şimdi evi barkı olmayan Adı-Lazım-Değil'de bile merhamet uyandıran bir hikâyenin ona eşlik etmekte olduğunu öğrendi. İşte bu, ansızın dilinin ucundaki sözleri söyletiyor.

"Dinle beni Duccio," diye araya giriyor, "beni uyardığın için teşekkür ederim ama eve dönmüyorum çünkü ben senin uğursuzluk getirdiğine inanmıyorum. Hiçbir zaman inanmadım ve hatta inananlarla da mücadele ettim. Bir hata yaptım, yıllar önce, tek bir hata: Çok büyük bir hata yaptım, kabul ediyorum çünkü sersemlemiştim, aptaldım ve yalnızdım ve sanırım sen benim hatamın bedellerini ödemek zorunda kaldın, senden özür diliyorum, şimdi zamanda geri gidebilsem inan bir daha yapmam bunu. Ama o zaman da inanmazdım ben bu laflara. Kaldı ki sana hayatımı borçluyum, bu nedenle senden korkamam. Ama Dami Tamburini'nin yani arkadaşımın ve hatta tenisteki eşim olduğu için son yıllarda birkaç turnuvada kazanma şansı elde eden ve görünüşe göre buna hayatta her şeyden çok önem veren adamın, ayaklarımın değdiği yeri öpeceği yerde –annemin ifadesiyle– beni ağlatmak için seni kiralamış olması karşısında, eh, oynama arzum daha da artıyor: Bilirsin, kumar sertleştiğinde..."

Şaşkınlığını saklayamama sırası şimdi Adı-Lazım-Değil'e geliyor. Alışık değil belli ki buna, kim bilir kaç yıldır *buna inanmayan* birini görmüyor.

"Öte yandan," diye devam ediyor Marco, "şimdi ba-

na neden burada bulunduğunu söylediğin için müthiş bir avantajım var ve bundan yararlanmaya niyet ediyorum. Talih, talihsizlik bir yana, gel sana bir şey göstereceğim. İzle beni."

Adı-Lazım-Değil peşinde, tuvaletten çıkıyor, ıstırap stüdyosuna yöneliyor. Parmağını dudaklarına koyarak sessiz olması için uyarıyor, usulca kapıyı açıyor. Onu içeri alıyor, kendi de sessizce giriyor ve daha da sessizce kapıyı örtüyor. Kız uyuyor, bir kolu hamaktan sarkıyor. Marco onu kucağına alıyor, terli alnına dudaklarını değdiriyor, serin olduğunu anlıyor.

"Benim torunum," diyor kısık sesle. "Adı Miraijin. Beş buçuk yaşında. Ben neredeysem o orada. Her zaman. Benim savaş adım Hanmokku, o da onun uyuduğu şu hamak yüzünden. Görüyor musun, demonte edilen ayakları var. Söylemiş miydi sana arkadaşım?"

"Hayır."

"İşte..."

Kapıyı örttükten sonra, "Daha önce de söylediğim gibi," diyor, "ben bazı şeylere inanmıyorum ama bu dünyada uğur ve uğursuzluk getirmek gibi bir olasılık olsaydı kimse torunumu alt edemezdi. Burada, yanımda, beni koruyor. Bu nedenle belki de sen eve dönsen daha iyi olur. Senin burada rezil olmanı istemem, şöhretin zedelenmesin.

Gülümsüyor. O ve Adı-Lazım-Değil aynı yaştalar. Kendi adı Sinekkuşu'yken can dostuydular. Birlikte kayak yarışlarına katıldılar, her hafta yeni bir başyapıtın çıktığı yıllarda yüzlerce öğleden sonrasını birlikte müzik dinleyerek geçirdiler. Atlara, rulete, zarlara, pokere birlikte başladılar. Avrupa'nın yarısının kumarhanelerini dolaştılar. Ortak anılarında muhteşem şeyler var.

"Ateşle oynama," diyor Adı-Lazım-Değil. "Git buradan."

Ama sonra beklenmedik değişimler yaşandı, şimdi birbirlerine merhamet duyuyorlar. Adı-Lazım-Değil yalnız, ihtiyar biri ve nihayetinde Marco Carrera onun oğlu gibi görünüyor, formda ve Miraijin olduğu için hâlâ öngördüğü bir gelecek var. Ansızın onu buraya kadar getirmiş olan planı kavrıyor: Carradori'nin ona o hamağı hediye etmesindeki sezgi, kendinin bunca yıldır onu yüzsüzce kullanması, o sevgi dolu dede olmak için verdiği çaba ve herkesin onun öyle olduğuna inanması – tüm bunların ardında o 29 Şubat gününün yani var olmayan bir günün olduğunu anladı. Dünyaya yayılmış onca sevgi, israf edilmiş onca zaman ve çekilmiş onca ıstırap: Kuvvetti, kudretti, kaderdi ve bu noktayı hedef almıştı.

"Kurtlar talihsiz geyikleri öldürmezler Duccio," dedi. "Zayıf olanları öldürürler."

Sinekkuşu Hakkında
. Üçüncü Mektup (2018)

Marco Carrera
Savonarola Meydanı 12
50132 Floransa
İtalya

Paris, 19 Aralık 2018

Marco,

Fabrizio De André hakkında bir kitap okuyorum. Dori Ghezzi iki dilbilim uzmanı profesörle birlikte yazmış. Şaşırtıcı bir kitap ve az önce karşıma çıkan şu pasajda iki dilbilimci *emmenalgia* sözcüğünün anlamını açıklıyorlar:

"Yunanca *emmeno* fiilinin anlamı 'sağlam duruyorum', 'sebat ediyorum', 'yiğitçe devam ediyorum'. Sonuna dek devam edebilme arzusu için hüzünlü bir yanıp tutuşma. Ne var ki aldatıcı bir fiil bu. Çünkü *emmeno* aynı zamanda 'yasalardan, başkalarının kararlarından kaçma' anlamını da taşıyor. Tüm insanların kaderi bu – ve bununla da kalmıyor: Tanrı dahi özgür irade yasalarına boyun eğmek zorunda – onları belirleyen zamanın sınırlarıyla yüzleşmek zorundadır. Elimizde olmadığı zaman gelecekteki yara için hem zehir hem şifa olan bir kelime; yani bir anlamda hiçbir şeye yaramaz. Çünkü gerçekte

'bir' yarayı şifalandırıyorsa bile, kendilerine karşı dürüst olduklarında tüm insanların asıl coşkun umudu, yaranın hiç var olmamasıdır."

Marco, bu fiil seni anlatıyor. Sebatkâr olma konusunda kimse senin kadar cesur olamaz ama aynı zamanda değişikliklerden sıyrılmayı da kimse senin gibi bilemez, aynen bu iki dilbilimcinin sözünü ettiği aldatıcı fiil gibi: Sağlam basıyorsun, ileriye doğru devam ediyorsun ama aynı zamanda yazgısal bir şekilde başkalarının kararlarından ve yasalarından sıyrılıyorsun.

Ve birdenbire anladım ki (yanıt yazmayacağını bile bile sana birdenbire yazmamın nedeni de bu işte) sen gerçekten bir sinekkuşusun. Tabii ya. Bu tam bir aydınlanma oldu: Sen gerçekten bir sinekkuşusun. Geçmişte bu adı almanın nedenleri yüzünden değil: Sen bir sinekkuşusun çünkü sinekkuşu gibi tüm enerjini olduğun yerde kalmaya harcıyorsun. Tam olduğun yerde kalabilmek için saniyede 70 kez kanat çırpıyorsun. Bu konuda mükemmelsin. Dünyada ve zamanda durabiliyorsun, çevrendeki dünyayı ve zamanı durdurabiliyorsun, hatta bazen de geri geri uçma yeteneğine sahip sinekkuşu gibi zamanda yeniden yükseliyorsun ve kaybettiğini yakalıyorsun. Ve işte bu nedenle senin yanında olmak bu kadar güzel.

Ne var ki sana bu kadar doğal gelen, başkalarına çok zor görünüyor.

Ne var ki yeni bir şey getireceği olasılığı olmasa bile değişime eğilim insan içgüdüsünden kaynaklanıyor ama sen bunu algılayamıyorsun.

Ne var ki özellikle bunca zahmetle olduğun yerde kalabilmen kimi zaman şifa olmuyor, yara oluyor. Ve işte bu nedenle senin yanında olabilmek mümkün değil.

Tüm ömrümü, uzun zaman için senin en canlı arzun gibi görünen şeyi neden yapamadığını sorgulayarak geçirdim: Benimle birlikte olmanı sağlayacak o bir adımı atmak. Seninle en yakın olduğumuz anlarda (bunca yıl içinde defalarca oldu bu) seni geriye çeken, bir an önce arzu ettiğini bir an sonra itme-

ne neden olan ne var ruhunda diye merak ettim. Ansızın bugün idrak ettim ki aslında tam tersi olmuştu, seninle bir arada olamayan bendim. Çünkü seninle olmak demek durmak demek ve ben bunu asla başaramadım. Sonuç aynı kaldı, birbirimizi hep özledik, yoksunluğumuzu çektik ve özledik: Ama bu yeni bakış açısı içimi yepyeni bir hüzünle doldurdu ve bu bana çok zalimce geldi çünkü şimdi anlıyorum ki meğer her şey bana bağlıymış.

Bu noktaya bunca geç ulaşmam da zalimce ama hiç ulaşmamaktan iyidir.

Marco. Penceremin dışından patlama, çığlık ve siren sesleri geliyor. Cumartesi, her cumartesi burada kıyamet kopuyor ama bu da normal oldu. Varı yoğu yıkan Sarı Yelekliler normal oldular. Sensiz yapabilmek de normal oldu.

Mutlu Noeller.

Luisa

Her Şey Nasılsa Öyle (2016)

"Alo?"

"Doktor Carradori, günaydın. Ben Carrera."

"Günaydın. Nasılsınız?"

"İyiyim. Siz?"

"Ben de iyiyim, teşekkür ederim."

"Sizi rahatsız ediyor muyum? Neredesiniz şu anda?"

"Hayır, hiç rahatsız etmiyorsunuz. Roma'dayım. Brezilya'ya gitmeden önce bir güncelleme eğitimi alıyorum."

"Brezilya mı? Neden?"

"Eh, biliyorum. Burada İtalya'da pek bilinmiyor ama Brezilya'da dört ay önce tarihin en büyük çevre felaketlerinden biri yaşandı. Bento Rodrigues sizin için bir şey ifade ediyor mu?"

"Hayır."

"Minas Gerais eyaletinde bir köy. Köy *idi* demek daha doğru olur."

"Ne oldu?"

"Demir madeninden çıkarılan demir okside bağlı zehir, yakındaki barajın çökmesi sonucunda çamurlara yayıldı. Dört ay oluyor."

"Ölü çok mu?"

"Çok sayılmaz. 17 kişi. Ama sorun şu ki İtalya'nın yarısı büyüklüğünde bir bölge zehirlendi, buna nehirler

ve Atlantik kıyısının yüzlerce kilometrelik uzun bir şeridi de dahil. Her şeyini yitirmiş on binlerce kişi tahliye edildi."

"Hiç duymamıştım gerçekten."

"Haber İtalya'ya ulaşmadı. Birkaç gazete yazısı çıktı o kadar. Aylardır kimsenin söz ettiği yok. Ama gerçek bir felaket. Halk toprağında kalmak istiyor ama toprak tehlike saçıyor. Onları orada bırakırsan kanserden ölecekler. Oradan alıp götürsen yaşama arzuları kalmaz. Hem zaten nereye götüreceksin? Gerçekten korkunç bir durum."

"Çok üzüldüm."

"İşte böyle. Siz peki nasılsınız Doktor Carrera? Bana iyi olduğunuzu söyleyin."

"Evet, aslında iyiyim. Her şey yolunda."

"Neyse bari. Kız nasıl?"

"Harika."

"Kaç yaşına geldi şimdi?"

"Beş buçuk."

"Tanrım. Ama doğru. Biz görüşeli çok oldu değil mi?"

"Eh, üç yıl oldu."

"Doğru, iki buçuk yaşındaydı. Neyse her şey yolunda yani."

"Evet öyle. Sadece..."

"Sadece ne?"

"Sizinle konuşmak istediğim bir şey var."

"Söyleyin."

"Ama öncesinde bir itirafta bulunmak istiyorum."

"Ne gibi?"

"Hamak. Şu bana armağan ettiğiniz."

"Evet."

"Onu kullanıyorum."

"Çok sevindim."

"Ama size söylediğim üzere sadece tenis ve konferanslar için değil."

"Ah öyle mi? Peki başka ne için kullanıyorsunuz?"

"Gençliğimde kumar oynardım. Bunu biliyor muydunuz?"

"Evet. Karınız geldiğinde anlatmıştı bana."

"Poker, bakara, rulet. Sonra bırakmıştım."

"Bunu da söylemişti."

"Yeniden başladım."

"Peki. Gene hoşunuza gidiyor mu?"

"Hamakta uyuyan bebekle."

"Mantıklı."

"Yan odada."

"Tabii, zaten onun için..."

"Bütün bir gece. Gün doğana kadar."

"İyi de bunda ne kötülük var? Yeter ki fazla para kaybetmemiş olun. Çok mu para kaybettiniz?"

"Hayır, hayır. Tam tersine."

"..."

"..."

"Söyleyin Doktor Carrera."

"Dün gece. Yani bu gece. Yani on saat önce."

"Evet."

"Çok yüksek miktarda para *kazandım*."

"Nasıl yani?"

"Akıllara sığmayacak bir meblağ kazandım. Ve manasız bir şey yaptım."

"Ne gibi?"

"Aslında akşamın başında 30 seneyi aşkın bir süredir görmediğim eski bir arkadaşım beni uyardı. Profesyonel biri diyelim. O da anlatmaya değecek bir tiptir ama zamanınızı almak istemiyorum. Onca zaman sonra üç yıldan beri her hafta kumar oynadığım yerde birdenbire karşıma çıktı. Beni bir kenara çekti ve şöyle dedi: "Defol,

evine git." Neden diye sordum. "Çünkü seni mahvetmek istiyorlar." Kim dedim. O da bana: "Patron. Seni mahvetmem için beni kiraladı, ağladığını görmek istiyor. Sen olduğunu bilmiyordum," dedi.

"Peki eski arkadaşsanız nasıl anlamamış?"

"Çünkü kumarda takma adlar kullanıyoruz. O mahvedeceği kişinin Hanmokku olduğunu biliyormuş ve bizi tanıştırdıklarında Hanmokku'nun ben olduğumu gördü."

"Ah."

"Ki bu da sizin bana hediye ettiğiniz hamağın markasıdır."

"Doğru."

"İşte bana bunu söyledi. Onun patron dediği kişi de ev sahibi, Luigi Dami Tamburini. Hiç duydunuz mu adını?"

"Duymalı mıydım?"

"Toskana bölgesinde oldukça ünlü bir ad. Siena'nın soylu bir ailesi. Ama laf olsun diye sordum, önemi yok. İşte düne kadar arkadaşım diye tanımladığım Dami Tamburini aynı zamanda teniste yüz üzeri turnuvalarda benim eşim.

"Yüz üzeri mi?"

"İki oyuncunun yaş ortalaması. Kuvvetli kişiler var."

"Ah..."

"Ve işte o eski arkadaşım Dami Tamburini'nin beni mahvetmek istediğini söylüyor. Miraijin'in ateşi vardı, dün akşam gidip gitmemekte çok kararsız kalmıştım. Böyle bir noktada insan ne yapar sizce?"

"Ne yapar?"

"Kızı alır ve gider. Ve ertesi günü sakin bir kafayla işlerin nasıl yürüdüğünü anlamaya çalışır. Değil mi?"

"Doğru."

"Teniste eş olduğunuz kişinin sizi mahvetmek için

profesyonel birini kiralayıp kiralamadığını anlamaya çalışır. Üzerinden zaman geçince. Sakince."

"Doğru."

"Ben öyle yapmadım."

"Kaldınız mı?"

"Evet kalıp oynadım."

"Ve o inanılmaz parayı kazandınız."

"Evet."

"Tenis eşinizden mi kazandınız eski arkadaşınızdan mı?"

"Tenis eşimden, beni ağlarken görmek isteyenden. Ama mahvımın ucuna geldim. Korkunçtu."

"Yani."

"Yani sahip olmadığım paraya oynadım."

"Ne kadar?"

"Bunu söyleyemem, utanırım. Elimde olmayan, sahip olmadığım bir meblağdı ve eğer kaybetseydim hayatım gerçekten mahvolurdu."

"Ama kaybetmediniz."

"Hayır. Karo valesine karşı sinek valesi.

"Ne oynuyordunuz?"

"Texas Hold'em."

"Nedir bu?"

"Teksas pokeri."

"Normal pokerden çok mu farklı?"

"Daha karmaşık. Her oyuncunun önünde iki kapalı kart oluyor artı beş açık yani beş ortak kart."

"Telesina gibi."

"Evet. Bir tür."

"Telesina mı, Teresina mıdır? Hiç anlamamışımdır."

"Sanırım ikisi de. Bunlar Tennessee'nin İtalyan varyasyonlarıdır, Amerikan adı odur."

"Sahi mi?"

"Evet. Amerika'da poker oynadığın eyalete göre de-

ğişir. Bu Texas en pratik tarzıdır. Tennessee'de genellikle olduğu üzere büyük yengileri ve yenilgileri kontrol edebilmek için özellikle yaratılmıştır. Ama dün akşam işe yaramadı. Dün akşam mahva çok yaklaştım."

"Ama sonra kazandınız."

"Evet. Ve Dami Tamburini mahvoldu. Kaybetmeye başladı ve toparlamak için yeniden oynarmış gibi yaptı ve yeniden kaybetti ve yeniden oynadı ve bir daha, bir daha ve en sonunda sadece ben ve o kaldık, en sonunda ikimiz arasında bir oyun, ikimiz arasında bir hesaplaşmaya döndü iş. Ve ben bırakmadım, durmadım. 20 dakikada belki o kadar bile değil, 15 dakikada abartılı bir rakam kazandım."

"Ne kadar?"

"Bunu da söylemeye utanıyorum."

"Neden? Siz kaybetmediniz ya."

"Kaybetmedim ama gene de söz konusu oldu."

"Ne kadar?"

"840 bin."

"Aman Tanrım!"

"Tabii ikiye katlaya katlaya."

"Peki arkadaşınızda var mı bu kadar para?"

"Var olmasına var. Ailesinin bir bankası var, arazileri, şarabı, mülkleri... Ama ben istemedim. İşte sizi bunun için arıyorum.

"Nasıl istemediniz? Neden?"

"Çünkü çok fazlaydı. Nasıl başa çıkılır? Noter de vardı, önemli kayıplar durumu için daima orada bulunur ve o adam da ne uyduracağını bilemedi."

"Yani 800 bin kazandınız ve orada bıraktınız mı?"

"840. Evet."

"Offf."

"Deli mi diyorsunuz bana?"

"Hayır. Sadece alışılmadık bir durum."

"Almadım ama karşılığında bir şey istedim."

"Ne istediniz?"

"Doktor Bey, sabah olmuş, şafak sökmüştü. Miraijin yan odada, parasetamolün etkisiyle hamağında uyuyordu. Ben orada bitkin düşmüştüm, başkaları benden de bitkindi. İki saat sonra hastanede görevimin başında olmam gerekiyordu. Masanın üzerinde altı saat öncesine kadar arkadaşım olan birinin enkazı duruyordu."

"Peki o halde? Ne istediniz?"

"Üstelik her şeyden utanıyordum. Ateşli Miraijin'le kumara gitmiş olmaktan. Bana bunu yapmam söylendiğinde eve dönmemiş olmaktan. Kaybettiğim zaman, genellikle yaptığım üzere durmamış olmaktan. Ve kazanmaya, kazanmaya, kazanmaya başladığımda, o acayip rakama varana kadar durmamış olmamdan utanıyordum.

"E tabii yaşadığınız şoktan dolayı oldu bunlar. Ne istediniz peki?"

"Bir kumarbaz daha doğrusu olduğum kişi olmaktan, hayatımın gidişatından utanıyordum. Sevdiğim herkesi şu ya da bu şekilde yitirmiş olmaktan, hepsinin dört bir yana gitmesinden Doktor Carradori, artık bana kimsenin kalmamış olmasından utanıyordum."

"Ama torununuz var."

"Bir hamakta yatan torunumdan da utanıyordum, onun için utanıyordum: Hem utanıyordum hem acı çekiyordum, çok derin, çok korkunç bir acı. Ve hiçbir kumarbazın yapmayacağı bir şeyi yaptım."

"Ne yaptınız?"

"Şimdi size söylediklerimi, eminim benim kadar utanan oradaki dört zavallıya da söyledim. Ve genellikle hepsinin hissettiği ama kumar masalarında söylenmeyen sözler söyledim."

"Yani?"

"Yavaş yavaş o paraları kazandığım süre içinde, ha-

yatımın günbegün daha sefil olduğunu sandım. 50 bin euro kazanıyordum ve kendime yeni bir otomobil alırım diye düşünüyordum çünkü kullandığım o anda gözüme köhne görünüyordu. Ama aslında öncesinde hiç öyle bir niyetim yoktu. Yani daha önce arabamın köhne olduğunu düşünmemiştim. Anlıyor musunuz?"

"Anlıyorum."

"Bu tipik kumarbaz özelliğidir: Hayatından tiksinmek, aslında daha önce böyle bir şey istememiş olsa da para kazanarak hayatı değiştirme arzusu duymak. 200 binin üzerine çıktığımda kendimi Maldivler'de ya da Polinezya Adaları'nda, gerçekte gitmeyi hiç istemediğim lüks mekânlarda görüyordum. 400 bine çıktım, sanki tek eksiğim buymuş gibi, hayatta Miraijin'e bakmaktan başka arzum varmış gibi asistanlar, uşaklar, aşçılar, şoförler, dadılar hayaline daldım. 600 bine vardık, 35 senedir sürdürdüğüm, uğruna fedakârlıklar yaptığım, bunca zamanımı adadığım mesleğimden bıkmışım gibi birdenbire çalışmayı bıraktım, emekli oldum. Ama bu doğru değildi. Hayatım bana iğrenç gelmiyor, tam tersine hoşuma gidiyor, çünkü başka pek çok hayattan farklı olarak bir amacım var ve bu amacım da çok yoğun ve acılı bir ayrıcalıkla bana emanet edilmiş olan geleceğin insanını dünyaya teslim etmek."

"Bütün bunları söylediniz mi?"

"Evet. Ve sonra, sonunda her kumarbazın çok iyi bildiği bir şeyi söyledim, yani kumarda kazanılan paranın asla hayır getirmeyeceğini. Ve bütün bu nedenlerle ben o 840 bin euro'yu istemedim."

"Peki arkadaşınız? Ötekiler? Ne dediler?"

"Hepsi ağladı. Yemin ederim. Beni ağlatacaklardı ama ben ağlattım onları. Ama acıdan değil, duygusallaşmaktan. Bu çok dokunaklı bir durumdu ve utanmadığım tek şey oldu."

"Peki kazancınıza karşı ne istediniz?"

"Annemin fotoğraf albümünü geri istedim. Onu şu Dami Tamburini'nin vakfına bağışlamıştım, bu da ayrı uzun bir hikâye, şimdi anlatmayayım size. Onun bankasına bağlı olan vakfa bağışlamıştım yıllar önce, geri istedim."

"Neden peki?"

"Çünkü ansızın, size sözünü ettiğim onca acıdan sonra nihayet her şeyi olduğu gibi görebildim. O adamın sahip olduğu tek değerli şeyin, ona armağan ettiğim o arşiv olduğunu fark ettim."

"Bravo."

"Ben o fotoğrafları bağışlamamıştım, vermiştim. Benden daha fazla değerini bilecek bir yere verdiğim bahanesiyle annemin geride bıraktığı şeyleri başımdan atmıştım, oysa onlar onun bu topraklardan geçtiğine ilişkin geride bıraktığı izdi. Yarın geri alacağım. İşte dün geceki kazanç gecem böyle geçti."

"Pişman olmadınız mı?"

"Hem de hiç. Dinleyin, benim para sorunum yok. Çalışmak her zaman hoşuma gitmiştir ve kazancımı değiştirmeyi hiç düşünmedim. O para lanetliydi benim için. Ve bir ergenlik ahmaklığı olarak üzerime yapışmış olan kumar beni tehdit etmeye devam ediyordu. Ömrüm boyunca o tehdidi peşimden sürükledim ama bu gece neyin ne olduğunu gördüm. Bu gece, her şeyin gerçek yüzünü gördüm. Her şey nasılsa öyle. Bunu birine anlatma ihtiyacı duydum. Size söyleyebileceğimi düşündüm."

"Çok iyi yaptınız."

"Şimdi size veda ediyorum. Size çok zaman kaybettirdim."

"Ne demek o? Beni aramakla çok iyi yaptınız."

"Size çok teşekkür ediyorum Doktor Carradori. Yakında görüşebilmeyi umuyorum."

"Sizi görmeye geleceğim. Bana annenize ait fotoğrafları da gösterirsiniz."

"Memnuniyetle. Çok güzeller."

"Eminim."

"Hoşça kalın Doktor Carradori."

"Hoşça kalın Doktor Carrera."

SON (2018)

Luisa Lattes
23 Rue du Docteur-Blanche
75016 Paris
Fransa

Floransa, 27 Aralık 2018

Sevgili Luisa,

Seni yanıtlıyorum. Belki de bu sefer bunu yapacağımı biliyordun: Sinekkuşu, *emmenalgia* ve neden birlikte olamadığımız hakkındaki sözlerin hiçlikte yok olmamalı. Benim için net olan tek bir şey var ki seninle herhangi bir ilişkiye başlama konusunda kendime asla izin vermem.

Her şeyden önce hareket etmek ve durmak konusuna değinmişken yeniden ev değiştirdiğini fark ediyorum. Neden? Yoksa Yahudi filozoftan da mı ayrıldın? Öyleyse neden ayrıldın? Yoksa bu bir stüdyo mu? Stüdyoysa neden evine bu kadar uzak yerde tuttun? Aklıma başka varsayım gelmiyor çünkü birlikte olmaya devam ederek taşınmış olduğunuzu düşünemiyorum: Bana anlattığın gibi hayatı boyunca Marais bölgesinde oturmuş Yahudi bir filozofun günün birinde kalkıp 16. bölgeye taşınmayacağını tahmin ediyorum.

Yani bu hareketin ardında bir neden olduğunu anlamak kolay; asıl zor olan durağanlığın da arkasında bir neden olduğunu anlamak. Bunun nedeni zamanımızın değişime giderek daha fazla değer yüklemesi oldu, bunu kendi adına da istedi ve şimdi herkesin istediği değişim oldu. Böyle olunca elden gelen bir şey yok, hareket eden cesur, olduğu yerde duran ürkek sayılıyor, değişen aydınlanıyor, değişmeyen donuk kalıyor. İşte çağımızın aldığı karar bu. İşte bu nedenle senin de (mektubunu doğru anladıysam) olduğun yerde kalmak için cesarete ve enerjiye ihtiyaç olduğunu idrak etmiş olman beni memnun etti.

Seni düşünüyorum. Kaç kez taşındın? Kaç iş değiştirdin? Kaç aşk, koca, arkadaş, çocuk, kürtaj, kır evi, deniz evi, alışkanlık, köklenme, ıstırap, haz gelip geçti hayatından? Sadece benim bildiğim kadarında kalsam bile Luisa, ki bu bir kısmı bile sayılmaz, çok kabarık bir sayıdan söz ederiz. Ne kadar enerji harcadın bütün bunlar için? Çok fazla. Ve şimdi sen 52 yaşına gelmişken benim –aşağı yukarı– olduğum yerde durduğumu yazıyorsun.

"Aşağı yukarı" diyorum çünkü benim hayatımda da değişimler yaşandı bildiğin üzere: Olduğum yerde durmak isterken korkunç darbelerle savruldum ve bunlar bende pek az takat bıraktı.

Benim yaşadığım tüm değişimler Luisa, kötü yönde oldu. Herkes için böyle olmadığını biliyorum ve hatta hayallerimiz ışıklı, yapıcı, insanların hatta kitlelerin hayatlarını güzelleştirmeye yönelik hikâyelerle doluydu. Şimdi bunları anacak değilim. Ama benim için işler çok farklı yönde gelişti.

Kurban rolü oynamıyorum Luisa: Benim de olduğum yerde durmadığımı söylemeye çalışıyorum, keşke başarabilseydim. Keşke bana bağlı olsaydı ama öyle olamadı, yaşadığım tüm değişimler dehşet yüklü sarsıntılar yarattı, beni fırlatıp attı, kelimenin tam anlamıyla bambaşka bir hayata çarptı, sonra bir başkasına, sonra bir başkasına vurdu ve ben ara vere-

meden bütün bu sert hayatlara uyum sağlamaya çalıştım. Benim ne kadar çok şeyi olduğu yerde tutabilirsem o kadar mutlu olabildiğimi anlıyor musun?

Evet, sen de olduğun yerde durabilseydin belki birlikte olabilirdik. Ama kader kaderdir ve ben sinekkuşuyum, sen aslansın ya ceylansın, hani şu sinir olduğum deyişteki gibi her sabah kalkan ve kim olursa olsun koşmaya başlayanlardan biri.

Şimdi tamamına erdirmeye çalıştığım bir misyonum var ve bu sen dahil sahip olduğum ve olmadığım her şeye anlam katıyor: Yeni insanı yetiştirmek; yeni insan bu çatının altında uyuyan sekiz yaşındaki kız. Bir kadın olacak. Yeni insan olacak. Bunun için doğdu ve ben değişimlerin onu mahvetmesine izin vermeyeceğim. Sadece buna ve bu seferlik sana yanıt vermeye yetecek gücüm var. Üzgünüm Luisa ama bu sana yazdığım son mektubum. Seni çok sevdim gerçekten, hayatımın her gününde ilk ve son kez düşündüğüm tek şey sen oldun. Ama artık öyle değil çünkü artık ilk düşüncem torunum, son düşüncem de o, arada da gene ona ait düşünceler var. Ancak böyle yaşamam mümkün artık.

Seni kucaklıyorum.

Marco

Yeni İnsan (2016-2029)

Bazı insanlar vardır, hayatları boyunca ilerlemek, öğrenmek, fethetmek, keşfetmek, iyileştirmek için kendilerine eziyet ederler ve sonunda sadece onları dünyaya savurmuş olan titreşimi aramış olduklarını fark ederler: Onların hareket ve varış noktası birbiriyle çakışır. Sonra bir de oldukları yerde dursalar da dünya ayaklarının altından kaydığı için serüvenli ve uzun bir yol kat edenler ve yola çıkmış oldukları noktadan çok daha uzağına ulaşanlar vardır: Marco Carrera bunlardan biriydi. Artık aşikârdı: Hayatının bir amacı vardı. Bütün hayatların yoktu, onunkinin vardı. Onu belirlemiş olan kederli yaşanmışlıkların da bir amacı vardı, hiçbir şey başına tesadüfen gelmemişti.

Kesinlikle sıradan bir hayatı olmamıştı: Onu 15 yıl boyunca sürünün dışında tutan kısa boyu, sonra sürüye dahil edecek tedavinin, onu uygulayan hekimin beklediğinden çok daha kısa sürede abartılı bir gelişime yol açmasıyla sıra dışılık damgası yemişti. Kimse gerekçesini anlamak için uğraşmamıştı ama Marco'nun 1974 sonbaharında tabi tutulduğu tedavi onda anormal bir etki yaratmıştı: Sekiz ayda 16 santimetre uzamıştı ve 1.56 metrede (onun yaşındaki erkeklerin ortalaması 1.70'ti) 1.72'ye varmıştı (1.72 orta boydu) ama sonraki

haziran ayında gelişmesi aniden durmuştu. Daha doğrusunu söylemek gerekirse gelişimi yaşıtlarının ortalamasının yüzdesine ayak uydurmuştu: 16 yaşında 1.74, 17 yaşında 1.76, 18 yaşında 1.78'i bulmuş ve ertesi sene ulusal ortalamanın üzerine çıkmıştı.

Açıklaması yoktu. Doktor Vavassori sekiz değil 15 ayda bu sonucun üçte ikisini bekliyordu; normal ölçülerde kısa boylu bir çocuk olarak Marco Carrera ancak o boya çıkabilirdi. Aydınlanmasını bütünüyle D'Arcy Wentwort Thompson'a bağlayan Letizia, bunun tedaviyle hiç ilgisi olmadığını, oğlunun genetik kodunda bulunan bilgiyle zaten bu sıçramayı göstereceğini iddia ediyordu: En basitinden, onun doğasında önce yetersiz gelişim, sonra aşırı alevlenme ve sonra (en acayibi buydu ve anneye göre bu ancak Thompson'la açıklanabilirdi) geleneksel antropometriye uygunluk hali görülmüştü. Probo ise paramparçaydı: Bir yandan inatla istediği uygulama başarılı olduğu için sevinç içindeydi, bir yandan da beklentilerin üstündeki bu sonuç acaba başarısızlık mı sayılmalıydı diye kaygılanıyordu; yani ya oğlunun bedenine uygulanan eylem kontrol dışı harekete geçtiyse – her türlü tehlike varsayımı yapılabilirdi. Endişelenmişti, ondan sonra hep aynı endişeyi taşımıştı (Irene'nin ölümünden sonra geri kalan her şey gibi yoğunluğunu yitirmişti) ve oynadıkları o kumarın zaman içinde bir bedeli ödenecek mi diye merak etmişti. Kısırlık, dejeneratif hastalıklar, tümörler, gelişim bozuklukları: Gelecekte günün birinde artık herkes o tedaviyi unutmuş olduğunda, onu beklenenden fazla geliştiren unsur ya çok pahalıya mal olursa? İşte bu soruyu Doktor Vavassori'ye sormuştu ve Vavassori söz konusu olanın deneysel bir protokol olduğu için beklenmedik yan etkilerin görülebileceğini ve bunların zaman içinde çok farklı göstergelerle ortaya çıkabileceğinin hesaba katılması gerektiğini, nitekim bunların Probo'nun imzala-

mış olduğu belgelerde belirtildiğini söyledi: Beklentilerin üzerinde görülen gelişimin bu riski de büyütüyor olması ona göre boş bir kaygıydı ve biraz da paranoyakçaydı. O güne kadar kimse Probo'ya paranoyak dememişti.

Marco boyunun uzamasının heyecanına o kadar kaptırmıştı ki kendini başka bir şey düşünmeye zamanı kalmamıştı. Geçmişte inatla büyümeyi reddeden bedeni şimdi aynı inatla gelişiyordu: O bu olgunun içinde yaşıyordu ve peşinden yetişmeye çalışıyordu. Kasımdan haziran a kadar ayda iki santimetre uzamıştı –bu da ayda bir buçuk kilo ve yarım ayakkabı numarası demekti– ve tek kaygısı buydu. Tedirgin olmamıştı, korkmamıştı, utanmamıştı, sabırsızlık göstermemişti, koşullar koymamıştı: Gelecekte zor zamanlarda ayakta kalmasına yarayacak bir esneklik ve direnç göstererek kendini bu devrime bırakmıştı. Bedeni ergenlik faslını atlamıştı, bir çocuktan olgun bir delikanlıya dönüşmüştü ama kendisi bunu bir travma olarak görmemişti çünkü tedavinin amacının bu olduğunu biliyordu. Sinekkuşu lakabı ve özellikleri birkaç yıl sonra onun için herhangi bir anı halini aldı.

Bu deneyimden sonra hayatı hep aynı biçimde ilerledi: Başkaları ilerlerken yıllarca aynı yerde duruyor sonra hayat onu yepyeni ve yabancı bir yere, hiç beklenmedik ve sıra dışı bir olayın içine fırlatıyordu. Neredeyse tüm geçişler acı yaratıyordu ve onu tehdit etmeye başlayan öfke ve kurbanlık duygusu o zaman şu soruyla ortaya çıkmıştı: Neden ben, neden bana?

Kişisel hapishanemizin altı dürüst hizmetkârı (kim, nasıl, ne zaman, nerede, ne ve neden) arasında kurtuluş ile zararı birbirinden ayıran *ne zaman*'dır. Marco Carrera yanıtı bulana kadar bu soruyu kendine hiç sormamıştı ve olduğu yerde durmayı arzu eden adam sadece bu soru sayesinde derin bir kederle ama yıkılmadan böylesine ilerlemeyi başardı. Ancak doğru anda yani en karanlık

anda zihni aydınlanıverdi: Her şey, her şey bir neden yüzünden oluyordu ve yanıt şimdi gelmişti – yalın, kesin ve besleyici: Miraijin. Miraijin yeni insandı, hep öyle olmuştu, annesi ona gebe kaldığı andan itibaren. Dünyayı değiştirmek için doğmuştu ve onu yetiştirme ayrıcalığı ona, Marco Carrera'ya verilmişti.

Adele hayatta olduğu sürece bu konu hakkında en ufak bir tartışma olmamıştı. O bunu sürekli söylüyordu, babası hiç itiraz etmiyordu hatta kendi de yineliyordu, insanlık bu küçük kızla başlayacaktı, insanlık Miraijin'le başlıyordu – aslında bunu, yıllar önce onun sırtına bağlı olan iple oynadığı gibi kızının gönlünü kazanmak için yapıyordu. Bu kız çok şey görüp geçirdi, belki de onu ayakta tutmaya yarayan bir hayal bu, diye düşünüyordu: Kader bana ağır darbeler indirdi, ben de karşılığında yeni insanı yaratırım...

Adele çok erken ölmüştü ve Marco bu boşluğu doldurmaya hazır değildi: Geçmişte yaptığı üzere –karar vermeden ve bu sefer farkına bile varmadan– dumanı tüten kraterde ayakta kaldı, o kraterin içinde yaşadı ama bu da yetmedi. Çaresizliğin altında kalıp ezilmemek için sahip olduğundan daha fazla güç ve kararlılık gerekiyordu. Başlangıçta bir süre Doktor Carradori'nin öğütlerine uyarak vahşi bir şekilde yaşadı. Evet, sadece Miraijin'le ilgilenerek, ona kalan hayattan birkaç ısırık alarak vahşi bir hayat sürdü. Elbette onunki örnek bir bebek bakıcılığı değildi, hele de geceler boyunca kız hamağında uyurken kumar oynaması bakıcılığa asla uymuyordu ama sonunda belirleyici adımı atmasına yani idrak etmesine yaradı.

Arkadaşı Dami Tamburini'yle yaptığı kanlı poker düellosunun destansı galibiyetini reddetmesi üzerine anlatması bir o kadar zor adımı attığında aydınlanma yaşadı. İşte en yürek paralayıcılar dahil soruları sormanın doğru ânı buydu – kendini dürüst hizmetkârların en zor-

layıcısı olana adama ânı gelmişti: *Neden?* Birdenbire her şey netleşmişti, yıllar boyunca çektiği acılar, şimdi üzerinde yeni dünyanın kurulacağı temeli oluşturuyordu, anıları kaderi, geçmişi ve geleceği yaratıyordu. Onca paraya itiraz eden neden benim? Uçak kazasından kurtulan neden benim? Ablasını o şekilde kaybeden neden benim? Bu kadar kötü bir boşanmayı yaşayan neden benim? Babamın hayatına elimle son veren neden benim? Yirmi iki yaşımdaki kızımı toprağa veren neden benim?

Yanıt şimdi gelmişti, neden, hayatına beklenmedik biçimde giren Miraijin'di; Adele'nin her zaman ciddiyetle, kararlılıkla, hiç kuşku duymadan yinelediği kişi: O yeni insan olacak baba, insanlık onunla yeniden başlayacak. Şimdi Marco Carrera buna gerçekten inanmaya başlamıştı. Evet çok acı çekmişti ama bunun çok yüce bir amacı vardı: Yeni insanı dünyaya o teslim edecekti – ama Hamlet'in dediği gibi zalim kaderin verdiği zararlara ve sarsıntılara direndikten sonra olacaktı. Bu fanatik düşünce onun kanaatkâr ve acılı varlığına mükemmelen sızmıştı, hatta bir şekilde onu tamamlamıştı – bu nedenle de hemen fanatik bir düşünce olduğu fikrinden vazgeçti.

Kaldı ki küçük kız gerçekten özeldi. Fiziksel olarak günbegün görülmemiş bir güzelliğe ulaşıyordu; o güne dek sadece video oyunlarında görülmüş avatarlar böylesine heyecan vericiydi: Yaşından uzundu, inceydi, kıvırcık ve yumuşacık saçları vardı, teni esmerdi, havuz dibi maviliğindeki gözleri badem gibi çekikti – gerçekten menü seçeneklerinden seçilerek bir araya getirilmiş gibiydi. Ve özellikle de gözleri Marco Carrera'ya torununun gerçekten bir başlangıç olduğunu söylüyordu: 40 yıldan beri göz hekimiydi, 40 yıldır görme organlarını inceliyordu; insanda ve doğanın her türün varlığında her türlü gözü görmüş olduğunu düşünüyordu ve şimdi Miraijin'in gözleri karşısında dünyayı uzaydan ilk kez gören

bir astronot gibi hissediyordu kendini. Belli belirsiz benzerliği sadece Amerikalı bir arkadaşının uzun tüylü Jagger adındaki Ragdoll türü kedisinde görmüş ve fotoğraflamıştı; nitekim arşivine dalarak o fotoğrafı buldu (1986 yılına aitti), bir anlığına objektife yoğunlaşmış olan o gözlerin ayrıntısına baktı ama bu imge de aynı değildi çünkü kedi Jagger beyazdı, Miraijin ise kara.

Gene de bu kadar sıradışı olmasına karşın Miraijin inanılmaz derecede tanıdıktır. Dünyada eşi benzeri olmayan gözlerinin mavisi Irene'ninkilerle aynıdır – ve bu zaten başlı başına bir darbedir. Marco, torununun yıllar içinde uyumla gelişen sportif fiziğini Adele'nin gelişiminde de izlemiştir. Güldüğü zaman yanaklarında beliren gamzeler Giacomo'dan geliyordu ve onunkinden farklı olarak büyüdükçe kaybolmayacak gibi görünüyorlardı. Ama Miraijin'in yeryüzüne ait değilmiş gibi görünen bedeninde onu en çok duygulandıran sağ elinin yüzük ve küçük parmakları arasındaki yatayda yer alan kara bendi; bu hem Adele'de hem kendinde vardı: Dünyada görülmeyen bu minik nokta Carrera fabrikasının marka işaretiydi – ve sadece küçükken değil, sonraları da Adele'yle parmaklarını birbirlerine kenetleyip güç noktalarını birbirine değdirirlerdi, hatta Miraijin'i dünyaya getirirken Adele'yle güç noktalarını birleştirmişlerdi. Marco Carrera bu hareketi şimdi Miraijin'le devam ettirebilirdi çünkü onu böylesine *yeni* yaratmak için çıkmış olan genetik kasırgaya rağmen bu minicik ben canını kurtarıp yeniden belirmişti.

O ışıltılı, halkları bir etme ütopyasını kelimenin tam anlamıyla ortaya koyan fiziksel görünüşten çok, bu varlığın gerçekten etkileyici olan yönü hep doğru şeyi yapıyor olmasıdır. Daha kundaktayken bile ağlaması gerektiğinde ağlar, uyuması gerektiğinde uyur, öğrenmesi gerekeni öğrenir ve böylece bakımını son derece kolaylaştırır.

Büyürken de öyle olur, her şey yapılması gerektiği gibi ve gerektiği anda yapılır; norm dışı bir eylemi ya da davranışı olduğunda ise bunun nedeni annesinin, kendisinin, çocuk doktorunun, öğretmenlerinin, lise hocalarının bunu normda *iyileşme* olarak nitelemeleridir. Marco Carrera özellikle bu olguyu inceleyerek Miraijin'in kaderinde dünyayı değiştirmek olduğuna ikna olmuştur: Aslında norm dışı o davranışları her zaman bir iyileşme göstermez, gerçekte kimi zaman işleri farklı yapıyordu ama onun üzerinde *iyileşme olarak görünür.*

Yani pürüzsüz teni, halojen gözleri, duru sesi, ifadesi, gülümsemesi, yanaklarındaki gamzeleri, henüz küçük ve gelişmekte olan bedeni –hepsinde bir önder kişi özelliği vardır. O bedenin doğal yeteneği iknadır. Başkalarının taklit etmeye meylettikleri türden bir bedendir.

Miraijin'in ilk andan doğru eylemi bulamadığı hiçbir deneyim olmamıştır. Tenisten judoya kadar denediği tüm spor dallarında öğretmenleri onun doğal yeteneği karşısında hayrete kapılırlar. İlk kez bir atla tanıştığında kuyruğunu okşamak için arkasına geçer: Hayır tatlım orada durma, tehlikeli olabilir, seni tekmeleyebilir, atlar sevmezler... Derken o dişi at (13 yaşında, çeyrek Teksaslı, doru renkli uysal ama sert ve ısırma konusunda hassas, bir önceki gün dizginlerini araba gibi bir sağa bir sola çekiştiren Arezzo'lu beyi yere fırlatan ama o günden sonra Miraijin'in düzenli olarak yedi yıl bindiği ve sonunda atların tanrısına ruhunu huzurla teslim edebilmek için otlağa bırakılan Dolly) kızın varlığından fazlasıyla mutlu olduğunu belli eder ve hatta kuyruğunu fırçalamasına bile izin verir – seyisine göre bu kızla arasında sağlam bir bağ kurduğunun işaretidir. Bu gerçekten şaşırtıcıdır çünkü Miraijin ilk kez bir atla tanışmıştır. Okulda derse yoğunlaşma ve tüm sınıfın yoğunlaşma düzeyini yükseltme başarısıyla öğretmenlerini büyüler. Mükemmel resim yapar.

Yazmayı öğrenir öğrenmez öğretmenlerinin bile bocaladığı her türlü yazım kuralı ve vurguyu doğru yapar. Elini attığı her konuda karşısındakinin söyleyeceği söz bellidir: "Sanki özel olarak bu iş için doğmuş gibi."

Marco bir gün ona şunu sorar: "Farkında mısın Miraijin, yapmayı denediğin her şeyi hemen tam olarak yapabiliyorsun. Bunu nasıl beceriyorsun?" Yanıt şu olur: "Öğretmenimin nasıl yaptığına bakıyorum." Demek ki herkesin benzemek isteyeceği ve kaderi önceden belirlenmiş bu beden, başka bedenleri taklit etmeyi bu kadar iyi becerebildiği için böylesine karizmatiktir. Her şey onun yol göstericilik rolünde gizlidir. Marco bazı deneyler yapmaya başlar: Örneğin ona televizyonda her gün NBA basketbol maçlarını seyrettirir, bir hafta sonra eline bir basket topu verdiğinde küçük kız kuralları bilmese de pivot ayağı, turnike, feyk atmak gibi oyuncuların tüm hareketlerini birebir yineler. Örneğin: *Snowbord:* İlk dersinde (bunu kayağa yeğler) öğretmeninin gösterdiği tüm hareketleri birebir yapar, böylece hiç düşmeden pistten inebilir. Ya da dans: Marco çocukların dans etmesinden hoşlanmaz, hatta korkunç bulur ama iki gün öğleden sonraları sokakta *shuffle* dansı yaparak yönetime kafa tutan İranlı bir kızı seyrettikten sonra Miraijin de *shuffle* dansı yapmayı öğrenir. Veya müzik, piyano: Ellerini tuşlara ilk kez koyduğunda öğretmeni ona iki elini kullanarak farklı şeyler çalmasını söyler ve o bunu başarır; iki el farklı ritimlerle çalar – rastlantısal ama birbirlerinden bağımsız iki el. Bu kız üstün yetenekli değilse, der öğretmeni, şimdiden mükemmel bir başlangıç yaptık. Nitekim bir yıl bile geçmeden Marco ona dinlediği müziğin ne olduğunu sormak için odasına girdiğinde şarkının Yiruma'nın "River Flows in You"su olduğunu öğrenir ama Miraijin onu dinlemiyor, çalıyordur. Olağanüstüdür. Ve işte Marco o zaman, 60 yaşında kendi hareket ve tu-

tumlarına dikkat etmeye çalışır; kullandığı dilsel ifadeleri ve konuşma tarzını, şimdiye dek yapmadığı şekilde düzeltmeye, pisliklerinden arındırmaya başlar çünkü torunu bunları da taklit ederse saflığı bozulabilir. İşte, ondan, bizzat Marco Carrera'dan başlayarak dünya düzelmeye başlamıştır. Ah Miraijin! Dokuz yaşında. On! On bir! On iki! Her yıl 20 Ekim'de doğum günü partini düzenlemek ne kadar güzel, dünya yokuş aşağı yuvarlanırken dünyanın kalbine yolculuğunda sana eşlik etmek ne kadar güzel! Çok başarılı olduğun spor dallarını bırak bir kenara: Senden bir şampiyon yaratmak boşa zaman harcamak olur. Piyano, dans, resim, binicilik: Hoşuna gideni geliştir ama kendini ona kurban etme, mucize çocuk olacağım diye uğraşma çünkü senin kaderinde çok daha önemli bir şey var. Aferin, asla rekabetçi olma. Aferin, küresel ısınmadan kork. Aferin, yaşıtlarınla YouTube'daki çerçöpe bak, onlarla aranı açmamak için okul sınavlarında ufak tefek hatalar yap. Unutma sen yeni insansın, sana her şey kolay geliyor ama kendini başkalarından ayırmamalısın, onları geride bırakmamalısın: Tam tersine, sen onların yanında olmalarını sağlamalısın ve işin en zor kısmı da budur. 13 yaş Miraijin! Dedenle evde her pazartesi akşamı senin yaptığın suşiyi (elbette mükemmel yemek yapacaksın, hem İtalyan hem etnik yemekleri eşit derecede iyi hazırlayacaksın) yiyip sinema klasiklerini, eski filmleri eski usulle, DVD veya televizyonda seyredeceksin: *Büyük Lebowski*, *Muhteşem Gatsby*, *Guguk Kuşu*, *Donnie Darko*, *Ghost World*, *Bilinmeyen Kişiler*, *Olağan Şüpheliler* (bunlarda çok sıkılacaksın çünkü beş dakika sonra Keizer Söse'nin Kevin Spacy olduğunu anlayacaksın); sonra yeni yöntemlerle, *streaming* yaparak tablet üzerinden kız arkadaşlarınla birlikte *Spring Breakers*, *Coyote Ugly*, *Juno*, *Me Before You*, *A Star is Born* ya da *Stranger Things*, *Black Mirror*, *House of Cards*, *Breaking*

Bad gibi diziler izleyeceksiniz – asla sinemaya gitmeyeceksin çünkü salonda film izlemenin artık sonu gelecek ve buna karşı sen bile bir şey yapamayacaksın. 14 yaş! Ah Miraijin, senin ve çevrendeki erkeklerin giderek artan güzelliği yüzünden ne olur acele etme, zamana zaman tanı, inan bana: Âşık olacaksın, bu kesin, hayır diyeceksin, emin olacaksın, evet diyeceksin, mutlu olacaksın, mutsuz olacaksın, sonra yeniden mutlu olacaksın, zamanı gelince hepsini yaşayacaksın. Aferin, araştır. Aferin, sıkıl ve romanlar okumaya başla, *Doktor Jivago* dedesinin bir tanesi, *Martin Eden*, *Uğultulu Tepeler*, *Harry Potter*, aferin; ve dedenin adını bile duymadığı başka kitaplar: *Febbre* [Ateş], *The Power* [Güç], *LaRose*, *Cronache del mondo emerso* [Yükselen Dünyanın Haberleri] ve sonra mangalar, aynı annen gibi onları okuyacaksan neden adını aldığın "Miraijin Kaosu" olmasın? Sonra Osamu Tezuka'nın daha ünlü destanları, *Astro Boy*, *Kitarubeki Sekai*, *Dororo* ve tabii başka yazarlar, geçmişte kalmış bile olsa günümüze daha yakın olan *Ay Savaşçısı*, ah ne kadar seveceksin *Ay Savaşçısı*'nı, annenin de ne kadar hoşuna giderdi, göreceksin bilimkurgu da ilgini çekecek o zaman büyük dedenin 893 fasiküllük *Urania* dizisine de bakarsın, aferin, sen yeni insansın ama geldiğin yeri de göz önünde tutuyorsun ve o zaman deden sana Heinlein'in romanlarını önerecek, *The Roads Must Roll* [Yollar Yuvarlanmalı], *The Man Who Sold The Moon*'un [Ay'ın İntikamını Alan Adam] okuduğu en mükemmel bilimkurgu romanları olduğunu söyleyecek, o zaten bir tek onları okudu ama önemi yok çünkü senin hoşuna gidecek, yeni insanın ne kadar uzun süredir beklendiğini anlayacaksın, kaç bi kez saflıkla, şiirsellikle hayal edildi, arzulandı göreceksin. 15 yıl Miraijin: Neden YouTube'da adına bir kanal açmayı denemiyorsun? Haydi, ne kaybedersin ki? Haydi, topla cesaretini, yap bunu! İşte o za-

man ikna olacaksın ve senin hep sert biri sandığın ama aslında hiç öyle olmayan deden (çünkü çocuklara karşı sert olmak işe yaramaz çünkü senin gibi ona ihtiyaç duyan çocuklar Miraijin, sertliği canları kime isterse ona yakıştırırlar, oysa gerçekte buna ihtiyaç duymayanlarda ters etki yaratır ve hatta ona meydan okurlar), şaşkınlık verecek şekilde bunu onaylar, o da yüreklendirir seni, o zaman sen de kendi YouTube kanalını açacaksın, hatta daha öncesinde cep telefonunla çektiğin kendi videolarını oraya yükleyeceksin, bunlarda seni yaşıtlarının arasında pek popüler kılan konuları işleyeceksin yani onlarla paylaşacağın izlenecek filmler, televizyon dizileri, okunacak kitaplar, giyilecek kıyafetler, pişirilecek yemekler, öğrenilecek danslar, denenecek saç modelleri, oynanacak oyunlar, ziyaret edilecek yerler, doğaya saygı için uygulanacak yöntemler, hayatta seninle tanışan herkesin duyduğu duyguyu yani seni taklit edebilmeyi onlara da bulaştıracaksın yani sen de dedenin telaffuzunu yasakladığı İngilizce bir adı olan *şuradaki şey* olacaksın, yani sertlik –aslında o şaka yapıyor olacak– ve sen o adı hiç telaffuz etmeyeceksin, asla. 16 yaş! 17! Ve kaderin üzerine sıçrayacak, ünlü olacaksın, aynen öyle, çok ünlü, YouTube kanalın milyonlarca kez izlenecek, basit, ciddi, *normal* şeylerle ilgilense bile akıllara sığmayacak bir başarı kazanacak, o sırada ülken çöküşe doğru giderken pek çok ergen, pek çok çocuk sana tutunacak, yaptıklarını yapmak isteyecekler, senin gibi olmak, dünyayı senin inanılmaz gözlerinle görmek isteyecekler, sayıları giderek artarak peşine düşecekler, bu aynı zamanda paranın da geleceği anlamına gelir Miraijin, çok paranın, ama bu seni korkutmayacak ve yürüyüşünü bozmayacak, sen gereksinmesi olanlara dilim dilim pay edeceksin elbette gerisini bir kenara ayıracaksın çünkü herkes yoksullaşırken varlıklı olmak dünyayı değiştirirken büyük bir avantajdır,

deden artık emekli olmuş olacak, kendini tamamen seninle ilgili işlere adayacak, sen normal hayattan sapmayasın, okulu, eğitim gezilerini, piyanoyu, İngilizce öğrenmek için Londra yolculuklarını, partileri, konserleri, Bolgheri'de dedenle, senden ayrılmamak adına davet eden arkadaşlarınla dört bir yerde tatillerini kaçırmayasın diye; deden bu arada giderek büyüyen şöhretine bağlı pratik uygulamaları denetleyecek, şöhretin seni ele geçirmemesi için uğraşacak –ve haklı da olacak– sen normal hayatından kayarsan ânında bir şirkete dönüşürsün, bir marka, bir isim olursun, ajanslar, prodüktörler, reklamcılar, emprezaryolar, sömürücüler peşine düşerler, deden seni onlardan uzak tutmak, yanında sadece gerçek insanların, kız ve erkek çocukların ve gençlerin olmasını sağlayacak ki onlar sana öykünerek ebeveynlerinin yarattığı yıkıma isyan edecekler ve böylece Marco Carrera'nın hayatında her zaman yaşanmış olanlar yaşanacak: O ayakları yere sağlam basarak olduğu yerde duracak ve bütün gücüyle akan zamanı sabit tutmaya çalışacak, zaman elbette senin için hızla akacak Miraijin ve işte şimdi 18 yaşındasın, artık reşitsin, genç bir kadınsın, güzeller güzelisin, arınmış saf bir tohumsun, artık bir sır kalmayacak; eski insanlığın yarattığı felaketin üstesinden gelebilecek yeni bir insanlık doğuyor olacak çünkü gerçek değişim, dedenin seni yüreklendireceği durum, *senin gibi olanların* Miraijin, seçilmiş olanların, yeni erkeklerin, geleceğin kadınlarının aranacağı, bulunacağı, toplanacağı her şeyden önce dünyayı kurtarmak için bir araya geleceği, onu değiştirmekten önce artık son yıllarda korkulduğu üzere tehlikede olan dünyayı kurtaracak insanlar toplaşacak, şimdiye dek kulak verilmeyen, gene de önceki yüzyıl boyunca binlerce kez hayal edilen, kitaplarda, çizgi romanlarda, mangalarda, filmlerde, sanatta, müzikte imgelenen dünyayı yaratmak için çalışılacak ama gene

de buna inanmayı reddeden insanlar olacak, bazı insanlar inandığında çok geç olacak, şaşıracaklar ama sen Miraijin ve senin gibiler sizden önce kimsenin savaşmak istemediği savaş adına bir araya geleceksiniz ve eğitileceksiniz; uzun zamandan beri söz konusu olan bu savaş, gerçeklik ve özgürlük arasındaki vahşi savaş, sen ve senin gibi sayısız çocuk, genç, genç kız ve erkek (pek çok); yetişkin (az) ve yaşlı (çok az) gerçeklikten yana saf tutacaklar çünkü özgürlük artık düşmanca bir kavrama evrilmiş olacak, özgürlük dişlerini gösteren ve bağışlanamaz biçimde çoğul olan özgürlük kelimesi sürüsünden ayrılacak, aynen sürüsünden ayrılan zebraları sırtlanların yemesi gibi olacak çünkü o özgürlük şimdiye dek hep kendi istediğini seçmek, onu engellemeye çalışan her türlü yetkiye karşı çıkmak, yasalara uymamak, temel değerlere saygı göstermemek, geleneksele, kurumlara, toplumsal anlaşmalara, geçmişte yapılan anlaşmalara dönüşecek; Artık belirgin olan gerçek karşısında teslim olmamak, kültüre, sanata, bilime karşı isyan etmek, toplumun kabul etmediği protokollerle tedavi etme ya da tam tersine hiç tedavi etmeme, aşılamama, antibiyotik kullanmama özgürlüğüne karşı çıkma, belgelenmiş olaylara inanmama özgürlüğü yerine sahte haberlere inanma özgürlüğüne, hatta zararlı, zehirli atıklara, radyoaktif kalıntısı yayımı özgürlüğüne, geri dönüştürülemez maddeleri denize atma özgürlüğüne, su kaynaklarını ve deniz diplerini kirletme özgürlüğüne, kadınların erkek şovenliği, erkeklerin seksist olmaları özgürlüğüne, evine girene ateş etme özgürlüğüne, göçmenleri reddedip toplama kamplarına gönderme özgürlüğüne, deniz kazazedelerini ölüme terk etme özgürlüğüne, kendininki olmayan dinlerden nefret etme, kendine ait olmayan şeyleri yeme ve giyme özgürlüğüne, vejetaryenleri ve veganları aşağılama özgürlüğüne, filleri, balinaları, gergedanları, zürafa-

ları, kurtları, oklu kirpileri, dağ keçilerini avlama özgürlüğüne, zalim, ahlaksız, bencil, cahil, homofobik, antisemitik, İslamofobik, ırkçı, şantajcı, faşist, Nazi olma özgürlüğüne, "zenci", "paralitik", "mongoloid", "koca popolu" deme hatta bunu haykırma özgürlüğüne, sadece ve sadece kendi arzuna ve ilgi alanına göre ilerleme, yanlış yaptığını bilerek yanlış yapma ve kendi özgürlüğü olduğu için yanlışı düzeltmek isteyenle savaşma özgürlüğüne karşı çıkacaklar çünkü anayasayı değil yanlışı garantör yapma özgürlüğü bitecek. Miraijin, sen ve senin gibiler, sizin örneğinizle, yeni insanın karizmasıyla, ötekiler gerçek hayatta mücadele ederken ve mücadele sert geçerken siz Ağ içinde mücadele edeceksiniz yani karşı sahada, özgürlüğün metastazlarının yayıldığı yerde ve onları orada, Ağ'da canlı tutma göreviniz olacak, çocuklar ve gençler için oyunlarınızla, anadilinizde kendi öykülerinizle, yapılacak ve yapılmayacaklar listenizle yani *yargı yetisiyle* siz ileride şunları koruma altına alacaksınız: Yok olmakta olacak olan normalliği, merhameti, eski Avrupa iyiliğini, çocukları kendilerinden daha iyi koşullarda yaşasınlar diye yorgunluktan öleyazan göçmenlere, evinden uzakta ölen sürgünlere, hizmetçilere, çiftçilere, madencilere, ustalara, denizcilere ait olan, yamyamların yediği misyonerlerin, entelektüellerin, şairlerin, sanatçıların, mimarların, mühendislerin, zorbaların takip ettiği biliminsanlarının merhametini koruyacaksınız ve bu nedenle, senin zaten bilinen şöhretin sayesinde en sıradan, en gündelik konuda bile gerçeği savunma adına, onu çiğneme özgürlüğüne karşı sen tehlikede olacaksın. 19 yaş Miraijin ve her şey değişecek –senin için ilk kez, deden için bir kez daha– çünkü evini, kentini bırakmak ve gizli yerlerde yaşamak, hiç durmadan yer değiştirmek zorunda kalacaksın çünkü tehdit edileceksin, iftiraya uğrayacaksın ama aynı zaman bir hazine gibi beğenilecek ve

savunulacaksın, korunacaksın ki dünyanın güzel, sağlıklı, kabullenici, bedava armağanlarla dolu bir yer olduğuna ve olmaya devam edebileceğine tanıklık etmeye devam edebilesin; parçası olacağın Geleceğini Anımsa programı (çünkü artık söz konusu olan senin yanında mücadele edecek olan güzel zihinlerin belirlediği bir program olacak, kelimenin tam anlamıyla bir doktrin, izlenecek kuralları, benimsenecek davranış değişimleri, takip edilecek sonuçları olan önemli bir açıklama), bu gizli mekânlardan ama aynı zamanda gelincik tarlalarından, buzullardan, açık denizlerden sesini duyurmaya devam edeceksin ve takipçilerin çoğalmaya başlayacak, insanlık değişime çoktan başlamış olacak, senin ilk yıllarda konuştuğun küçük kız ve oğlanlar büyümüş olacaklar, ebeveynlerinden kopacaklar, gerekiyorsa yanında mücadele edecekler ve çoğul olarak düşünecekler, senin içten dışa yayılan güzelliğin sayesinde farklılıklardan sana doğru çekilecekler, ilgi alanları arasında ilk yerde kültür olacak, birbirlerini arayacaklar, buluşacaklar, birleşecekler, birlik halinde kalacaklar ve yaşlı dünya ölmek üzereyken onlar ne yapacaklarını bilecekler, senin de sayende olacak bu hatta dedene göre *özellikle* senin sayende, yalnız ve gururlu deden, endişeli ve yalnız deden seni ötekiler gibi telefonundan, bilgisayardan takip edecek, ondan uzakta yaşamaya başladığından beri onunla daha çok konuştuğunu fark edecek ve duygulanacak, sana hasrettiği yılları düşünecek, 17 yıl olmuş olacak ama ona bir solukta geçmiş gibi gelecek, içinde senin var olmadığın uzak, soluk yılları zorlukla anımsayacak, onun gayretleri sonucunda hâlâ ayakta olan Savonarola Meydanı'ndaki ya da Bolgheri'deki eski evde seni bekleyecek, sen olanak bulduğun anda *maiyetinle* onu görmeye gideceksin Miraijin çünkü artık maiyetinle seyahat edeceksin, onu görmeye gidecek ve iyi, hâlâ genç, hâlâ etkin, hâlâ kendine özgü

haliyle aynı yerde bulacaksın, çevresindeki her şey değişirken, onun da her zaman olduğu gibi bütünüyle, aniden, değişim zamanının geleceğinden emin olarak bulacaksın ama o an geldiğinde güzel bir an olmayacak çünkü yanında hastaneden aldığı bir kâğıdı, doktor raporunu getirecek, orada hata payı bırakmayacak somutlukta ve lafı dolandırmadan bir tümörden, pankreasta karsinomdan, çok büyük boyutlarda ve çok yayılmış olan – ama nasıl olur?– kanserden söz edecek. Ama deden altı ayda bir düzenli kontrollerini yaptırıyordu ya? Altı ay önce hiçbir şey yoktu ya? Altı ayda nasıl ortaya çıkmış, büyümüş ve yayılmıştı bu kadar? Nasıl olmuştu bu? Bedeni 15 yaşındayken ne yaptıysa şimdi aynısını yaptığı için Miraijin çünkü Marco Carrera'nın büyüme şekli budur, annesinin inancına göre kromozomlarında böyle kayıtlıdır ya da babasının korktuğu o X günü gelmiştir, hızlı büyümenin bedelini ödüyordur, yani 70 yaşında, kanser, lanet, o kötü olanlarından, ve dizlerin titreyecek Miraijin, deden sana bunu açıkladığında –çünkü açıklamak zorunda kalacak– kurtarmakta olduğun dünya üzerine yıkılacak, o sana "mücadele edeceğim" diyecek ama sen o anda "öldüm ben" diye düşündüğünü biliyor olacaksın, aynen başına geldiğinde annesinin düşündüğü gibi, o da bunu düşünecek çünkü o bir hekim ve öldüm ben sözünün gerçek olduğunu bilecek ama onun hayatta bir amacı olduğunu, öyle olmasaydı yarım yüzyıl önce bir mayıs akşamında öleceğini, listeye alınmış olduğunu, her şeyin düzenlendiğini ama son anda canının bağışlandığını bilecek Miraijin çünkü o zaman ölmüş olsaydı, senin suda doğumunu göremeyecek, seni yetiştirip bu dünyaya teslim edemeyecekti.

Emrindeyim (2030)

Sevgili Dede,

Yalvarırım, sana dün söylediklerimi dikkate alma. Dönüş yolculuğum boyunca ağlamayı sürdürdüm, çaresizim, uyku tutturamadım ama en sonunda anladım. Her şeyi anladım, tam olarak anladım. Anladım ve hazırım. Sen benden hiçbir zaman hiçbir şey istemedin, bana sadece verdin, verdin, verdin ve olur da benden bir şey istersen, bunun kadar büyük bir şey de olsa sana onu vereceğim. Dün için özür dilerim. Unut onu. Bugün bugündür ve emrindeyim.

Birkaç gün sonra yeniden yanına geleceğim. Programı askıya aldım, tüm zamanımı sana adayacağım, tek arzum seninle gurur duyduğumu bilmendir. Bu son aylarda bana karşı sergilediğin cesaretle, aldığın kararın saflığıyla gurur duyuyorum ama daha da önemlisi idolüm olan seṇin benden yardım istemenle eriniyorum. Sana yardımcı olacağım canım dedeciğim, sen hiçbir konuda kaygılanmak zorunda değilsin. Ne yapmam gerektiğini biliyorum, programla ilgili konularla bağlantı kurdum, Oscar doğru insanları tanıyor, senin hiçbir şey yapman gerekmiyor, hatta ben bile hiçbir şey yapmayacağım, için rahat olsun. Sadece senin şimdi arzuladığın şey gerçekleşecek. Ve biz ikimiz birlikte olacağız.

Miraijin'in

Barbarların İstilası (2030)

"Uyanık mısın," diye soruyor Miraijin.

"Evet."

"Carradori geldi."

"Nihayet. Nerede?"

"Ona dinlendiğini söyledim. Kumsalda anneannemle yürüyüşe çıktı."

"Ah."

Miraijin, yatağın kenarına kıvrılıyor.

"Sana bir şey itiraf etmem gerekiyor," diyor.

"Nedir?"

"Daha fazla gizleyemeyeceğim."

"Ne yaptın?"

"Kızmayacağına söz veriyor musun?"

"Söz."

"Psikanaliste gitmeye başladım."

Ona Francesco Ferrucci'nin esprisiyle karşılık vermeye yelteniyor. "Kalleş, ölü bir adamı öldürüyorsun," diyecek gibi oluyor ama kendini tutuyor. Miraijin bu alaycılığı hak etmiyor. Eğer bu konuda bir açıklama yaptıysa üzerinde şakalaşmak için yapmamıştır. Bu samimi bir itiraf. Bu anda dudaklarında gülümsemeyle onun yanında olmak için ne kadar büyük cesaret ister? Gerçek bir yanıtı hak ediyor.

"Ne mutlu ona," diye yanıtlıyor Marco Carrera. "Onu kıskanıyorum."

"Neden?"

"Bilinçaltına girebilecek. Kim bilir ne kadar güzeldir o da."

Miraijin her övgü duyuşunda yaptığı gibi bakışlarını yere indiriyor. Marco kolunu onun başına uzatıyor ama aynı anda sağ kalçasına bir acı saplanıyor. Ama buna değiyor çünkü eliyle (son defa mı? sondan bir önce mi?) daha kaç kez okşayabilecek o şahane saçları? Onlara dokunuyor ve tanımlanamaz bir şey oluyor: Kıvırcıklar, bunu hissediyor ama aynı zamanda sanki sıvılar; hayır, sıvı değiller, akışkanlar; hayır o da değil, sanki elini bir krema tasına sokmuş gibi. Ama kapkara bir krema.

"Peki nasıl hissettin kendini?"

"İyi."

"Kadın mı, erkek mi?"

"Erkek."

"Nasıl biri?"

"Zayıf, güzel. Sana benziyor. Şimdiden hayran kaldım ona."

"Onu da davet ettik mi?" Bu soru ağzından kaçıyor ama önceki gibi alaycı değil.

"Aptal..."

Miraijin yeniden kalkıyor.

"Gelmek istediğin zaman Rodrigo'yu çağır," diyor. "Kapının önünde nöbetçi gibi dikiliyor. Ona bir sandalye verdim ama ayakta durmayı yeğliyor."

Odadan çıkıyor. Burası Probo'nun uyuduğu oda, evin en güzel yeri çünkü doğrudan bahçeye açılan bir kapısı var. Marco, babasının ölümünden sonra yakışacağı üzere odayı kendine almadı, annesinin odasını yeğledi. Neden? Bunu anımsamıyor. Ivana'nın kızı Lucia burayı hemen "konuk odası" olarak adlandırdı ama son 25 yıldır

eve bir tane bile gelmedi. Marco, Probo'nun ölümünden sonra bu odada kalan kimseyi anımsamıyor. Mümkün mü bu? Miraijin'in birkaç yıl öncesine dek davet ettiği arkadaşları hep onunla uyurlardı. Acaba Luisa? Hemen bitişikteki evi satıldığı için son kez gelen Luisa onun evinde kalmıştı: Bu odayı mı seçmişti? Marco Carrera bunu hatırlamıyor. Yıllar önceydi. Zaten her şey yıllar önce yaşandı.

Bahçe kapısını açıp ona sorabilir: "Luisa, buraya son gelişinde bu odada mı uyumuştun?" Çünkü Luisa orada, bahçede, Marco onu perdenin arkasından görebiliyor. Giacomo'yla konuşuyor, çünkü Giacomo da orada. Daha doğrusu adam konuşuyor, kadın dinliyor. Ne diyor ona? İşte şimdi Miraijin bir önceki güne dek hiç görmediği büyük amcasının eline dokunuyor ve sonra yürüyerek Marco'nun görüş alanından çıkıyor. Kumsalda olan Carradori ile anneannesinin yanına mı gidiyor?

Miraijin'in onları buraya davet etme düşüncesi muhteşemdi. "Bana klasik filmler döneminde izlettiğin o film gibi," demişti. Marco Carrera anımsamıyordu, "Neydi adı?" Doğruyu söylemek gerekirse filmi de anımsamıyordu. Metastazlar beynine de saldırmıştı, anıları gelip gidiyordu.

Onları davet etmek muhteşem ve şaşırtıcı bir fikirdi. Marco bunu hayal bile etmemişti. Artık hayat bildiği gibi geçiyordu, tam en son âna gelmişken onu güzelleştirmek aklından bile geçmemişti. Luisa'yla konuşmayalı kim bilir kaç yıl olmuştu? Çok yıl olmuştu ama tam olarak anımsamıyordu. Giacomo'yla? Daha da çok. Luisa'yı hayatından kendi çıkarmıştı, bunu gayet iyi anımsıyordu, son yıllarda kadın ona mektuplar yazmış ama kendisi yanıt vermemişti. Giacomo'yla tam tersi olmuştu: Marco ona yıllarca yazmış, tek bir yanıt bile alamayınca sonunda pes etmişti. Marco bunu da çok iyi anımsıyor. Nasıl

davet edilebilirlerdi? Ama Miraijin, "Hoşuna gider mi dede?" diye sormuştu, "İster misin?" O da şaşırmıştı. "Bilmem," diye yanıtlamıştı ama bilmediğinden de emin değildi: Aklına sadece, kimin söylediğini unutmuş olsa da, duruma uyan bir cümle gelmişti: *Ubu nihil vales, ibi nihil velis.* Anlamını gayet iyi hatırlıyordu: "Değerinin hiç olduğu yerde hiçbir şey isteyemezsin"; işte aynen böyle hissediyordu. Kız olasılıkla şaşkınlığını fark etmiş ve sorusuna dedesinin direnemediği ve onu o yapan konulardan birini eklemişti. "Aslında senin için istemiyorum bunu," demişti, "burada kalan benim, bizim için istiyorum." *Burada kalan bizim için:* Hiç kimseyi tanımayan o herkesi birden düşünmüştü. Anneannesini tanıyordu, Greta'yı tanıyordu, Carradori'yi de şöyle böyle; öteki ikisinin varlığını sadece dedesi söz ettiği için biliyordu, hiç görmemişti ama onlar için kaygılanmıştı. Bu Miraijin Carrera'ydı. Böyle söyleyince Marco *burada kalanlar için* bir hediye vermiş gibi oluyordu ve güçsüzlük duygusu yok oluyordu. Öte yandan ona çekici gelen bu düşüncede açık saçık, utanmazca bir şeyler de vardı: O zaman evet, elbette hoşuma gider demişti ama gelmelerinin olanaksız olduğunu geçirmişti içinden. "Bunu sen dert etme, ben hallederim," demişti Miraijin. On iki gün önce Savonarola Meydanı'ndaki evin hastane odasına çevrilmiş salonunda geçmişti bu konuşma. Bunu nasıl becerdiğini bilmiyordu ama son anda haber almalarına rağmen beşi de gelmişti. Bu kızın beceremeyeceği yoktu.

Giacomo Amerika'dan, Luisa Paris'ten, Marina ve Greta Almanya'dan, Carradori Lampedusa'dan gelmişlerdi. Bir de Miraijin'in sevgilisi olan ve Barselona'dan gelen Oscar vardı; Rodrigo ise işlemi yapacak olan hemşireydi, gene İspanyol olan üç çocuk daha vardı. Bolgheri evi hiç bu kadar uluslararası olmamıştı. Ona Floransa'da bakan Guido engelli annesi olduğu için şehirden ayrılamamıştı

– neyse ki, yoksa onun gelmemesi için bir mazeret uydurmak gerekecekti: İnançlı, son derece dindar biriydi, bazı şeyleri kabul edemeyecek bir tipti. Onların vedalaşmaları dokunaklı olmuştu çünkü Guido, Marco'nun dönmeyeceğini anlamıştı. Tabii ki bu kadar ani bir şey beklemiyordu ama yeni tedaviye başlamamak ve mayıs sonunda yazlığa taşınmak anlamlıydı. Onun yanında olamayacağı için üzgündü hatta ağlamaya başlamıştı ama engelli annesi vardı ve Floransa'dan ayrılamazdı.

Her şeyi acıklı olacaktı bu olayın zaten, öyle ki Marco gözyaşı sel olmasın diye kendi duygu durumunu saklayacaktı. Hayır, demişti kendine, eğer bu durumun bir anlamı olacaksa bu bir tür parti, yaşamsal bir deneyim, bir kutlama olmalı. Belki pek neşeli geçemeyecekti ama Miraijin'in organizasyonu yaşayan herkesi bir araya getirme amacı taşıyordu, hepsi geldikleri ülkelere geri gideceklerdi ve bu nedenle konukseverliğin en üst düzeyde olması için çabalamıştı. Odalar özenle hazırlanmıştı, taze balık alınmış, evde hamurlar açılmış, bostandan sebzeler toplanmıştı – gerçi Marco artık bir şeyin tadına da bakacak halde değildi. Aylardan beri yemek yiyemiyordu, sadece *perkütan endoskopik* gastronomiyle besleniyordu yani onu karnına sapladıkları sonda aracılığıyla besliyorlardı. Her ne kadar lezzetlerine bakamayacak da olsa, torunu onun akşam yemeğine ve ertesi günkü öğle yemeğine bir davete katılırmış gibi hazırlanmasını sağlamıştı. Kaldı ki konuklarının ağız tatlarını bilirdi: Giacomo deniz ürünleri, Luisa karides, Marina, manda sütünden mozzarella... Bunlar 30'u aşkın yıl öncesinden kalan bilgilerdi ama zevkler değişmezdi, ancak sağlık nedeniyle yasaklar gelmiş olabilirdi ve bu durumda da sofranın başında sondasıyla oturarak onları teselli edecekti. Ama buna ihtiyaç kalmamıştı. Hiç kimseye sevdiği yemek yasaklanmamıştı – ki bu da belli bir şans sayılabilirdi.

Marco'nun yapmaya karar verdiği şeyde bir tehlike daha vardı. İlkinin alaycılık olduğunu söylemiştik, ikincisi de iğneleyici sözlerdi. Eski dünyanın insanı Marco Carrera her zaman ikisini de kullanmıştı ama Miraijin'in yeni dünyasında ikisine de yer yoktu. İroni vardı o kadar. İkinci tehlikeyse duygusallaşmaydı, bu konuya değinmiştik. Üçüncüsü ise kurban psikolojisiydi – kıskançlık olmadığında. Örneğin şunlara bakın, ben burada ölüyorum, onlar oturmuş karides yiyor. Bu nedenle Marco her iki yemekte de kendini sıkıcı denetim altında tuttu, hatta daha öncesinde konukları karşılarken de öyle yaptı. Duygulanma yok, alaycı espriler yoK, kendini acındırma yok. Onlara bir armağan vermiyor mu? O halde onları rahat ettirmeli. Onların evdeki varlığı güzel bir anıya dönüşmeli. Kendisi de mükemmel olmalı.

Doğruluyor ve yatakta oturuyor. Yeniden sancılar, ağrılar saplanıyor. Aslında morfin alma saati bu – ama ortamı düşününce bunun bir anlamı yok. Ne var ki acısını yok edince Marco kendine daha fazla yeterli olurdu çünkü henüz sondan çok uzakta. Fiziksel görünüm olarak da öyle: Henüz annesi ve babası gibi zombi olmadı – asla da olmayacak. Yapmak üzere olduğu işlemin temelindeki anlam bu zaten: Marco Carrera yarattığı rahatsızlığı yok etmek değil, çekip gitmek istiyor.

Yazlık eve geldikleri ilk gün Miraijin'le birlikte bir bisiklet gezisi yaparak çamlığa gitmek istedi. Ve çok dermansız olmasına karşın bunu tek başına başardı; son derece yavaş gidiyordu, zikzaklar çiziyordu ve eşlik eden gençler dengesini yitirirse onu havada yakalamak için yanında yürüyorlardı. İşte buna gülünebilirdi ve nitekim sonra eve geldiklerinde o ve Miraijin buna çok gülmüşlerdi: Bunda alaycılık ve iğneleme yoktu.

Elbette diye düşünüyor, şimdi morfin alırsa (ağızdan, damardan değil) kendi ayakları üzerinde bahçeye

de çıkabilirdi. Ama çıkınca gene de tekerlekli sandalyesine oturması gerekecekti ve ortalığı karıştırabilirdi. Dördüncü tehlike: Acındırıcı olmak. Hey, bakın bana, tek başıma yapabiliyorum!

Ama yataktan tekerlekli sandalyesine kadar yürüyebilir, bu olabilir. Onun bu girişimini önlemek amacıyla Rodrigo tekerlekli sandalyeyi yataktan uzağa bırakmış. Marco Carrera ayağa kalkıyor, sarsak adımlarıyla ve serum askısını yanında sürükleyerek ve ondan kuvvet alarak tekerlekli sandalyeye doğru yürüyor. Dikkat et düşme, diyor kendine. Dikkat et şimdi bir de bacağını kırma. Neyse tekerlekli sandalyesine ulaşıyor, frenin takılı olduğunu kontrol ediyor, takılı değil, takıyor. Hedefini tutturuyor, bir yerini çarpmamaya çalışarak yavaşça oturuyor. Başardı. Acılı ama kolay oldu. Sadece bir kez sesleniyor hemşireye. "Rodrigo," diyor alçak sesle. Fazla mı alçaktı sesi? Hayır: Rodrigo hemen giriyor, tek başına kalkıp tekerlekli sandalyeye gitmiş olması hakkında hiçbir şey söylemiyor. "Bahçeye çıkalım lütfen. Orada yapalım."

Işıl ışıl aydınlık ve ılık bir öğleden sonrası. Pitosforlar çiçek açmış, tıpkı begonviller ve yaseminler gibi: Bahçenin çimleri bu sabah biçilmiş ve hepsinin kokusunun bir araya gelmesi son derece heyecan verici. Luisa Giacomo'dan ayrılıyor ve onu karşılıyor. Batmakta olan güneşin altın ışığıyla harelenen kadına bakan Marco, kaç yaşında acaba, diye düşünüyor. 64? 63? 65? Marco'nun zamanında ihtirasla arzulamış olduğu o bedene ve yüze hiç dokundurtmamış. Hâlâ çok güzel. Arkasından Giacomo da onu karşılıyor. Giacomo da o yüzü ve bedeni sevdi. Beşinci tehlike: Bitkinlik. Neyse ki o anda Miraijin, peşinde Oscar, Marina, Greta ve Carradori'yle beliriyor. Şimdi herkes burada, diye düşünüyor Marco, devam edilebilir.

Heyecanlı, kalbi göğsünde güm güm atıyor.

Carradori yanına geliyor ve sıcak duygularla merhaba diyor. Geç kaldığı için özür diliyor, Marco da Aurelia yolunda çılgın trafik düğümünden haberi olduğunu söylüyor ve onu da buna sokmuş olduğu için özür diliyor. O adam –her zamanki gibi– gözlerinden yayılan manyetik ifade olmasa bir hiç olurdu. Aynı yaştalar ama daha yaşlı görünüyor. Hayır: Marco daha genç duruyor. Zayıflamasına, hastalığına ve tedaviye rağmen 71 yaşındaymış gibi durmuyor. Kemoterapi saçlarını dökmedi, hepsi duruyor, gayet gür ve hafif kır saçları öğleden sonra rüzgârıyla uçuşuyor. İşin temeli bu zaten, henüz bozulmamış görüntü. Korkunç bir hal almadan gitmek istiyor.

Kimse konuşmuyor, kimse ne diyeceğini bilemiyor. Marco eve giren Rodrigo'ya başıyla işaret ediyor. Bu son anlarında nasıl davranmak ve ne söylemek istediğini defalarca düşündü. Aklına gelen tüm patetik düşünceleri eledi, bu nedenle: Müzik olmayacak (ilk anda Neil Young'ın "Don't Cry No Tears" şarkısını geçirmişti aklından ama hemen vazgeçmişti); kesinlikle veda konuşması yapmayacaktı; duygusallaşma, bitkinleşme, kendine acıma kesinlikle olmayacaktı. Sadece ona sarılmak isteyenle kucaklaşacaktı, hani bir yolculuğa çıkarken olduğu gibi, ayrıca onlara suç ortağı sayılmayacakları ve hatta asla sorumluluk almayacaklarına dair bazı teknik sözler söyleyecekti.

Rodrigo elinde malzemeyle bahçeye geliyor ve minik torbaları kelebeğe ve serum askısına takarken Marco konuşmaya başlıyor.

"Size burada olduğunuz için teşekkür ediyorum, sizin yanımda olmanız beni çok mutlu ediyor. Bildiğiniz gibi sizleri davet etmek Miraijin'in fikriydi ve hepiniz geldiğinize göre sizlerin de bunu iyi bir fikir olarak kabul ettiğinizi anlıyorum. Şimdi ise sizler..."

Ansızın Giacomo iki kez ağlayarak hıçkırıyor, sayıy-

la iki kez, gürültülü bir şekilde ve iki saniye içinde iki kez üst üste. Marco tam karşısında duruyor ve o iki saniyede zayıf yüzünden çaresiz bir şekilde buruştuğunu ama hemen bir önceki gün taksiden indiği andan beri gördüğü o kayıtsız maskeye büründüğünü fark ediyor. Giacomo onca yıldan bu âna uzanan uzun sürenin sonunda her şeye iyi dayandı; akşam yemekten sonra biraz baş başa konuştular, o kızlarını, Marco Miraijin'i anlattı. Her şeyin çökmek üzere gibi göründüğü o önceki iki saniyeye kadar iyi direndi. Ama neyse ki kontrolü ele alabildi.

"Özür dilerim," diye mırıldanıyor.

Ve sanki bir şey olmamış gibi iki elini bacakları arasına yerleştiriyor, derli toplu duruyor ve dinlemeye başlıyor. En nihayetinde komik bir sahneydi o.

"Siz izlemek zorunda değilsiniz. Ben sizi yeniden gördüğüm, hepinizle yeniden konuştuğum için çok mutlu oldum. Doktor Carradori dışında: Yolunu tıkayan trafik yüzünden onunla sohbet edemedim. Yani bazılarınız eve, kumsala, canının istediği yere gitmek isterse gidin lütfen, ben bunu sizi zorunlu kılmadan yapmak istiyorum.

Sözünü kesiyor ve dinleyicilerine bakıyor. Giacomo sağlam durmaya çalışıyor. Miraijin Oscar'a sarılmış, delikanlı esmer koluyla onun omzuna sarılıyor. Luisa'nın da yüzünde hüzünlü ama sağlam bir ifade var. Marina bakışlarını bir an tutabiliyor, sonra yere indiriyor ve başını sallıyor.

"Hayır ben..." diyor, "eve gitsem... daha iyi olacak."

Bakışlarını yeniden kaldırıyor, gülümsüyor ve gidiyor. Mesela Marina zamanın ağırlığını çok yansıtıyor – zamanın ve ilaçların. Yaralı ceylan. Ama yıllar içinde Miraijin'in ilgisi sayesinde yeniden yalnız başına yaşama ve hareket etme gücünü kazandı. Marco mutfak kapısı-

nın ardında gözden yitene dek onu izliyor, sonra gözlerini Greta'ya, Adele'nin kardeşine çeviriyor.

"Sen?"

Greta artık 30 yaşını aşmış, güzel bir Alman kızı, saçları kısacık, kolları dövmeli. Adele ölmeden önce onunla biraz yakınlaşmıştı ama o ve Miraijin arasında derin ve yoğun bir bağ oluştu, ikisi kardeş gibi oldular. Bu da Marco sayesinde gerçekleşebildi çünkü yıllar boyunca torununu Almanya'ya anneannesinin ve teyzesinin yanına götürdü, onlarla birlikte olmalarını sağladı. Şimdi Marina'nın da oldukça iyi olduğu düşünülürse, Miraijin'in o Almanya seyahatleri sayesinde ve anneannesi ve annesinin kız kardeşiyle yarattığı mahrem bağlar sayesinde dünyada yalnız kalmayacağını düşünüyor.

"Hayır Marco," diyor Greta. "Ben kalıyorum."

Telaffuzu gibi sert yüz hatları var ama aynı zamanda ışıltılı ve muzaffer. Metal üzerine oyulmuş gibi. Marco derin bir nefes alıyor, Marina'nın evin içinde yalnız başına ağladığı düşüncesini zihninden kovuyor –ne kadar zor lanet olsun– ve yeniden başlıyor.

"40 yıl doktorluk yapmış biri olarak size söylemek istediğim bir çift söz var çünkü yapmak üzere olduğum şeyi ben, sadece ben yapıyorum, kendi özgür irademle, parlak bir zihinle. Rodrigo bana burada bir iyilik yapacak, bana 20-30 saniyelik huzur hediye edecek. Aslında ben her şeyi tek başıma da yapabilirim."

Rodrigo'nun serum askısına bağladığı, tüplerle inen ve sağ kolundaki kelebeğe bağlanan iki torbayı gösteriyor.

"İlk torbada midazolam karışımı var, bu benzodiazepin ve propofol yani güçlü bir uyku verici madde. Her ikisi de genel anestezide kullanılır. Derin uyumayı garanti eden cömert bir doz kullandım. İkinci torbada da pis işi yapacak olan hızlı araç, çözünmemiş potasyum var. Bu iki maddeyi nasıl ele geçirdiğimi size söylemeye-

ceğim ama bunları ne amaçla kullanacağım konusunda kimseye bilgi vermediğim konusunda sizi temin ederim. Sadece kırk yıllık hekimlik bana kimseyi suç ortağı etmeden bu maddeleri sağlamamı kolaylaştırdı."

Bu senaryo yalan üzerine kurulu ve Marco bunu inanılır biçimde, iyi aktarıyor. Aslında konsantre potasyumu temin edemezdi, bunun için Miraijin'den yardım istedi. O da buldu. Hatta Miraijin Rodrigo'yu buldu, Rodrigo da ilacı. Ama Marco bunun bilinmesini istemiyor.

"Bir süre sonra size veda etmiş olacağım, anestezi malzemelerinin kırmızı musluğunu açacağım ve onlar damarlarıma akacaklar. Anestezi etkisini gösterdiğinde Rodrigo bana öteki yani mavi musluğu açma iyiliğinde bulunacak, o da konsantre potasyumun damarlarıma girmesini sağlayacak ve bir-iki dakikada her şey son bulacak. Aslında siz benim uyuyakaldığıma göreceksiniz. Rodrigo bana 20-30 saniyelik huzur hediye edecek dedim çünkü kendi başıma yapmak istesem uyuyakalmadan önce mavi musluğu da açmak için derin dalmamaya çalışacaktım ve yazık olacaktı. İşlemin tatlılığını yani tüm anestezinin beni uçurmasını kaçıracaktım."

Tahmin ettiği üzere bu teknik, çıplak sözler ortamı soğuttu, Marco'nun önlemek istediği tehlikeler gerçekten uzaklaşmış gibi göründü. Kalbinin atışı yavaşladı, heyecanı geçti. Şimdi kendi ölümünden söz ediyor ama sanki bir kornea ameliyatını anlatır gibi konuşuyor.

"Potasyum aritmi yaratacak, bu da ventrikül fibrilasyona yol açacak, sonunda da kalp duracak. Bedenimin kötü görüntüler sergilemesi söz konusu değil: En çok taşikardi, fibrilasyondan önce bir-iki küçük hareket olabilir ama bunları olasılık dışı tutuyorum.

Ansızın bir ihanet gibi Irene geliyor aklına. Irene şu anda onunla gurur duyuyor olurdu. Irene kendini öldürdüğünde Miraijin'den birkaç yaş büyüktü.

Nefes alıyor, bu düşünceyi de kovuyor, yeniden başlıyor:

"Sonra, her şey bitince Miraijin 118'i arayacak. Castagneto Carducci'den ambulans gelecek. Ölümü onaylayacaklar. Miraijin onlara durumumu açıklayacak, klinik tablolarımı gösterecek, kimse daha fazlasını bilmek istemeyecek. Benim düşünceme göre ambulans geldiğinde burada olmanız için bir neden yok ama gene de rahat olun, kalmak isterseniz de sorgulanmayacaksınız, yalancı şahitlik yapmak zorunda olmayacaksınız. Kimseler, sizi temin ediyorum, soruşturulmanızı talep etmeyecektir."

İşte şimdi konuşması sona erdi. Marco her şeyi hatırladığı, profesyonelce açıkladığı için kendiyle gurur duyuyor. Marina dışında kimse kaçmadı, Giacomo'nun bastırdığı iki hıçkırık onun gösterisini çatlatmaya meyleden tek iz oldu. Miraijin, Oscar'ın kolundan sıyrılıyor, onun yanına geliyor. Eğiliyor, ona sarılıyor.

"Aferin dede," diyor.

Marco'nun yüzü aydınlanıyor çünkü dediğimiz gibi belleği gelip gidiyor.

Kulağına eğilip, "*Barbarların İstilası*" diyor. "Adını hatırlayamadığımız o eski filmin adı buydu."

"Doğru," diye fısıldıyor Miraijin, "*Barbarların İstilası*."

Onun saçlarını okşuyor, kız dedesinin başını. Sonra tekerlekli sandalyenin öteki yanında, Rodrigo'nun karşısında duruyor. Marco onun turunçgil gibi kokan kokusunu içine çekiyor. Sonra yüzüne bakıyor. Gözleri her zamankinden biraz daha nemli, gülümsüyor.

"Elveda," diyor.

"Elveda," diyor adam.

Greta kalkıyor, yerine dönüyor. Her birinin yeri vardı, ne gelirdi elden: Bu bir gösteriydi.

Şimdi sıra Carradori'de. Öne çıkıyor, Marco'ya elini uzatıyor, ne yapmak istediği kararını ona bırakıyor. Mar-

co bir tenis maçının sonundaymış gibi sportif bir şekilde sıkıyor onun elini. Eklemler çatırdıyor – ve derin bir sızı.

"Sizi seviyorum," diyor Carradori.

Marco'nun yanıtı, "Bundan sonra birbirimize sen diyelim," oluyor. Kahkaha atıyorlar. Carradori'yle biraz şakalaşılabilir, ne de olsa yaşıtlar.

Oscar. Marco onu birkaç ay önce kemoterapinin yoğun döneminde tanıdı; o dönemde dedesinin bakımıyla ilgilenmek için Floransa'ya taşınan Miraijin'i görmeye gelmişti. Aslında son derece ıstıraplı bir dönemde olmasına karşın onun gücünü görmüş, bundan hoşlanmıştı çünkü biraz da bulaşıcıydı bu. Miraijin'in erkek versiyonu gibiydi, bir önderdi, peşinden insanları sürükleyecek biri – o da yeni dünya için büyük bir örnekti.

Marco ona sarılarak, "Sağlam basın," diyor.

"Elbette," diye yanıtlıyor.

Sonra aslında söylemek zorunda olmadığı bir şeyi ekliyor.

Su vida es mi vida.[1]

Miraijin'in elini sıkıyor, dudaklarıyla dudaklarına değiyor ve kenara çekiliyor.

Ya şimdi?

Artık çok önemi olmasa da Marco acaba Giacomo mu önce gelecek yoksa Luisa mı diye düşünüyor: Hiyerarşi nasıl? Belki kendileri de aynı soruyu soruyorlar kendilerine çünkü ikisi de bir tereddüt ânı yaşadıklarını belli ediyorlar. Sonra Giacomo öne çıkıyor. İki erkek kardeş kucaklaşıyorlar, ikisinin karnı birbirine değiyor. Az önceki iki hıçkırık ikisini de korkutmuştu çünkü ağlamaya başlaması bir felaket olur, her şeyi mahvederdi. Birbirlerine sarılarak duruyorlar, öylece kalıyorlar.

1. (İsp.) Onun hayatı benim hayatım. (Y.N.)

"Özür dilerim," diyor Giacomo.

"Ben özür dilerim," diyor Marco.

Ayrılıyorlar. İkisi de burnunu çekiyor. O kadar. Geçti. Sıra Luisa'da.

İşte şimdi Marco'nun kalbi daha hızlı atmaya başlıyor. Onun o adaçayı yeşili gözleri. Güneşe bulanan, hâlâ parlak kumral saçları. Yumuşak boynu, her zamanki deniz kokusu. Marco bunları söylemeye hazırlamadı kendini. Aklına ilk geleni söylemeye karar vermişti ve nitekim şimdi, tam şu anda ona bakınca aklına bir şey geliyor.

"Bugün günlerden ne biliyor musun?" diye soruyor.

"Hayır."

"2 Haziran. Ne günü bugün?"

Luisa kararsızca gülümsüyor.

"Cumhuriyet Bayramı mı?"

"Evet. Ama onun yanı sıra..."

Luisa yine tebessümle sallıyor başını.

"Doğum günüme en uzak gün," diye söze giriyor Marco. "Tam altı ay. Tam doğum gününde ölen o adam gibi. Neydi o İbranice kelime?"

"*Tsadik.*"

"İşte. Ben bir *tsadik* değilim. *Tsadik*'in tersiyim."

Bu kadar mı, Marco Carrera'nın Luisa Lattes'e söyleyeceği son sözler bunlar mı? Belki başka bir şey düşünse daha iyi olurdu.

"Oysa öylesin," diyor kadın.

"Ya Yahudi mistisizmi?"

"Yahudi mistisizmi yanılıyor."

Eli başını, alnını, yüzünü okşuyor.

"*Mon petit colibri*,"[1] diye fısıldıyor.

1. (Fr.) Benim küçük sinekkuşum. (Y.N.)

Başının o duruşu, yandan eğilişi, yayılan saçları, o aşina hareket, duyarlı, yıllar yıllar önceki gibi, gene hazırlanıyordu...

Bir öpücük! Ağzından! Diliyle! Yüzünü elleri arasına alarak! Böyle, yaşlı halleriyle, Giacomo'nun ve herkesin gözü önünde!

Aferin Luisa: Ayıp olacaksa da sonuna kadar olsun. Marco eliyle başını tutuyor, kendine yaklaştırıyor, acısını hissetmiyor. Kendisi de onu öpmeyi arzuluyordu, her zaman arzuladığı şeyi. Tam bu mekânda, geçen yüzyılda arzulamaya başlamıştı onu ve elli yıl boyunca bundan vazgeçmemişti. Ama bugün buna cesaret edebileceğini sanmıyordu. Ama kadın yaptı.

İşte bitti. Luisa yeniden doğruluyor, irkiliyor. Geri bir adım atıyor, yerine dönüyor, kutsal ekmeği az önce ağzına almış bir mümin gibi başını öne eğiyor.

İşte zamanı. Devam etmekten başka çare yok. Öğleden sonranın kokusu baş döndürücü, her şey ışık ve hayat yansıtıyor. Denizden gelen hafif esinti, çalıları şöyle bir hareket ettiriyor, en hafif saçları uçuşturuyor, muhteşem bir iyilik duygusu yayıyor. Marco içinde bulunduğu durumda acı hissetmiyor. Çok, hayatı boyunca çok acı çekti. Kuşkusuz acı dolu bir hayattı onunki. Ama çektiği onca acı şu anda olduğu gibi hayatın tadını hissetmesini engellemedi, şu anda her şey mükemmel görünüyor – onun da hayatında böyle mükemmel anlar oldu. Nihayetinde öyle az şeye gerek var ki: Olması gerektiği gibi bir gün, birkaç kucaklaşma, bir dudaktan öpüşme. Başkaları da olabilirdi aslında.

Altıncı tehlike, lanet olsun, bir kez daha düşünmek. Belki çevresindekilerin de umudu o; bir kez daha düşünmesi. Tedaviye inanıyormuş numarası yapmak, terapiye başlamak, mücadeleye girişmek, bitmek bilmeyen bulantılar, ishaller, ağız aftları, yataktan kımıldayamamak, bir

larvaya dönüşmek, yatağa bağlanmak, Miraijin'in dünyayı kurtarmak yerine su yatağı, merhem, yağ, gece hemşiresi peşinde koşmak zorunda kalması, sonra hırıltılı nefeslerle, hem ağızdan hem damardan verilecek morfinle (dozlar giderek artıyor çünkü insan bağışıklık kazanıyor ama daha fazlası alınamaz, protokoller böyle diyor) uğraşması, kendinin Probo'ya yaptığı gibi Miraijin'in de onu uzaklara götürmesi için yalvarmak zorunda kalması, dünyayı kurtaracak Miraijin'in bunun yerine....

Marco Rodrigo'ya dönüyor, elini sıkıyor.

"Her şey için teşekkür ederim," diyor. Rodrigo onun omzunu okşuyor.

Marco kolunu uzatıyor –ağrı– eliyle kırmızı musluğa ulaşıyor, onu açıyor. Sonra elini bacağına koyuyor. Ağrı. Karşısındaki beş kişiye bakıyor, sonra bakışlarını Miraijin'e kaldırıyor, eliyle eğilmesini söylüyor. O eğiliyor. Kızın muhteşem güzelliğine bir kez daha bakıyor. Elini kaldırıyor –ağrı– ve saçlarının gizemine daldırıyor. Torunu onun bakışına cesaretlendirici ve anı yüklü bakışıyla bakıyor. Anestezi etkisini göstermeye başlıyor, her şey uzaklaşıyor. Bunu kendi başına yapıyor olsaydı, şimdi potasyumun akışını sağlamak için fil gücü bulması gerekirdi. Bundan sonrası Rodrigo'nun armağanı. Ama ne yapıyor Miraijin? Sonsuz tatlılıkla onun sağ elini kaldırıyor ve saçları arasında kendi sol eliyle buluşturuyor. Hiçbir ağrı yok. Her şey daha da uzaklaştırıyor. Ama ne yapıyor Miraijin? Ah, işte anladım ne yaptığını. Doğru. İki sağ elin serçe ve yüzükparmağı arasındaki sırttaki benleri, ikiz benleri buluşturuyor. Adeta suyun altında akışkan bir huzur.

Her şey uzaklaşıyor. Suyun altında akışkan bir huzur. Irene. Adele, Baba. Anne. Bu dünyaya bu varlığı bırakıyorum. Benimle gurur duyuyor musunuz?

Irene.

Adele.

Baba.

Anne.

Ne kadar çok insan gömülü her birimizin içinde.

İşte. Marco uyuyakaldı. Başı yana düşüyor, Miraijin eliyle tutuyor, koruyor. Şimdi sıra Rodrigo'da, sırf bunun için Malaga'dan geldi. Çılgınca bir hikâyesi var, kör bir anne, şarkıcı, dansçı, sokak sanatçısı ve rivayete göre Anna Kournikova'yla birlikte olmadan Enrique Iglesias'ın sevgilisi olmuş Roman bir annesi var; ikiz kız kardeşlerini hiç görmüyor çünkü insani kuruluşlar adına dünyayı dolaşıyorlar, Bask Topu oyunu şampiyonu sevgilisi, Benin'de evlat edindiği bir oğlu var: Ama bu onun hikâyesi değil, o sadece mavi musluğu açmakla yükümlü.

Onun için ve denizdeki tüm gemiler için dua edelim.

Bu Yaşlı Gökyüzü (1997)

Luisa Lattes
Postrestante
67 Rue des Archives
75003 Paris
Fransa

Roma, 17 Kasım 1997

Olur da bu yaşlı gökyüzü çökerse üzerimize
Luisa, Luisa, Luisa'm benim,
Şunu söylememize zaman kalmazsa
Bana öyle geliyor ki
Biz birbirini seven iki kişiyiz.
Böyle yazalım onu, pek çok yanlışla,
Ben seni sende seviyorum, sen beni bende seviyorsun,
Böyle yazalım bunu
Luisa, Luisa, Luisa'm benim
İyi yürekli Tanrı'nın yarattığı her yüzey üzerinde.

Sinekkuşu
(Roma ve başka pek çok yer, 2015-2019)

Borçlarım:

Her şeyden önce "Girdap" başlığı basitçe Beppe Fenoglio'nun "Il gorgo" [Girdap] öyküsünden bir esinlenme ya da onun bir tür *cover*'ı değildir. O öyküde bir mükemmellik vardır, olasılıkla İtalyan dilinde yazılmış en güzel metindir, onun şeması yeniden oluşturularak, ona kaynak olan düşünce benimsenerek yazılsa bile asla o olmaz. Onu mükemmel kılan kompozisyonudur, onu böyle doğal kılan yürek saflığının ve çaresizliğin bir araya gelmesidir. Bu nedenle onu bu romanda anlatılan olaya uyumlayarak, mümkün olduğunca özgün kompozisyonuna ve kurgusuna saygı göstererek yazmaya karar verdim. Benim için olağanüstü bir ders oldu. Nihayetinde, niyetimi ve sadakatimi belirgin kılmak için ilk ve son satırları değiştirmeden kullanmaya karar verdim; ve kaçınılmaz olarak bütün bölümün en güzel iki satırı onlar oldu.

"Kasırganın Gözü" bölümünde Adı-Lazım-Değil'in tanımı çok sevdiğim yazarlardan biri olan Mario Vargas Llosa'nın 1981 yılında yayımlanan *Dünya Sonu Savaşı* adlı kitabının Angelo Morini tarafından yapılmış çevirisinin (Einaudi Yayınevi, 1983) ilk satırıyla aynıdır: "*El hombre era alto y tan flaco que parecía siempre de perfil.*"[1] Gene aynı bölümde slalom çubuklarından birinin bacağına saplanması olayı da gerçekten

1. (İsp.) Adam o kadar uzun boylu ve zayıftı ki hep profilden görünüyor gibiydi. (Ç.N.)

yaşandı – yarışta değil antrenmanda; Abetone'de Gomito Dağı'nda Floransalı, soyadını çok iyi hatırladığım güçlü kuvvetli Greziuso'nun başına gelmişti. Kan kara yayılmıştı. Genç acıyla haykırıyordu. Her aklıma geldiğinde kendimi kötü hissederim.

Bu bölüm roman basılmadan önce 2017 yılının Temmuz ayında *IL* dergisinde yayımlandı.

"*Urania*" başlıklı bölümde bilimkurgu romanının ilk sayfasına kurşunkalemle yazılmış olan sözler gerçektir ve benimle ilgili olup romana uyarlanmıştır. Aslında benim babam, Floransa'nın hangisi olduğunu hatırlamadığım hastanesinde okumakta olduğu *Urania*'nın ilk sayfasına şu sözleri yazmıştı: "Günaydın baylar bayanlar, şimdi size yeni arkadaşımı tanıştırmak istiyorum... Giovanna Hanım... Yok hayır belki de Giacomo Bey... Kim bilir... İşte, işte dikkat... Hemşire geliyor... Henüz iyi görülmüyor... İşte eğiliyor... Baylar bayanlar, Alessandro doğdu." O sayı Philip K. Dick'in *Gökteki Göz* romanıydı, ben daha önce doğmuş olsam da, bölümde açıklanan nedenlerle üzerinde 12 Nisan 1959 tarihi yazıyordu.

Elbette "*Gospodinéééé*" başlıklı bölümün girişinde anılan film Federico Fellini'nin 13 Aralık 1973 tarihinde gösterime giren *Amarcord* filmiydi.

Gene aynı bölümde tırnak içinde anılan cümle Salman Rushdie'nin 2017 tarihli *Altın Ev* (Mondadori Yayınevi) kitabından alıntıdır.

"Bir İp, Bir Sihirbaz, Üç Çatlak" bölümünün başında, Sergio Claudio Perroni'nin, 2018 tarihli *Entro A Volte Nel Tuo Sonno* [Zaman Zaman Uykularına Girerim] adlı kitabında yer alan şahane nesir şiir "Sapere la strada"ya [Yolu Bilmek] (La Nave di Teseo Yayınevi) bir saygı duruşunda bulunmak istedim:

> Karanlıkta hareket ediyorsun, kendini bulamıyorsun, evin duvarları arasında usulca yürüyorsun ama umduğun şeye dokunmuyorsun, dokunduğun beklenmedik olandır, çok önceden, çok geç gelmişti, yeni kıvrımları, görülmemiş profilleri vardı, bunun üzerine el yordamıyla en yakın elektrik düğmesini arıyorsun, sadece yönünü bulmak için bir anlığına yakı-

yorsun, tümden uyanmamak için sadece bir anlığına, ve o an kendini belirlemene, bir an önce kaybolmuş olan yolu bulmana, karanlığın planını zihnine kazımana yarıyor ve her adımındaki, her hareketindeki kararlılıkla yürümeye başlıyorsun, güvendiğin şekiller arasında, görünmeyende yolu bulmanın rahatlığıyla ama senin ileri gidebilmeni sağlayan sadece o ânın anısıdır, seni yönlendiren sadece ışığın belleğidir.

Bir armağan olarak matah olmadığından bu bölümü kesmeye karar vermiştim ama 25 Mayıs 2019 günü, henüz romanı yazmaya devam ederken, Perroni yaşadığı Taormina'da canına kıydı. Benim bir dostum olduğundan vasat armağanımı romanda bırakmaya karar verdim ki şimdi bu satırları yazarak ona olan minnetimi belirtebileyim.

"Sinekkuşu Hakkında İlk Mektup" başlıklı bölümde anılan makale Marco D'Eramo tarafından yazılmıştı, 4 Ocak 2005 tarihli *il manifesto*'da yayınlanmıştı ve gerçekten de New York Guggenheim Müzesi'nde 15 Ekim 2004 ve 14 Şubat 2005 yılları arasında açılan sergi için kaleme alınmıştı.

"*Weltschmerz & Co.*" başlıklı bölümde yer alan *Dukkha* hakkında konuşma, "rastlantısal faktörlere bağlı konuşmalar grubu" Nidānasaṁyutta'da bulunur, (V) Ghapati Vagga, Burma Pitaka Association, Rangoon, Burma.

Aynı başlıklı bölümde anılan "Gloomy Sunday" üzerine birkaç söz: Özgün adı *Szomorú Vasarnap* olan bu parça Macaristan'da 1930'lu yıllarda bestelendi; László Jávor, kendi kendini yetiştirmiş piyanist Rezső Seress'in bestesine söz yazdı, parça ilk kez 1935 yılında şarkıcı Pál Kalmár tarafından plağa okundu ve birdenbire dünya çapında şöhret yakaladı. Parça şöhret olunca kısa sürede bir caz klasiğine de dönüştü; şarkı sözü yazarı Sam Lewis'in 1936'da yazdığı versiyonunun bunda büyük payı vardır. Parçanın İngilizce sözleri şöyledir:

Sunday is gloomy
My hours are slumberless
Dearest the shadows

I live with are numberless
Little white flowers
Will never awaken you
Not where the black coach
Of sorrow has taken you
Angels have no thoughts
Of ever returning you
Would they be angry
If I thought of joining you
Gloomy Sunday
Gloomy is Sunday
With shadows I spend it all
My heart and I
Have decided to end it all
Soon there'll be candles
And prayers that are said I know
Let them not weep
Let them know that I'm glad to go
Death is no dream
For in death I'm caressin' you
With the last breath of my soul
I'll be blessin' you
Gloomy Sunday.[1]

Başarısına bir tezat olarak dünyaya yayılan efsaneye göre bu şarkının içindeki avuntusuz hüzün pek çok kişinin pek çok şekilde intihar etmesine yol açmıştı. Bu kötü ün onun tüm dünyada "Macar intihar şarkısı" olarak tanınmasına yol açmış, yayılması konusunda yasaklar ve sansürler uygulanmıştı. 1941 yılında bu üne karşı çıkmak için Billie Holiday yorumunda ilk me-

1. Pazar günü kasvetli / Saatlerim uykusuz / Değerli birlikte yaşadığım / Sayısız gölge var / Küçük beyaz çiçekler / Seni asla uyandırmayacak / Üzüntünün kara koçunun / Seni götürdüğü yerde değil / Meleklerin sana cevap vermek gibi / Bir düşünceleri yok / Eğer sana katılmayı düşünseydim / Bana kızarlar mıydı? / Kasvetli pazar / Kasvetli pazar / Sarf ettiğim tüm gölgelerle / Kalbim ve ben / Bütün bunları bitirmeye karar verdik / Yakında dualar olacak / Ve mumlar yanıyor biliyorum / Damlamalarına izin verme / Bilmelerine izin ver, gittiğim için mutlu olduğumu / Ölüm bir hayal değil / Ölüm için seni kucaklıyorum, / Ruhumun son nefesiyle, / Seni kutsuyor olacağım, / Kasvetli pazar. (Ç.N.)

tinde olmayan bir bölüm eklenmişti: Eklenen bölümde, söylenen her şeyin aslında rüyada görüldüğü açıklaması yer alıyordu.

Dreaming, I was only dreaming
I wake and I find you asleep
In the deep of my heart here
Darling I hope
That my dream never haunted you
My heart is tellin' you
How much I wanted you
Gloomy Sunday.[1]

Buna rağmen BBC şarkının radyoda çalınmasını yasakladı çünkü metnin fazlasıyla hüzünlü olduğu söylentisi yayılmıştı, Alman işgali altındaki İngiltere için zaten son derece zor bir dönemdi. Yasak 2002 yılına kadar yürürlükte kaldı. Sonraki onlarca yıl içinde şarkının farklı yorumları çıktı, büyük şarkıcılar, müzisyenler parçayı hem eski hem yeni sözleriyle söylediler. Metinde adı geçen Lydia Lunch'ın 1981'deki punk versiyonunun yanı sıra Elvis Costello (1994), Ricky Nelson (1959), Marianne Faithfull (1987), Sinead O'Connor (1992) ve 2010'da Björk (2010) yorumlarını da anmak isterim. Ama bu parçanın aslında sayısız cover'ı yapılmıştır.

Elbette İtalyanca bir yorum da vardır; Triste Domenica'nın sözleri Nino Rastelli'ye aittir, yıllar içinde Norma Bruni, Carlastella, Myriam Ferretti, Giovanni Vallarino ve özellikle de, 1952 yılında, Nilla Pizzi tarafından seslendirilmiştir. Bunda hüznü tatlandırmak, aşk adına intihara yol açma iması konusunda hiçbir meyil yoktur.

Son olarak bir de 2006 yılında yapılmış İngiliz-İspanyol ortak yapımı kötü bir film olan *The Kovak Box* vardır; Timothy Hutton ve Lucía Jiménez imzalı filmde insanlara mikroçipler takılıyor ve onlara telefon aracılığıyla "Gloomy Sunday" dinletilerek intihar etmeleri sağlanıyordu. Rezső Seress 1968 yılında Budapeşte'deki evinin penceresinden atlayarak intihar etti.

1. Rüyaydı, sadece rüya görüyordum, / Uyandım ve seni uyurken buldum / Kalbimin derinliklerinde canım, / Sevgilim umarım / Rüyam seni ele geçirmemiştir / Kalbim sana / Seni ne kadar istediğimi söylüyor / Kasvetli pazar. (Ç.N.)

"*Shakul & Co.*" başlıklı bölümde evlat kaybeden anne baba hakkındaki kelimeyle ilgili bilgiler Concita De Gregorio'nun *Mi Sa Che Fuori É Primavera* [Sanırım Dışarıda Bahar Var] (Feltrinelli Yayınevi, 2015) adlı romanından alınmıştır.

Gene aynı bölümde anılan iki satır da Fabrizio de André'nin "Amico fragile" adlı şarkısındandır.

"Via Crucis" adlı bölümde anılan ve çevirisi Mondadori'den çıkan David Leavitt'ın çıkış kitabı *Family Dancing*'dir [Aile Balosu]. Çok güzeldir: Okuyun, yeniden okuyun.

"Dile Düşmek" bölümünde anılan Joni Mitchell'ın parçası "The Wolf That Lives in Lindsey" 1979 yılında çıkan *Mingus* albümünde yer alıyor. En sonunda gerçekten kurt ulumaları vardır ve yürek paralayıcıdır.

"Bakışlar Bedendir" bölümü 2017 yılında *La Lettura* dergisi için yazdığım bir metnin yeniden işlenmiş halidir.

"Kurtlar talihsiz geyikleri öldürmezler. Zayıf olanları öldürürler" sözü *Wind River* filminden alıntıdır. Kızılderililerin Wyoming bölgesinde geçen güzel bir gerilim filmidir, konusu kan ve acı dolu olmasıyla da bazı Louise Erdrich romanlarını anımsatır. Sorun şu ki film 2017 yılına aittir, benim bu cümleyi kullandığım yıl ise 2016'dır: Yani bir anakronizm söz konusudur. Bölümü bir yıl sonraya yerleştiremeyeceğim için hiç koymamaktansa gene de koymaya karar verdim. Önemli olan burada benim çuvalımın unu sanılmamasıdır: Filmin yönetmeni ve senaristi Taylor Sheridan'ın çuvalından çıkmıştır.

Gene bu bölümle ilgili olarak Adı-Lazım-Değil denen Duccio Chilleri karakterinin içinden geçtiği süreçler bağlamında Pirandello'yu anmam gerekir. Onun 1911 yılında yazdığı "La Patente" [Diploma] adlı kısa öyküsündeki uğursuz kahramanın adı Rosario Chiarchiaro'dur; bu karakter peşini bırakmayan bu lakabıyla[1] mücadele etmek yerine ücret karşılığı

1. *Chiarchiaro*, Sicilya lehçesinde taşlı dağlık bölge, heyelan, kaza anlamlarına geliyor. (Y.N.)

uğursuzluk saçma işini icat eder. Bu öykü daha sonra sinemaya aktarıldı; Luigi Zampa 1954 yılında çevirdiği dört bölümlük *Questa é la Vita* filminde Pirandello tiplerinden esinlendi, Chiarchiaro tiplemesini de ünlü oyuncu Totò canlandırdı.

"Sinekkuşu Hakkında Üçüncü Mektup" bölümünde anılan kitap *Lui, Io, Noi* [O, Ben, Biz] 2018'de Einaudi Yayınevi'nin Stile Libero dizisinden çıktı. Fabrizio De André'nin anısına kaleme alınmış üç yazarlı uzun bir metindir. Yazarları Dori Ghezzi'nin yanı sıra kitapta anılan iki dilbilimci Giordano Meacci ve Francesca Serafini'dir. De André'yi ve aynı zamanda İtalyan dilini de sevenlerin kitaplığında mutlaka bulunması gerekir (buradaki *emmenalgia* kelimesi bunun göstergesidir).

"Yeni İnsan" bölümünde kısaca anlatılan Doll adındaki at, kardeşim Giovanni'nin atıdır.

Gene o bölümde işlenen gerçeklik ve özgürlük çatışmasının kaynağı Rocco Ronchi kaleminden çıkan *Metafisica del Populismo* [Popülizmin Metafiziği] adlı mükemmel denemesidir; metin 12 Kasım 2018 tarihinde *Doppiozero* dergisinde yayımlanmıştır. Gerçekten herkesin yapması gereken aydınlatıcı bir okumadır. Yazıyı bulmak için *Doppiozero* dergisinin internet sayfasında gezinirken oradaki öteki denemeleri de gözden geçirdim; denemelerden birinin başlığı olan "Geleceğini Anımsa"yı görünce daha metni okumadan, Miraijin'in katıldığı programın adı bu olmalı diye düşündüm. Bu makalenin yazarı Mauro Zanchi'dir, metnin yer aldığı bölüm "Archivi del Futuro"dur [Geleceğin Arşivleri] ve şu fotoğraf sergisinde yer almaktadır: *Fotografia Europea 2017– Mappe del Tempo. Memoria. Archivi. Futuro.* [Avrupa Fotoğrafı 2017 – Zamanın Haritaları. Bellek. Arşivler. Gelecek.] (Hazırlayanlar Diane Dufour, Elio Grazioli ve Walter Guadagnini). 2017 yılında Reggio Emilia bölgesinin farklı yerlerinde sergilenmiştir. Bu okuma da benim için yararlı olmuştur.

Sondan bir önceki bölümde alıntılanan "*ubi nihil vales, ibi nihil velis*" özdeyişi Felemenk düşünür Annold Geulincx'a (1624-1669) aittir. Onun büyük *Ethica* eserinde yer alır ve bunu okumak görünüşe göre genç Samuel Beckett'i ısrarla dü-

şündüğü intihardan vazgeçirmiştir. Beckett en yakın arkadaşı Thomas McGreevy'ye 16 Ocak 1936 yılında yazdığı mektupta bu müthiş okumayla yüzleştiğini söyler. (Mektupların okunması kesinlikle şarttır: Samuel Beckett, *Lettere* [Mektuplar], 1929-1940; Farklı küratörleri ve yayıncıları vardır, 2018 yılında Adelphi Yayınevi basmıştır). Bu özdeyiş daha sonra ünlü İngiliz psikanalist Wilfred Bion'la sürdürdüğü terapi döneminde İngilizce yazdığı ve 1938 yılında yayınlanan *Murphy* kitabında yer alır. Geulincx sonra bir kez de *Molloy* içinde anılacaktır. İradenin yarattığı tüm çatışmaları çözmek için temel bir yöntem olarak iradenin yok edilmesi fikri Beckett'in tüm yapıtlarında yer alır ve kaynağı budur. Dolayısıyla "*Weltschmerz & Co.*" başlıklı bölümde "*Dukkha* Üzerine Konuşmalar" kısmının konuyla bağlantısı rastlantısal değildir.

Son olarak da yürekten teşekkür etmek istediğim kişiler şunlardır; onlar nedenini biliyorlar:

Karım Manuela, kardeşim Giovanni, çocuklarım Umberto, Lucio, Gianni, Nina ve Zeno, Valeria Solarino, Elisabetta Sgarbi, Eugenio Lio, Beppe del Greco, Piero Brachi, Franco Purini, Marco d'Eramo, Edoardo Nesi, Mario Desiati, Pigi Battista, Daniela Viglione, Marinella Viglione, Fulvio Pierangelini, Paolo Virzi, Karen Hassan, Marco Deloğu, Teresa Ciabatti, Stefano Bollani, Isabella Grande, Domenico Procacci, Antonio Troiano, Christian Rocca, Nicolas Saada, Leopoldo Fabiani, Giorgio Dell'Arti, Paolo Carbonati, Stefano Calamandrei, Filippo de Breaud, Vincenzo Valentini, Michele Marzocco, Francesco Ricci, Enrico Grassi, Ginevra Bandini, Giulia Santaroni, Pierluigi Amata, Manuela Giannotti, Mario Franchini, Massimo Zampini.

Sen bir sinekkuşusun çünkü sinekkuşu gibi tüm enerjini olduğun yerde kalmaya harcıyorsun. Tam olduğun yerde kalabilmek için saniyede 70 kez kanat çırpıyorsun. Bu konuda mükemmelsin. Dünyada ve zamanda durabiliyorsun, çevrendeki dünyayı ve zamanı durdurabiliyorsun, hatta bazen de geri geri uçma yeteneğine sahip sinekkuşu gibi zamanda yeniden yükseliyorsun ve kaybettiğini yakalıyorsun.

Sandro Veronesi'nin 2020'de Strega Ödülü'ne değer görülen romanı *Sinekkuşu* 1960'ların sonundan başlayıp 2030'lara uzanan bir zaman diliminde, Marco Carrera'nın ve ailesinin üç kuşağını kapsayan hikâyesini ilişkiler, bağlar, kopuşlar ve kayıplar üzerinden anlatıyor. Marco'nun yaşam yolu tuhaf eşzamanlılıkların yanı sıra ağır kayıplar ve trajedilerle yüklüdür: intihar eden bir kız kardeş, başka bir ülkeye göç eden ve yıllarca suskunluğa gömülen bir erkek kardeş, mutsuz bir evlilik, asla kavuşulmayan, mektuplarla sürdürülen platonik bir gençlik aşkı ve Marco'yu derinden etkileyen bir kayıp. Veronesi, yaşamın keskin virajlarında etrafındaki her şey değişime uğrarken özel bir çabadan ziyade doğası gereği -tıpkı bir sinekkuşu gibi- sabitliğini koruyan Marco'nun yaşam yazgısını sürükleyici bir dille öykülüyor.

#italyanedebiyatı #aile #bağlar #yazgı #mücadele #hayat #büyümek

can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5807-2

9 789750 758072